

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.503

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.503

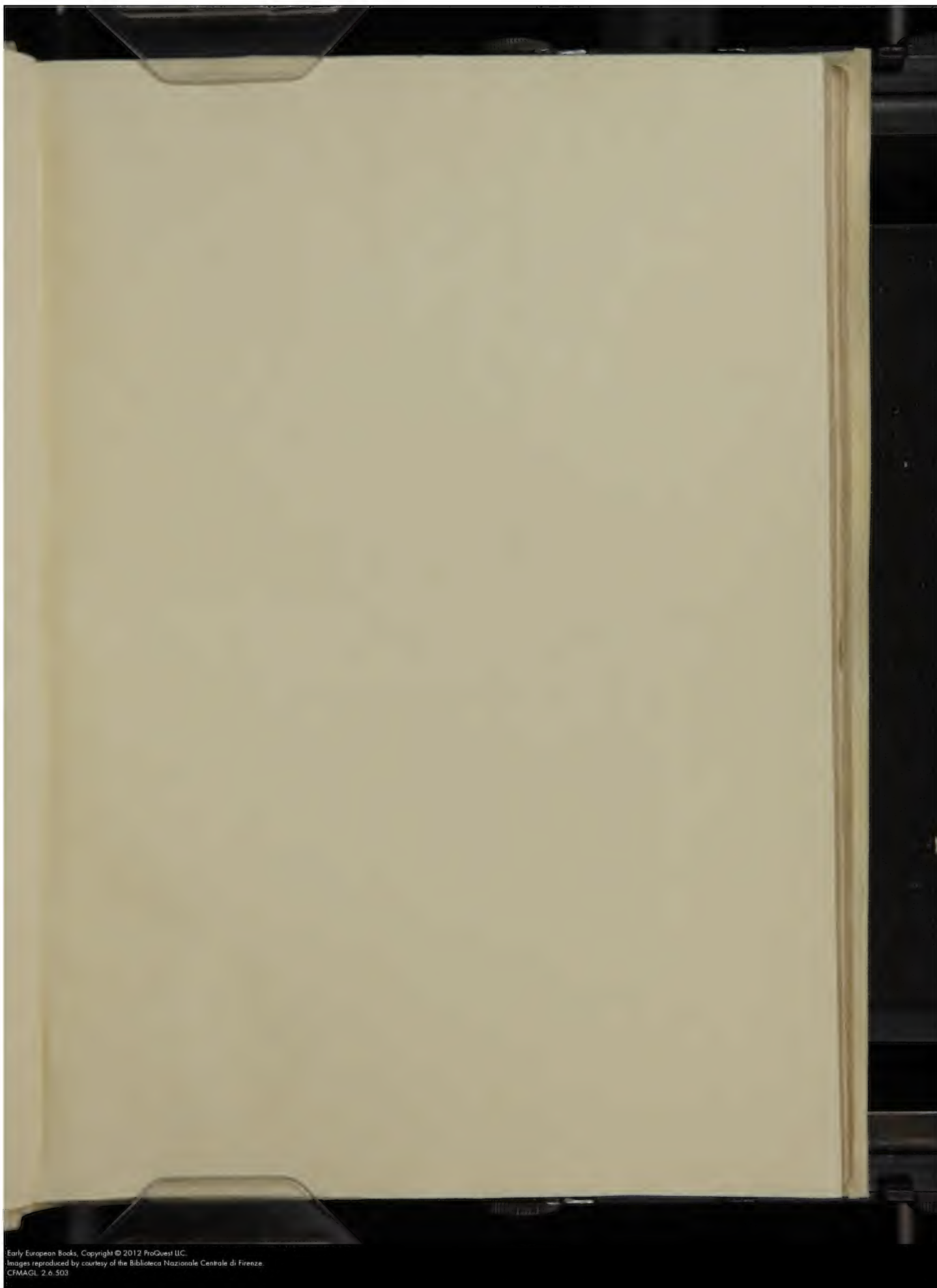

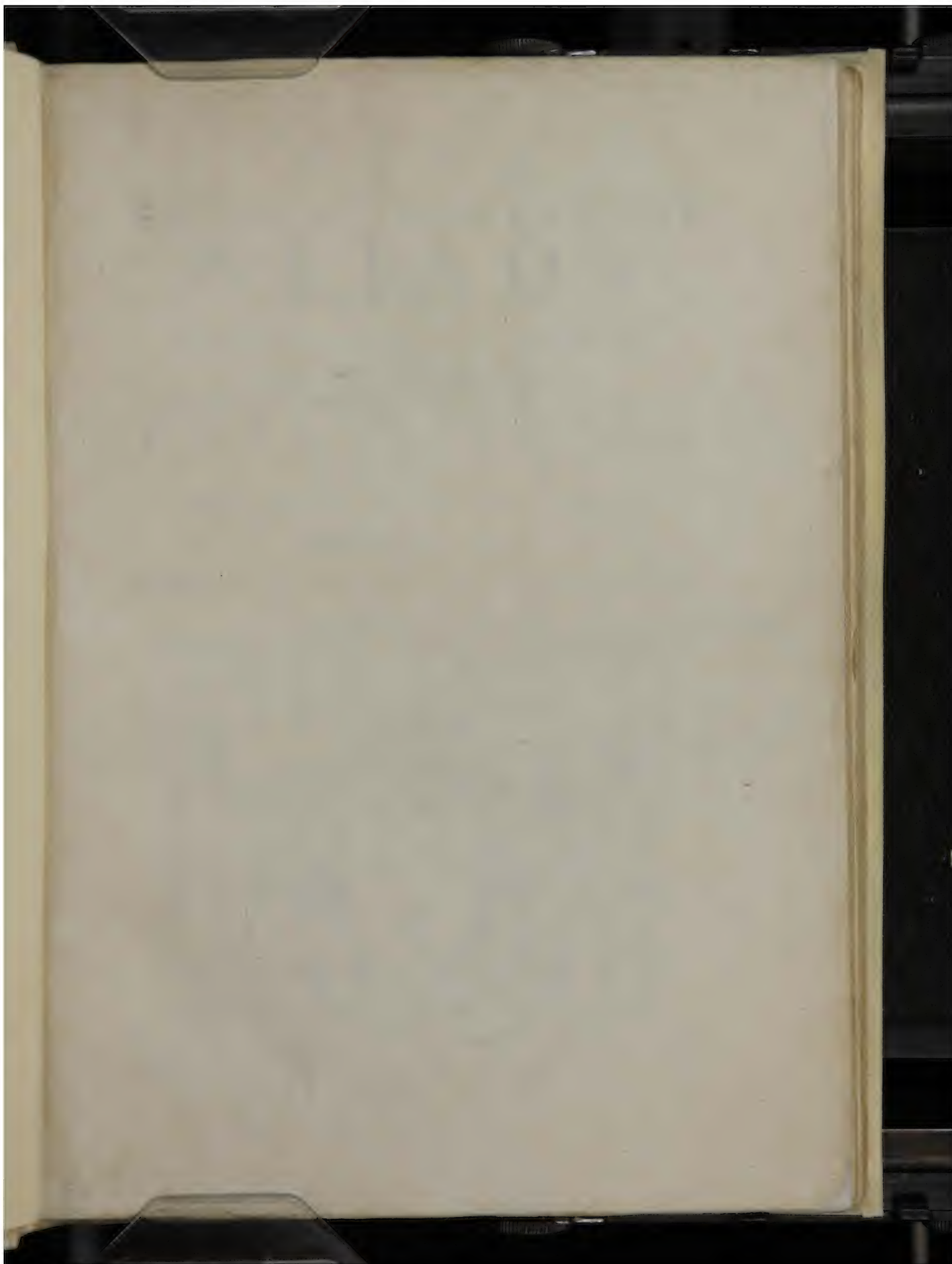
Early European Books. Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CfMAGL 2.6.503

XXXVIII
ANON. V. NIL.
mit CARYOPH.
S. L.

2. 6. 503

2. 6. 503

ΒΙΟΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ
ΝΕΙΛΟΥ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΙΣ ΠΑΛΑΙ ΤΠΟ ΜΑΘΗΤΟΥ

ἡ σιωπῆς τῆς πατρὸς ἐκτελέσεως.

VITA S. PATRIS NILI
I VNIORIS

Scripta olim Græcè à contubernali eius Discipulo.

Nunc Latinitate donata.

Interprete IO. MATTHAEO CARYOPHILO
Archiepiscopo Iconiensi.

ROMAE, Apud Hæredem Bartholomæi Zannetti. 1624.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Magistro
Sacri Palatij Apostolici.

A. Episcop. Hieracen. Viceſg.

Imprimatur,

*Fr. Vincentius Martinellus Magister, & Socius Reue-
rendiss. P. F. Nicolai Rodulfi Ordinis Prædicatorum,
Sacri Apostolici Palatij Magistri.*

Ὡς δὲ καὶ μέλισσαι ἄκροις ἐπὶ χείλεσι πῆξαν
 Κηρία, σοὶ μέσση πῆξαν ἐνὶ καρδίῃ.
 Καὶ μελίφυρτον ἔχης ἐνδοῖ νόον, ἥθεα, μύθοις,
 ἠδὲ δ' ἀποσολικῆς κόσμον ἀνακτορείης.
 Οὐρβαίε σε φάνασι ξισὶν, ξισαῖς τε μελίσσαις
 ἄκρον ποιμενικῆς, ἄκρον ἔχων σοφίης.

Mella quibus finxit, summis impressa labellis
 Illa dedit; tibi cor melle liniuit Apis.
 Hinc mellita tibi mens est, facundia, mores;
 Et mel maiestas fundit Apostolica.
 Stemmata cum triplici Rex sis Urbane sacrorum,
 Summam & tres sophiam testificentur Apes.

ΤΩ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ ΠΑΤΡΙ
ΟΥΡΒΑΝΩ
ΤΩ ΟΓΔΩ

ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ἄκρω ἀρχιερεῖ.

Εἷος ἀνὴρ πρῶτος τοῖς παισὶν σε πο-
σὶ πάτερ μακαριώτατε, τὸ γένος ἑλλιν,
ἰταλιώτης ἀνάκτορον, μοναχὸς τὸ κτ' Θεὸν
ἐπαγγέλμα, καὶ μοναχῶν ἀρχιεπίσκοπος, Νε-
λως ὁ μέγας καὶ περὶ βόητος. πρῶτον
ἑλλιν πρὸ φιλέλληνι, ἰταλιώτης πρὸ οἰκου-
μενικῶ ἀρχιεπίσκοποι, μοναχὸς πρὸ πρῶ-
τον τὸ κατ' αὐτὸν μοναχικοῦ τάγματος,
πρὸ ἐκδίκω τῆς ἐλλάδος ὁ τῶν ἀσκητικῆς φιλοσοφίας ἐκπαίδευ-
σας τοὺς ὁμοφύλους. Καὶ πάλαι μὲν ὁ θεωπέτης πρῶτος, ἀπὸ
φιλέλλημος καὶ ἀπείλιτος, τῶν τε ἄκρων ἀντιπροσώπων ἐκδύμως
συνδράζων, τὰς βασιλείας ἑσπεύον ἀντὶ τῆς, καὶ τὰς πολιτικὰς
ἀπεσπέρειτο πρῶτος πρὸς καὶ δεξιῶσθε, καὶ τοὶ ἐκλιπαροῦντας
ἔχον καὶ αὐτὴς τὴν Ρώμης ἀρχιερέας. νῦν δὲ ἦκα δρομῶτος,
καὶ φέρον ἑαυτὴν ἄσμενος δίδωσιν Οὐρβανῶ πρὸ οὐδὲν. Καὶ οὐκ
ἀδυνά τὸ γινέσθαι φησὶν, ὅπως ἡ παντὶ φέρει πρῶτος τοσούτου
ἐκδεδραμνηκός χρόνος πρὸ καὶ τῶν ἐλλάδα φωνῶν ἄκρων ἐξ-
σημένω ἀρχιερεῖ τὸν Νεῖλος βίον ἐπαμύνατο. τοῦ πάντ' ἀείσει
Ἡρακλείους τὸ Βακχεῖς, ὃν ἡ τοῦ ὁσὶς παῖς ἀντὶ ἀρχιεπίσκο-
πον, καὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος θεωπέτῳ ἀδολώτατον, γε-
ρονότος

BEATISSIMO PATRI
VRBANO VIII.
CATHOLICÆ ECCLESIAE
SUMMO PONTIFICI.

ENIT ad sacros tuos pedes, PATER BEATISSIME, vir summæ sanctitatis, genere Græcus, ortus in Italia, instituto Monachus, & Monachorum Dux, Nilus ille eximius & percelebris. Venit Græcus ad Græcorum amantem, ortus in Italia ad Pontificem œcumenicum, Monachus ad sui ordinis tutelarem, ad Græciæ vindicem qui monasticæ philosophiæ præcepta suis tradebat. Et ille quidem utpote studiosus eremi cultor, & simplicitate gaudens, summoq; paupertatis amore flagrans, regias olim deuitabat aulas, ciuiliūq; officiorum curiosas affectationes auersabatur, licet eum vel Romani ipsi Pontifices enixè inuitarent. Nunc autem lubens accurrit, seseq; offert OCTAVO VRBANO; non sine DEI numine factum asserens, ut post tot annorum curriculum Nili vitæ reseruaretur Pontifici, quem exacta quoque Græcorum linguæ peritia summo opere exornaret; probatissimo viro Hercule Vaccario Archiepiscopo Rossanensi, tuæq; Sanctitati additissimo, ingenti studio, precibus, impensis interpretatione-

γονότος πρὸς τὴν ἐπιμελίαν καὶ λόγοις καὶ δαπάναις ἐργασώκεται.
Καὶ θαυμάζει ὁ μέγας πατὴρ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκροσύνης ἀπὸ
καὶ συγκοσμήνῃ μίλῃ, καὶ τὴν φιλοσοφίαν τὰ ἱερὰ σιῆπτε
κατέχουσιν, καὶ φιλοθεσπίαν ἐν τῷ ὕψει τῆς ἐκταξίας θαλάμ-
πυσαν, καὶ ὅπως ὅλον τὸ ἀρετῶν τὸν ἐσμὸν θαυμασίως ἐν σοὶ
καθιζάνοντα. Καὶ γεγηθὼς ἅπαντα περιμνήσει τὰ αἶσα, βίον δαίω-
να καὶ μακάριον, ἡερικῶν γέμοντα πρᾶξεων καὶ ἱεροπρεπειῶν
ἐξουσιμάτων, ἐλλάδος τε τῆς πολυπαιδοῦς τὴν ἀνάβυσσον, καὶ τῆς
ἀγέρου ζωῆς δακρυόεν τὴν μελαπόδοτον.

Τῆς ὑμετέρας μακαριότητος δοῦλος

ὁ ταπεινὸς Ἰωνὶς ἀρχιεπίσκοπος.

ΤΟΙΣ

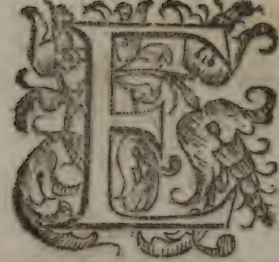
tationem curante . & admiratur planè egregius Pater
summum Sacerdotium Attico melle temperatum , &
philosophiam sacra gerentem sceptrā , tantamq; in Hie-
rarchico cacumine humanitatem , & omnino confi-
dens in te vniuersum virtutum examen . Itaque læti-
tia exultans prospera ominatur omnia ; vitam beatam
& longæuam , Heroicorum operum & generositatis
plenam , Græciæ multis oppressæ malis liberationem ,
& immortalis vitæ subsequētia præmia .

Sanctitatis Tuæ humillimus seruus

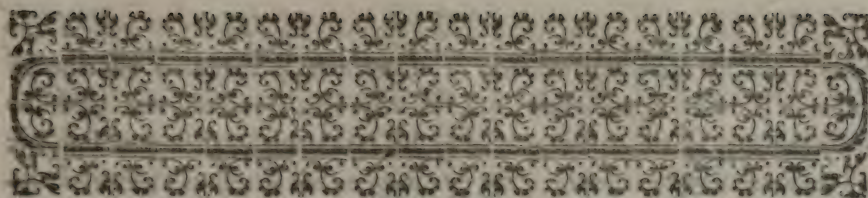
Io. Matthæus Caryophilus Archiepiscopus Iconiensis.

AD

 Χρὲς ὁ φιλάδοξος ὄνερ τὴ πομπήκαρος Νεί-
 λου τοῦ νέου ἐκδοθῆσαι ἤδη τὴν ἰσορίαν φω-
 τὲς ἔργον, καὶ φωτὲς ἀξίαν πανδύου· ὡς ἐς
 τὸδε αἰένουτον ὄχλαθῆν, κοινὴν ἀπαντες
 ζητεῖν ἠγήσονται. διχου ἰσορίαν τοὺς ἰσορι-
 κοὺς χασακτῆρας ἐμφέρεταν ἀπαντας, καὶ
 γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν ἐδαμῆ τῶς κομμωπι-
 καῖς ὁ χροῖαις διημισμένω, ἀλλ' ἀφελείας ἀπλότην ὄχλαθῆν πο-
 σαν. μοναχοῦ βίον μοναχὸς γράφει, καὶ διημιτοῦ μαθητὴς. τίς δ' αὖ
 ἔπος εἴη, δῆλον οὐ πᾶν κατέστηκεν. Βαρδολαμῆον ὡς εἰσκειν οἱ
 πλῆσοι τεκμαίρονται, οἱ δὲ καὶ ὄχλαβειρανοῦται, ἄνδρα καὶ αὐτὸν
 ἀγότην ὄχλαθῆντα, τὴν αὐτὴν λαχόντα πρὸ Νείλω παρῖδα, καὶ
 τῆς ἐκείνης σοφίας ἡ καὶ θεοσεβείας ὄχλαθον. ὅς κ' ἡ τὴν ἱεραὸν μονίω
 τῆς καλεμένης Κρυπτοφῆρης σιωποδόμῃσι, καὶ τὴν σεβάσμιον νεῶν
 ἐκ βάθεον τῇ Θεομήτει ἠγάρεν. ὁ δὲ οὐδὲ Νείλος, ὁ ἐκ Ῥυσάνου
 Καλαβρός, νέος τὴν ἐπωνυμίαν ἐκτίσας τοῦ ὄχλαθον πρὸς τὴν ἀρχαιοπρεπον
 Νείλον τῆς ἀρετῆς ἐμφέρειν, καὶ οἷον πῖνα ὄχλαθῆν ὄχλαθον δέσιν.
 Νείλον ἐκείνον φησὶ, οὐ μίγα κλέος ἐπὶ τῇ τῇ ἀσκητικῶν λόγων φι-
 λοσοφία, καὶ ἀθάνατος ἡ μνήμη ὄχλα τὸ ἐπίπονον τὴ ἀσκησεως. ἡ κμα-
 σε δὲ ἔπος ἐπὶ τῆς βασιλείας Μανεικίς, γερωνὸς καὶ Κωνσταντίνου πό-
 λεως ἑπαρχος. εἶτα τὴν γαμιτὴν πείσας, αὐτὸς μὲν ἐν αἰγύπτῳ
 τὴν μονίω βίον ἠπάτατο καὶ Θεοδούλῃ τῇ τέκνῳ, καὶ ἱερῶς ἐχρη-
 μάσιν· ἡ δὲ γυνὴ μετὰ τοῦ θυγατρὸς γυναικῶν κατέλαβε φερνι-
 σθιον· καὶ ἀμφοτέρω μακρείς τέλους ἐπέτυχον. ὁ δὲ νεώτερος Νείλος
 τῆς

Mor
mer
mul
cine
rand
Virg
Rofia
admi
mon
folita
rante
ribui
felfu
vxor
que

AD LECTOREM.

A B E S candide Lector, Beati Patris Nili iunioris historiam, lucis opus, & publica luce dignissimā; quam vsque adhuc non euulgatam latuisse in tenebris, commune damnum iudicabis. Omnia narrationis historicae lineamēta in ea comperies; & veritatem non coloribus pigmentisq. venustatā, sed nudę simplicitatis puritate conspicuā.

Monachi vitam monachus scribit, magistri discipulus. Quis tamen ille fuerit, non plane constat. Bartholomæum suspicantur multi, quidam etiam asserunt; virum & ipsum sanctissimum, Nili ciuem, & sapientiæ eius & pietatis heredem: cuius opera venerandum Cryptæ Ferratæ monasterium absolutū, & ædes Beatę Virgini extructa est. Vt autem Nilus hic noster Italogræcus Rossanensis, iunioris titulum habuerit, paralleli quædam fecit admirabilis conuenientia cum antiquiori Nilo; quem pietatis monasticæ splendor, & præclara ingenij monumenta de vitæ solitariæ instituto immortalem reddiderunt. Vixit is imperante Mauricio, & Prætorem Constantinopoli egit. Deinde paribus cum vxore voris regulam ipse quidem monasticam professus est in Aegypto vna cū filio Theodulo, & Sacerdos fuit: vxor verò cum filia secessit in fœminarum monasteria: & vterque sanctitatis lauream adeptus est. At verò Nilus iunior,

licet

τῆς μὲν ἐκκοιμῆς οὐδαμῶς ἤφατο, γάμω δὲ ὁμίλησε· καὶ γάμον
ὑποφρονήσας παύσασθαι ἐπέδοσεν ἐν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ καὶ ἀγωγῇ
ἐποιήσατο, ὥστε καὶ μοναστῶν, καὶ τῶν τὴν ἐρημον οἰκουμένων γινέσθαι
διδάσκαλος, καὶ τοῦ μεγάλου πατρὸς Βασιλείου τὸν κανόνα παρ' Ἰταλῶν
καταστῆσαι φεφανέσμενον. συγγράμματα δὲ εἰ καὶ μὴ καταλείλοι-
πεν, ἀλλ' οὐδ' ὅτι συχρᾶς καὶ θαυμασίας ἐχρῆσθαι ὁππολῶν, μάρτυς
ἡμῖν ὁ τὴν κοινωφελῇ τῶνδε συγγράμματος ἰστορίαν. πλὴν ἀλλ' ὅτι
τὴν περὶ βύπτερον ὑποφρονήσας ὁ νεώτερος, καὶ ὁ δρακμαζέσης ἡδὴ
τῆς ἐλλάδος ἐκφυγῆαι οἶεν πᾶσι τοῖς ὁψιμεδέσμενοι, πόσῃ τ' ἀνδρὸς
ὑποφρονῶν, πόσῃ ἀρετῆς διελέγχῃ φεικόμενος, ταῖς γὰρ ἀπὸ ξηραθεί-
σας ψυχῆς τῇ σκληραυχεσίᾳ τοῦ χρίσματος Νεῖλος ὅδε ἐφάνη πε-
λαγιστὸν τὰ ῥήματα χέων τοῦ ἀγρυπνίου Νεῖλου γενιωτέρως καὶ θεό-
τερος. καὶ γὰρ τοῦ Φώπος ὁ δὲ ξώλης, ὁ τῶν κακῶν τοῦ χρίσματος
ἀπαύτων συσκόσεως καὶ ὑψηλῆς, τὴν ῥωμαϊκῶν ἐσκευασμένη ἐκκλη-
σίαν, καὶ τὰ ὁππολῶν ῥώμης δραματουργῶν ἐπολέμῃ δὲ τῶν,
ὡς φασιν οἱ τοῦ χρίσματος, ἐν τῇ συμβόλῃ περὶ τὴν, καὶ αὐτὸ δὴ
τὸ φεῖ τῆς ἐκπορεύσεως τῆς παναγίας Πνύματος δόγμα καὶ ἐκ τοῦ
Υἱοῦ, δὲ τὸ τῆς Σαββάτης τῶν νηστῶν· τῶν καὶ τὸ Νεῖλος τὸν
ἀποστολικὸν θεῶν δὲ τῆς ὅτι πλείους ἦν καὶ ὁ λαβείας, ἐαυτὸν τὸ
ἐκ τῶν παρὶν δὲ τῆς δόξης τῶν ἀποστόλων. τὸς γὰρ αὐτῶν
εἰς διακρίαν περὶ τὸν ἀποστολικὸν παρέπεμψεν εἰς ῥά μιν περὶ τοῖς κα-
ρυφαίοις τῶν ἀποστόλων, ἅ τε δὴ ἀείνον τῆς ὁρθοδοξίας πηγὴν, καὶ μη-
τρόπολιν τῆς ὁρθοδοξίας. ἀλλ' ἐδὲ καὶ τῇ φωνῇ ἐξέπαιν τῶν περὶ
ἀποστόλων τὰ ὀνόματα ἱκανὸς εἶναι καὶ ἀπομολογῇ. αὐτὸ δὲ τὸ φεῖ
τὸ ἐκπορεύσεως τοῦ παναγίου Πνύματος δόγμα ἐδὲ βαλλενώως κα-
νοτομίαν, ἥ φασιν οἱ χριζόμενοι· εὖ μάλα εἰδὼς τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀνό-
δευτον τῶν ἀγίων πατέρων διδασκαλίαν, μάλιστα δὲ Κυρίλλου τοῦ
αἰοδίου ἐν τῇ ἀγία καὶ οἰκουμενικῇ ἐν Εφέσῳ ἐκτετακμένῳ· ἥ
τὰ περὶ τῆς ἡμετέρας ἀιέγων Φώπος ὁ ἀλάστωρ, ἥ τὰ τῆς
ἀκράτους φιλοπρίας καὶ φωδῆς παρ' ἐδὲν ἡγήσατο τὴν ἀναδῆ ψω-
δὸρρῆμοσύνην. πᾶς γὰρ ἦστιν ἰδὲν ἡμετέρας, σφετέρων, τῶν ἡλια-
κῶν ἀκτίων φωτὸς δέσμεν καὶ ἡμετέρας πᾶσι ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία πε-
ρὶ τῆς αἰδῆς ἐκπορεύσεως τῆς ζωοποιῶν Πνύματος, ἥ ἐν τοῖς Κυρίλλου
λόγοις, ἥ τὰ περὶ τῶν Νεστορίων κακοδοξίαν ἀναπαύων, καὶ
τοὺς ἀσυλλογίστους τῶν ἀνθεροπολάων συλλογισμοὺς ἐπὶ τῶν τῶν,
οὐχ

licet Sacerdos numquam fuerit, tamen relicta vxore tantos
 in monastica professione fecit progressus, vt plane mona-
 chorum & eremitarum institutor euaserit, & Basilij Magni
 ordinem in Italia mirificè illustrarit. Scripta vero eius etsi
 nulla extant, multas tamen & egregias ab eo fuisse elucu-
 bratas epistolas testatur, qui præclaram hanc vitæ eius hi-
 storiam posteritati mandauit. Ceterum fuisse singularem in
 eo iuniorem Nilum, quod Græciæ deficientis extiterit quasi
 ferotinus flos, tanta est laus, tam excellens prærogatiua, vt
 merito schismaticorum mentibus peruicaci duritie exsicca-
 tis, Nilus ipse sit exundans ad irrigandos eorum animos Ae-
 gypti Nilo abundantior & felicior. Quando perditissimus
 Photius, omnium Schismatis malorum confarcinator & ar-
 chitectus, Romanam cauellabatur Ecclesiam, & Pontificis
 Romani auctoritatem oppugnabat ob additamentum, vt
 schismatici vocant, ad symbolum, & dogma ipsum de Spi-
 ritus Sancti processione & à Filio, atque ob ieiunium Sab-
 bati: tunc Nilus tanta obseruantia Romanam prosequabatur
 Ecclesiam, tam religiosus erat summorum Apostolorum
 gloriæ venerator & cultor, vt ad se venientes curationis gra-
 tia, Romam ad Apostolos transmitteret, tanquam ad peren-
 nem pietatis & religionis fontem; seque indignum diceret,
 qui principes Apostolos vel solo nomine appellaret. Pro-
 cessionem vero Sancti Spiritus ex Patre & Filio, non calum-
 niatus est vt dogma nouum: quippe qui optime norat, quid
 Sancti Patres docuissent, & præsertim Cyrillus in sacrosancta
 Synodo Ephesi. Quam vel oscitanter legerat impietatis magi-
 ster Photius; vel certe licitum sibi putabat mentiri vir pessimus,
 vt ambitioni suæ blandiretur. Cum Cyrillus meridiana luce
 clarius, apertissimis verbis fidem antiquæ Orientalis Ecclesiæ
 declarauerit de Sancti Spiritus processione; & è visceribus fun-
 damentorum Nestorianæ hæreseos, vbi illam radicitus euellit,
 adeo luculenter docuerit, expresse, inculcarit eius ab vtroque
 processione, non semel, non perfunctoriè, sed neruosis vten-
 do demonstrationibus, & plurimum meditati repetitionibus;

οὐχ ἄπαξ, οὐχ ὁδοῦ πέρεργον, ἀλλὰ μετὰ πολυφρονήσεσσι ὑποδεί-
ξεως, καὶ μεμνημένους παλιολογίας τὴν εἰς ἀμφὶν τοῦ ἁγίου
Πνεύματος ἐκπόρουσιν βοᾷ, κηρύττει, διαμαρτύρει. ἀλλὰ τίς αὖ
μὴ ὑπερεκπλαγείη; ἔστω. Φώπος ἐκ τῆς ἐμφύτης πεφουσημένος φιλαρ-
χίας πρὸς τὰ φαίνεται τὸν νοῦν ἐσκοτώθη. οἱ μεταγχεύεσθαι πῶς ἐκ
ἀνένηψαν; πῶς ἐκ ἀνέβλεψαν πρὸς τὴν ἀκτῖνα τῆς ἀληθείας; ἀλλ' οἶον
ἐμβρόντητοι τοσαύτην πεπόνθασιν ἀβλεψάν, ὥς ἐγκυχαῖσθαι μὴ τῇ ἀ-
ποστατάτῃ φυλακῇ τῇ συνοδικῶν διατάξεων, παντὶ δὲ μᾶλλον πρὸς
σεχρὴν τὸν νοῦν, ἢ τῇ συνοδικῶν ταῖς ὑποτάξεσιν; καὶ μηδὲ ἐρυθειᾶν φα-
σιοντας, διαφθάρθαι τὰς βίβλους ὑπὸ Λατίνων; εἰ γὰρ τὰς καὶ Νεστορεῖς
φωναίς τῇ Κυρίῳ διαγχεύσας ἐν οἷς ἔσπουν τὸ βλάσφημον τὴν
ἐκπόρουσιν πόρρω τῇ Γίᾳ βάλλοντες, πᾶν ἄλλο ποιήσας, ἢ πρὸς τὰ
Νεστορεῖς βαλτολογήματα τὴν Κύριλλον ἀφῶνον; ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἡ-
κίλῳ, ὥς φίλον ὀνομάζειν τοῖς χρισματικοῖς, μαδοῦσι πρὸς Φωτίῳ το
βλάσφημῶν ἀδελῶς, ἀπεχάλεθ' ὁ Νεῖλος τὴν ἐγκλήμην. ἀλόγως τὰ
συμβόλῳ ἀνάπυξιν; ἢ δὲ γὰρ ὁ δεσπότης πατρὸς τὴν πρὸς αἴναι, τὴν ἀφαι-
λεῖν ἀπέστητο τῇ ἀρχαιοτάτῃ. καὶ πρὸς ἡκίλῳ ὅλως μὴ εἶναι τὴν, ἢ ἀφαι-
ρεθείσης ὁ νοῦς χαλάνη. Περὶ δὲ τὸ κεφάλαιον τῆς τῆς σαββάτου νη-
στείας πλεῖστον ὅσον ἀφῆσθαι ἢ φιλαλήτης, τῇ Νεῖλῳ ψυχῇ τὴν φρεσὶν βλα-
βῆς τῇ ἀποχριστῶν κακοποιίας. ὁ μὲν γὰρ τῇ ἀνακλιπῶν, τὴν συνοδικῶν
ἐκ ἀνέφερε πρὸς ἀποστολικὸν πνα κανόνα, εἰς ἀποκρύφων πρὸς ἡκίλῳ
καὶ διαγορεῖοντα πλεῖστον ἐνὸς μόνου. Σαββάτου μὴ εἶναι νηστεῖν ὅν φα-
σιν ἀδεῖσθαι οἱ χρισματικοὶ πρὸς τῇ Ρωμαίων, ἀπὸ τῇ νηστεῖν ὄντων
τοῖς σαββάσι. καὶ δὲ Νεῖλος τοιαῦτα ἐληρέσθαι τὰ δὲ τῇ γρηγοριανῶν
τοῖς ἐκείσθαι, ὥς αἰσθάνων ὑποδείξεως καὶ τὰ τῇ λαπίων, δια-
φορεῖται πρὸς τὰ ἴδια ἐν διαφόροις παροικίαις, καὶ ποικίλῃν εἶναι ἀ-
νέκασθαι τῆς ἐκκλησίας τὴν ἐν πρὸς πρὸς αἰσθάνων ἀσπίς διακοσμεν, τὴν σω-
δίσμῳ τῇ μιᾷ πίστεως μηδὲ πλεῖστον πρὸς βλαπτομένῳ. Οἱ δὲ τὴν χρίσμα-
τος ἀρχηγῇ μὴ πλεῖστοις ἐπὶ τὴν πρὸς αἰσθάνων ἀρχαιοτάτων καὶ ἀσπίς αἰσθάνων
εἶδος τῇ Ρωμαίων ἀναιχιστήσαντες ἀπεκλήρυνται. καὶ τὴν ἐκπλεῖστον
κανόνα πρὸς αἰσθάνων πρὸς αἰσθάνων τῇς χριστιανότητος, ἢ πρὸς εἶναι
πρὸς χριστιανισμὸν τὴν τῇ σαββάτῃ κατὰ τὴν ἀναγκαίαν, ὥς καὶ ὁ ποιῶν
ἄλλο δόγμα ἢ ἐπὶ τῇ ἢ ἐπὶ τῇ ψυχῇ σωτηριότητων. Τοιοῦ-
τος ὡς ὁ Νεῖλος καὶ λόγῳ λαμπερῇ, καὶ βίῳ ὑπερλαμπρῇ. ἀλλ'
ἢ μετὰ τὴν ἢ ἐπὶ τῇ Νεῖλῳ διαδοῖς Νεῖλος πρὸς ἄλλους τὸ καλὸν
τῆς

vt profecto monstri simile sit homines in tanta luce caligasse.
Esto: Photius innata ambitionis studio inflatus lucidissima
videre non potuit: Recentiores cur tam vecordes? cur ad ve-
ritatis radium oculos non aperuere? Sed tanta stupiditate la-
borarunt, vt versentur in tenebris; & se se iactitent quasi sy-
nodalium Decretorum retinentissimos defensores, qui nihil
minus sunt, quam Synodorum obseruantes? nec pudeat
asserere, corruptos esse libros à Latinis. Si enim è Cyrilli
verbis expunxeris, quæ ille disputat contra negantes Filio
Sancti Spiritus productionem, quid aliud efficies, quam
Cyrillum ad argumenta Nestorij mutum? Nec vero addita-
mentum Nilus credidit, vt blasphemantes vocant schismati-
ci edocti à Photio, quod symbolo iure appositum vim habet
explanationis; cum probe sciret egregius Pater, quid addi,
quid demi vetuisset antiquitas; & illud nullo modo addi, quod
si non intelligas, male credas. De ieiunio porro Sabbati
longissimè aberat veracissima Nili mens à deprauata mente
Schismaticorum. Ille Orientalium consuetudinem non apo-
crypho cuidam Canoni Apostolorum tribuebat, præcipienti
ieiunium Sabbati præter vnum, nempe vigiliam Paschæ; quem
à Romanis violari asserunt Schismatici ieiunantibus Sabbato.
Non hæc ineptias fundebat Nilus; sed ita morem tenebat
Orientalium, vt probaret & consuetudinem Latinorum.
Sciebat enim hæc esse ritum Ecclesiæ pro locorum varie-
tate diuersiratem; & à principio multiformem extitisse orna-
tum Ecclesiæ ob distinctam salua vnitæ fidei piorum ratio-
nem institutorum. At vero auctores schismatis antiquissi-
mum & venerandum Romanæ Ecclesiæ morem post aliquot
secula impudentissimè damnarunt; & prolato conficto illo
Canone imperitis persuaferunt, ita pertinere relaxationem
Sabbati ad cultum fidei Christianæ, vt quoduis aliud sacrum
dogma necessarium ad salutem consequendam. Tam illu-
stris scientia, tam illustris erat Nilus pietate. Sed vtinam
post duos hosce inclytos Nilos non extitisset tertius, qui egre-
gium virtutis nomen bonis omnibus affluentissimæ fontem

falsa-

τῆς πελαγίστης ἀρετῆς ὁνομα πηγῶν αἰμυρῶν ὑδάτων μὴ ἐπιδα-
 ξατο, Θεσσαλονίκης μὲν γεροντὸς πατριάρχης, χρισματικῆς δὲ φλυα-
 ρίας πατὴρ καὶ διδάσκαλος. πούτε τὰς ψυχολέθεις ῥήσεις, καὶ τὰς
 παροφθαλμοὺς ἀντιρήσεις Θεῷ διδόντος ὅψα ἐκδοθησόμενα μετὰ τὸν
 βίον τῶν ἀγίων· ἢ ἢ τοῖς πᾶσι κατὰ δῆλον, Νείλου τοῦ νεωτάτου πατρὸς
 Νείλου τοῖς παροφθαλμοῖς, καὶ τῆς παροφθαλμοῦ τῆς χρισματικῆς δι-
 λογίας πατρὸς τῶν χρισματικῶν κακοφώνων κακοτομίας ὁπόσον
 τὸ δέξομαι.

falsarum exhiberet aquarum, Theſſalonicenſis antiſtes, &
 vaniloquentiæ Schiſmaticorum antefignanus. Huius pernicioſiſſima dicta & ſententias vna cum ſuis confutationibus,
 Deo dante, poſt ſancti Patris hiftoriam videbis edenda: vt
 palam fiat omnibus, quid interſit inter Nilos & Nilum; de-
 nique inter auitam Græcorum theologiam, & ſchiſmatico-
 rum abſonas nouitates.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΣΚΗΤΗΝ ΝΕΙΛΟΝ.

ΠΈφυκας ἰσόληφος ὦ Νῆλε χρόνῳ,
Τοῖς ἡμεροδρόμοισιν ἤλεις κύκλοις
Ὅν συντελεῖ μὲν τετρακτῶν συνδίσσῃ.
Τί δ' ἄλλο τοῦτο, συνδρομῆς ἢ τεσσάρων
Ενδύγμα καλῶν, ὥς φρενοσλισμάτων;

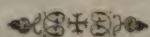
ΒΙΟΣ

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ

ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΥ.

VITA ET RES GESTAE

SANCTI ET DEIFERI

PATRIS NOSTRI

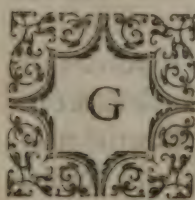
NILI IUNIORIS.

*Interprete Ioanne Matthæo Caryophilo
Archiepiscopo Iconiensi.*

Χάρις τῷ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ ἡ ἀγά-
πη τῷ θεῷ καὶ
πατρὶ, καὶ ἡ κοι-
νωνία τοῦ ἁγίου
πνεύματος· καλὸν γὰρ ἐκ θεοῦ
ἀρχομεν, καὶ εἰς θεὸν καταλή-
γην· εἴη μετὰ πάντων τῶν φιλο-
πόνως ἀκροωμένων, καὶ μετὰ τῆς
ἐμῆς ὀψελείας καὶ πτωχοσύνης
τῷ μέλλοντος πολυμερὸς διαγ-
γέλλειν περὶ τῆς βίης τοῦ ὁσίου πα-
τρὸς ἡμῶν Νείλου τῷ νέῳ. οὐ γὰρ
δι' ἀνθρώπου, ἀλλ' δι' ἀνθρώπου

Ratia Dñi no-
stri Iesu Chri-
sti, & charitas
Dei, & cōmuni-
catio sãcti Spiri-
tus: bonũ quip-
pe est & ordiri à Deo, & in-
Deũ definere: fit cū omnibus
studiosè audientibus, & cū
tenuitate mea mentisq̃. pau-
pertate, qui audacter historiã
vitæ sancti Patris nostri Nili
iunioris sum narraturus. Non
enim per hominem, vel sugge-
rente, & adhortante hominis
A con-

consilio aggressus sum tale
opus. Neque enim sunt nunc
nouissimis temporibus nouissi-
morum horum saeculorum, qui
taliam querant, & curiosè appe-
tant: Quinimo multi, qui sub-
fannant, & iniucundè hæc au-
diunt: quibus nec antiquorum
sanctorū narrationes, neque
recens facta fide digna sunt;
sed obstructis sibi planè omni
ex parte vijs ad vtilitatem fe-
rentibus, scopum vnū habent
in omnibus sibi propositum,
vt eorum quæ dicuntur fidem
metiantur suarum virium mo-
dulo; quod autem vires eorū
superat, id vero illis tanquam
à veritate alienum mendacij
suspicionem iniiciat. Quapro-
pter inuisibilem mentem, Deū
inquam Patrem; & simul ex-
pertem principij tēporis con-
sempiternumq̃. Verbū, & san-
ctissimum consubstantialēq̃.
Spiritus narrationis funda-
mentum iacentes, illam ag-
grediamur; etsi nulli alij pro-
futuram, at certè nobis, qui in
ea studium ponimus, & nō ni-
hil mentē à rebus terrenis ab-
ducimus, non mediocriter emo-
lumentum & lucrum allaturā:
quemadmodum vnguentarijs
aromatum tractatio suauitatē
affert & voluptatem. Oportet
igi-

υποβολῆς ἢ ὀφθαλμώσεως τὸ τοί-
ετον ἔργον ἐχρησάμεν. εἰ δὲ γὰρ
εἰσι νυν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς
τῷ ἐσχάτῳ τούτων αἰώνων οἱ τα-
ῖς αὐταῖς ζητοῦντες τε καὶ πολυ-
πραγμονοῦντες. τὸν καιρὸν μὴ
οὐδ', πολλοὶ οἱ μωκίζοντες, καὶ
πρὸς ταῦτα ἀνηδιόμην, οἱ μὴ-
τε τοῖς παλαιῇς διηγήμασι τῷ
αἰγίων πωδόντες, μήτε τοῖς νεω-
τὲρ τελώθευσιν πεθόμην. ἀλλὰ
διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν αὐτοῖς
ταῖς τῆς ὁφελείας ὁδοῖς ὡς εἰπῶν
ὑποφράξαντες, ἕνα σκοπὸν ἐν ἅπα-
σι τίθειν, τὸ πρὸς τὰ ἑαυτῶν
μετακρίναι τὸ πρὸν ἐν τοῖς λε-
γομένοις. τὸ δ' ὑπερβαῖνον τὴν
ἑαυτῶν δύναμιν, ὡς ἔξω τῆς ἀ-
ληθείας ταῖς τῆς ψεύδους ὑπο-
νοίας καθυποβάλλειν. διὸ τὴν ἀό-
ρατον νοῦν, τὸν θεὸν φημι καὶ πα-
τέρα, καὶ τὸν ἀναρχόν τ' καὶ συναΐ-
διον λόγον, καὶ τὸ πανάγιον καὶ
ὁμοούσιον πνεῦμα, θεμέλιον καὶ
ἀρχὴν προθέμενος τῷ λόγῳ,
ἐκ τῆς διηγήσεως ἀπαρξάμε-
θα. εἰ καὶ μήποτε γένοιτο χρησιμώ-
συσαι ἄλλῳ, ἀλλ' ἡμῖν τοῖς ἐν-
ταύτῃ ἀσχολουμένοις, καὶ μι-
κρὸν πέν νοῦν ἐκ τῶν γνήσιων ἀ-
παιρημένοις. οὐ μικρὰν τὴν ὄνη-
σιν καὶ τὸ κέρδος ἐργαζομένην,
καθάπερ τοῖς μυρεψοῖς ἢ τῶν ἀρω-
μάτων αἰασροφῇ τὴν ἐξ αὐτῶν
ἡδύπνητα καὶ ὑπόλαυσιν. δεῖ
τόν γε τὴν ἐνεργοῦσαν τοῦτον
ἡμῖν

ἡμῖν τὸν ἀοίδιμον Νεῖλον προ-
τάξει τὰς λόγῳ, ἵνα μηδὲν τῶν
διόντων ἐλλείπῃ τὰς πάντα τὰ
καὶ αὐτὸν ἐροῦντων.

Τὸ Ρωσάνον οἶδ' ὅτι πάντες γι-
νώσκουσιν, οὐ μόνον δὲ τὸ προκα-
θίσταται τοῖς τῆς Καλαβρίας τέρ-
μασι, μέγιστον τε τυγχάνειν ὁμοῦ
καὶ ἀνεπιβέβλῶτον, ἀλλὰ καὶ δὲ
τὸ καὶ πάσης τῆς χώρας ἐρημωθεί-
σης, καὶ πασῶν τῶν πόλεων ἔργον
γεγενημένων τῆς τῶν σαββακη-
νῶν πολυπληθείας, μόνον δὲ
φυγῆν μέγχι καὶ νῦν τῆς αὐτῶν
ἀπωλείας τὸν νόμον. τοῦτο δὲ ἐκ
ἐξ ἀνθρώπων σοφίας ἢ βοηθείας
σωθείη, ἀλλὰ τῇ δυναστείᾳ καὶ
ἀντιλήψῃ τῆς ἐκείνου ἐπισκοπίας
ἐξαιρετικῶς διασωθείης ἡμεῖς δι-
οικήσας καὶ ἀπαρτίως Μαρίας· ἥ τις
πολλάκις τῶν ἀδελφῶν ἀγαθῶν
ἐκ νυκτὸς προσηλθόντων, καὶ συ-
λῆσαι τὴν φρεσὶν βεβληδόντων, ἄ-
μα τὰς προσηλθόντων αὐτῶν τὰς
τείχας, ὥστε καὶ κλίμακα ἐπιβῆ-
ναι, λέγεται ἄνωθεν αἰετὶν γυνὴ
προφανερώς ἐποφθῆναι αὐτοῖς,
λαμπρόδενον ἐκ τῶν χειρῶν κατε-
χούσας, καὶ ταῖς αὐτοῖς κατα-
βάλλουσας, καὶ τὰς τείχους ἀποδιώ-
κουσας. καὶ τοῦτο σαφῶς ὁμο-
λόγουσι οἱ ἐξ αὐτῶν γενόμενοι
πρόφυγοι. ἐκείθεν τοίνυν ὁ
θεὸς πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος ἀνέτη-
λεν, καὶ ἐκείσε τὰς τῆς σωματι-
κῆς ἡλικίας ἀρχὰς κατεβάλετο,
δὲ.

igitur principio sermonis de
ciuitate illa verba facere, quæ
nobis edidit celeberrimū Ni-
lum; ne quicquam eorum,
quæ scire operæpretiū est, de-
sit perscrutanti omnia de illo.

Rossanum scio notum esse
omnibus, non eo solum nomi-
ne, quod Calabria finibus præ-
sit, & maxima sit ciuitas, & ab
insidijs hostium tuta; sed etiā
quia vastata vniuersa prouin-
cia, cunctisque vrbibus redactis
in potestatem colluuiōis Sar-
racenorum, solum vsque adhuc
effugerit illorum perniciem.
Quod quidem non humana
prudētia, vel auxilio conti-
git, sed potentia & ope præ-
cipuæ eius vrbis patronæ Dò-
minæ nostræ matris Dei, sem-
perq. Virginis Mariæ. Illa
enim impijs Agarenis sæpè
de nocte irruētibus, vt arcem
occuparent, simul atque ad
muros accessissent, scalas etiā
admoissent, è superiori loco
apparuisse dicitur, specie mu-
lieris purpura indutæ, facesq.
in manibus habentis, quibus
deijciebat illos, & è muro de-
pellebat. Et hoc apertè fate-
bantur, qui ex illis transfugæ
fuerūt. Inde ergo sactus Pater
Nilus exortus est, & illic pri-
mas ætatis suæ partes trāsegit;

A 2 mu-

muneris loco parētib; à Deo
datus: namque post vnā foro-
rem masculus hic optantibus
susceptus est, & oblatu; Deo
ab illis, Deiq. matris ædi libe-
ter dicatus. Præclaram porro
indolem feliciter fortitus, & a-
cumen mentis, morumq. sua-
uitatem, æquales omnes supe-
rauit sagacitate, & responsis,
& diligenti scripturarum le-
ctione, necnō interrogationi-
bus, quas proponebat magi-
stris; vt mirarentur illi, vnde
tantum huic puero ingenium,
quo scrutaretur scripturas, &
de rebus huiusmodi interro-
garet. familiare enim erat illi
à iuuentute sanctoꝝ Patꝝ vi-
tas euoluere, Antonij inquā,
Sabbæ, & Hilarionis, alioꝝq.
quos Ecclesia Catholica ce-
lebres habet; auidoq. animo,
mentisq. attēctione semper eas
lectitabat. Vnde etiam illi ob-
uenit, vt odium in vitia conci-
peret, & in ædibus nobiliorum
conuentus declinaret, omnēq.
refugeret & abominaretur cu-
riositatem; & aspernaretur
quæ phylacteria vocant, & ad-
iurationes; quamquam libri e-
tiam, qui de his agunt, illi nō
deessent ob aciem ingenij, &
studiū omnia sciendi. Ergo nō
multo post parētib; vita fun-
ctis,

δωρον ἀπὸ Θεοῦ χαρίσιν πῶς ἡ-
νεῦσιν αὐτὰ. πρὸς γὰρ ἀδελφῇ ἐτέ-
χθη ἄρρεν αὐτοῖς ἐπιδυμητικῶς.
καὶ δῶρον παρ' αὐτῶν ἐεχθὲς,
καὶ τῷ οἴκῳ τῆς Θεοτόκου εὐδύ-
μως ὑποκληρονομήσας. φύσεως δὲ
ἐκκλησίας τυχεὼν, καὶ νοὸς ὀξύτη-
τος, καὶ φρενῶν ἀσκήτητος πάν-
τας τοῖς συνηλικιωτάς αὐτοῦ
ὑπερέβαλεν. ἐν τε συνέσει, καὶ
ὑποκρίτεσιν αὐτῶν, καὶ τῇ τῷ
γραφῶν συνεχεῖ ἀναγνώσει; οὐ
μὲν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς
διδασκάλους ἐρωτήσεσιν ὥστε θαυ-
μάζειν αὐτοὺς, πόθεν τῶν τοιούτων
βρέφει τὰς γραφὰς ἐρῶντα, καὶ
ἐπερωτᾶν τὰ τοιαῦτα. ἤγάποι
γὰρ αἱ τῷ ἀγίων πατέρων τοὺς
βίους ἐκ νέότητος αὐτοῦ, Αντωνίου
φημι δὴ, Σάββα τε καὶ Ἰλα-
ρίωνος, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἡ-
γεραιμῶν ἐν τῇ αὐτῇ κατὰ δόξαν
ἐκκλησίᾳ; καὶ μὴ πολλοῦ πόθου
καὶ συνέσεως αὐτοὺς αἱ διέξήρ-
χετο. ὅθεν καὶ ὑπεῤῥεεν αὐτῷ τὸ
μισοπόνησθαι εἶναι, καὶ ἀποτρέφε-
σθαι ταῖς ἐν τοῖς οἴκοις τῷ ἀρχόν-
των διαβίβας, μῖσθαι δὲ καὶ ἀπο-
βδελύττεσθαι πᾶσαν ὡσεὶ ἐργίαν,
καὶ ὁξοῦθεν εἶναι τὰ λεγόμενα φυ-
λακτὰ, καὶ τοὺς λεγομένους ὁξορ-
κισμῶς. καὶ ποιεῖ οὐδὲ τῷ τοιοῦ-
των ἀπορήσας βίβλων διὰ νοὸς
ὀξύτητα, καὶ ἀπουδίῳ τὴν ἐν ἁ-
πάσι. μετ' οὐ πολὺ καιρῷ τῷ ἡ-
γίων αὐτοῦ τὸν βίον ἀπολιπόν-
τα,

των, καὶ ὡς τῆς ἀδελφῆς ἀνα-
 ξειρομένης, καὶ ὡς βῆς ἐκπα-
 ῖδος ὁμορφίας. ἦν γὰρ καὶ αὐτὴ φιλό-
 θεος πάντων, εἰ καὶ πῦν τὴν βίαν ζυ-
 γὸν ὑποφύλλειν. ὡς δὲ τῆς
 ἡλικίας τὸ αὐτὸς αὐτῆς πορρε-
 τέσει, ἐκ ὑποφύλλειν ὁ τῆς νεο-
 σίας τὸν χαλινὸν ἐπιθέσθαι τῶν νέων
 σωφροσύνης, καὶ ὡς συνεχεῖς δι-
 δασκαλίας πορρὲς τὰ κρείττενα
 αὐτὸν ὁδονήσων, οὐ τῶν ἐπιπο-
 πων τῆς, οὐχ ἰστέων, οὐδ' ἡγεμό-
 νων ἢ μοναζόντων. ἀπάντων γὰρ
 ὡς ἐπὶ τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἐκείσε
 τὸ τῶν μοναχῶν σχῆμα. ἵνα μὴ
 λέγω, ὅτι καὶ βδελυκτόν.

Στοχασάμενος οὖν ὁ δὲ βολος
 τὸ μέλλον ὡς αὐτῆς ἀναφύεσθαι
 κέρδος, καὶ ὡς ἀντίπαλος αὐτῆς καὶ
 ἐχθρὸς ἐρεθίσσει μέγας. δὲ γὰρ
 γὰρ ἦσαν ἐκ τῶν πορραβόντων
 τεκμηριώσων τὸ μέλλον. ἤρξατο
 κατατοξεύειν τὰς τῶν ἡμετέρας
 ἀγάμους ἐπὶ τῶν καλλὰ τῶν νέων.
 ἐμὲν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ καλλι-
 φωνίᾳ τῆς ψαλμαδίας αὐτῆς, καὶ
 τῇ ἐν ἀπασι διεγέρσει ἢ καὶ ἐπιτη-
 δρότητι. διὸ οὐτ' ἴσχυεν ὑποδρά-
 σαι τὰς αὐτῶν πολυτέλειαι παρ-
 δας. ἀλλὰ καὶ ἀπαρτίτως πλη-
 γὰς εἰς τὸ ἦπαρ, ἐπιδόσει ὑπο-
 μαῖς αὐτῶν, ἀραιοτήτι καὶ φύ-
 σεως καλλὰ τὰς ἄλλας ὑπο-
 βαλλούσης, ἐκ χρόνους δὲ ὁ τε-
 λοῦς καὶ τὴν τυρόντος καταρμένους. ἔδωκεται τοίνυν αὐτῇ, καὶ ἐπὶ
 λυ τὸ πρῶτον τυχὲν παρὰ τὸν ὑποφύλλειν αὐτῆς. ἢ δὲ τὴν θεῶν παν-
 τέφους

5
 tis, cum à forore educaretur,
 pièq. institueretur: nam & il-
 la foemina erat valde religio-
 sa, licet in matrimonio collo-
 cata: vbi florentem iuventutis
 attigit ætatem, non erat qui
 frænum adolescenti vellet in-
 ijcere, assiduaq. disciplina
 dux illi esset ad optima; non
 Episcopus, non sacerdos, non
 Abbas, non Monachus: per-
 raro enim ibi per illa tempo-
 ra videbatur monasticus ha-
 bitus; ne dicam & contem-
 ptibilem fuisse.

Conijciens ergo diabolus,
 quid lucri esset allaturus, &
 quàm grauis sibi futurus esset
 aduersarius (Acer enim est
 ex anteaetis coniecto futu-
 ri) cœpit innuptas puellas
 configere telo formæ adole-
 scentis, & suauitatis cantus,
 & egregiæ indolis. Idcirco
 nec multiplices earū laqueos
 potuit euitare, sed veluti cer-
 uus transfixo iecore, vnus
 ex illis captura fit, pulchritu-
 dine formaq. eleganti præ-
 stantioris omnibus, sed infimo
 loco natæ. Copulatur ergo
 cum illa; primaq. illis soboles
 foemella nascitur. At verò vni-
 uersa

uerfa prospiciens Dei prouidentia, quæ omnia nouit ante quam ad finem perducantur; præuisa utilitate maxima per eum futura hominibus, multorumq. salute, qui regni cælorum hæredes per eum futuri erant; non permisit eum volutari in cæno huius vitæ: sed primò quidē inserit cordi ipsius iugem mortis memoriā, & futurorum suppliciorū perpetuo duratura tormenta. Deinde vehementi frigore, febriq. ardentissima vexari illum sine intermissione permittebat, vt sibi ob oculos quotidie versaretur rapacissima mors. Quadā ergo die nihil omnino effatus, & arcanum suum nulli cōmunicans, profectus est ad quosdam, à quibus sibi pecuniæ summa nō minima debebatur; & ait ad illos: Pulcherimā inueni vineam, & necesse mihi est illam emere. Accepta igitur pecunia, quantam illi habebant, dimisso quod reliquum erat, abit ex ijs locis graui morbo laborans. Sequebatur verò illum Monachus quidā, Grégorius nomine, dux viæ ad monasteriū ducentis. Cū verò ad flumen quoddā venisset, ingressus vt traiceret, tūc agnouit Dei præeuntis auxilium,

πέφικες πονόλαια, καὶ πάντα πρὸς
τέλεις γινώσκουσα, περιδοῦσα τὴν
μέλλουσαν δι' αὐτῆς γλυήσεσθαι τοῖς
ἀνθρώποις μεγίστην ὠφέλειαν,
καὶ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτῆς τῆς τῆς
οὐρανῶν βασιλείας κληρονόμοι
γλυήσονται, καὶ εἰσεν αὐτὸν ἐν τῇ
βορβόρῃ τῆς βίης κυλίεσθαι. ἀλλὰ
πρὸς τὸν μὴ ἐμφυτεύει ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῆς τὴν τοῦ θανάτου
μνήμην ἀνέκληπτον, καὶ τὴν τῆς
μελλόντων κολασιῶν ἀτελεί-
τητον βάσανον. ἔπειτα δὲ φρέ-
νη μεγίστη, καὶ πυρετῶσφοδρω-
τάτῃ ἀσυνάως παλαίειν αὐτὸν
συνεχόρῃ, ὡς περιβλέπειν καὶ
ἡμέραν πρὸς ὁφθαλμοῦν αὐτοῦ
τὴν ἀπαραίτητον θάνατον. Ἐν μὲν
τοῦ τῆς ἡμερῶν μηδὲν εἰρη-
κῶς, μηδὲ παρήσας τὸ μυστή-
ριον ἀνθρώπων, πορεύει πρὸς
πῖνας χρεωστούτας αὐτῇ ποσὸν ἰ-
κανόν, λέγων πρὸς αὐτοὺς ἀμπα-
λάνα καὶ λίσσον ὄρηκα, καὶ ἔχω
ἀνάγκην τὴν ἀγοράσαι αὐτὸν. λα-
βάν δὲ ἐξ αὐτῶν ὅσον αὐτὸν ὀρέ-
θησαν ἔχοντες, τὸ λαῖπον κατα-
λείψας ἔξῃσι τῶν ἐκείσε τῇ νό-
σῳ βαρέως καταξυρόμενος. συ-
νέπειτο δὲ αὐτῷ καὶ μοναχὸς τις
Γρηγόριος τῷ ὀνόματι, ποδηγέ-
της αὐτῷ τῆς πρὸς τὸ μοναστή-
ριον ἀπαγούσης ὁδοῦ γλυόμενος.
φθάσας δὲ πῖνα ποταμόν, καὶ εἰσελ-
θὼν τὴν περᾶσαι αὐτὸν, τότε ἔγνω
τὴν τῆς θεῆς ὁδηγοῦσαν αὐτὸν ἀν-
τίληψιν

πλὴν βοηθεῖσαι αὐτῷ, καὶ περὶ
 τὸ οἰκεῖον ἀγροῦσαν βούλημα.
 τῆς γὰρ νόσου καὶ τὸ μέσον τῆ πο-
 τᾶμου, καὶ ἀπὸ φορτίου βαρὺ,
 ἀφαιρεθείσης ὑπὸ τῶν ὤμων αὐ-
 τῆς, περὶ δὲ τῆς λοιποῦ τῆς
 ὁδὸν διήνυε, καὶ τερπόμενος ἐπαλ-
 λειν. ὁ δὲ ἐν τῷ ὄρει σου ἔδραμον
 κύριε, ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρ-
 διαν μου. καὶ λαβὰν δὲ τὰ περὶ
 τὸ Μερκεῖον μοναστήριον, καὶ στα-
 σάμενος πρὸς οὐρανὸν ἐκείνους ἐ-
 θαύμαστος ἀνδρας. λέγω δὲ
 Ἰωάννην τὸν μέγαν, καὶ Φατί-
 νον τὸν περὶ βόητον, Ζαχαρίαν
 τὸν ἱσαγέλον, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀ-
 παύτας περὶ τοῦ λόγου εὐφρο-
 νίας ὁμοφρονήσαντας, καὶ κατὰ
 πλάγας ὅτι τῇ θεωρίᾳ αὐτῶν,
 καὶ τῶν ταπεινῶν στήματι, πλή-
 ρους διακρίων ἐχούσης, καὶ περὶ ἐν-
 θεον ζῆλον σφοδρῶς ἀνέφλεγε-
 το. καὶ αὐτοὶ δὲ στασίμωροι πα-
 λαιοὶ φρόνημα ἐν νεαρῶν σώματι,
 ἢ οὐκ ἔστι πῆξιν, καὶ κατέσταν ὁ-
 ρήσαντες καὶ ἀγαθόντες ὅτι τῇ γλυ-
 κύνῃ τῆς αὐτῆς ἀναγνώσεως, καὶ
 ἐπὶ τῇ τοῦ καὶ οὐκ ἐξήγηται, ἰσχυρῶς
 περὶ τοῦ καὶ οὐκ ἐξήγηται, ἰσχυρῶς
 καὶ μάλιστα πολυπλασίονος
 χάριν τῶν ταπεινῶν, καὶ ὡς πολ-
 λοὶ δὲ αὐτῶν τῆς τῆς ἡσυχίας βα-
 σιλείας κληρονόμοι γινώσκονται.
 καὶ ὁ λογισμὸς αὐτῶν καὶ πλούτη-
 σαι, καὶ ὁ λογισμὸς κατεπείχεται.
 οὐ πολὺ τὸ ἐν μίση, καὶ γὰρ
 μετα

7
 auxilium, & eo trahentis, quo
 ipse volebat. Morbo enim ve-
 luti pondere in medio amne
 ab humeris excusso leuatus
 est; & reliquum viæ conficie-
 bat alacriter, lætusq. canebat:
 Viam mandatorum tuorū cu-
 curri, cum dilatasti cor meū.
 Vbi peruenit ad Monasteria,
 quæ Mercurij vocantur, &
 vidit cælestes illos & admi-
 rabiles viros, magnum in-
 quam Ioannem, & percele-
 brem Fantinum, & angelica
 puritate Zachariam, cæteros-
 que omnes opere & sermone
 Dei præstantissimos, aspectu
 eorum humiliq. habitu stu-
 pefactus lacrymas affatim
 profudit, diuinoq. zelo vehe-
 menter accendebatur: & ipsi
 cōtra, senilem in iuuenili cor-
 pore sensum intuiti, morumq.
 stabilitatem, & aptam ad bo-
 na quæque habitudinem;
 necnon lectionis suauitatem
 admirati, mentisque perspi-
 cacious, præfago cognoue-
 runt oculo multiplicandam
 in eo Spiritus gratiam; quod-
 que futurum esset, vt multi
 per eum fierent heredes regni
 cælorum. itaque illū & bene-
 dictionibus cumularūt, & pijs
 precatationibus munierunt. Nō
 multum Interfluxit temporis,
 & ecce

Psalm. 118. 32

& ecce tibi terroris & minarū plenæ perferūtut ad monasteria litteræ à Prætore totius Prouinciæ; Vt si quis impo-
 nere manus auderet tali Clerico, manus ei præciderentur, eiusq. monasterium Fisco addiceretur. Quibus perterriti Monasteriorum præfecti, consilio inito cogitarunt illum transmittere in locū extranei principatus, vt ibi sacro indueretur ille habitu, & ipsi se liberarent à principū indignatione. Considera mihi tunc luctam inter Angelum & Satanam; illius quidem, vt hunc virum eriperet è turbulenta ac tenebricosa hac vita, educitq. in terram promissionis, hoc est ad institutum eorum qui propter Dñm asperitate vitæ se exercent, vt proprium Deo dicaret, alterūq. efficeret Moysem: huius verò omnem machinam, omnem mouentis lapidem, vt huiusmodi bonū impediret; quod fieri nō potuisse re ipsa probatū est. Neq. enim poterant vniuersa terræ regna collatis viribus Nili animum à proposito deterrere. Cogitat ergo vir Dei migrare in Monasteriū S. Nazarij vocatū, ibiq. perficere quod optabat. Quod vbi cognouit omniū bonorum aduersa-

ματω καταπληκτικῶς, καὶ ἀπὸ λαοῦ
 φεικώδους ὡς οὗ τῆ πάσης τῆς
 χώρας ἐπικρατουῦτος τὰ μονα-
 στήρια κατελάμβανεν· ὡς εἶπε
 πολμήστε χεῖρα ὀπιβαλῆν κλη-
 ρικῶς πρὸ τοιούτου, τὴν χεῖρα μὲν
 αὐτοῦ ἀποκόπτεσθαι, τὸ δὲ μονα-
 στήριον τοῦτου δημεύεσθαι. ὑφ' ὧν
 καταπλαγέντες οἱ τῶν μοναστη-
 ρίων ἐξάρχοντες, ἐβελόσαντο
 τὸν ἐφ' ἑτέρον κράτος ἐκπέμ-
 ψασθαι, καὶ κεῖσε τὸ ἄγιον σχῆμα
 ἐνδύσασθαι, καὶ ἑαυτοὺς ἀπεφράσαις
 φυλάξαι τῆς τῶν κρατουμένων
 ἀγανακτικῆς. ἀθροὺς δὲ τότε πάλ-
 λην ἀγγέλων καὶ διαβόλου· τῶ
 μὲν, ὅπως τὸν ἄνδρα τοῦτον ἀπαλ-
 λάξῃ τοῦ παραχρῆδος καὶ σκο-
 τήνου πούτου βίης, καὶ πρὸς τὴν
 γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἥ τις ὅτιν ο
 βίος τῶν οὐκ ἐν κύριον ἀσκημένων,
 ἐξάξας πρὸ θεοῦ θεωρητικῶς,
 καὶ ἄλλον Μωϋσεῖα ποιήσῃ· τοῦ
 δὲ πᾶσαν μηχανήν, καὶ πάντα
 λίαν κινούντος, ὅπως τὸ τοιοῦ-
 τον ἀγαθὸν ἐμποδίσῃ, ὅπερ ἀ-
 δυνάτον ἀπιδείχθαι. οὐ γὰρ ἐδύ-
 νατο πᾶσαι αἱ βασιλείαι τῆς
 γῆς συναχθῆναι, ἵνα τὸν Νεῖλον
 ἐκ τῆς οἰκίας ὁρμῆς ἰσχύσωσιν
 ἀναστῆναι. Σκέψετο τοίνυν ὁ τῶ
 θεοῦ ἄνθρωπος καταλάβεσθαι τὸ
 τοῦ ἁγίου Ναζαρείου καλοῦ μέρους
 μοναστήριον, καὶ κεῖσε τὸ τοῦ πότου
 πληρῶσαι ἐπαγγελμα. ὅπερ νοή-
 σαις ὁ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ἀντι-
 στα-

εὐδοκίᾳ, περιλαμβάνει τὰ ἱμ-
 νώδην, ἃ παγίδας εἶναι κέ-
 λει ὁδὸν πύκναι, οἷον δὴ ποτε
 ἔσται πρὸς δρόμον τῆς δικαίας ἐκ-
 παύσεως βαλόμενος. Καὶ δὴ τὴν
 ὁδὸν ἐξήρτων, καὶ τὰς διαφω-
 λουμένης ψαλμοῖς καὶ ὑμνοῖς, καὶ ὁλο-
 κλήτοις διήγησιν, μετὰ λοιπὸν πρὸς
 αἰκτὴν ὑπερέχευτο, καὶ πρὸς τῆς
 θαλάσσης εἰς τὴν κατωρράχην,
 βαρβαρὸς ὡς τὰν φρυγανίαν ἐκ-
 πιδήσας, καὶ δὴ πρὸς ποτὴν ἡ ἱχθυή-
 τῃ Παύλου, πρὸς χερσὶν τῆς ἀγίας
 ἐδράξατο, καὶ ὁμοῦ πρὸς τὰ ἱμ-
 νώδην ἤρχοντο. οὐ πολὺ τὸ ὄψ-
 σιμα, ἃ ἰδοὺ πληθὺς Σαρράκη-
 ναὶν ἐκ διζιάν ἀνακακλιμένων
 ὑπὸ τὸ ἄλσος, μελαίνων αὐτο-
 πων, ἀχρησθάλμων, κακοπρε-
 σάπων, καὶ πᾶσι δαίμοσι πρε-
 σβυμένοι. πρὸς δὲ τὸ ἔτι ἐν
 μέσσοις, μέγας πλοῖον πρὸς τῇ
 γῇ σιτυρόφων, τὸν αἶσαν πλοῦ
 οἷς εἰκὲς ἀπὸ διχορμήων. Ταῦτα
 ἰδοὺ ὁ μακάριος Νεῖλος ἀθεῖον,
 καὶ τὴν εὐφροσύνην αὐτοῦ δῖον
 ἐκείνῳ, καὶ τὸ ἔκτοσθε χῆμα κα-
 ταπόσας, οὐ πρὸς αἰκίας φρενὸς
 ὑπερέστη, οὐδ' ἡλθὼν ὅπως
 τὴν ὁψιν, ἢ τὸν λόγον παρεσα-
 λούσθῃ, ἀλλ' ἡσυχῇ τὴν χεῖρα
 βαλὼν ἐπὶ τὸν στήθος, καὶ τὸ σπ-
 μῆν τὸ σταυρὸν ἐκ τὸν καὶ ἀπὸ
 σπῆς, ὡς διαρῶς καὶ ἀνδρείως ἀ-
 ντιπρὸς τὸν πρὸς τὰς ἐξουσίας.

ἡ

9
 aduersarius, anteuertit; & dif-
 ficiles laqueos per viam ten-
 dit, volens vt quoquo modo
 retardaretur vir iustus à suo
 cursu. Ergo facienti iter,
 Deumq. psalmis & hymnis
 fufisq. ex imo corde precibus
 alloquenti, dū littori vicinus
 est, iam aspectu maris exhila-
 randus, ecce profilit è sarmen-
 tis barbarus; & sicut olim vi-
 pera Paulum, ita virum iustum
 manu prehendit, simulq. vltra
 gradiebatur. Non longè pro-
 fectis, en multitudo Sarrace-
 norum ad dextram sub nemo-
 re stratorum, nigrorum Ae-
 thiopum, feris intuentium
 oculis, truces vultus habentiū,
 & omnino dæmonibus consi-
 milium: ad læuam verò naues
 magnæ subductæ; quod ven-
 tum illi secundum, vt par est,
 ad commodam nauigationem
 expectarent. Hæc vt repen-
 te vidit beatus Nilus, horri-
 bilemq. & inusitatum illum
 aspectū, & peregrinum cōtui-
 tus habitū, nō mente dimotus
 est, nec omnino facies illi im-
 mutata est, aut stuporē vllum
 passus est; sed manu sensim ad
 pectus admota, signo crucis se
 se armauit, & audacter ac viri-
 liter ad interrogata respōde-
 bat.

B

bat.

ὁκωδὴν περιόας τὴν καρδίαν με-
 τὰ βληθῆς, ἀπάλυσεν αὐτὴν, ὑπο-
 δειξας αὐτῷ τὴν ὁδὸν, μηδὲν
 σκληρὸν ἢ ἐκαστὸν ποιῆσαι ἢ λεί-
 ξαι αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ ἐπαύσατο μὲν
 φασὶ αὐτῷ, καὶ προσδυμοποιήσας
 αὐτὴν ἐν λόγοις ἱκανοῖς καὶ προ-
 ρητικαῖς εἰς ἀρετὴν. ὅτε δὲ τοῖνυν
 διέστησαν ἀλλήλων, καὶ ἡ τῆς θεᾶς
 φρονία φέρει τὸν ἰαυτὴς δια-
 ποτα σίτην τὴν καὶ ἀντίληψιν ἐ-
 πιστάσας τοῦ ἐκείνου καμίνου τὴν καὶ
 πύρεν, καὶ ἐν μίσῳ λαόντων, ἢ
 μάλλον ἐπὶ ὅτι καὶ σπορ-
 πίων, καὶ τῆς τῆς ἰχθυῶν ἀπάσης δυ-
 ναμείας ἀβλαβὴ καὶ ἀπῆμονα τῆ-
 ται διαφυλάσσεται· ἵνα γὰρ καὶ
 αὐτὴς τὴν τῆς φύσεως ἀδυνάτου
 καὶ τὴν τῆς ἀνθεστηνικῆς δυνά-
 μειος οὐδυνότητα, μικρὸν ἰαυτῷ
 ὑποσείσας, καὶ οὖν αὐτὴν τῆς
 αὐτῆς ἐκργίας καταλείψας·
 τότε δὲ τὸ τῆς φόβου καὶ φόβου ἐπι-
 πτῆς αὐτῷ, καὶ δὲ λεία θανάτου
 ἀφείλετο αὐτὴν· ἐκκοιμήσας γὰρ
 εἰς οἶον παρὰ δὲ ἐκπεπτωκὴ πλη-
 θυν, εὐδὲ τοῖς πόδας αὐτῆς τὴν
 ὁδὸν κατὰ δύναμιν ἡδύνατο, ἀλλὰ
 ὅλως διόλου κλονέμενος, πυκνὰ
 φέρει τὰ ὅπαια ὑπεβλήπτο,
 τὴν τῆς ἱστορίας τομῇ δουλεύει,
 ὡς περὶ ἴδους αὐτοῖς, παρὰ αὐτῶν
 αὐθιγὸν ἀπικειχόμενος. ὁ δὲ
 Σαρρακενὸς ὡς εἶδεν αὐτὴν μὴ-
 τι ἄρτον, μὴ τι πῆραν ἐπιφροσύ-
 νων,

II
 cor eius mutante, dimisit illū,
 viam cōmonstrans; cum nihil
 asperè aut hostiliter in eum
 egisset, aut dixisset; sed bona
 etiam precatus illi esset, ut
 alunt; verbisq. alacritatem
 addidisset non paucis, & ad
 virtutem incitantibus. Ut al-
 ter ab altero digressus est; cum
 Dei gratia suo famulo defen-
 sionem præstirisset & præfi-
 dium in media fornace ignis;
 atque inter leones, imò verò
 serpentes & scorpiones, to-
 tamq. inimici potentiam ser-
 uasset illæsum & incolumem;
 ut agnosceret & ipse naturæ
 imbecillitatem, & nihil esse
 vires humanas; paululum se-
 se illa contraxit, & sua quasi
 vi operâte orbatum destituit.
 Tunc verò illum timor ac tre-
 mor corripere, pauorq. mor-
 tis apprehendere. Recogitans
 enim in quos laqueos, &
 quàm multos incidisset, &
 pedes ipsos ad iter dirigere
 non poterat; sed omnino ti-
 tubans, retro sæpè respicie-
 bat, gladio se per dolū,
 ut moris est ipsis, feriendum
 iamiam expectans. At Sar-
 racenus cum vidisset eum
 nec panem habere, nec pe-
 ram, nec vini refocillatio-
 nem,

nem, acceptis panibus non quidē recentibus, sed ex mundissima similitudine, capit post ipsum currere, fratrem vocās, & ut se venientem expectaret acclamitans. Hoc maiorem illi timorem, ut par erat, & horrorem iniecit, opinatum vera se suspitione perstringi. Itaque solum hoc agebat, ut animam in manus Christi Domini commendaret. Ergo ut vidit illū Sarracenus nimis pavitantem, & pallēte vultu veluti mortuum, capit acriter increpare, & timiditatis probrium obijcere. Nos enim, inquit, de te dolemus, quod nihil honore tuo dignū habeamus, tu verō de nobis quæ minus decet cogitas. Accipe parva hæc, quæ Deus subministravit, & in pace tuum iter habeto.

Acceptit vir Dei panes, tanquam sibi à Deo missos; & obstupescens tantam Dei de se curam ac sollicitudinem, ne oculos quidē attollere in caelum volebat; sed veluti præ verecundia non audens intueri in Deū, & multa cum humilitate defixos in terram oculos habens, Davidis voces fufis lachrymis usurpabat: Quid re-

νον, μήτε εἶνε ὡς ἐκκλησιν, λαβὼν μετ' αὐτοῦ ἄρτους ξηρούς καὶ λίαν καυρούς, ἤρξατο βέβαιον ὁπίσω αὐτῆς, κραζὼν αὐτὴν ἀδελφόν, καὶ προσμῖναι τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ ἐκβοᾶν. ὅπερ εἰς μέγιστα φόβον καὶ ἀγωνίαν, ὡς εἰκός, ἀνέβη τὴν καρδίαν, λογισάμενον ἀληθῶς ὑπεκλήθειν αὐτόν· καὶ μόνον τὴν ψυχὴν παρετίθετο ταῖς χερσὶ τῆς δεσποτικῆς χεῖρος. Τούτῳ ἰδὼν δὲ λαοὶ δρίτανται ὁ Σάρρακηνος, καὶ τὰς δὲ τὰς ὀψὲς ἀρχοῦσάντα καὶ δάπερ νεκρὸν, ἤρξατο ἐπιπλήττειν σφοδρῶς, καὶ τὸ ἀναιδρὸν ὀφειδίζεν αὐτῶν· ἡμεῖς γὰρ φησὶ λυπούμεθα ὅτι σὺ, ὅτι οὐδὲν ἔχοντες ἄξιον τῆς σῆς τιμῆς, καὶ σὺ τὰ μὴ ὀρέποντα λογίζῃ ὡς ἡμεῖς. Δίξαι ταῦτα τὰ μικρὰ, ἅπερ ἐχρηγήσων ὁ Θεός, καὶ πορεύου ἐν εἰρήνῃ τὴν σὴν ὁδόν.

Δεξιὰ μὲν τοῦτον· ὁ δὲ Θεὸς ἀνδρωπὸς τοῖς ἄρτοις, ὡς ἐκ Θεοῦ παρεμυθέντας αὐτῶν, καὶ καταπλάγῃς ἐπὶ τῇ πεινῇ αὐτῶν· καὶ ὡς ἐπὶ τῇ πεινῇ αὐτῶν, οὐδὲ τὸ ὄμμα εἰς οὐρανὸν ἐπάγειν ἠβούλετο· ἀλλ' ὡς περ ἀδούμενος ἀναβλέψαι ὡς πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὸ πρὸς τὸν Θεὸν τὴν γῆν μὴ πολλῆς ταπεινοφροσύνης νεκρῶς, μετὰ δακρύων τὰς τῆς Δαυὶδ ὑψίς φωνάς· τί πάντα ποδῶ-

σω σὺ

III-

σου σὺ Κίεε λήγων ὅλ' πάντων,
 ἀν' αὐτὰ πάλαι καὶ μοι μεγίστων σου
 διερρησίων; σὺ γὰρ διέσωσας αὐτὴν
 ἀσέβη με ἐκ γαστρὸς μητρὸς με, καὶ
 ἐκ σπλάγχθων με ἐκ χείρας
 ἐχθρῶν. καὶ διὰ ταῦτα κελεύων τὸ
 εὐχόμενος καὶ τὰς πλὴρεις αὐτῆς, ὥσα-
 νεὶ ἐπέπληττε τὴν ἰδίαν ψυχὴν,
 καὶ ἔλεγεν· Εὐλόγη ἡ ψυχὴ μου
 τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ
 με τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου αὐτοῦ. Ὁ-
 λόγη ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, καὶ
 μὴ ἐπιλαθῶμαι πάντα τὰς ἀγα-
 πόδους αὐτοῦ. ἐν τοῦτοις δὲ
 κύριος τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ, καὶ
 λοιπὸν περιεργίζοντες τῇ ἡδὴ
 περιεχθείσῃ μοι, ὑπαντῶ αὐ-
 τῇ ἐν χάριτι ἰσχυροῦ τοῦ δι-
 κέως ἐχθρῶν, καὶ φησὶ πρὸς αὐ-
 τὸν· ποῦ πορεύῃ σὺ κληρικὴ; μὴ
 μοναχὸς ὑπάγῃς ἡρώδῃ ἐν ταύ-
 τῃ μοι; καὶ ἰσχυρὸς ἐπὶ αὐ-
 τῇ ἐκείνης καὶ ὅτι καὶ κατέλαβον ἡ-
 δοναίαν ἐν τῇ οἰκίᾳ σου καὶ ἐξέ-
 κτισας σῶσαι τὴν σὴν ψυχὴν, ἡ
 εἰσεργόμενος μέσον τῆς ἀγρίων ἰσ-
 τῶν θηρῶν. ἤρξατο δὲ κατηγο-
 ρεῖν τοὺς μοναχοὺς, μυρίας λοι-
 ποῦς ἐπιχέων τὸ ὄνομα τοῦ κυ-
 ρίου, φιλαργύρους καὶ καταδό-
 ξους καὶ γαστριμαργούς ὑποκαλῶν
 καὶ ὅτι αἱ λείψεις τῆς μακαρίας αὐ-
 τῶν ἐχώρησεν αὐτῇ με σὺ αὐτῇ τῇ
 ἰσχυρῇ σαθῆναι ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
 μέλλοις δὲ τῇ δικαίᾳ ἀπο-
 κρι-

tribuam tibi Domine pro om-
 nibus, quæ mihi retribuisti be-
 neficijs maximis? Tu enim,
 Domine suscepisti me de utero
 matris meæ; nec conclusisti
 me in manibus inimici.
 Post hæc tundens pectus &
 latera sua, obiurgabat quo-
 dammodo animam suam, aie-
 batque: Benedic anima mea
 Domino, & omnia quæ intra
 me sunt nomini sancto eius.
 Benedic anima mea Dño, &
 noli obliuisci omnes retribu-
 tiones eius. In his cū reliquum
 itineris confecisset, iamq. esset
 prope monasteriū, de quo su-
 pra diximus; sit illi obuiam,
 equitis forma piorum hostis, &
 ait: Quo tu pergis clericus? nū
 ad hoc monasterium, ut mo-
 nachum induas? Cur in adeo
 foedum errorem male raptus
 es? potuisses domi tuæ sedens
 salutem animæ facilius con-
 sequi, quàm inter has sylue-
 stres feras. Caputq. obtrecta-
 re monachis, & sexcenta con-
 uicia in monasticum iactare
 nomen; auro, inani gloriæ,
 ventriq. deditos appellans: &
 vnus, inquit, lebetis culinæ
 eorum totum me stantem
 cum hoc equo pars media
 caperet. Cum ad hæc respon-
 dere

Psal. 118

Psal. 30.

Psal. 103

Psal. 57.

dere vellet vir sanctus, ac dicere: Tu verò quis es, qui inquiris, & reprehendis Dei famulos? dignus enim est operarius alimonia sua: ille sicut aspis obturatis auribus rapido cursu ab eo recessit. Et sanctus Crucis signo identidē se muniens; ac deprecatus Deum, ut se ab eo praeferuaret crimine, quemcūque monachum condemnādi; latus in sanctū illud ingressus est monasterium. Cumq. venerabundus confalutasset Hegumenū & cūctos fratres, rogassetq. ut sibi Domini propitiū redderent, receptus est ab ijs ut filius & frater carissimus. & cū vidissent eum valde fessum de via, perhumaniter acceperūt appositis piscibus & vino, & ceteris quibus se reficere monachi solent. At is posthabit pluribus, quod minus conveniret statum ineuntibus religiosum, & praesertim in ipso iuventutis flore feruētibus, & Christi iugum subire volentibus, pane tantum & aqua corporis indigentiam explebat, indignum se putans ob Christi amorem vel illis vesci. Deinde Hegumenū de rebus suis certiolem facit, enarratq. oīa, & consiliū

ex-

καθίσταται αὐτῷ καὶ εἰπὼν· σὺ τῆς
ἐὶ ὁ ἀνακρίνων καὶ μεμφομένης
τοὺς δουλοῦντας τῷ θεῷ; ἀξίως
ἦν ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
ὁκνῶν βίβας τὰ ἄλλα, ἀνέχων
ἑσπιν ἀπὸ αὐτοῦ. ὁ δὲ ὅσους κατὰ
φραγιστά μὲν ἐαυτοῦ πρὸ συμμάχων
τῶ σαυροῦ, καὶ δυσωπήσας τὸν
θεὸν ἐκτείνῃς σκεπάσας αὐτὸν
ὑπὸ τοῦ κατεκρίνα τὸν οἰονδή-
ποτε μοιχαλὸν, ἐσπλάσσει δὲ θυ-
μῶς εἰς τὴν ἀγίαν ἐκάνην με-
νέει· καὶ προσκυμῶντες πινεῖ ἡγυ-
μῶν, καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς,
καὶ ὡδρακαλέσας ἵνα ἐύξωνται
ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κύριον, προσ-
σεδέσθην παρ' αὐτῶν ὡς υἱὸς καὶ
ἀδελφὸς ἀγαπητός. ἰδόντες δὲ
αὐτὸν κεκοπιανκότες λίαν ἐκ τῆς
ὁδοῦ, φιλοφρόνως ἐδεξιώσαντο
αὐτὸν ἐν τε ἰχθύσι καὶ οἴνῳ καὶ τῇ
λοιπῇ ὡδρακλήσει ἧν ἀδελ-
φὸν, κατὰ αὐτοῖς εἶδισιν. αὐ-
τὸς δὲ τὰ πολλὰ παρὶδὼν ὡς
ἀνοίκτα ὄντα τοῖς ἐσταθωτικοῖς,
καὶ μάλιστα τοῖς σφειρῶσι τῇ τῆς
κρίσεως ἀκμῇ, καὶ βυλομενέοις τὸν
τοῦ Χριστοῦ ζυγὸν ὑπολάθων, ἀφ-
την μόνῳ καὶ ὑδαπ τὴν χρεῖαν ἀ-
πεπλήρου τοῦ σώματος, ἀνάξιον
ἑαυτὸν κρατῶν δεξιὰ τὴν ἀγάπην
τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτῶν μετα-
λήψεως. Εἶτα μετὰ ταῦτα ἀνα-
τίθησι τὰς ἡγουμένων πάντα τὰς
κατ' αὐτὸν, καὶ τὸν λογισμόν τῆς
ἀφί-

αφ' ἧς αὐτὸς, ἀδελφὰν τοῦ
ποιήσαντα σκοπῶν ἐνδύσαι αὐτὸν τὸ
χῆμα τῶν μοναχῶν, ὥστε μὴ
πλέον ἢ τρεῖς τεσσαράκοντα ἡμέρας
ποιήσαντα ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ, ἀλλὰ
τῇ αὐτῇ βελῇ καὶ διχῇ ὑπερ-
ερίψαι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἁγίους
πατέρας, οἷς ἀπεφώθη ἐν τῇ ἀρ-
χή, καὶ ἀπῆλθ' αὐτὸν νεθε-
σίαις καὶ διδασκαλίαις πνευμα-
τικαῖς. πρὸς τοὺς οὐ μὴ ἀββαῖς
ἡβούλειτο ἅμα τοῦ καθιεῖσθαι
αὐτὸν, καὶ ἡγούμενον καταστήσαι ἐν
ἐκείνῳ μοναστηρίῳ αὐτοῦ. αὐτὸς
δὲ ἀκούσας τοῦ ποιήσαντος λόγου,
τοσοῦτον ἐφάνη αὐτῷ φορητὸν καὶ
ἀρεπὲς, ὅτι καὶ διζίαις διδω-
κα τὰ δεξιὰ τὰ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥ-
ρας, εἰ παρ' ἐκείνῳ βουλευθείη
τῆς καταστήσεως αὐτοῦ, μηδὲν
ποτέ καταδίζασθαι οἷα δὴ ποτε
ἀρχῇ. ἀλλ' ἀρκετὸν τυχεῖν
αὐτῷ, τὸ ἐν τῇ τόξῃ τῶν μονα-
χῶν ἀριστῶσαι διὰ, καὶ μὴ ὑπερ-
φρονῆναι, ἀπὸ οὗ δὲ φρονῶν, ἀπολ-
λυθεὶ τὸ σωφρονεῖν. οὐ μόνον δὲ
τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑαυτῷ
πειρασίζεν ἑαυτὸν, ὥς ὅτι οἷς
θελείαις καὶ κεφαλαιω-
δίαισι τῶν ἀρετῶν συγκροτῶ-
μενος, τὰ λοιπὰ πάντα ἐπι-
νέται καὶ καλὰ τοῖς συνέτοι-
ται ὡς ἐν ἀλύσει ἐχόμενα.
ἔστι δὲ ταῦτα· τὸ φυλάττειν τὸ σῶ-
μα αὐτὸ ἐν ἀγνείᾳ καὶ καθαρῳ-

τη,

exponit suum cur illuc ve-
nisset, rogans sibi monasti-
cum habitum dari ea lege,
ut ne plus quadraginta dies
in illo monasterio moretur;
sed cum bona eius venia &
benedictione liceat sibi reuer-
ti ad sanctos Patres, quibus
initio addictus esset, & a qui-
bus fuisset inunctus admoni-
tionibus & institutionibus spi-
ritalibus. At verò Abbas si-
mul atque consecrasset illum,
Hegumenum volebat præfi-
cere alteri suo monasterio.
Quod ut ille audiuit, adeo
visum sibi est graue & indi-
gnum, ut Deo quoque ex il-
la hora sponderit, se nul-
lam prorsus suscipere præfe-
cturam, etiam si ad patriar-
chatum vocaretur; sed sibi sa-
tis esse, si in monachorum
ordine Deo placeret; & non
sapere plusquam oportet sa-
pere posthabita sobrietate. 3.
Quin & alios quoque præfi-
xit sibi terminos, quos tam-
quā plura comprehendentes &
principaliores virtutes, cætera
oīa laudis & honestatis plena
sibi ijs obstricto, tanquam an-
nuli catenarum connexa, sub-
sequerentur. Ea verò sunt, ut
corpus sibi castū purumq. ser-
uaret,

uaret, iam Christo tanquā ho-
stia & munus oblatū: vt aua-
ritia fugeret, radicem malorū
omniū, vsque ad vnum obolū:
vt nullum monachum, aut he-
gumenum de suo exturbaret
monasterio ad parandam sibi
mansionem. Propter hæc sibi
constituta & fixa dū angelicū
sumeret habitū, multas & ma-
ximas passus est vexationes.
Vbi enim maior repugnantia,
ibi semper pugna, iuxta illud:
In via hac, qua ambulabam,
absconderunt laqueum mihi.

Desiderantur aliqua.

Sed respondet amētia raptus,
& ait: Recede Monache; vitæ
meæ dies anni decē sunt. Per
octo annos explebō animæ
meæ desideria, & inimicos
meos mihi subijciā, sicut volo
ego. Duobus verò annis pœ-
nitentiam agā, & recipiet me
Deus, vt olim meretricem, &
latronem. Tunc Abbas Nilus
sancto afflatus spiritu, respon-
dens illi ait: Caue tibi miselle
homo: Nā decem, quos te pu-
tas victurum annos, & animæ
desideria expleturum, decem
dies tantū sunt. Ne fallaris er-
go, somnijs & diuinationibus

reip-

τιτι, ὡς θεωροῦσαν καὶ δῶρον
θεωροῦντες τὴν Χρείαν· καὶ τὸ ἀπέ-
χεσθαι φιλαργυρίας, τῆς ῥίζης
πάντων τῶν κακῶν μέχρι καὶ ἐνὸς
ὀβολοῦ· καὶ τὸ μὴ ἐκβάλλειν μο-
ναχὲν ἢ ἡγούμενον ἀπὸ τῆς ἰδίας
μονῆς ἐνεκεν τῆς περιουσίας αὐ-
τοῦ. Τούτων ἕνεκα τῶν κλονιζέν-
των καὶ ὀρειζέντων ἀντὶ ὧν αὐτῷ
ἐν τῇ αὐτῇ ἀμφιάσῃ τῆς αἰγλι-
κοῦ χήματος, πολλοὶς καὶ μεγί-
στοις ὑπέμεινε πειρασμούς· πρὸς τοῦ
τὸ ἀντιτεῖνον μάλλον ἢ μάχῃ ὅτι
καὶ τὸ ἐνεδῆ ταύτῃ ἢ ἐπορεύο-
μεν, ἐκρυψαν παγίδα μοι. τῇ δὲ

λείπῃ.

ἀλλὰ ἀποκρίνεται μετὰ ἀπο-
νοίας, καὶ φησὶν· ὕταγε καλόγηρε,
δέκα ἔτη ὑπάρχουσιν αἱ ἡμέραι
μου· ἐν τοῖς ὀκτώ ἔτεσι πληροῦ-
σω τὰ τῆς ψυχῆς μου ἐπιθυμή-
ματα, καὶ τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι
ὑποτάξω, ὡς θελω ἐγώ, εἰς δὲ
τὰ δύο ἔτη μετανοῶ, καὶ θεωρῶ
μετὰ μετὰ ὅς τις πόντος καὶ
τὴν ληστέαν. τότε ὁ ἀββᾶς Νεί-
λος ὑπὸ τῆς αἰγίης πανόματος ἐμ-
πνύσας ἀποκρίνετο αὐτῷ, καὶ
φησὶν· θεωροῦσε αὐτὸς ταπεινὴν
ἀνδραγαδίαν· καὶ ἡ δὲ ἐλπίς δέκα ἔτη
βιώσῃ, καὶ τὰ ἐπιθυμήματα τῆς ψυ-
χῆς σε πληροῦσιν, δέκα ἡμέραι
τυγχάνεις μέλαι· μὴ ταῖς πλά-
ναις,

νός, ἐν ὁμίῳ καὶ μετὰ τοῖς σπυ-
γίαις αὐτῶν. Ταῦτα μὲν παρρησίας
πρὸς αὐτὸν εἰρηκώς, καὶ ὑποστέλλας
ἐν τῇ μονῇ, τὰ μὲν ἡγεμονίᾳ
ἀπὸ τῆς γλῆσσης τὴν ταχίστην ἀπώλυσαν
τῆς δόξης. ὁ δὲ σοβαρὸς ἐκείνος
αἰὲρ εἰς τὴν πυρετὴν ὡδὲ ἀχρῆμα
συχέθεις, ἐκείτο μέχρι τῆς ἐνά-
της ἡμέρας βασιανζόμενος αἰν-
κώς. καὶ τῇ δεκάτῃ συστάσεως
αὐτὸς ἐνεχθείσης ὡδὲ τῆς οἰκη-
τέρας τῆς κάμνης, καὶ πάντων βε-
λδομένων αὐτὸν ἀποκτείνει, αὐ-
τὸς μάστιγι τὸ πρὸς τῆς ὑπὸ αὐ-
τῆς πορνδομένης μαίνεται, ἐπε-
λάβετο μὲν τῆς θεότητος τῆς σω-
τῆς, καὶ πάντας αὐτὸς διεσκόρπισεν
ἐπιφανείς καὶ μόνον. τὰ δὲ φό-
βον καὶ τῇ δόξῃ καταχέθεις ἐπὶ
πλῆθον, καὶ βεληθείς τῇ φυγῇ τὴν
σωτηρίαν ἀρᾶται, ὑπὸ τῆς
ἰδίων συμποδισθείς ἀρμάτων, καὶ
πεσὼν τῆς ζῆν ἀπὸ πλάγης. Ἐ-
πειτα ὑπὸ τῆς παρ' αὐτῆς πολλὰ
κίς ἀδικοῦνται τὴν κεφαλὴν
ἀπετμήθη, καὶ τοῖς κυσὶ παρεδό-
θη εἰς βρώσιν. καὶ ἐπληρώθη αὐ-
τὸς ἢ περὶ τῆς τῆς ἀγίας, ὡς
ἔτε ἐκτός, ἔτε ἐκτός, ἀλλ' ἐν
τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ. Μετὰ δὲ ταύ-
τας τὰς ἡμέρας ὑπερέβη ὁ
δοῦλος πατρὸς Νίλος πλήρης ὡν
πνέματος ἀγίου καὶ πίστεως πρὸς
τοὺς ἀγίους πατέρας τοὺς ἐν τῇ
Μερκερίῳ. καὶ γὰρ πέφυκε τῇ ὁ-
μολίᾳ

te ipsum decipiens. Hæc cum
animi libertate ad eum fatus,
& in monasterium reuersus,
Hegumeno quidem renūcia-
uit, futuram breui perditæ ho-
minis mortem. At insolens il-
le vir frigida calidaq. febrī
statim correptus, iacebat per
dies nouē grauissimis afflictus
doloribus. Decimo verò con-
spiratione in eum facta à vici-
illius incolis, & consultantibus
omnibus de inferenda illi ne-
ce, admonitus ille de hoc à
manade quæ eius libidini fer-
uiebat, arripuit quidem gla-
dium fretus audacia; tantūq.
illis visus omnes in fugam
vertit: verum timore pauoreq.
vehementius agitated, volens
que sibi fuga consulere, suis
ipse præpeditus est armis, la-
psusq. occubuit. tumq. præ-
cisum illi fuit caput ab ijs, qui
sæpe ab eo pessima quæque
fuerant passi, proiectusq. ipse
canibus ad deuorandum. Et
impletum est quod vir sanctus
de illo prædixerat; scilicet non
ante, nō post, sed decima die.
Postquam hi dies abiire, re-
uersus est Spiritu sancto & fi-
de plenus sanctus Pater Nilus
ad sanctos Patres in Mercu-
rio. Natura enim compara-

C

tum

eum est, vt planè similibus similia delectentur. & videntes eum omnes & vita, & zelo, & habitu, & instituto ornatum Apostolico, & relucens in eius fronte cum verecundia, modestissimam humilitatem, exultarunt, & letati sunt, Deoq. gloriam propter ipsum dederunt. Ipse vero omnes venerabatur, colebatq. tanquam Angelos Domini; præcipuo vero amore prosequabatur, summaq. charitate complectebatur venerabilem Patrem Fantinum; & ille vicissim pari, vel etiam maiori affectu amoris respondebat; Petri cum Ioanne, seu Basilij cum Gregorio summā & indiuulsam animorum conjunctionem præferentes.

Confidentibus ergo sæpè illis, & scripturas lectitātibus, conueniebant omnes fratres ad illos, rogabātq. vt sibi utilitatis sermonem depromerēt. Et audiētes verba gratiæ, quæ procedebant de ore sancti Patris Nili; & intuentes etiam emicātem gratiam de sancto Patre Fantino, nihil aliud esse illos putabant, quam Petrum & Paulum, quorum etiam vitæ æmulatores erant. Accesserūt ergo quidam è fratribus
ad

μέτω τὸ ὁμοῖον πάντως συνήδιδαι· καὶ ἰδόντες αὐτὸν πάντες ὑποσολικὴν καὶ βίον καὶ χῆμα καὶ ὀπτιήδωμα περιβεβλημένον, ἔχοντα δὲ καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν ταπεινῶσαι αὐτὸν τῇ αἰδοῦ τῶν ματῶν. παρεκθιμύλῳ, ἠγαλλιάσαντο καὶ ὑψοῦνθισαν, καὶ τῶν θεῶν ἐπ' αὐτῶν δόξαν ἀνέπεμψαν. αὐτὸς δὲ πάντας μὲν ἐσέβετο καὶ εὐλαβῆτο ὡς ἀγγέλους κυρίως, ὁμοῖως δὲ καὶ ἁγίῳ μεγίστῃ ἐκέκνητο πρὸς τὸν ἡμῶν πατέρα. Φανῆρον. καὶ καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ φίλτερον ἢ καὶ πλέον ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν· τὴν τε Πέτρον καὶ Ἰωάννου, ἢ Βασίλειον καὶ Γρηγορίου συζυγίαν καὶ ἀδελφάσασον γνώμην ἐν ἑαυτοῖς περιηλουῶντες.

Συγκαθιμύλων γὰρ αὐτὸν πολλὰς, καὶ πᾶς γραφῆς ἀναγιωσκόντων, συνήγοντο οἱ ἀδελφοὶ πρὸς αὐτοὺς πάντες, ὡς ἀκαλουῦντες ἀκοῦσαι λόγον ὡφείας ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἀκούοντες τοῦ λόγου τῆς χάριτος τῆς ἐκπεριουμύλου ἐκ τοῦ σώματος τῆ ὁσίου πατρὸς ἡμεῶν Νείλου, θεωροῦντες δὲ καὶ τὴν ἀσπλάγκτην χάριν ἐπὶ τὸν ἁγίον πατέρα Φανῆρον, ἔδιδον ἄλλο ὑπελάμβανον τούτοις ὑπάρχειν, ἀλλ' ἢ Πέτρον καὶ Παῦλον, ὧν καὶ τὸν βίον ἐζηλοῦν. Τινὲς οὖν τῶν ἀδελφῶν ἀπελθόν-

19
τις εἰς προσκυβήσας τῆ μεγάλου
πατρὸς Ἰωάννου, ἤρξατο ἱππικῶν
τὸν μακάριον Νῆλον, ὡς ἀφ' ἧρας
ὑποδίσαι ὡδὶ τοῦ θεοῦ παμ-
φθίτου ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις·
προσθίτης καὶ τοῦτο, ὅτι οὔτε
ἀρτου, οὔτε οἴνου μεταλαμβάνει,
ἀσκησὶν δίδων ὑποταγῇ.
ἐκζητῶσαν αὐτοῖς ὁ πατὴρ ἔπο-
σεῖλαι αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Ὁ τούτου
ἡγονός τις, καὶ μετὰ χάρας προσ-
εχθρίτης, καὶ ἡ δὲ μέγας πατὴρ
Ἰωάννης δίδου αὐτῷ ποτήριον
οἴνου μεγέθους, βελόμενος ἰδεῖν
εἰ καὶ θεὸν ἦεν ἢ αὐτοῦ πολι-
ταία. λαβὼν δὲ τὸ ποτήριον ὁ
θεὸς πατὴρ Νῆλος, καὶ ἀντιπα-
μέρας ἐλόγησεν, ἀνυπολόγως πῶ-
παν αὐτὸ μέχρι τέλους, μήτε τὸ
ἀδρόν τῆς βλάβης τῆ οἴνου κα-
ταπήξας, μήτε τὴν οἰκίαν κεί-
νου τῆς τῆ πατρὸς διακρίτως κυ-
ριωτέραν ὑποδείξας, ἀλλὰ τὴν
κοπὴν τοῦ διλήματος ἐλόγουν καὶ
ἐλόγουν αἱ σωματικαὶ μεγέ-
θει ὑποδίσαι τῇ λοιπῇ προσ-
τιμῇ. τότε ὁ μέγας ἐκείνος
δουμάσας καθ' ἑαυτὸν τοῦ ἀν-
δρός τὴν σοφίαν, καὶ τὸ ἀνυπόκει-
τον τῆς αὐτοῦ ὑπακοῆς καὶ πάν-
των· ἐπείρασεν γὰρ αὐτὸν καὶ ἐν
ἄλλοις, μάλλον δὲ ἐδίδασκεν αὐ-
τόν· οἷα πατὴρ υἱὸν γήσων· ἴφην
πρὸς τοὺς πατέρας· οὐκ ἔλεγον
αἱ πατέρες ὅτι ὁ ἀββᾶς Νῆλος
οὐ

ad magnum Patrem Ioannem
salutationis causa; cæperunt-
que celebrare beatum Ni-
lum, quod missus à Deo es-
set ea in loca utilitatis ergo:
addebantque, illum nec pa-
ne vesci, nec vinum bibere,
asperrima vitæ ratione uten-
tem. Iussit ergo pater, ut is
ad se mitteretur. Eo profe-
cto, & comiter excepto, iubet
magnus pater Ioannes offerri
illi generosissimi vini poculū;
experiri volens, num secun-
dum Deum institutum eius es-
set. At B. Nilus acceptum
poculum petita benedictione,
nihil moratus totum ebibit;
nec damnum ex epoto vino
veritus, nec suum consilium
proposito Patris dijudicantis
preferens: sed abdicationem
voluntatis suæ siue rationi cō-
sonæ, siue minus consonæ,
tanquam salutis ansam lon-
gè maximam, ceteris ante-
ponens. Tunc magnus ille
viri sapientiam, sinceram-
que ac plenam obedientiam
secum admiratus (tentavit
quippe illum & in alijs, imò
docuit uti pater germanum
filium) ad astantes ait: Non-
ne dicebant Patres, Abba-
tem Nilum abstinere à vino?

C 2 Vt

Vt videre est, alia vident homines, & alia dicunt. Continuo surgens ille profunda incuruatione sese demisit; & ignoscito, inquit, venerande Pater, nam coram Deo nihil boni vnquam feci. Abstinencia tamen Pater, quod ipse melius nosti, omnibus ad omnia prodest; senibus quidem, vt exemplar sint iunioribus; nobis vero, qui iuvenes tyronesque sumus, ne flammæ addamus vberius pabulum, vel feram immittio-rem & indomitam reddamus. Assequi porro benedictionem sacratissimæ tuæ manus siue per vini potum, siue per frustum panis, patriarchali est gratia dignum, & tantūdem valens est donum. Hæc audiens magnus Ioānes subrisit, & spiritu exultans multo pluribus illū benedictionibus cumula-uit, & votis bona ei precatus locupletauit. Cæterum admonuit, vt medium asperioris viæ cursum teneret; ne forte morbo, aut senio grauior ea tunc quæreret, quæ religiosum habitum non decent. Et tunc quidem illū apud se manere voluit mira suauitate captus, quā eo legente sentiebat, & perspicaci sententiarum explanatio-
ne,

οὐ γέγραπται οἶνον; ὡς εἶποιεν, ἀλλὰ
ὁρῶσιν ἄνθρωποι, καὶ ἕτερα λέγου-
σιν. Εὐθέως οὐκ ἀναστὰς ἐκείνος
βάλλει μετάνοιαν λέγων. Συγ-
χρησόν μοι τίμιε πᾶτερ, ὅτι οὐδέ-
ποτε ἐποίησα τι ἀγαθὸν ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ. ὅμως ἡ ἐγκράτεια
πᾶτερ, ὡς καὶ αὐτὸς μέγαν
ἐπίσταται, συμβάλλεται πᾶσιν
ἐν ἁπάσιν, τοῖς μὲν γέρουσιν ἵνα
εἰκὼν καὶ τύπος γένηται τοῖς
νέοις. τοῖς δὲ νέοις ἡμῶν καὶ ἀστα-
ζωμοῖς, ἵν' ὅπως μὴ τῇ φλογὶ
πλέοντα ὑλῇ περσθῇσωμεν, ἢ
τὸ θεῖον ἀχρηώτερον καὶ δι-
σπαστικὸν καὶ ἀσθῆσωμεν. τὸ μὲν
τοὶ ἐπιτυχῆν τῆς παναγαστάτης
δολογίας τῆς σῆς πριμίας χρεός,
εἴτε διὰ πόματος οἶνου, εἴτε διὰ
κλάσματος ἄρτου, πατριαρχικῆς
χερίτος ἄξιον, καὶ τῆς αὐτῆς δω-
ρεᾶς ἰσόρροπον. Ταῦτα ἀκούσας ὁ
μέγας Ιωάννης, ὑπομείνας τὰς
προσώπων, ἡ ἀγαλλιασθεὶς τῇ
πνέματι πολλὰ πλέον δολογίας
αὐτὸν ἀπὸ τῆς αἰσῆς, καὶ δ' αἰσῆς κα-
τεπλούτησεν. ἐνεδέτε δὲ αὐτὸν
συμμέζως ἀσπεῖν, μὴ πως ὑπὸ
νόσῃ ἢ γήρῳ πεσθεὶς μέλλῃ τό-
τε ἐπιζητεῖν τὰ μὴ πρὸ χήματος
πρόσποντα. Καὶ τότε μὲν κατέ-
χεν αὐτὸν παρ' ἑαυτοῦ, ἀφραγνύ-
μενος ἐπὶ τῇ ἡδυτάτῃ ἀγαθώ-
σῃ αὐτῷ, καὶ τῇ εὐσυχῇ τῇ
νοημάτων ἀναπύεσσι, καὶ δ' αὖτε
φήσθ.

φήσιν τῷ θεῷ ἡρώδων . ἐχόλα-
 ζι γὰρ ὁ μέγας Ἰωάννης αἰεὶ ἐν τοῖς
 λόγοις τῶ ἀγίου Γρηγορίου τῶ θεο-
 λόγου . ὥστε τῇ πολλῇ πείρᾳ, ὡς
 εἶχε αὐτῷ ἀνυψάβετο, ἀλλοθεν θεο-
 λόγον ὡς πᾶσι γνωρίζεσθαι .
 ἐν μιᾷ δὲ τῇ ἡμερᾷ ἀναγνώ-
 σκοντος ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ τοῦ
 ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου, καὶ τοῦ
 γέροντος βεληθέντος διδουκρινῆ-
 σαι ἐν τῇ τῷ ἀγίῳ διδασκάλῳ
 ποιηθέντων δογματικῶν, ἐκ ἡρε-
 σε τῷ ἀββᾷ Νείλῳ ἡ τοῦ γέρον-
 τος ἐρμηνεία, ὡς μὴ τὸν σκοπὸν
 τῆ διδασκαλίας ἐν ἀκριβείᾳ κα-
 ταλαβόντος . καὶ βεληθέντος τὸ
 ἴσον τῆς διανοίας ἐν ἑτέρῳ χωρίῳ
 τῆς αὐτῆς βίβλου σαφέστερον ὑπο-
 δεικνύναι, καὶ τὴν ὁρθότητα τῆς δι-
 δασκαλίας καὶ ὅτι ὅτι δὲ ἀποφῆναι, ἐ-
 πισημῆναι σφιδρῶς ὡς τὸ τοῦ με-
 γάλου, ὡς ἐκ ἐξόν αὐτῷ ἐρμηνεύ-
 σαι τὰ ποιῶντα, νέῳ ὄντι καὶ ἀρ-
 χαίῳ, καὶ ἀκριβῶς ἐν τοῖς πατέρεσσιν
 τῆ βίβλου ἰλυσσωμένῳ . αὐτὸς δὲ
 ἀκούσας, ἡδαιμῶς ἐταράχθη, καὶ
 ὁλῶς παρεταράχθη τῆς πίστεως
 καὶ ἀγάπης, ἧς ἐκείνῳ πατέρι
 τὸν γέροντα . ἀλλ' ἔπειτα ἐδέξατο
 αὐτὸν τὸν ὁσιώδη, ὡς ὁ διδάσκων ὁ δει-
 νὸς ἐμπειροσύνων ἀγγέλων . καὶ
 γὰρ ἦσαν αὐτὸν ὡς τὸν ἀχρὸν Ἰωάν-
 νην τὸν βαπτιστῆν . πολλάκις
 δὲ ἔτιω πρὸς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅ-
 που ἴσταντο αἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ
 ἐκ-

ne, sacrarumq. scripturarum
 expositione . Vacabat autem
 assidue magnus Iohannes Gre-
 gorij Theologi scriptis; ut ex
 multa eorum lectione alter
 Theologus apud omnes audi-
 ret . Quadam ergo die librum
 eundem legente sancto Patre
 Nilo, placuit seni dogma,
 quoddam Doctoris dilucida-
 re . Abbati vero Nilo probata
 non fuit tradita à sene exposi-
 tio, utpote non affecuto ger-
 manum Doctoris sensum . Et
 cum voluisset ex altero libri
 loco planius ostendere rem,
 ita esse; & dogmatis rectitu-
 dinem, ut habebat, explica-
 re; vehementer correptus fuit
 à magno Patre, quod fas ei
 non esset iuueni, & tyroni,
 cænoq. secularis vitæ adhuc
 inquinato res huiusmodi cu-
 riosius tractare . Quod ille
 audiens, non est turbatus,
 nec vlla ex parte murata est
 illi voluntas in obseruando
 diligendoque ut antea sene:
 sed increpationes eius æquè
 accepit ac sitibundus aquæ
 vas plenum . Erat enim illi
 senex alter Ioannes Baptista.
 Sæpe verò etiam ita venera-
 batur locum, in quo stete-
 rant pedes eius in Ecclesia,
 quem-

quemadmodum & ipsa sacri altaris penetralia. Ad vesperum cum se in cellam quietis causa contulisset, subiit mentem illius cogitatio, quæ illum turbauit, multumq. vexauit: Num fortasse magnus ille pater ex animo reprehēdisset ut male interpretatum Theologi verba, atque hæreticum ipse habuisset sensū; an verò meā, inquit, voluit deprimere arrogantiam fastumq. plurimum. Dum hæc secum cogitat, leui somno corripitur. Interim qui iustorum omniū lapsus obseruat in sacris eorum gressibus ad supplantandum aut ponendum laqueum, cribrare volens & hunc virum iustum, apparet illi non per somnum & somnium duorum specie senū iusta proceritate, dicentiū: Nos sumus Petrus & Paulus; & quia te vidimus in diuinis dogmatibus laborantem, venimus ad erudiendum te, docendūq. omnē veritatem. Protulerunt ergo illi locum quendā, quantum dominicæ precis amplecteretur oratio; & discesserūt. Ille sese colligens, neque enim dormiebat, applaudebat sibi quidē interim de importuno

viso; & sententiam in ore habebat; licet quid per eā significaretur,

ἐκκλησία, ὡς καὶ τὸ ἅγιον βῆμα τῆς θυσιασθείας. τῆς δὲ ἐσπερας καὶ λαβούσης, ὁ πορδύεντος αὐτὴν ἰούχως ἐν τῇ καλλιῳ τῇ ἰδίῳ, ὑποσπῆλθαι αὐτῇ λογι-σμός ἐκταράσων καὶ ἐνοχλῶν αὐτὸν σφόδρα, εἰ γὰρ ὁ μέγας ἐπ' ἀληθείας ἐπέπληξεν αὐτῇ, ὡς κακῶς νουνοκόπι τῶν χεῖρσιν τῆς θεολογικῆς ποτε καὶ ἄρεσις λογιθεῖν ἢ μόνον ταπεινῶσαι βελόμηρος τῶν ὑψηλοφροσυνῶν καὶ μεγίστου ἀλαζονείας. καὶ ταῦτα διενθυμού-μενος, μικρὸν ἀπανύσας. ὁ δὲ πάντων ἡγ' δικαίων ὡδρατιζῶν τὰς ὡδρατοπὰς ἡγ' ἐνδεῶν δλαβημάτων τῆς ὑποπλησίᾳ ἢ κρύ-ψαι παγίδια, βεληθεῖς σινιά-σαι καὶ τὸν ὅπον τοῦτον, φαίνεται αὐτῇ καὶ ὑπαρ ἐν χήματι δύο πρεσβυτέρων μεγάλων λεγόν-των· ἡμεῖς ἐσμεν Πέτρος καὶ Παῦλος· ἰδόντες δὲ σε φησὶν ἀχάλα-λοντα ὡς ἡγ' θείων δογματων, ἡλθεμεν τοῦ συνεπείσαι σε, καὶ διδάξαι τῶν ἀληθείας πᾶσαν. Εἶπον οὐδὲ καὶ χεῖρσιν ὅσον τὸ τῆς διαποπτικῆς ἀχῆς ὕψος, καὶ ἀπε-στησαν. ὁ δὲ οὐκ ἐαυτὸν ἱλθῶν, ἐδὲ γὰρ καὶ δίδων ὑπῆρχεν, ἐφιλοπι-μεῖτο πρὸς τὸ παρὲν ὅτι πρὸς ἀ-καίρους φανέντι, καὶ τῶν χεῖρσιν ὅτι σόματός ἐστιν, τῶν δὲ ἐννοίαν αὐτῆς

ἐκ ἡρώνα, καὶ ταῦτα δὲ τοῦ τοῦ
 ὀρθρου καὶ ἕως πρωίας. πρὸς δὲ τὸ
 δάφνου καὶ ἡσυχίας ἄγων βαθεΐαν,
 καὶ μέλλων ἐρδύνηται τὸ τῆς ὑπο-
 καλύψεως βάθος, ὡς τὸ νομι-
 ζόμενον μέλι πικρότερον ἀψιν-
 θίου· καὶ τὸ κρυπτομένον θεολο-
 γίαν, πρὸς δὴ λωὸς ἀρετῶν ἐφύνα-
 τήν. τότε ὁ ὀξύνοος ἐκείνος ἀνῆλθε,
 καὶ ταχὺ εἰς τὸ δακρύναι τὸ κα-
 ρδὸν ἀπὸ τοῦ κιβδήλου, κατα-
 μαθεὶν τὴν παμμέγιστον δέλυν τῆς
 πολεμίας, ἣ τὸν ἀφθα-
 στον πανουργίαν ἐκένει, πρὸς πρὸς
 καὶ τῇ τῇ σωτηρίᾳ σωζομένη, ὅτι
 πρὸς ἐκείνους ἐπὶ ἰδαίροις, ἐν σωτη-
 ρίᾳ καὶ ταπεινῇ τῇ καρδίᾳ
 αἰτῆται ἀπαλφύειν ἐκ καρδίας
 τῆς ποιητῆς ἐκείνης ἐγγραφῆς καὶ
 βιβλήλου, καὶ ταύτης καὶ ὡς ἄ-
 ρητος. ἀναστὰς γὰρ τὸ τόπου ἐκεί-
 νου, ὡς ἀμῶς εἰδὼς ποτε ἡ δυνάμει
 ἀπὸ ἐκείνης τῆς ὥρας εἰπὼν, ἡ
 καὶ ἐννοήσῃ τῆς ποιητῆς ἐκεί-
 νης χρησιμότητος μὴτε ἀρχὴν, μὴ-
 τε τέλος. ἀφῆκε δὲ καὶ πρὸς τὴν
 μέγαν ἐργάτην, καὶ βάλει αὐ-
 τὸν μετανοῶν, ἀπαγγέλλων τὰ
 πάντα. ὁ δὲ γέρον μολοῦν τῇ
 πρὸς τὸν ἐκείνου αὐτὸν τῆς
 χάριτος καὶ αἰσίου· αἰδρίτου ὁ τέ-
 κνον, αἰδρίτου καὶ κραταίειαν ἡ
 καρδία σου, καὶ ὑπομένειν πρὸς
 σμοῖς.

liter age fili, viriliter age, &

tur, non examinaret; idq. per
 totū nocturnarū precum spa-
 tium vsque ad illucescentem
 diem. Cū verò illucesceret in
 summa animi quiete perscru-
 taturus latentē vim expositæ
 sibi sententiæ, comperit quod
 putabatur mel, absinthium,
 amarissimum; & occultam
 theologiam hæresim esse ma-
 nifesto prauissimam. Tunc
 acuti vir ingenij, veloxq. ad
 discernēdum purum ab adul-
 terino, cognita nequissima
 fraude spiritualium hostium,
 & immensa illa versutia, ac-
 currit ad Crucem Saluatoris,
 prostrernit se humi, contrito &
 humili corde petit deleri si-
 bi ex intimo corde nefariam
 illam & impuram scriptionē;
 quod etiam continuo impe-
 travit. Cum enim de loco il-
 lo se erexisset, numquam ex
 illa hora potuit aut effari, aut
 reuocare quicquā omnino
 in memoriam, quod ad præ-
 uam illam allocutionem quo-
 quomodo spectaret. Accedit
 quoque ad magnum vitæ san-
 ctiōis operarium, & profun-
 da vsus inclinatione singula-
 enarrat. At senex subridens,
 præhensaq. manu dixit: Viri *Psalm. 26.*
 ne

ne demonum tentationes; vt conuersus tu etiā confirmes in generatione tua multorū animas, luxq. fias & sal in mundo errantibus. Noui equidē mētis perspicaciam, & sermonis gratiā, qua De⁹ te donauit; & scio te rectē defendere mētem sancti Doctoris; sed quia timebā, ne magna de teipso elatus opinionē praeceps rueres; q. sapē tui similibus, velocitate ingenij praestantibus euenire solet; fatius duxi te contristando me

3. Cor. 7.

oblectari, quemadmodū Apostolus docet, quā Spiritū sanctū de te contristari, si tumida existimatione superbiaq. inflatus corrueres. His, alijsq. pluribus ad eū vsus verbis, & precatus ei optima quaeque, cum benedictionibus dimisit in pace. Sanctus verō Pater noster Nilus maiora in dies incrementa faciens ad altiores virtutū gradus, quibus homo accedit ad Dei similitudinem, amauit etiā virtutū omnium matrē, solitudinem, maiores ex ea diuitias lucraturus, & immensum sapientiae cumulū. Et cōmunicato cōsilio suo cū sanctis patribus: agebat enim nihil illis incōsultis: annuēte illorū prudentia, precibusq. opitulātibus, q. in cōsultatione erat, decretū fuit.

ἡμοῖς τῷ δαιμόνων, ἵνα καὶ αὐτοὺς ἐπιστρέψας ἐκείνης πολλῶν ψυχῶν ἐν τῇ γῆν σου, φῶς καὶ ἀλῆς ἀναδύχθῃς ἐν τῷ κόσμῳ τοῖς πλανωμένοις. καὶ γὰρ ἐγὼ οἶδα τὴν ἐκ τοῦ θεοῦ δοθεῖσαν σοὶ ἀλγύνοιαν, καὶ τὴν χάριν τῆς λόγου· καὶ ἔγνω ὅτι ὁρθῶς διεδιχαῖς τὸν σκοπὸν τοῦ αἵματος. ἀλλὰ φοβούμενος μὴ τῇ τῆς οἰσεως πάσῃ καὶ κρημνῇ περὶ τῆς, ὅπερ πολλὰς εἰσὶν ἐξυμῶν τῶν καὶ σὲ ταχυδρόμοις, ἀμφὸν κένερα δὲ φρανθῆναι με ἐν τῷ σὲ ὑπὲρ ἐμῆ λυπηθῆναι, καὶ τὸς ὁ δότοσλος διδάσκει, ἢ τὸ ἄγιον παντὸς καὶ σὲ λυπηθῆναι ἐν τῷ σὲ οἰσῇ καὶ ὑψηλοφροσύνη κατενεχθῆναι. Ταῦτα καὶ πλείονα τοῦτων εἰρηκῶς πρὸς αὐτὸν, ἐπευξάμενός ἐστι καὶ δολογῆταις ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ ὁσῖος πατὴρ ἡμεῶν Νεῖλος ἐπὶ καὶ ἐπὶ πρεσβυτέρων καὶ ἀνξαδόχους ταῖς καὶ θεὸν ἀναβάσει καὶ θεώσῃ, ἡγάθη καὶ τῆς μητρὸς πατρὶν τῷ ἀρετῶν ἡσυχίας, πλείονα πλεον ἐκ ταύτης ἰσχύων κερδήσαι καὶ ἀπφερον σοφίαν. καὶ τὸ ἀναδῆς τοῖς ἀγίοις πατέροις, δὲ τὸ πάντα μετὰ βελῆς αὐτῶν πρεσβυτέρων, τῇ αὐτῶν σωτηρίᾳ καὶ δι' αὐτῶν συνεργίᾳ τὸ βελῶθεν ἐκνεφῶθη.

Σπῆ-

Est

Σπήλαιον δὲ ὄντιν οὐ μακρὰν τῇ
 μοναστείῳ, ἐν τῇ ὑψὲς τῇ κρη-
 μνὲ διακήμερον, ἔχον ἐν αὐτῇ καὶ
 θυνασθεῖον ἐπ' ὀνόματι τῆ ἀρχι-
 ερατῆρου Μιχαήλ, πάνυ πρὸς
 ἡσυχίαν δὲ ἐπιτίθειν τοῖς ἐπιτη-
 δείοις. ἐν τούτῳ τῷ σπηλαίῳ ὁ
 ἀνδρῆος ἐκείνης ἀναλαβὼν Ἡλιῶ
 τὸν ζῆλον, καὶ Ελισαίου τὴν καρ-
 πείαν, τὴν τ' ὑπομνήν πάντων
 τῶν ἀγίων, αἰετῶς κατακίηται
 μετὰ πλήθους χάριτος τ' καὶ πρε-
 σβυίας. ἐν ᾧ κατὰ μόνον ἀνιζό-
 μενος, καὶ τὸν διὸν προσδεχόμε-
 νος, μάλλον δ' ἐνώπιον αὐτῆ πα-
 ρεισάμενος, καὶ τὸν ἀόρατον ὡς ὁ-
 ρατὴν προσεφύμενος, πολλοὺς καὶ
 μεγίστους ἀγῶνας ἀνδρικῶς ἐπι-
 δίδασκε, πάντας τῶν πρεσβυτέρων
 σμύρων ὅπως τ' καὶ δικαίων ταῖς
 ἀρεταῖς καὶ τὰ ἅθλα ἀναμύξαται
 ἀποδίδων· ἀπερὸ οὐδὲς ἀν' ἰσχύος
 ἢ λόγῳ φερόσιν, ἢ χρατὴν ὡσα-
 δουῖαι, δὲ τὸ ἐν κρυπτῷ μόνῳ τῷ
 τα κρυπταῖς εἰδὼν προσαναφύε-
 σθαι· ἢ μή που τις ταῦτα δοτὶ τοῦ
 τέλους τιμηθήσεται, τούτοις τις
 ὡσαυτὸ τοῦ διὰ δόξης, καὶ τῆς ταξί-
 κῆς αὐτὰ ποδός. ὁ πατὴρ σου
 Ἰσραὴλ οὐ βλάπτει ἐν τῇ κρυπτῇ,
 δοτὶ δίδωσιν σοὶ ἐν τῇ φανερῇ, καὶ τῆς
 δόξας ταῖς με φησὶ δόξασα.
 τίς δ' οὕτως ἐδοξάσθη καὶ ἐπμήθη
 ἐν τῇ χρατὴ ταύτῃ, ὡς ὁ μακα-
 ρίος οὗτος; οὐ μόνον ὡσαυτὸν
 βασι-

Est non procul à monasterijs
 spelunca summis in rupibus,
 habens quoque ædiculam Mi-
 chaeli Archàngelo dicatā, soli-
 tudinis studiosis aptissima. In
 hanc ille fortitudine inclytus,
 assumpto Helix zelo, & Helis-
 sæi tolerantia, sanctorumque
 omnium patientia, sedem po-
 siturus ascendit maximo cum
 gaudio, summaque alacritate.
 in ea solitariam vitam ducens,
 Deumque præstolans, immo
 ante illum stans, & inuisibilē
 tanquā visibilē cernens, mul-
 ta & maxima certamina viri-
 liter decertavit; studens anti-
 quiorum omniū sanctorum iu-
 storumque in perferendis la-
 boribus comparare sibi virtu-
 tes & merita; quæ nullus aut
 verbis exprimere queat, aut
 scriptis mādare; eo quod in oc-
 culto facta solū illū nō lateāt,
 qui videt occulta: nisi quis ea
 coniecit ex fine, & retributio-
 ne paterna. Pater enim inquit, *Matth. 6.*
 tuus, qui videt in abscondito,
 reddet tibi in manifesto. Et
 rursus: Quicumque glorifica- *1. Reg. 26.*
 uerit me, glorificabo eum. Nā
 quis tantā consecutus est glo-
 riam & honorē in generatio-
 ne hac, quantā beatus hic vir
 non modo à Christianis Regi-
 bus

bus & principibus, Patriarchis
& Pontificibus siue nostris, si-
ne externis, sed etiam ab infi-
delibus tyrannis, Sarracenorū
inquam Dynastis? Hi sanè vel
nudum eius nomen in honore
habebant, quia præferrem vi-
dere non poterāt. Hæc omnia
certissima sunt argumenta fer-
uentissimi erga Deum amoris,
depressique animi, quo subli-
mantur homines: multorūque
ieiuniorum, & vigiliarū, & pro-
fundarum incurvationum, &
innumerorum affligendi cor-
poris modorū; necnon æstuā-
tium tentationum, oppugna-
tionumque spiritualium & sen-
sibiliū, & corporis agrotatio-
num, quas illi nequam spiritus
vehementes inflixere, quod a-
fscensus ipse esset in eam sub-
limitatem, de qua illi extur-
bati sunt. Sed quoniā ex mul-
tis ab eo præclare gestis pauca
commemorare oportet, quot-
quot nobis indignis, quos ex
animo ipse dilexit, non men-
tiente lingua narravit, cohorta-
tionis ergo ad potiores vir-
tutes avidius nobis arripiēdas,
ut palæstritarum pugnātium-
que magistri facere solēt; age
in medium proferamus vtilitatem ex vnaquaque re volen-
tibus capere, non quæ præferant maximorum miraculorum

βασιλέων ἢ ἀρχόντων, πατριάρ-
χων ὁμοῦ ἢ ἀρχιερέων, ὁμοφύλων
ἢ ἕξ ὁμογλώσσων, ἀλλὰ καὶ πα-
ρὰ τῆς ἀπίστων τυράννων, λέγω
δὴ τῆς Σαρρακηνῶν φυλαρχού-
των. οἵτινες μόνω τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ πηλὸν ἀπεδίδουν, ἐπεὶ δὴ
τῆς θεᾶς ἠμείρουσι. ἔλειχος δὲ
ταῦτα πάντα τῆς τῆς ἀνδρὸς πορ-
θεῖς διὸν ὄλεστος ἀγάπης, καὶ τῆς ὑψο-
ποιῆς ταπεινοφροσύνης, καὶ τῆς πολ-
λῶν νηστειῶν, καὶ ἀγρυπνιῶν καὶ
μετανοιῶν καὶ κακουχιῶν. ἔμειν
δὲ ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμπύρου πύρα-
σμων, καὶ πολέμων νοσητῶν καὶ ὀρε-
τῶν, καὶ νοσημάτων σωματικῶν,
τῆς ὡρᾶς τῆς πνύμενης τῆς πο-
νηρίας ἰσχυρῶς αὐτοῦ ἐπενεχθέν-
των, ὅτε τὸ μέγα ἐν αὐτὸν ἀναβαί-
νῃν εἰς ὑψος, ὅθεν ἐκείνα κατήλ-
θον. ἐπεὶ δὴ δὲ ἐκ πολλὰν τῆς
ἐκείνης κατὰ σωματικῶν ὀλίγα δεῖ
μνημονεύσαι, ὅτι ἡμῖν τοῖς ἀνα-
ξίως αὐτοῦ ἐκ καρδίας ἀγαπηθεῖ-
σιν ἡ ἀφ' αὐτοῦ αὐτῷ εἰρηκε γλῶσ-
σαι, πορροπῆς ἐνεκα τῆς ἡμετέρας
πορροπίας τῆς εἰς τὰ κρείττω
καὶ τοῖς τῆς παλαιστῶν ἢ πολεμι-
στῶν διδασκαλοῖς, ταῦτα ὡρᾶς
δαμνὲν τῷ λόγῳ, τοῖς βελομενοῖς
ἐκ πάντων ὠφέλῃν καρποῦσθαι.
οὐ δαυμάτων μαγίστων, ἢ τερα-
τείων

τῶν δὲ δόξων παρὰ τῶν πνεύματων, οἷς
 καταπλήττεται ἡ ἀκοὴ τῶν νηπιω-
 δισέων, ἢ τῶν ἀπίστων· ἀλλὰ κό-
 πων ἀμείνων καὶ μόχθων, οἷς τὸν ἀ-
 πόστολον ἐκκαυχόμενον οἶδα. ὁμῶς
 καὶ ταῦτα τοῖς μὲν ἀπίστοις πολ-
 λάκις ἀπίστα δόξασιν, τοῖς δὲ πο-
 σὺς πεπρωμένοις ζῆλον ἐνθί-
 σσιν καὶ μνήμης ἐμπύρομα. Εκεί-
 νος ὁ ἰσχυρὸς ἀγγελος ἐπέτα-
 ξε μὲν ψυχῇ καὶ πνύματι τὸ
 νόμον τῆς πνύματος, μηδὲν ὅλως
 ἐάσας τὸν νοῦν φροντίζειν τῆς κα-
 τὰ καὶ χαμαὶ ἐρχομένων, ἀλλ'
 ὅξευθραν τὸν νόμον τῆς θεῆς, καὶ
 ἐκ ὅλης καρδίας ἐκζητοῦν τὸ πλη-
 ρῆσαι τὰς ἐπιτολάς αὐτῆς. ὑπέ-
 ταξε δὲ τὴν σάρκα τῆς πνύμα-
 τος, πλῆσαι αὐτὴν νομοθετίας καὶ
 σφόδρα δαδωγῆσας, τοῦ δι-
 παρῆν καὶ διήκειν εἶναι τῶν νεύ-
 ματι τὰ ὅπιστά τοις. ἐδίδασκε
 μὲν γὰρ αὐτῶν, ὅτι δύο ἢ τρία
 ἡμεῶν, ἢ καὶ πέντε λαμβάνει
 τροφῆς, καὶ ταῦτα αἰετὶ ἐνδεῖν, καὶ
 οἶον ἐν τύχῃ, τῇ τῇ τῶν ἡδῶν ὁ-
 ρέει μνησμάς ἐπισπένδον ἀπέ-
 χειρὸς αἰοῦ, καὶ παντοίων ὅτι πυ-
 ρὴ ἐδισμάτων. ἐμύριζε δὲ αὐ-
 τῶν ἀγρυπνίας καὶ ψαλμοδίας
 καὶ παιγνίων σάτυρον. Εὐφρόνη δὲ
 ἐστὶ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς χαλαῖς πα-
 νουργίαις δαιμόνων, πῆρα τοῦ μέ-
 λους

tarius, & flexione creberrima

27
 ac prodigiorum amplitudinē,
 quibus obstupescūt ineruditi
 & infideles; sed immensos la-
 bores, & sudores, de quibus
 scio Apostolum gloriantem.
 Nā & hæc ipsa inexpertis qui-
 dem sæpe incredibilia vide-
 buntur; quibus vero aliquod
 experimentum est, excitabunt
 zelum, & ignes addent memo-
 riæ. Ergo corporeus ille An-
 gelus subdiderat quidem Dei
 legi & animam & spiritum, nō
 permittens omnino menti de
 infimis & vilissimis cogitare,
 sed illam erigens, assidue ad
 perscrutandum Dei legem; &
 enitendū omni studio, ut præ-
 cepta eius impleteret. Subiecit
 verò carnem spiritui, multis
 edomitam legibus, & magnā
 in seruitutem redactam, ut se
 facilem & promptam ad obe-
 diendum præberet moderan-
 tis arbitrio. Docuit quippe il-
 lam altero, vel tertio, vel quin-
 to quoque die cibum sumere
 necessarium, eumque tenuem
 & obuium, & suauium appetē-
 tiam minime sequi; abstinere
 vino, & quibuscunque edulijis
 igni coctis. Flagellabat porro
 illā vigilijs, & psalmodia, per-
 noctationibus nunquam sedē-
 genium. Ceterum quia nec

D 2 in

in ipsis bonis deest calliditas
dæmonis, rudioribus modum
ut excedant suggerens, in om-
nibus ille modum adhibebat,
ut si quid ex constitutis sibi
minus fecisset, defectus tri-
bueretur socordiae; & à seipso
nempe ut debitore consuetū
morem exigeret: si quid verò
amplius subiecisset cogitatio,
dignosceretur opus dæmonis,
& euitaretur dolus. Itaque à
prima luce vsque ad tertiā ve-
lociter politeq. exscribebat,
litterarū forma vtens minuta
& densa; ut singulis diebus
quaternionē impleret; hac ra-
tione præceptū obseruās; quo
laborandū esse iubetur. Spiritus
verò gratiā cum Aposto-
lis accipiens, stabat ad crucē
Dñi vsque ad sextā cum Ma-
ria & Ioāne, recitans psalmos,
& genuū flexiones mille per-
agens; hac etiā ex parte im-
plens perpetuæ orationis præ-
ceptum. A sexta ad nonā le-
debat legens, perscrutansque
legem Domini, & scripta San-
ctorum Patrum atque Docto-
rum euoluens; ita enim præci-
pit sacer Apostolus; Attende
inquirens lectioni. Post nonā
dirigens ad Deum sicut incē-
sum vespertinum hymnum,

τερου ἐκτείνεσθαι ὑποβάλλουσα
τοῖς ἀπείροις, ταῦτα ἐκείνῳ μέ-
τρω διτελεῖτο. Ἐν εἰ μὲν ἐλλείψῃ
ἢ τῆς τετυπωμένων ῥαθυμίας δέ-
χθῃ τὸ λαΐψαν, ἢ ὡς ῥεῖως
αὐτὸν τλῶ συνήθην ἀπατήσῃ.
εἰδὲ π. πλεονότερον ὁ λογισμὸς
ὑποβάλλῃ, δαμόνων εἶναι τὸ
ἔργον, καὶ ἀποφύγῃ τὸν δόλον.
ὅθεν ἀπὸ πρωῒ ἕως τριτῆς ὁξέως
ἐκαλλιγραφεῖ, λεπτῶ καὶ πυκνῶ
ῥεώμενος ἰδιοχείρῳ, καὶ τετρα-
διον πληθεῖν καθ' ἐκάστῳ. ἐν τῇ-
τῶ πληθεῖν τλῶ τοῦ ἐργάζεσθαι
κελεύσαν ἐν πολλῷ. τλῶ δὲ τῇ
πινύματι χάριν μετὰ τῆς ἀπο-
στόλων λαμβάνων, ἵστατο μέχρις
ἑκτῆς ὡρᾶς τῶ σαυρῶ τοῦ δε-
σπότης μὲν Μαρίας καὶ Ἰωάννου
τὸ ψαλμῶν σιχῶν, καὶ ποιᾶν
ρονονκλισίας χιλίας, τελεφεμένης
καὶν τούτῳ τῆς αἰ. π. π. π. π. π. π. π.
ἐκτῆς ἕως ἐνάτης ἐκάθητο ἀνα-
γινώσκων καὶ ἐξερῶν πέντε νόμον
τῆς κυρίας καὶ τῶ ποιήματα τῆς ἀ-
γίων πατέρων καὶ διδασκάλων.
τοῦτο γὰρ ὁ θεὸς ἀπόστολος ῥεῖ-
ως. Περὶ σεχε λέγων τῇ ἀναγνώ-
σῃ. ἐνάτην δὲ πληθεύσας, ἢ ὡς
θυμίαμα διὰ ἀναπέμπων τὸν
ἐσπερίον ὕμνον, ἐξήρχετο ἕως
πεντατῶν καὶ ὡραζόμενος, καὶ μι-
κροῦ

1. Timot.
4. 13.

κερὸν ἀνάπαύων τὴν αἰδησιν
 κεκομηκῆσαν τῇ μήκει τῆς ἡμέρας,
 φέρων ὁμοῦ τὸ τῆς ὑποκόλου ἐπὶ
 τοῦ σώματος· ὅπ τε ἀόρατα τὰ
 διὰ ὑποκρίσεως κόσμου τοῖς
 ποιήμασι νοούμενα καθοδεύεται·
 Καὶ τὸ, ἐκ τῆς διημιερημέτων
 πέν διημιερῶν καταλαμβάνον-
 τες· πολλοὺς δὲ καὶ ἀπειθήσι
 λόγοις καὶ χρήσις τῆς θεολόγου,
 καὶ τῆς λοιπῶν διδασκάλων, γι-
 μνάζων αἰὲν πέν νοῦ ἐν τούτοις,
 Ἐρεμβασμοῦ κερὸν μὴ παρέ-
 χον, ἀμα δὲ καὶ τὴν φύσιν τῆς μα-
 θήσεως ὁξυῦν· ἡλίς δὲ δυνάμει
 θεωρητορῶν τῇ τερατείᾳ ἐκεί-
 νῃ· λίθους δὲ ὑπὸ μέγιστος αὐτῇ, καὶ
 πινάκιον ἐπ' αὐτῆς ὑποκλάσμα
 κεραμίου· μεταλαμβάνειν ὡ-
 χαρίσως τροφῆς, ἧς μετέχον
 οἱ αἰῶνες· ποτὲ μὲν ψιλὸν ἄρτον, καὶ
 ὕδωρ ἐν μέτρῳ· ποτὲ δὲ ὀσπρίων
 ἐψημένων καὶ μόνον· ἐν καμφοῖ δὲ
 τοῖς τῆς δένδρων καρποῖς αὐτοῖς
 ἠρέματο καὶ μένοις· ἐπὶ κλίσειεν
 ὁ ἀνθρώπος ἀρεσκῆσαι πολλάκις
 τοῖς αὐτομάταις δρυὶς κερατοῖς,
 μυρσίνων τε τοῖς καρποῖς Ἐκομα-
 ρῶν, καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἀλλὰ ὅτι
 τὸ μὴ καταδύχασθαι πέν οἰκοδε-
 σποῦν, γνώμενον ἀληθῶς ὡς
 ἀσπὶς ἐν τῇ πάχῃ, ὑπέσπερε
 πάλιν πρὸς τὴν τῆς ἀρτοῦ χρῆσιν.
 ἥ δὲ πολλὰ λέγειν, πσάυτας πο-
 λιτείας διήλθον, ὅσας παρ' ἐνδὸς
 ἐκά-

sensum varia spectatione mo-
 dice recreatum diuturno diei
 labore defessum, Apostoli di- *Rom. I.*
 ctum pronunciando; quod in- *20.*
 uisibilia Dei à creatura mundi
 per ea quæ facta sunt, intelle-
 cta cōspiciūtur:& illud, E crea *Sap. 13.*
 turis creatorem percipientes.
 Multas quoque sententias, &
 verba Gregorij Theologi reci-
 tabat ceterorumq. Doctorū,
 mentē in his perpetuo exer-
 cens, & nō permittens vt vllō
 tempore vagaretur; simul etiā
 discendo ingeniū acuens. Post
 solis occasum ad mensam ibat;
 mensa porro illi erat lapis ma-
 ximus, & scutella apposita, la-
 genæ fragmētum: & cibum cū
 actione gratiarum sumebat.
 Erat autem cibus vel simplex
 panis, & aqua ad mensam; vel
 certè solum legumen coctum:
 frugum quoque tempore fru-
 ctibus tantum vescabatur. Ad-
 nixus etiam sæpe est magna-
 nimus vir decerptis ex arbo-
 re filiquis viuere, myrtique
 baccis, & vnedomum, ac simili-
 bus. Verū obnitente domina
 carne, quæ verè fiebat sicut
 vter in pruina, rursus ad panis *Ps. 118.*
 vsum redibat. Quid multa tot *83.*
 viuendi instituta expertus est,
 quot singulis olim sanctis Pa-
 tri-

tribus familiaria fuisse lege-
rat. & quadraginta quidem
totos dies non ieiunavit, hu-
manæ laudis invidiam perti-
mescēs, inflatq. animi perni-
ciosum cornu perfringens: ter-
tiū vero vicens peregīt dies,
cibo per illud tempus bis tan-
tum sumpto; cum ex practica
Theodoreti historia cognouif-
set, extitisse olim Dei amātem
foeminā, quæ hoc præstiterit.
Quo circa ubi rem experimē-
to probavit, vera esse compe-
rit quæ scripta sunt. Per annū
vno minus mense nullam pe-
nitentis adhibuit portionem, pa-
ne solo quotidie ad vesperam
vltus post solis occasum; duo
sibi ea ex re magniq. momēti
beneficia cōparans; nempe, vt
vni ē quatuor virtutibus tem-
perantiæ suppetias ferret: stu-
debat enim præcipuē vel ipsa
naturali effluxione liberare
corpus; quod vt assequerētur,
plurimi sanctorū decertarunt;
cōfert autem ad hoc plurimū

*Ab Theo-
nas col-
lat. 2. de
nocturn.
illusioni-
bus c. 3.
Prat. spi-
rit. c. 84.*

aquæ abstinētia, vt quidam
Sanctorū dixit: vtq. præterea
mentis vanitatem reprimeret
addubitantis, nec fidē habē-
tis narrationibus, quæ de ad-
mirandis magnificisq. sanctorum Patrum factis leguntur. Cer-
te enim nota est omnibus historia eius, qui per triennium in

ἐκάστῳ τῶν ἀρχαίων πατέρων
παραχρίσας ἀνέγνω. τεσσαράκον-
τα μὲν ἡμέρας ἄγους ὁ διήλ-
θεν, ὑπορέμενος τὸ ἐν ἐπαύροις
βάσκατον τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ τῆς
τύφου καὶ κλαυθρῶν δυνάτατον κέρας.
ἕως ἑξήκοντι διήλθεν, δις ἐν αὐταῖς
γαστρίμορος μόναις, ὡς γυναι-
κὸς φιλοδῆς τοῦτο μαθὼν τελε-
σθὲν ἐκ τῆς Θεοδωρήτου παρακτι-
κῆς ἰσορίας. διὸ καὶ τῇ πάρα αὐ-
τὸ δοκιμάσας, εὗρεν ἀληθῆ εἶναι
τὰ θαυμαστά. πεποίηκεν ἕνα
ἐνιαυτὸν ὡς μῆνα μὴ γαστρί-
μορος ὑπερὶ οἷα ποτε ὄλως, καὶ
καθ' ἑσπέρην ἐδίωκεν ἄρτον ξηρὸν
μέτρη δύναι ἡλίον. δύο παραμα-
τρώμενος ἐκ τούτου μέγαρα, τὸ
τῆς μαχῆς δι' αὐτοῦ τῇ μα-
τρί ἀρετῶν σωφροσύνη· καὶ ὅτι
ἐφιλομαίτο καὶ αὐτῆς τῆς φυσι-
κῆς ἐκροῆς ἀπαλλάξαι τὸ σῶμα,
ὅπερ ἠγωνίσαντο τῶν ἁγίων οἱ
πλήσιοι. πολὺ δὲ συμβάλλεται
ἡ τῆς ὕδατος ἐνδία πῖς τοιαύτης,
ὡς ἔφη πῖς τῶν ἁγίων καὶ τὸ ἀνα-
στῆσαι τὴν τοῦ λογισμοῦ φλυα-
ρίαν, διαζοντός τ' ἐ' ἀπιστοιῦ-
τος ἐν τοῖς ὑποφωτῶν καὶ μεγαλο-
φρεσῶν τοῖς ἁγίοις πατέρεσι πε-
πονημένοις. πάντας γὰρ ἀκηκό-
αμεν πάντες τὸν ἐν τῇ διακονίᾳ
τοῦ

τοῦ
mini-

τοῦ φάρου ποιήσαντα ἔβια ἔπι,
 καὶ μὴ πίνοντα, καὶ ἐν τούτῳ τρυφω-
 δύντα. ὅπερ ἐνδυμνηθεὶς ὁ μα-
 κάρως οὗτος, μὴ πως ἡ παντῆς
 τοῦ πινόμενος ψύξης κίνδυνον
 αὐτῷ ἐπαγάγη τὸν ἐπυρόντα,
 ἀντεράπη τῆς ἐργασίας. οὔτε γὰρ
 δίψα αὐτῷ, ὡς αὐτὸς ἐπληροφό-
 ρη, παρλωχλή λειπὸν, ἀλλὰ
 μέγας ὀρεξὶς ἡμέρας καὶ μόρον.
 ἐκ δ' αὖτε εὐσεως ἐλάλητε καὶ ἐποίη-
 σεν, ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυ-
 χή μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον
 σου. μετέπεται δὲ τὸ, ἐξήγησάς
 μου τὴν πονίαν, καὶ ὠδυνήσας
 ἔζησα. βεβαιῶ δὲ τὸ εἰρημνύον
 ὁ φήσας· δίψα δίψαν ἱάται, πᾶ-
 να δὲ πᾶναν ἐκ ἀνατέλλει. Τὴν
 δὲ ἀγίαν πειρασάμενος διήρξε-
 το πᾶσαν κινδυνὸς ἄλλα μετέ-
 χων, εἰ μὴ τῷ ἀνιδώρου καὶ μό-
 ρον· καὶ αὐτὸ δὲ δὴ τὸ κατ' ἐκά-
 στω ἡμέραν ἀντὶ τοῦ ἐπιού-
 σιον ἄρτον. ὅμως καὶ αὐταὶ ὑπό-
 ταις ἦναι πάσας πολλὰς. πᾶ-
 σα μὲν οὖν ἡμέρα ὑπῆρχεν αὐ-
 τῷ ἐν ἀγῶνι κατὰ νόμον ἀσκή-
 τε· νύξ δὲ πάλιν ἐν τοῖς αὐτοῖς
 διήρξε ἀσκήσεως ὁμοίως. ὥρα
 μὲν ἐπληροῦτο τὸ χεῖρος τοῦ ὑ-
 πνου, οὐδὲ γὰρ ἔχεν ὅτι κατα-
 νύκτωρ τὴν πέψιν· τὸ λαίπον
 δὲ ἅπαν εἰς πλήρωσιν τῆς ψαλτι-
 εως,

aliter quippe cibus non poterat concoctione confici. reliqua no-

ministerio furni versatus est
 sine potu, & in hac abstinētia
 mortuus est. Hoc exemplum
 cū beato huic venisset in mē-
 tem, ne ariditas nimia pulmo-
 nis magnum inferret pericu-
 lū, ab incapto deterruit. Ne-
 que enim sitis illi iam molesta
 erat, vt ipse affirmabat; sed vs-
 que ad octauum diem tātum.
 & studiosē recitabat, & obser-
 uabat dictū illud: Adhæsit pa- *Psal. 118.*
 uimento anima mea, viuifica-
 me secundum verbum tuum.
 Deinde verò illud: Erexisti mihi *De cap.*
 hi spiritum, & consolatus vixi. *Isai. 57.*
 Confirmat verò assertionem
 nostram quod dicitur: Sitis si-
 tim curat, fames famem non
 reprimat. Totam porro sanctā
 Quadragesimam percurrebat
 nihil aliud degustans, quā pa-
 nem in sacris Missarum bene-
 dictum; idē, quia per dies sin-
 gulos quotidianus petitur pa-
 nis: sine potu tamen sæpe
 dies eisdem totos trāfigebat.
 Quilibet ergo dies illi sub hac
 perferendorum laborū regu-
 la, quam præterire nō licebat,
 traducebatur; & nox similiter
 agebatur iisdem distincta non
 prætermittendis officijs. Vna
 hora debitum somni soluebat;
 cōcoctione confici. reliqua no-

ctis.

etis pars cantando psalterio tribuebatur, quingentisq. genum flexionibus hymnorum nocturnorum & matutinorum. Sape enim cum suo ipse contedens animo aiebat: Qui communem in coenobijs vitam degunt, diurnis quidem occupantur laboribus, quotidie ieiunantes; noctem verò insumunt vigiles in Dei laudibus & sacra lectione, tam multa cantantes; plurimas eleemosynas erogantes, & hospitalitatem exercentes. Nos autem, qui confidemus vitam hanc videntes, quæ solitaria videtur, nisi abundauerit iustitia & religiosus labor, vanam habemus spem, & instituta vitæ ratio est nobis incongruens.

Erat autem illi vestimentum faccus è pilis caprinis ad annum unum unus, ad aliū alius; cingulum funis, quod non nisi semel absoluto anno soluebatur: unde pediculatorum copiam ferebat non abhorrens, nec se ob eorū molestiam prurigne versans. Ante speluncam erat arbutum, ubi formicarum multitudo inhabitabat: in illud vir sanctus superiaciebat faccū, ut à vermibus illis expurgaretur; sic enim eos vocare decet, tempore asperiores factos; ut formicis pende-

είναι, καὶ πεντακοσίων χρονολογῶν
μύρον, τῷ τε μακρονυχτικῶν καὶ
ὁρθεϊνῶν ἀντηλίσκητο ὕμνων.
πολλάκις γὰρ ἀπεμύχετο τῷ εὐ-
τοῦ λογισμῷ, καὶ ἐλάλει· ὅτι οἱ
ἐν τῷ κοινοβίῳ ὄντες ἡμέρας μὴ
δυσκαρτέρῃσι τοῖς ἔργοις, νηστύον-
τες καὶ ἐκείνῳ, νυκτὸς δὲ δυσ-
χευανῶσι τοῖς ὕμνοις χορολογ-
οῦντες καὶ τῇ ἀναγνώσει, ψάλλον-
τες τόπῳ καὶ τόπῳ· ἐλεημοσύνας
καὶ ξενοδοχίας ἐργάζονται πλείους.
ἡμῶν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ δοκούσῃ ἡ-
συχίᾳ καὶ δεζομένων εἰ μὴ πε-
ρασθῶσιν ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ ἔνδοξος
πόθος, ματαίᾳ ἡ ἐλπίς ἡμῶν εἶναι
καὶ ἀνοήτος ὁ ἔσθρος.

Ἦν δὲ καὶ τὸ ἐνδυμασίον αὐτοῦ διὰ
τῶν αἰγῶν σάκκος, εἰς ἐνὶ ἐν-
αυτῷ, καὶ ἐτέρῳ ἄλλος. ἡ δὲ ζώ-
νῃ αὐτοῦ σχοινίον μὴ λυόμενον,
εἰ μὴ μίαν τὴν χρόνῳ. διὸ καὶ ἐν
πλήθει φθιφῶν σκαρτέρει μὴ σκ-
χαινόμενος ἢ κνηδόμενος τῇ αὐ-
τῷ ἐνοχλήσει. θάμνος δὲ ὑπερ-
χεν ἐμπεραθὲν τῇ σπηλαίᾳ, ἐντα-
μυρμήκων πλήθος κατ' ὥκην, ἐν
ὧ ῥιπόμενος ὡρᾷ τοῦ ἀγίου ὁ
σάκκος ἐκαθαρίζετο διὰ τῶν
σκωλήκων ἐκείνων, οὕτω γὰρ αὐ-
τοῖς καλεῖν θεὸν ἔα χυθύντας
τῷ χρόνῳ, δίκην εἰσπραττομέ-
νων ὡρᾷ τῷ μυρμήκων, διῶν
ἡνώ-

pende-

πρὸς χάριτας καὶ διασφ. κλίνῃ ἀν-
 τὶς ἢ χ. ὑπὲρχει, οὐκ ἐστὶ θεοκίον, οὐ
 κιβώριον ἢ γλωσσόκομον, ἢ βα-
 λαύριον ποτὶς, ἢ πῆρα, ἀλλ' αὐτὸς
 μέλας δοχῶν χαλάζοντι ἐν τῇ
 γραφῇ. κτερὸν δὲ πῆρας ἐπὶ τῇ
 εὐλῳ, δι' αὐτὴν τῇ πᾶσι παν βι-
 βλίῳ τὸ πλήθος ἐκαλλιγραφή-
 σε. Ταῦτα δέ μοι φιλοπεπόνηται
 σὰ μικρὰ μὲν ἐκάνω, ἐτέρους δὲ
 καὶ λίαν μεγάλα, ἔχοντα πορθε-
 νη πῆς ἐκ τούτων ῥύνηται αὐτῶν,
 ἀλλ' ἵνα γνῶμεν μέχρι πόσου κα-
 τὰ δόξαν, ἢ πῶς ἀρετῶν ἡγε-
 το τῶν ἐργασίῶν, ἀκτιμωσύνῃς
 λείῳ καὶ ἐγκρατίας, καὶ ἀρε-
 πνίας καὶ πορσεύχῃς, δι' ὧν γίνε-
 ται τῆς εἰκῶν καὶ ὁμοιώσεως τῷ θεῷ.
 ταῖς δ' ἐκχύσεως τῇ δακρυῶν δα-
 κρυῶν αὐτῶν, καὶ τοῖς πικροῖς σε-
 ναγμοῖς, καὶ σιθῶν τύψῃς, καὶ
 μετῴπου ἐν τῇ γῇ ἀεργμοῖς πῆς
 αὐτῶν ἐννοῶν, ἢ κατ' ἀξίαν ἔποι;
 ταῖς δ' ἐπιπλήξεως καὶ ὀνείδισμοῖς,
 καὶ ὑβρεῖς, καὶ εὐξεδενώσεως, αὐτῶν
 τῶν ἐαυτῶν ἐπὶ τῶν ἐν ἀπάσιν, ὡς
 ἐχθρὸν ἐαυτὸν ὡσαυτὰ τῶν;
 ταῖς δ' ἐπιβελαῖς, καὶ πολέμοις, καὶ
 ἐπιφροῖς τῇ δαίμονων, ταῖς δ' ἐπὶ
 τῇ λογισμῶν καὶ φανερῶν φαντα-
 σίων, καὶ μὲν τοῖς καὶ πόνων σωμα-
 τικῶν

intorquebat, quicquid omnino ageret tanquam sui ipsius hostis
 obseruans; insidias quoque, conflictus, & aggressiones dæmo-
 num tūm per internas cogitationes, tūm manifestas appari-

tenderet poenas ob molestias
 sancto illatas. Lectus illi nul-
 lus, nulla sella; non arcula vel
 capsa, non crumena, nō pera,
 nec etiam atramentariū tam
 multa scribenti; sed infixa ce-
 ra in ligno, per illā tot libro-
 rum copiā tam eleganter ex-
 scripsit. Hæc ego tam accura-
 ta narratione persecutus sum,
 si illū spectes, modica; si alios,
 permagna. non ut illi quidpiā
 per hæc addatur; sed ut notū
 fiat, quos progressus fecerit in
 ijs virtutibus, quarum officia
 sibi exequenda suscepit; per-
 fectæ inquā à possidendis re-
 bus abstinentiæ, continentiæ,
 vigiliarum & orationis, solita-
 riæ vitæ & castimonix, humi-
 litatis, & ceterarum, per quas
 homō fit imago & similitudo
 Dei. Ceterum feruentes la-
 chrymas, quæ vbertim illi flue-
 bant, & amara suspiria, & pe-
 ctoris tunsiones, frontisq. in-
 terram illisiones, quis mente
 comprehēdere, aut per cense-
 re pro dignitate queat? Nam
 increpationes, & pbra, & cō-
 tumelias, summamq. sui de-
 spicientiā, quæ in semetipsum

maiz

E

tio-

tiones, necnō dolores corporis è grauibz morbis, & ipse q passus est omnes enarrare vix posset. Multa & grauia passus est bella, vt relicta solitudine ad coenobia se cōferret, ex quo cum maligni spiritus desertorem timidumq. vocarēt. Cum igitur in magnas redigeretur angustias: efficiebant enim, vt inflatus videretur prae violentia cogitationum, & spelunca eum non caperet: tunc cōtextum è pilis indumentū tollens, quod insequentis anni futurū erat, appendebat ad lignum: nec enim baculū humero gestabat; descendensq. ad medium iter, in quo arbor erat procera, fingeat sibi illā esse beatum Fantinum, vel alium sanctum Patrē. Ergo exhibita arbori profunda reuerentia, stabat quasi interrogaretur à Patre, responderetq. de causa suae profectiois; mox obiurgaretur deridereturq. ab eo & fratribz dicētibz: En eremi incolā. Hisce modis, & oppositis ratiocinationibus hostes in fugā vertens, reuertebatur in speluncā, velut in carcerē patienter sustinens, & secum ipse dicens: Bonū est mihi magis mori, quā vt gloriam

1. Cor. 9.

πικρὸν ἐκ νόστον χαλεπὸν, μόλις
 ἂν καὶ αὐτὸς ὁ παθὼν καθεξῆς
 ἰχθύσαι φράσαι ἂν. πολλὰ μὲν
 ἐπολεμήθη διφθέραις ὑπὸ αὐτῶν τῶν
 κατὰ λαίλαγγα τῶν ἡσυχῶν καὶ εἰς τὰ
 κοινόβια ἀπὸ ἡθῶν, ἵνα ὡς φυγάδας
 καὶ διφθέραις αὐτῶν ὀποκαλέσασθαι
 οἱ διφθοί. ὅτε οὐκ ἐπὶ νωχλεῖται
 ἀνάγκη πολλῇ ὑπὸ αὐτῶν. ἐ-
 ποίει δὲ αὐτὸν ἐμπειροσημῶς
 δοκῆν ὑπὸ τῆς βίας τῶν λογισ-
 μῶν, ὥστε μὴ χωρεῖσθαι αὐτὸν
 ὑπὸ τῆς σπηλαίας. ἐπαίρει τὸ
 ξύλον ἐν δρυμὶ αὐτῆς, ὃ ἀπὸ τοῦ
 ἐν ἐτέρῳ ἐν αὐτῇ, ἐπὶ δὲ εἰς
 ξύλον, οὐδὲ γὰρ ῥάβδον εἶχε
 ὅτι τοῦ ἁμοῦ. καὶ καταρχόμενος
 μέγχι μετασμῆς τῆς ὁδοῦ, ἐν ᾧ
 ἵστατο δένδρον ὑψηλόν, ἐπὶ δὲ αὐ-
 τὸ, ὡς ὁ ὅσιος Φατίνος ὅτι, ἢ
 ἑτέρος τις τῶν ἀγίων πατέρων.
 Εἶτα βαλὼν τὸ δένδρον μετέ-
 νοιαν, ἵστατο ὡς ἐροτάμενος ὑπὸ
 τῆς πατρὸς, καὶ ὀποκαρινόμενος
 τῆς ἐλπίσεως αὐτῆς τῶν αἰτίων,
 καὶ πάλιν ὀνείδιζόμενος καὶ κατα-
 γελώμενος ὑπὸ αὐτοῦ καὶ τῶν
 ἀδελφῶν λεγόντων. Ἰδεοὶ ὁ ἡσυ-
 χαστής. τοῦτοις τοῖς ῥόποις, καὶ
 τοῖς ἀνὴρρητικοῖς συλλογισμοῖς
 ῥοπούμενος τοὺς πολέμιους ἐ-
 χθρούς, ὑπὲρ σφεν ἐν τῇ σπηλαίᾳ
 ὡς εἰς πηγάδα φυλακῆς, διακαρτε-
 ρῶν καὶ λέγων ἐν αὐτῇ. καλὸν μοι
 μάλλον ὀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχη-
 μαί μοι

μεα μου ἵνα τις κενώσῃ . πολλὰ
 κίς προσδεδυμένω καὶ ψάλλοντι
 ἔλεγον οἱ λογισμοί . βλέποντες
 τὸ δυσασήμιον , ἴσως ἄγγελον
 ἢ φλόγα πυρός , ἢ τὸ ἅγιον πνεῦ-
 μα θεάσῃ ὡς αὐτὸ , καὶ ὡς ἐ-
 διασάσσοτο πολλοὶ . αὐτὸς δὲ μένων
 τοῖς ὀφθαλμοῖς , τοιοῦτον κατε-
 πόνε εἰπὼν ἐν πλήθει δακρύων
 καὶ μετανοίᾳ , ὡς κατέρχεσθαι τὸν
 ἰδρωτὰ αὐτοῦ ὡς ὕδωρ ἐπὶ τὴν
 γῆν . ὑπέβαλλε δὲ αὐτὰς ὁ πο-
 νηρὸς καὶ πύρρῳ δριμυτάτῳ ἐν
 τῇ σαρκί . αὐτὸς δὲ τῇ προσέψει
 τῷ ἀκανθῶν καὶ ἀγρίων κινηθῶν
 ἐσβέννυε διὰ τῆς ὀδυμένης τῆς
 ἡδονῆς .

Καθημένω ποτὲ ὑπὸ τῆς ἀ-
 γρυπνίας , καὶ μικρὸν εἰπὼν ἐκ
 τῆ κόπου ὑποχαυνώσαντι , ἐπί-
 στησαν αὐτὰς δύο δαίμονες κατε-
 ρχοντες καὶ ἄλλον μίσησαν αὐτῶν . ἔ-
 καὶ ἀνοίξαντες ὡσανεὶ τὰς πλῆ-
 ρεις , καὶ ἐκβαλόντες ἅπαντα τὰ
 ἐντὸς αὐτῶν , ἔρριψαν ἐπὶ τὴν γῆν .
 ὁ δὲ συνέφομος ἀνὰ σῆμα , καὶ ὑπὸ
 τῆς ναυσίας ἐμίσησας πικροτάτῳ
 χολῶ , ἠσφαλίσατο ἑαυτὸν εἰς
 τὸ ἔλθαι .

Ποτὲ ἐν τῇ Ρώμῃ ἀπελθὼν
 λόγῳ προσδεδυμένος καὶ ἀνερδινή-
 σιως βιβλίων πνῶν , ἡδὲν ἐν τῇ
 ναυί τῇ ὑποπόλῃ Πέτρῳ ἐν παρῶ-
 ντι γυναικὶ ἀλεμανῇ , ὑψηλῶ
 πρὸ σώματι καὶ μεγάλῳ . ταύ-

της

35
 riam meā quis euacuēt . Sape
 in oratione defixo & pfallenti
 suggerebat cogitatio: Respice
 in sanctuariū , videbis fortasse
 in eo vel Angelum , vel ignis
 flāmam, vel Spiritum sanctū ,
 vt alij multi viderūt . ipse ve-
 rò claudens oculos tanta se
 inflexionum copia defatiga-
 bat , vt sudor illi deflueret in-
 star aquæ in terram . Subie-
 cit quoque illi malignus ve-
 hementissimum ardorem libi-
 dinis ; ipse verò in spinis se
 volutans & asperis vrticis, vo-
 luptatem dolore extinguebat.

Sedit aliquando post vi-
 giliam , seque post laborem
 paululum relaxanti, duo asti-
 terunt dæmones alium tenen-
 tes medium ; quo veluti per
 laterum apertionem exente-
 rato , viscera omnia proiece-
 runt in terram . Hoc ille vi-
 so contremuit , & præ nausea
 bilem euomuit amarissimam ;
 ex quo se munitiorem in po-
 sterum reddidit .

Cum Romam aliquando
 profectus esset orandi gratia,
 & perquirendorum quorum-
 dam librorum, vidit in æde
 Petri Apostoli transeuntem
 mulierem Alemanam , corpo-
 ris proceritate præstantē. Hu-

E 2 ius

ius effigiem animo impressam ostendebant maligni spiritus viro sancto, siue is psalleret, siue legeret, aut scriberet, vel aliud quiduis ageret. Hac pugna inualecente, cum nihil prorsus excogitare posset, quo hostes repelleret, confugit ad Deum, suarum viriū imbecillitatem illi exponens. Proster nit ergo se ante sacrum altare contrito & humili corde, & Saluatori ait: Tu scis Domine, quod infirmus sim; miserere mei, & subleua me impurorum daemonum bello oppressum; ego enim de mea vita iam desperavi. Hac vbi dixisset humiliacēs, leuiq. somno correptus, videt ante se stantē pretiosam crucē, & pendentem ex cauiuum Dñm nostrum; & velū pendens interpositū, candidū & tenuissimum. tum ipse magno cum timore clamans: Miserere, inquit, mei Domine, & benedic famulo tuo. Tūc Saluator excusso ē dextera manu clauo, tēr facto signo Crucis benedixit illi, & visio diuina, euauit; simulq. pugna omnis cessauit, & naturae pphuiū. & q̄ praeſtare nō potuerunt multa ieiunia, sitisq. nimia, & vigiliae, praestitit humilitas, & propria

της τλω δέαι τυπάνταις οἱ πα νοῦργοι, ἐδάνκουν τὰς ἀγίω καὶ ψάλλον, καὶ ἀναγιγνώσκον, καὶ γράφον, καὶ πᾶν εἴη ἄλλο ποι οὐκ. πύττε τὴν πολέμου κραταμ μύς, καὶ μηδὲν ὁλως ἔχων ἐννοῆσαι πὶ ἀντιπαραστάς πρὸς τοὺς πολε μύς, πρὸς τὸν θεὸν καταφύγῃ, αὐτῷ τλω οἰκείαι ἀδελφάν ἀπαγ γέλλων. καὶ ῥίψας ἐαυτὸν ἐνώπιον τῆς ἱλασθῆς ἐν σπυγῆς μύς, καὶ ταπείνῃ τῇ καρδίᾳ ἔλεγε πρὸς τὸν σωτήρα. Κύριε σὺ δῆσαι, ὅτι ἀδελφὴς εἰμι. ἔλεησόν με, καὶ κοῦ φισόν με ἐκ τῆς πολέμου τῆς ἀκαθάρτων δαιμόνων, ὅτι λοιπὸν τῆς ζωῆς με ἀπαῖπον. ταῦτα εἰπὼν κείμυς ὅτι τῆς γῆς, καὶ μικρὸν ἀφύπνῳσας, ὁρᾷ ἐμ πρὸς αὐ τοῦ ἱστάμυον τὸν πῆμιον σπυγῆ, καὶ ἐν αὐτῷ κρεμάμυον ζῶντα τὸν κύριον ἡμῶν, μέσον δὲ αὐτῶν κρε μάμυον βῆλον καθεστὼν καὶ λίαν λεπτότατον. καὶ βαήσας μὴ φόβε πολλὰ λέγῃ πρὸς αὐτὸν. ἔλεησόν με δέσποτα, καὶ δὲ λόγησόν με τὸν δέσπον σου. τότε ὁ σωτὴρ ἐξηλώσας τλω δέξιν χεῖρα ἀπὸ τῆς αὐ ρῆς, τείπον ἐπισφράγισαν αὐτὸν, καὶ τέλος εἶχεν ἡ ἐνδεος ὁπίασία, σπυ αὐτῇ δὲ καὶ πόλεμος ἀπας, καὶ ἡ τῆς φύσεως ρεῦσις. καὶ ὁ πρὸς ἐκ ἰχυσαν ἐκτῆσαι αἱ πολλὰ πείναι, καὶ δίψαι, καὶ ἀρτυνίαι, ἰχυσαν ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ δεινότη

σις τῆς οἰκείας ἀδυναμίας. Διὰ
 ξίβοντι πόινυ τῆς ὁσίας ἐν ἀνέ-
 σι καὶ χαρᾷ καὶ ὁφροσύνῃ πνεύ-
 ματινῇ, ἐρχεται πρὸς αὐτὸν
 ἀδελφὸς πρὸς ἀδελφῶν συμπα-
 ρεῖναι αὐτῶν. Ἰπὸς σὺ δὴ σέεται δὲ
 αὐτῶν. μὲν οὖν οὐκ ἐπιτυχὸν τῶ σκω-
 ποῦ φησὶ πρὸς τὸν ὅτιον. Πάτερ
 ἔχω ξία νομίσματα, τί κηρύττεις
 ποιῆσαι με αὐτά; ὁ δὲ, ἀπελ-
 θὼν δὲς αὐτὰ τοῖς πτωχοῖς. καὶ
 ἄρας τὸ ψαλτήριόν σου ἔπου ταῖς
 ἐκτολαῖς τῶ σωτήρος. Ὁ δὲ ὡς δὲ
 ἐποίησεν οὕτως. καὶ ὁκαρτερήσας
 μετὰ τῶ ὁσίον ταξὶς οὐ μὴκιστον
 χρόνον, καὶ μετὼν παρ' αὐτῶν τῶ
 τῆς καλλιγραφίας διεδόξωτο τὸν
 τέχνην, ἀρχιεπίσκοπος δὲ τῇ σκλη-
 ροτάτῃ διαίτῃ, καὶ ἀποδραμυδῆ-
 τιν ἀσκήσῃ, ἤρξατο θεωρασίζε-
 σθαι θεωράσας ἐν ἀμαρτίαις, καὶ
 ζητῆν πόρεσι λογομαχίας, δι' ὧν
 τὸν πατέρα πρὸς θυμὸν διγχεῖν.
 αὐτὸς δὲ αἰεὶ ἐν νῶν ὡς φέρονται
 ἐκτολαῖς τῶ δειῶ, ὡς πρὸς μόνον
 αὐτὸν ἐρημίας, καὶ μετὰ μόνον
 ὡς ὁ λέγων πρὸς ἀδελφῶν αὐτῶν
 καὶ, ἐν ὅσῳ ἴσαι εἰς τὴν γέννησιν
 τῶ πνεύματος, ἐδίδου αὐτῶν αὐτῶν
 ῥῆμα ποιητῶν. τότε λέγει πρὸς
 αὐτὸν πρὸς καὶ ἐπὶ καὶ, ἀδελ-
 φὲ πρῶτα ἐν ἐρήνῃ καὶ καλῇ
 ἡμῶν.

dem placido & moderato animo sic eum affatus est : Ho-
 norande frater, Deus in pace nos huc vocavit, & in chari-
 tate,

priæ infirmitatis agnitio. De-
 gebat itaque vir sāctus quie-
 tam & lætam vitam, spirita-
 lisq. lætitiæ plenam. Interea
 frater quidam accessit rogās,
 vt contubernalē se reciperet;
 si forte eius opera salutē con-
 sequeretur. Vix tandem cō-
 pos desiderij factus ad sanctū
 ait; Habeo Pater numismata
 tria; quid vis faciam de illis?
 Ille, Abi, inquit, & da paupe-
 ribus; tollensq. psalterium,
 tuum sequere præcepta Salua-
 toris. & ille statim obsecutus
 est. Nō multū temporis efflu-
 xit contubernio, didicitq. à
 sancto patrē difficilē pulchrē
 apteq. scribendi artem. sed a-
 sperrimū vitæ institutū pero-
 lus, & solitariæ vitæ labores
 nulla remissione laxatos, cepit
 adhibere excusationes in pec-
 catis, & contentionis occasio-
 nes quærere, quibus posset pa-
 trem prouocare ad iram. Ille
 verò præcepta Domini sem-

Matth. 3.
 22.

tate, & spiritu mansuetudinis; nunquid enim ad acerbiteriam, & iram, & bilem? Sed si humilis ego adeo gravis tibi sum, & oculis tuis factus intolerabilis, vade in pace quocunque libuerit, & peccatori mihi noli esse molestus. Scio enim te non posse, immo verò etiam nolle spiritum repellere, qui tibi facies subijcit dominandi, & fungendi sacerdotio. Abi igitur, & exple libidinē tuam, & aptū reperiēs diuerforium. Verum frater ille à maligno dæmone acrius incitatus, quod redargui videret quæ latēter ipse cogitauerat, respondit iratus: Redde mihi tria illa numismata, & mox abibo: Quid enim cogebat me, ut ea pauperibus darem, nisi iussio tua, cui parere volui? & statim Pater ad eum: Scribe, inquit, frater mihi in chartula, fore ut mercedem eorū recipiā in regno cælorum; & pone ipsam super altare; & ego tibi mox soluā tria numismata. Ille vero scire cupiens, unde illi ne obolum quidem habenti facultas suppeteret implendi promissum, sua manu scripsit quod postulatum erat, & chartā super altare posuit.

Qua

ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐνταῦθα, καὶ ἐν ἀ-
γάπῃ, πυνδύματι τῆς ἀγαπῆς.
μὴ γὰρ ἐν πικρίᾳ καὶ ὀργῇ καὶ θυ-
μῷ; εἰ δὲ τοσοῦτον βεβάρυσαι εἰς
ἐμὲ τὸν ταπείνον, καὶ ἀφόρητος
ἐγὼ ῥόμῳ τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, πο-
ρεύου ἐν εἰρήνῃ ὅπου ἂν βούλῃ,
καὶ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν μὴ ἐνό-
χλη· οἶδα γὰρ σε ἐγὼ μὴ διυνα-
μῶν, μάλλον δὲ καὶ μὴ βελό-
μῶν ὑποσάσταται τὸ πᾶσα βάλ-
λον σοὶ πυνδύματι τῆς φιλαρχίας καὶ
φιλοερατείας. ἀπελθὺ τοίνυν
ἐκ πληρώσων τὸ σὸν βούλημα, καὶ
διήσῃς τὸ κατὰ λυμα πείρασμο-
ρον. ὁ δὲ ἀδελφὸς πλέον ὑπὸ τῆς
πονηροῦ ὀξυφθοῦς ἐπὶ τῶν ἐλέγ-
χων τῶν κρυφίων αὐτῆς λογισμῶν,
φησὶν ὀρμίζομενος πρὸς αὐτὸν·
δοῦς μοι τὰ τρία νομίσματα, καὶ
πρόσδομα. τί γὰρ ἀνάγκη εἶχον
ἐγὼ δοῦναι αὐτὰ τοῖς πτωχοῖς, εἰ
μὴ ἐπὶ φόμῳ τῇ κελεύσει τῇ σῇ;
ὑποκρίνεται δὲ οὕτως πρὸς αὐτὸν ὁ
πατήρ· γράψον μοι φησὶν ἀδελφε
εἰς τμήμα χαρτίου τὸ ὑπολαβεῖν
μὲ τὸν μισθὸν αὐτῶν ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν, καὶ θές αὐτὸ
ἐπὶ τὸ θυσιασθεῖον, καὶ ἐγὼ ἄρτι
παρέχω σοὶ τὰ τρία νομίσματα.
ὁ δὲ θέλων ἀπελθεῖν, πόθεν ἄρα
ὄξῃ αὐτῶν πληρῶσαι τὸ ἐπαγγελ-
λόμενον, μήτε καὶ ὁ βολὸν ἔχοντι,
ιδίᾳ χεὶρ τὸ κηρύττειν ἀπεπλήρω-
σε, καὶ τὰ θυσιασθεῖα ἐπίθηκεν.

καὶ

καὶ δὴ ὡδὲ λαβὼν αὐτὸν ὁ πα-
 τὴρ κατέρχεται πρὸς τὸ τῆ κα-
 στελλίης κοινόβιον· καὶ κἀκεῖθεν δαιψ-
 σάμενος ἑῷ νομίσματα, δέδω-
 κεν αὐτὰ μετὰ ἀγάπης τῷ ἀ-
 δελφῷ· καὶ αὐτὸς δὲ ξάμενος ἀνε-
 χύρησεν, καὶ πεπλήρωκεν ἰδιο-
 δευλῶς ὅσα προῆπεν αὐτῷ ὁ πα-
 τὴρ, καὶ μετ' ὀλίγον καμὲν τετε-
 λεύτηκεν. ὁ δὲ ὅπος πατρὸς ἡμῶν
 Νεῖλος ὑποσέβας ἐν τῇ σπη-
 λαῷ αὐτοῦ, καὶ καθεσθίς ἐν ὑπο-
 μνή καὶ καρτερίᾳ πολλῇ, ἐν τῷ
 ὀλίγῳ ἡμερῶν ἑῷ ψαλτήρι
 γηγεφῶς· τότε γὰρ λέγεται πε-
 πληρωκέναι ἐν ἑκαστῷ. ὅς αὐτῷ
 ὅλας τρεῖς ἡμέρας· ἐλύθη τῇ
 χερί τῇ δεξιᾷ ἐν πολλῷ τοῦ
 Χριστοῦ. Ἰδὼν οὖν ὁ τῷ δικηγό-
 νῳ ἐχθρὸς, ὅτι ἐν πάσῃ περισβολῇ
 ἠτῶνται καὶ καταβέβληται ὑπὸ
 τῆ δικῆς ἀνδρός, μεταπίθησι
 τῷ πάλιν δὲ τοῦ ἐν τῷ αἰθερό-
 πῳ ὅτι τὸν ἐκτός, καὶ ἀρχεται
 πλῆττει αὐτὸν ἐν πόντοις δεινοῖς,
 καὶ ἀρρωστίας σωματικαῖς, ὥστε
 καὶ ἐμποδίσαι αὐτὸν ὑπὸ τῆς
 καθ' ἡμετέρας λειψυγίας αὐτοῦ,
 καὶ τῆς ἡσανοδρόμου καὶ ἐχθρῆς
 αὐτοῦ περιουχῆς. Τί οὖν μη-
 χανᾶται πρὸς αὐτόν; ὅτι καὶ εἰς
 ταῦτα καὶ ἀφορῆται πόσις ὡδὲ λα-
 βὼν τὰ τῷ φωνῷ δαποτῆσαι τα-
 ῖς ὄργανα αὐτοῦ, πεποιήκειν αὐτὸν
 ἀφωτον κατὰ κῆδαι πατελῶς καὶ

Qua Pater accepta descendit
 in Castelli Cenobiū, & mutuo
 inde sumpta tria numismata
 fratri amicè dedit. Accepit is,
 & recessit, & voluntati suæ sa-
 tisfaciens egit quicquid sibi
 Pater prædixerat; & paulopost
 moritur. Sanctus verò Pater
 Nilus in suam speluncā reuer-
 sus, sedensq. in patientia &
 tolerantia multa, intra paucos
 dies tria exscripsit psalteria,
 (fertur enim in singula qua-
 tuor insumpsisse dies) & li-
 ber à debito mansit, quod
 propter Christi præceptum
 contraxerat. At verò iusto-
 rum hostis victum se prostra-
 tumq. cernens à viro iusto in
 singulis congressibus, luctam
 ab interiori homine transtulit
 ad exteriorē; & summis do-
 loribus & morbis corporis eū
 petere aggreditur, ut saltem
 auocaret à quotidiano mini-
 sterio, & inimica sibi oratio-
 ne, qua mens ad caelestia
 peruolat. Quid ergo machi-
 natur in ipsum? maximo tu-
 more, doloreq. intolerabili
 vocis organa comprimēs, vo-
 cis vsum illi penitus abstulit,
 & iacere coëgit consueto cibo
 absti-

ἀβροτον τῆς συνήθους τροφῆς.
 ἀλλ'

abstinentem. & in hoc tamen ipso multò magis cōfundebatur hostis, & vincebatur. Quò enim magis præpediebat ille linguā psalmis & hymnis afuetam, eo altius ipse mentem eleuabat ad Deū, Deoq. grata & magnifica cōtemplatione fruebatur sine vlla mentis diuagatione. Sed ne fame periret, & omnino deficeret, aqua siccum panē humectans, & frians, diæta hac utebatur. Non multo post igitur ad visitandum ipsum accessit Fantinus sanctissimus; erat enim inter illos frequēs cōmercium, alterū altero instar luminariū crebro sua luce perfundēte. & cū hebdomadariū panē post multas preces, vt ab se acciperet, magnus Fātinus B. Nilo persuasisset, ab eo rursus de labore manuum eius gratia, illi rependebatur. Cum ergo in talibus angustiis eū vidisset, multumq. rogasset, tandē deduxit in suum monasterium omni adhibita diligentia; insuper & Deo preces fundebat ex toto animo pro eius valetudine. At patientissimus Nilus cum præter aquam nihil degustare posset, idq. cum violentia & labore per dies multos, cogitationē hāc habuit: Quod

ἀλλ' ὁμοίᾳ καὶ ἐν ταῖς πολὺ πλείν
ἡχούετο καὶ ἡττάτο ὁ πολέμιος
ἐχθρὸς. ὅσον γὰρ ἐκείνος ἀπέκλεψε
τὴν ψαλμολόγον καὶ ὑμνοφόρον
φωνήν, ποσῶτον αὐτὸς τὴν δὲ
νοῆσαν ἑξέου πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐνε-
χύφα ἀποδιδάσκων ταῖς διαρέ-
σοις καὶ μεγαλοπρεπέσιν ἐννοίαις.
ἵνα δὲ καὶ τὰ λιμὸν μὴ ἐκλείψῃ
καὶ ἀποκρίμῃ, ὕδατι τὸν ἔχον
ἀρτον λήψας, ταύτην ἐπέχρηστο
τῇ διαίτῃ. μετ' οὐ πολὺ τὸνινυ
πρὸς ὁπίσκειν αὐτοῦ ἐλήλυθεν
Φαιήτης ὁ ἀγιώτατος. παρέβαλ-
λον γὰρ ἀλλήλοις πυκνότερον, ἀλ-
λήλοις ὡς δύο φωστῆρες πυκνό-
τερον καταφωτίζοντες. καὶ τὸν
ἐβδομαρειαῖον ἀρτον ὁ μέγας Φαν-
ήνης σὺ πολλῇ ὡδὲ κλήσῃ πέ-
σας τὸν ὅσον Νεῖλον διέξασα,
παρ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ἡδὲ χρεὼν ἐρ-
γασίας τὴν χάριν αἰτεσηκούτο·
ἰδὼν τοιγαροῦν αὐτὸν ἐν τῇ τρι-
αύτῃ ἀνάγκῃ, καὶ πολλὰ δυσω-
πήσας ἀπήγαγόν εἰς τὸ μοναστή-
ριον αὐτοῦ μετὰ πάσης σπουδῆς.
ἀλλὰ καὶ τὸν θεὸν παρεκάλει πρὸς
τῆς υἱείας αὐτοῦ ἐξ ὅλης ψυχῆς.
ὁ δὲ καρτερικᾶτατος Νεῖλος μὴ
δυνάμηνος γόσασθαι πινος εἰ μὴ
ὑδατος, καὶ αὐτοῦ μετὰ βίας καὶ
πόνου, καὶ τοῦτο ἐπὶ πολλὰς ἡμέ-
ρας, εἶπεν αὐτῷ ὁ λογισμὸς· ὅτι
εἴπερ

si præ-

yes-

F

est: Non concupisces. Viuit Dominus, non ingreditur ex ijs in os meum. Aderat tunc forte monachus quidam è superioribus partibus profectus, ipsi carissimus, quia suauissimè canebat. Hunc B. vir cum aduocasset, dedit cophinum, vti oblati erat; addiditq. Accipe xenium, quod à Christo misit tibi est: accepit ille, & recessit. Videns igitur Deus summam viri patientiam atque constantiam, tulit opem, doloribusq. liberauit, & morbo illo grauissimo, disrupto intus in ceruice abscessu, multa q. sanie per os egesta. Ita paululum recreatus reuertitur in suam speluncam, pristinum vitæ institutum profecturus, amore solitudinis, quam parentis loco amplectebatur. At vero diabolus dentibus in eum frendens enitebatur, si per Dei prouidentiam licuisset sibi, vt vel ipsam vitam sancto viro eriperet. Quadam ergo nocte, cum is de more diuinis vacaret officijs, pernoctaretq. in psalmis & genuum flexionibus in parua spelunca, quam ipse sibi excauauerat, & splendor lucis illustraret omnia; erat enim tempus æstiuū; apparet illi visibili æthiopis spe-

γραπτα γδ, μη ἐπιθυμήσης. ἢ κύριος, ἐκ' ἐσθ' ἐλάτ' π' εἰς αὐτὸν εἰς τὸ σῶμα μου. ὑπῆρχε δὲ τότε ἐκ' ἡ μοναχὸς πρὸς παρὰ γυνάμους ἐκ' τῆς αὐτῶς μερῆς, ὅς λείαν ἡραπατο παρ' αὐτοῦ εἶχε τὸ ἀσματικὸν εἶς αὐτὸν καὶ σφόδρα καλλίφωνον. τῶτον καλέσας ὁ ὅστος δὲ δακεν αὐτὸν, καθεὶς μὲν τὸ κοφίνιον, εἰπὼν πρὸς αὐτόν· λάβε τὰ τὰ τὸ ξένιον, ὅπερ σοι Χριστὸς ἐξωπέσει λαν. ὁ δὲ λαβὼν ἀνεχώρησεν. ἰδὼν ἔν ὁ θεὸς τὴν μεγίστην αὐτοῦ ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, αὐτὸν λάβετο αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλλαξεν αὐτὸν τὸ ὀδύνης καὶ τῆς νόσος ἐκείνης τὸ πονηρὸς, τὰ πάσας ἐνδον ἐν τῇ τραχήλῳ ῥαγάντος, καὶ ἔλκοις πολλὰς εἶχε τὸ σῶμα τοῦ εἰσδόντος. μικρὰς οὐδ' ἀνεστώς ἐπιτυχὼν ἀνέρχετο πάλιν ἐν τῇ σπηλαίῳ, τῆς σπηλῆς ἐχόμενος πολλοῖς τείας, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀπαζόμενος ὡς οἰκίαν μητέρα. ὁ δὲ εἰσβολὸς ἐκ' ἐταύστατο βρύχων κατ' αὐτοῦ τοὺς ὀδόντας καὶ ἀγωνιζόμενος, εἰ γὰρ ὑπὸ τῇ θεῶν πρηνείας παρεχωρεῖτο, ὡς καὶ τῇ ζῆν ἀπαλλάξαι τὸν δίκην ἀνδρα. Καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος χαλαρόν ἐν μιᾷ νυκτι, καὶ εἰς γυναικῶν ἐν ψαλμοῖς καὶ ὑμναῖσις ἐν τῇ μικρῇ σπηλαίῳ τῇ ὑπὸ αὐτῇ λελατομημένῳ, καὶ τῇ φέτρῳ αὐγῆς τὰ πάντα καταλαμβάνουσας, μὲν γδ τὸ θεῶν ἡ ὥρα φαίνετο αὐτῷ ὁ εἰσβολὸς ὀφθαλμοφανὴς ὡς αἰ-

διόψ

43
 διοψ, ῥόπαλον ἐν ταῖς χερσὶ κατέ-
 χων· μὲθ' ἐτύψας τὴν κεφαλὴν τῆ
 ἀγίας, ἐρρίψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
 ἀφῆκεν ἡμῖν τὴν τυγχίνοντα. μὲθ'
 σου μίαν ὥραν εἰς αὐτὸν ἐλθάν
 ὁ ὁποιος, ἐγὼ μὲν τοῦ διαβόλου τὸν
 φθόνον ἐπὶ τὴν ἀψύχον κατ' αὐτοῦ
 βασκανίαι, σφόδρα δὲ τὴν κεφα-
 λὴν ἀλγυνόμενος, καὶ τὸ ἥμισυ
 τοῦ πνεύματος σου τὰ ἀριστερὰ
 ὀφθαλμῶν περυσιωμένην καὶ πε-
 λιθνύτατον ἔχων, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ
 τὸν βραχίονα ὡδραλελυμένην καὶ
 τεταρχειζομένην, ἐκέπ' μὲν ἰχυ-
 σε σῆναι καὶ τὴν τῆς εὐχῆς λη-
 τεργίαν ἀποπληροῦσαι, καὶ μένος
 δεῖξαι ἐδάψας τὸν Κύριον ἐπεκα-
 λῶν· ὁ Θεὸς λέγων εἰς τὴν βοή-
 θειάν μου πρὸς χάριν, Κύριε εἰς τὸ
 βοηθῆσαι μετὰ πνεύματι. αἰχμηθῆ-
 νταί καὶ ἐντραπήτασαν οἱ ἐχ-
 ται τοῦ ψαλμοῦ. ἐν τούτοις
 διήκουν τὰ πάντα χρόνον ἐκείνων
 μυρίοις πόνοις πυκτεύων καὶ συμ-
 φοραῖς αἰνέσεις. πολλῶν μάλιστα
 βελώνων ἰατρικῆς ἐπιμελείας
 προσαναχέδαι, ἔδαμνεν κατε-
 δέξατο τέτο, γνώσκων ἀνδρα-
 πῶτον ἐπὶ τὸν χρόνον ἀνδραπέ-
 τῶν διαβολικῶν ἀλγυμένων. τοῦ
 τῶν χρόνων ὡδραδραμόντος,
 καὶ τῆς μνήμης τῆς ἀγίων ἀποσό-
 λων ἐπιφυσίωσης, συνεῆλθεν ἐν
 τῷ κοινοβίῳ οἱ αὐτὰν μνηταὶ

specie diabolus, clauam manu
 tenens; qua cum caput eius
 percussisset, strauit humi semi-
 mortuū. Post vnius horæ spatiū
 sese recolligēs sanctus, cogno-
 uit quidem diaboli inuidiam
 immensumq. liuorē: sed vehe-
 menti capitis dolore laborās,
 & dimidiam faciei partem cū
 sinistro oculo inflatam habens
 & liuidissimā, præterea luxatū
 & arefactum brachium, stare,
 & orationis officium persolue-
 re non valebat. iacebat ergo,
 & Dominum inuocabāt dicēs:
 Deus in adiutorium meum. *Psal. 69.*
 intende, Domine ad adiuuan-
 dum me festina; Confundan-
 tur, & reuereantur qui quærūt
 animam meā: & quæ sequun-
 tur. In his totum illum peregit
 annum, innumera dolorum &
 acerbissimorum incommodo-
 rum certamina sustinens. & cū
 suaderetur illi à multis, vt me-
 dicinalem curationem admit-
 teret, omnino abnuī, sciēs cu-
 rari manu hominis non posse
 vulnus diabolicum. Elapso de-
 mum anno, & recurrente SS.
 Apostolorum solemnitate, cō-
 uenere in cœnobium imitato-
 res eorum Fantinus & Nilus,
 vt
 Φαντῖνος καὶ Νῆλος συνεορτάσας καὶ
 συμ-

vt simul diem festum celebra-
rent, & se inuicem consolaren-
tur, qui germana erant Apo-
stolorum proles. Cum igitur
peruigilium cum hymnis age-
rent, & exultarent fratres au-
dientes Sāctorum doctrinā,
& scripturarum explicationē,
hortatur magnus Fātinus B.
Nilum, vt surgeret & legeret
encomiū in Apostolos S. Ioan-
nis Damasceni, Iambis & me-
tris satis ornatum. B. Nilus,
qui nunquam non obedire no-
uerat, licet iam esset pene ari-
dus, cum gaudio & alacritate
surrexit; vtq. primum aggres-
sus lectionem est, acerba illa
ægoratio paulatim ē corpore
defluebat: & cum præter spem
sibi auxiliū sensisset, nulli om-
nino quicquā de eo dixit, do-
nec matutinæ preces absolutæ
sunt: tumq. S. Fantino procū-
bēs gratias agebat, quod per
illum tam graui noxa liber ef-
fet. Ille contra, obedientiæ
eius & fauori Apostolorū tri-
buebat miraculū. ita humili-
tatem vterque præseferbat,
in Deum miraculorū auctore
referentes gloriam. Multifor-
mis porro & inexcogitabilis
in omnes Dei prouidentia,
(quorum vero id in suo fa-
mulo

συμπεθευμένη θύνη, ἀλλήλοις, ὡς
γῆσια τέκνα τῆς ὑποπόλων.
παννύχιον οὐδὲ τὴν ὑμνωδίαν ἐπι-
τρυφώσαν, καὶ τῆς ἀδελφῶν ἀ-
γαλλιωμεθύν ἐπὶ τῇ τῆς ἀγίων
διδασκαλίᾳ, καὶ τῇ τῆς γραφῶν
ἀναπύξῃ, ὡς θεακλή ὁ μέγας
Φανπίνος τὸν ὅσον Νεῖλον ἀνα-
στῆναι καὶ ἀναγνῶναι ἐγκάμειν εἰς
τοὺς ὑποπόλους, συγγραφέν πα-
ρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Δαμασκηνοῦ
Ιωάννη, Ἰαμβικοῖς καὶ ἐμμέτροις
εἰχοῖς καὶ ἀποποικιλιμθύν. ὁ δὲ
μακρίως Νεῖλος μηδέποτε πα-
ρεκοῦσαι γνώσκων, καὶ τοὶ χρε-
δόν ὡς ἡμίχνης τυγχάνων, ἀνέ-
στη μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ προ-
θύμιας· αὐτὸς δὲ τῆς ἀναγνώσεως
τὴν ἀρχὴν ἐποίητο, καὶ ἡ πονη-
ρὰ ἐκείνη νόσος κατὰ μικρὸν τοῦ
σώματος ὑπεξῆλθ'. ταύτης δὲ
τῆς ἀντλήψεως αἰδνηθεὶς ὡς θεὸς
προσδοκίαν ὁ μακρίως Νεῖλος,
οὐδενὶ ἐδὶν εἶπε μέχρι τῆς ὑπο-
λύσεως τοῦ ὄρθρου. καὶ τότε βα-
λὼν μετάνοιαν τῆς δικαίᾳ Φαν-
πίνῳ, ἀχάρις δ' αὐτῷ, ὡς δι' αὐ-
τῆς τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς ἐπη-
ρείας. αὐτὸς δὲ πάλιν τῇ ἐκεί-
νῃ ὑπακοῇ, καὶ τῇ ἐπιποισίᾳ τῆς
ὑποπόλων προσεσυνετίθ'. τὸ θαῦ-
μα καὶ δέμενον ἐν ταπείνῳ προ-
συχῇ τῶν θαυμάσιων Θεὸν δο-
ξολογούμετες. ἡ δὲ πολὺ ἔσπορος καὶ
ἀφελανότης τῆς Θεᾶς ὡς πάντα
οἶκο-

οικονομία, πὶ θεωρομένη πρὸς τὸν
 ἑαυτῆς οἰκέτην ἐκείνην, εἶσεν αὐ-
 τὸν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς γήραος πρὸς
 φέρειν πρὸς μικρὰ ἔχνη τῆς ἀβρω-
 σίας ἐκείνης, ὑπομιμνήσκοντα αὐ-
 τὸν τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτὸν ἀνθρώ-
 πους καὶ κηδεμονίας. ἐπὶ πάνσι δὲ
 τούτοις ὑπομνήσκοντα δὲ τῆς ἀγα-
 πῆς αὐτοῦ Θεοῦ ὁ τῷ ἀγῶνι
 πάντων ζήλωτις, καὶ τῷ ἐντολῶν
 τῷ Χριστοῦ πληροῦς, πρὸς ἐπὶ αὐ-
 τὸν πάλιν καὶ ἀγῶνα τοῦ
 διαβόλου. ἔσθ' ὅτι δὲ πάντων ὑπο-
 κρουσθῆναι, καὶ ἔτι αὐτῶς ἀειδήτως τῷ
 εὐκλειῶς ἐμφανίσει ἀναδελφῶν.

Ἐν τῷ κατὰ ἐκείνην ἑκαστῇ
 ἐπιτίμῃ τῇ μακαρίτη Φαντίνῳ,
 ἀληθῶς δ' εἰπὴν ἀλλοίωσις τῆς δι-
 ξίας τοῦ ὑψίστου, καὶ οἷον δὴ τὸν ἱερε-
 μίαν ἀκούοντα τὴν κεφαλὴν καὶ
 τὸν πᾶντα ζυγῆσαι, τὴν ἱερε-
 σαλὴν ἐν θρήνοις κατακομμένων
 πρὸς εἶναι, καὶ ὑπόληψιν ἐξέσηκός
 διδόναι τοῖς αἰσθητοῖς, τὸ αὐτὸν ἑό-
 πον τὴν κατὰ αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν θε-
 σπικώτατον καὶ μακάριον ἄνθρω-
 πον τοῦτον. ἔτι ὅτι τὴν αὐτῆς
 ταύτης τῆς χάριτος πρὸς αὐτὸν
 κατὰ αὐτὸν, καὶ τὴν τῷ ἀγα-
 ρητῶν ἐκείνῳ ἐπὶ αὐτῶν. ἔτι
 τὴν τῆς ἀρετῆς παιδείαν ἑλλεί-
 ψιν, καὶ τῷ μοναστείῳ πρὸς

κα-

renorum: siue generalem virtutis defectum, & prolapsionem
 monasteriorū ad vitia & plebeios mores, quod vero propius
 est:

mulo egerit, ignoro) parua
 quadam vestigia morbi il-
 lius in eo reliquit ad ipsam
 usque senectutem, quibus ad-
 moneretur auxilij & prote-
 ctionis erga se diuinæ. In his
 omnibus cum se plusquam vi-
 ctorē præstitisset per Dei vir-
 tutem, cui dilectus erat, omniū
 ille æmulator sanctorū & præ-
 ceptorum Christi obseruator,
 ad aliā se accingebat luctā cer-
 tamēq. diaboli. Oportebat
 enim hunc in omnibus deuinci,
 ut victor Nilus sine contro-
 uersia præmij coronam conse-
 queretur.

Per illud tēpus B. mem. Fā-
 tinus exstasim est passus; & ut
 vere dicam, mutatio dexteræ
 excelli obuenit illi. Nam sicut
 audiuius de Hieremia, capil-
 lo & barba abradis circumfisse
 Hierosolymam, luctu omnia
 complentem, & infanientis su-
 spicionem dedisse insipienti-
 bus; ad eundem modum con-
 tigit & beato huic viro, qui iti-
 dem erat prophetiæ dono ex-
 cellentissimus. Siue enim præ-
 sagiret vastationem, quā ocu-
 lis cernimus, regionis huius, &

Hier. 7.

miserrimam excursionē Aga-
 renorum: siue generalem virtutis defectum, & prolapsionem
 monasteriorū ad vitia & plebeios mores, quod vero propius
 est:

est: circumibat & ipse simili-
 ter, deplorans ecclesias, mona-
 steria, & libros; illas inquiring
 asinis oppletas, & iumentis vi-
 lissimis esse pollutas; monaste-
 ria flammis combusta perijisse;
 libros madefactos non esse am-
 plius usus, nec iam esse quod le-
 gamus. Cum vero aliquem
 monasterij sui fratrem videbat,
 lugebat illum quasi mortuum,
 dicebatque. Ego te fili occidi.
 Hac & similia agebat & lo-
 quebatur, neque sub tecto ma-
 nere, nec cibum sumere volens;
 sed per loca oberrans deserta
 siluestribus victitabat oleribus.
 Hec celeberrimum Nilum mœ-
 rore & dolore maximo percu-
 lerunt; & fere diu noctuque
 deflebat & ipse optimi sodalis
 & cooperantis orbitatem.
 Nam cum sæpè secutus illum
 secedentem rogaret, ut redi-
 ret ad suos, & sederet in mo-
 nasterio; audiebat ab illo re-
 nuente: Qui sunt in monaste-
 rio, fratres mei non sunt; nam
 & ipsi mecum flerent: nunc con-
 tra ipsi furere me, & insanire
 putant. Scito igitur delectissi-
 me pater, me ad superiorem
 transiturum regionem, ibique
 mor-

ἔσο τοίνυν γνώσκων πολυπόθητε πατέρες, ὅτι διαβήσομαι πρὸς τὴν
 ἀνω

καίαν ἀπόκλιτον καὶ χαλαίωσιν,
 ὃ καὶ μέλλον ὅτι κενώτερον.
 ὁμοίως καὶ αὐτὸς πρὸς τὰς θρηνοῖς
 κατακοιμῶν τὰς τὴν ἐκκλησίαν
 καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰς βί-
 βλους. τὰς μὲν λέγων, ὅτι ὄντων καὶ
 βαρδόνων ἐπλήσθησαν καὶ μαρμό-
 λυνται. τὰ δὲ περιέκλαισα φησὶ
 γερύονας, καὶ ἀπόλυντο. τὰς δὲ
 ὅτι ἐβράχυσαν καὶ ἡχρύνονται, καὶ
 λοιπὸν τοῦ ἀναγινώσκειν ἐκ ἔχου.
 ἡνίκα δὲ ἀδύχον ἐώρα τῆς αὐ-
 τοῦ μονῆς, ὡς νεκρὸν ἐπένθῃ αὐ-
 τὸν λέγων. ὅτι ἐγὼ σε ὡς τέκνον
 ἀπέκτενα. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦ-
 τα ἐλάλει καὶ ἐποίησεν, μήτε ὑπὸ
 σέλιον ἀνεχόμενος καταμῆναι,
 μήτε τροφῆς ἀποχρῆσασθαι, ἀλλ'
 ἐπὶ τὰς ἐρήμους πλανώμενος διη-
 τᾶτο τοῖς ἀγριολαχνοῖς. ταῦτα
 εἰς μεγίστην θλίψιν καὶ λύπην
 ἤνεγκε Νεῖλον τὸν αἰοίδιμον. ὁ
 σχεδὸν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν
 ἐπένθῃ καὶ αὐτὸς τὴν σέσημον τοῦ
 καλοῦ συνόμου ὁ συνεργάτης.
 πολλάκις γὰρ ἀκολοθήσαντες αὐ-
 τὸν ἀναχωροῦν, καὶ δυσωποῦ-
 ναι τοῦ ὑποσπένειν καὶ ἡσυχάσαι
 ἐν τῇ μοναστείῳ, οὐχ ὑπήκου-
 σεν λέγων. ὅτι οἱ ἐν τῇ μονῇ οὐκ
 εἰσὶ μετ' ἀδελφοί, ἐπεὶ αὐτὸς καὶ αὐ-
 τοὶ ἐκλαίον σὺν ἐμοί. αὐτοὶ δὲ
 τοιαῦτόν ποιοῦσιν, ὥς ἐσηκῶτα
 ὁ μαινόμενός με κρατοῦντες.

ἀνω χώραν, καὶ καὶ τηρώθηναι,
 καὶ εἰς τὸ μοναστήριόν μου ἐκεί-
 νῃ ἐπιστραφήσομαι. αὐτὸς μὲν οὖν
 ὁ μακάριος, καὶ τὰ καὶ θεωρή-
 κεν, οὕτω καὶ πετέλεκεν, κατα-
 λαβὼν τὸν τόπον, ἐν ᾧ θεωρεῖ-
 σεν αὐτὸν ὁ Θεὸς πρὸ πάντων
 τῶν αἰώνων τηρώθηναι. ὁ δὲ ὁ-
 σιος πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος ὑποσπεί-
 ρας ἐν τῇ σπηλαίῳ, ἐν ὑπομα-
 νῇ διήρχετο τὴν σπηλὴν ταύτην
 πύλιν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν τὴν
 ὀλίγοις διεσκευάσμεν. ἔρχονται
 πειρασμοὶ πρὸς αὐτὸν οἱ τῆς μο-
 νῆς τῆς ὁσίας Φαντίνης πατέρες, πα-
 ρακαλοῦντες αὐτὸν σκυλῆσαι, καὶ
 ἡγοῦμεν αὐτοῖς καταστῆσαι ὅτι ἀν-
 ὀκλήσειτο ἢ αὐτὸν ὁσιότης· ὡς γὰρ
 αὐτὸν ἐκένει ἡ δοῦναι καὶ ὁνομάσαι
 γινώσκοντες τὸν ἄνδρα. ὁ δὲ ἔχας
 τῇ αὐτῇ ὡς ἀκλήσει, καὶ εἰσῆλθὼν
 ἐν τῇ μονῇ μετ' αὐτῶν εἰσῆλθεν ἐν
 τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ εὐχαριστίᾳ. Καὶ πάν-
 των ἀκολουθησάντων αὐτῷ, μὲν τὸ
 τηρώθηναι τὴν δὲ χλὴν, ὁ κατὰ
 σάρκα ἀδελφὸς τῆς μακαριωτά-
 τος Φαντίνης, Λακῆς τῆς ὀνόματι,
 θεωροῦσάντων, καὶ τῶν ποδῶν τῆς
 ὁσίας ἀραχάμενος ὅπως αὐτοῖς καὶ
 ἐπιποιεῖς θεοκαθεσάποις, ἀπὸ τῆς
 τῆς ἀγίας τριάδος καὶ τῆς ἀγίας
 πατρὸς ὑπεβάλετο τὴν κατὰ δέξα-
 δα ἐξ αὐτῶν αὐτοῖς ποιμένα καὶ
 κατηγόμενον. Τί οὖν εἶχε ποιῆ-
 σαι ὁ ἀρχὴς ἐκείνος ἀνὴρ καὶ
 ὡς

47
 mortem appetiturū, & ad meū
 monasterium nūquam reuer-
 surum. Itaque beatus ille pa-
 ter, sicut prædixit, finem forti-
 tus est, in eum profectus locū,
 in quo illū ex hac vita migra-
 turum Deus ante secula præ-
 finierat. At S. Pater Nilus cū
 in spelūcam remeasset, in pa-
 tientia per angustam portam, *Matt. 7.*
 & spinosam ibat viam, quam *Luc. 13.*
 procedunt pauci. Veniunt igitur
 ad ipsum Patres monaste-
 rij B. Fantini, obsecrantes ut
 laborem susciperet, & consti-
 tueret ipsis Hegumenum,
 quemcumque pietas eius de-
 legisset: illum enim ipsum vel
 nominare verebatur, cum pro-
 be hominem scirent. Cessit is
 precibus illorum, & perrexit cū
 illis in monasterium: & ingres-
 so ipso in Ecclesiam ut oraret,
 omnes subsecuti sunt. Peracta
 oratione frater beatissimi Fā-
 tini secundum carnem, Lucas
 nomine, accurrēs, pedesq. san-
 cti viri amplexatus, horrendis
 maximē obtestationibus, dira-
 rumq. interminationibus per
 Sanctam Trinitatem, & San-
 ctos Patres adiurabat, ut pa-
 storem & Hegumenum se esse
 pateretur. Quid agendum
 erat viro sagacitate & perspi-
 cacia

cacia præstantissimo? Præua-
lens ipse detinentis Lucæ ma-
nibus, & non absimili modo
pedes eius præhensans, iisdem
funibus circumligauit, quibus
ille ligauerat; vt tandem is in-
terminationū nodos soluerit,
& fieri sibi passus fuerit, quod
per insidias Patri moliebatur.
Erat enim & ipse, licet diuina-
rum scripturarum non admo-
dum peritus, aptus tamen ad
suscipiendam administratio-
nem, & prudens, vitæq. sancti-
monia fratri non inferior. Er-
go beatus vir constitutis om-
nibus quæ opus erant ad Dei
beneplacitum, animatisq. &
confirmatis per sacras institu-
tiones tam Hegumeno, quam
fratribus, hanc etiam tentatio-
nem superauit, dans gloriam
& benedicens Deo.

Sed iam tempus est, vt fa-
uente Deo retrocedamus ad
narrationē de Beato Step-
hano, quo magnus Pater vsus est
zeli æmulatore, certaminum
socio, & commilitone; vt arbor
non tantum è sancta radice
cognoscatur, sed etiam ex san-
ctis fructibus ramisque admi-
rationi sit. Confido autem per
diuinā opem fore nobis hanc narrationem nō inutilem. Nam
tametsi æmulari præstantissima eius gesta non poterimus, ac
certè

ὡς τὸ διασηθῆναι ὁξὺς; ὑπερι-
χύσας τῷ χρεῶν τε κρατούτωι,
καὶ τῷ αὐτῷ χήματι περιλαβὼν
τοὺς πόδας αὐτοῦ, τοῖς αὐτοῖς χοι-
νόις οἷς ἐπέχρητο αὐτὸν περιέδη-
σεν, ὥστε λύσαι αὐτὸν ταῖς ἰδίαις ἐπι-
τήμια, καὶ γλυέσθαι αὐτῷ ὅπερ τῷ
πατρὶ ἐπεβούλευσεν. ὡς γὰρ καὶ
αὐτὸς εἰ καὶ μὴ λίαν ἑμπειροῦς τῷ
θαύματι γραφῶν, ἀλλ' οὐκ οἰκο-
νομικὸς, καὶ σωεπὸς, & τῷ βίῳ
μηδὲν ὑποδείων τῷ ἀδελφοῦ. συ-
στήσας οὖν πάντα ὁ ὅποιος πατήρ
καὶ τὸ Θεῷ δοκούν, καὶ νεφεταῖαις
ἐνδοῖς ὡς ἀκαλίπαι καὶ σπεί-
ξας τὸν τῷ ἡγούμηνον καὶ τοῖς ἀδελ-
φοῖς, ἀπηλλάγη καὶ τοῦτου τοῦ πη-
ρασμοῦ, δοξάζων καὶ ὁλοκῶν
τὸν Θεόν.

Καρεῖς δὲ λοιπὸν ἀνακρίψαι
ἡμᾶς ὁ δοκούντος Θεοῦ καὶ ὅτι
τὴν μνήμην τε ὁμοζήλου καὶ συ-
νάδου καὶ συναγωνιστοῦ, τοῦ με-
γάλου πατρὸς Στεφάνου τε, μά-
καρος· ἵνα μὴ μόνον τὸ δένδρον
ὑπὸ τῆς ἀγίας ῥίζης γνωρίζη-
ται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς καρ-
πῶν καὶ κλάδων θαυμάζεται.
Πιστεύω δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἐκ εἰς
κενὸν ἡμῖν ἡ ποιότης μνήμη γιγνώ-
σεται. ἀλλ' εἰ μὴ καὶ ζηλωταὶ τῷ
μεγάλῳ αὐτῷ κατορθωμάτων
γλυέ-

γηένδ' ἰχέουσιν, τὸ τοῦ μιν
 μονεύσαι αὐτὸν μετὰ πίστεως καὶ
 ἀγάπης, ἀφ' ἧς ἡμῖν πλημμε-
 λημάτων πολλῶν περὶ ζέοντος γε-
 νήσεται, καὶ διὰ τὸν νόμον.
 Οὗτος τοίνυν ὁ ἐν ἀγίοις Στέφανος
 νέος ἐπὶ ὧν ὡς ἐταῖρον ἔκοσιν, ἀρχι-
 κος δὲ καὶ ὁ δὲ τῶν γυναικῶν
 ὑπαρχών, ὁρῶν αὐτὸν κατὰ
 λαίαντες τὸ πατρὸς καὶ τῆς μη-
 τρός, καὶ μιᾶς ἀδελφῆς, τοσαύτη
 ἀκακία καὶ ἀπονομία ἐκκόσμη-
 το, ὡς ἔπαινε αὐτὸν Ἰακώβ ἔποι-
 πὲν πατρίάρχῳ, ἢ τὸν ἀπλοῦσα-
 τον Παῦλον τὸν ἀββᾶ Ἀντωνίου,
 ἐν ἀπρόκωπῳ σοφίσαιτο. Οὗτος
 οὐκ ἐβλάστη τοῦ μοναχικοῦ ἐπα-
 γέλματος, καὶ καὶ τὸ εὐαγγέλιον
 τὸν Χριστὸν ὑπὸ τῷ ἀδελφῷ καὶ
 μητέρᾳ, καὶ ὑπὸ αὐτὸν ἀγαπή-
 σαι, ὡς ἐδήθη τῷ Θεῷ
 ἀπελθεῖν ἐνταῦθα ὁ μακάριος
 πατὴρ Νήλος· καὶ ὡς ἀκαθάρτος
 αὐτῷ μηδὲν εἰρηκός, περὶ δι-
 σμῶς ἡλίας λέγει αὐτῷ ὁ πατήρ·
 τί ζητεῖς ἀδελφε; ὁ δὲ φησιν, κα-
 λόμενος θέλω γηένδ'. λέγει αὐ-
 τῷ ὁ μέγας· καὶ εἰ καλόμενος
 θέλεις γηένδαι, ἐγὼ σοὶ δεικνύω
 τὰ μοναστήρια, καὶ ἀποδεξέσθαι·
 ὁ δὲ γὰρ κατοικῆσαι οὐ δύνηται
 ἔχων τί φαγεῖν, καὶ ἀποδεξέσθαι
 ἀπὸ λιμοῦ. ὁ δὲ ἀπακρίθη, ὅτι
 τὰ μοναστήρια φησὶ γνώσκω καὶ
 εἶδω, ἀλλ' οὐκ ἀρέσκουσίν μοι. πα-

λιν

certè cum fide & charitate
 agere memoriam eorum, con-
 sequi erit veniam multorum
 delictorum, ut à magistris ac-
 cepimus. Hic igitur S. Stepha-
 nus, cum adhuc esset adolescens
 annorum ferè viginti, rusticus
 tamen, & infimis parentibus
 natus, & pupillus à patre reli-
 ctus cum matre & sorore una;
 tanta simplicitate candoreq.
 animi præditus erat, ut si quis
 ipsum alterum dicat patriarcham
 Iacob, aut simplicissimū
 illum Abbatis Antonij Paulū,
 non longe petita similitudine
 vtatur. Hic amore instituti
 monastici captus, & secundū
 Euangelium matri, sorori, sibiq.
 præferens Christū, Deo Duce
 eo peruenit, vbi B. Pater Nilus
 morabatur. & cum iuxta illum
 sedisset nihil effatus, sub occa-
 sum solis Pater ad eum; Quid
 inquit, quæris frater? at ille;
 Monachus fieri volo. Et ma-
 gnus Pater ad illum; & si mo-
 nachus fieri cupis, ego tibi
 ostendo monasteria, & vade
 ad illa; hic enim habitare non
 poteris, cum nihil sit quod co-
 medas, & fame morieris. Re-
 spondit ille: Scio esse mona-
 steria, & noui illa; sed mihi nō
 placet: hic locus placet. Inter-

G roga-

rogatus num quemquam haberet; respondit id quod res erat. cogebatur ergo abire, ut matrem sororemq. nutriret. Ille tamen; nullum ait, in locū me conferam: illas enim non ego, sed Deus nutruit, & nutrit. Cum ergo repellere non potuisset, dedit illi quod habebat, panis dimidiū, quo vesceretur; ipse vero Pater insequenti die ieiunus mansit. Nā cum sexta esset feria, cibus ad mensurā repositus absumptus iam erat. Hoc porro contigit altero B. Patris in speluncam secesssionis anno. Videns itaque Pater illum natura simplicem & pigrum, contra quam ipse qui acri erat ingenio, ferebat agrē quidem dolebatq. eius segnitiam, nihil tamen asperum illi dicebat, memor præceptorum euangelij. Monebat tantum instruebatq. illum placidē & mansuete, cupiēs reddere solertem & impigrum, qualis ipse erat, Nondum quippe satis didicerat, Tolli non posse quod à natura est inditum. Cum ergo nihil proficeret, tempusq. triū annorum iā abijisset, secū ipse Pater dixit: Nū si meus hic frater esset, aut filius, aut certē fratris filius, minime adhiberē con-

λιν ἐρωτηθεὶς, εἰ ἔχῃ πνῆ, ἢ ὑπο-
κριθεὶς ὅπερ ἡμεῖς. εἰσάχεται γὰρ ἀ-
πελθεῖν ἢ θρέψαι τὴν τὴ μητέ-
ρα καὶ τὴν ἀδελφὴν. ὁ δὲ φησιν,
ὅτι ἐκ ἀπάρχης ἐστὶν τοῦ Θεοῦ. ἐκεί-
νας γὰρ οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Θεὸς καὶ
ἐθρέψεν καὶ ἐτρέφει. λοιπὸν μὴ ἰσχύ-
σαι ὑποδιῶξαι αὐτὸν ὁ πατήρ,
δίδωκεν αὐτῷ ὅπερ ἔχον ἡμῶν
ἀρτε φαγεῖν, αὐτὸς δὲ διήμνησε
ἀγνους μέχρι τῆς αἰείας. πα-
ρασκευῆς γὰρ οὐκ ἔστι τέλος ἡμεῶν
ἢ μεμενημένη διαίτα. Τοῦτο δὲ
ἡμεῖς ἐν τῷ δόκτω ἐστὶν τῆς τοῦ
πατρὸς παρρησίας ἐκείνης. ὁρῶν
οὖν αὐτὸν ὁ πατήρ φύσει ὄντα ἀ-
πλοῦν καὶ ἀργόν, ὅπερ ἡμεῖς ἐναρ-
πίον τῇ ἐκείνης ἀσφόδῃ, ἡμεῖς τε
μὲν ἐπὶ τῇ ἀργότητι αὐτοῦ καὶ ἐ-
θλίβετο, οὐ μὴν ἐλάλῃ αὐτῷ π-
σκληρὸν, ἔχον τὸ νοῦν αὐτοῦ ἐν
ταῖς εὐαγγελικαῖς ἐπιτολαῖς. νη-
στῆται δὲ αὐτὸς μετ' ἐπιτηδεύσεως καὶ
πραότητος, ἑσθλὸν δὲ ἀσφόν καὶ
γρηγρὸν ὑποδείξαι αὐτὸν, ὡς καὶ
αὐτὸς ἡμεῖς. ἀκριβὲς γὰρ ἐκ ἡμε-
σαι φάσκει, ὅτι τὸ ἐκ φύσεως οὐ με-
τρίται, ὡς οὖν ἀπετύγχανε τοῦ
σκοπεῖν, καὶ διηλθεῖν ἡμεῖς τῶν
ἐπὶ τῷ, λέγει ἐν ἑαυτῷ ὁ πατήρ.
ἀραγε εἰ ἡμεῖς ἀδελφὸς ἢ υἱὸς
ἢ ἀνέψιος, οὐκ ἂν καὶ ὑβρεσι καὶ
ὀνείδισμοις ἐχρησάμεθα πρὸς τὴν
ἐκείνην
nucia

ὁ καὶ πάλιν ; Δοκίμασα-
 μιν πάλιν τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐπ'
 αὐτῷ, μή ποτε μάνη ἀπαίδευτος
 ὁ ἀδελφός. τότε ἤρξατο αὐστηρῶς
 λέγειν αὐτῷ, καὶ ὑβριστὺς φημι αὐτόν·
 πολὺ αἰς δὲ καὶ ὑπὸ χειρὸς ἐδίδου
 αὐτῷ. βεβλήμενος γὰρ διδάσκει αὐ-
 τὸν τὰς συνήθους δόχας καὶ τὸ ψαλ-
 τήριον, ἀνάκλω εἶχε καὶ κολαφι-
 στικῶς ἀπέδιδε αὐτῷ. αὐτὸς δὲ πάν-
 τ' ὑπέφερεν ἀβασίως καὶ μετὰ χαρᾶς,
 μήτε τὴν σκληροτάτην ἀσκησιν ἢ
 τὴν ἀληκτὸν ἀγρυπνίαν δολιάσας;
 ἐν πᾶσιν ὀξισυμέμενος πρὸ μερά-
 λω, μήτε τὰ ὀνείδη καὶ τὰς ὤδ' αἰ-
 τῇ πατρὸς ἐπιηρέας ὑποδράσας.
 διὸ καὶ ὡρὸς τοῦ Θεοῦ ἐφυλάχθη,
 μέγας ἀπαύρατος τῆς δαμο-
 νικῆς πανουργίας. πολὺ αἰς γὰρ
 ἐρεσσηθείς ὡρῶς τοῦ ὁσίου, ποίοις
 ἄρα λογισμοῖς ἐνοχλεῖται, ἀπε-
 κείθη· ὅπ' οὐκ ἔχω λογισμὸν τί
 ποτε, μόνον δὲ νυστάζω πολλὰ, ἢ
 ὅρα τοῦτο θλίβομαι. τότε ποιεῖ
 αὐτῷ ὁ πατὴρ σκαμνίον ἐχὼν πό-
 διον ἓν, καὶ λέγει αὐτῷ· ὅπ' οὐ
 μέν ἔχεις πόδας δύο, καὶ τὸ σκα-
 μνίον ἓν· ἰδοὺ ἔτι πόδες· καὶ
 οὐτε καθήμενος, τῆς μελέτης μὴ
 ἀμελήσεις. ὁ δὲ τὴν ὡρῶς γε-
 λῖαν δεξιὰ μένος, οὐδαμοῦ ἐκά-
 θητο ἐκτεταμένῃ ἐν τῷ σκαμνίῳ
 ἐκείνῳ καὶ ἐν τῇ μελίτῃ, καὶ ἐν τῇ

ὁ καὶ πάλιν ; Δοκίμασα-
 μιν πάλιν τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐπ'
 αὐτῷ, μή ποτε μάνη ἀπαίδευτος
 ὁ ἀδελφός. τότε ἤρξατο αὐστηρῶς
 λέγειν αὐτῷ, καὶ ὑβριστὺς φημι αὐτόν·
 πολὺ αἰς δὲ καὶ ὑπὸ χειρὸς ἐδίδου
 αὐτῷ. βεβλήμενος γὰρ διδάσκει αὐ-
 τὸν τὰς συνήθους δόχας καὶ τὸ ψαλ-
 τήριον, ἀνάκλω εἶχε καὶ κολαφι-
 στικῶς ἀπέδιδε αὐτῷ. αὐτὸς δὲ πάν-
 τ' ὑπέφερεν ἀβασίως καὶ μετὰ χαρᾶς,
 μήτε τὴν σκληροτάτην ἀσκησιν ἢ
 τὴν ἀληκτὸν ἀγρυπνίαν δολιάσας;
 ἐν πᾶσιν ὀξισυμέμενος πρὸ μερά-
 λω, μήτε τὰ ὀνείδη καὶ τὰς ὤδ' αἰ-
 τῇ πατρὸς ἐπιηρέας ὑποδράσας.
 διὸ καὶ ὡρὸς τοῦ Θεοῦ ἐφυλάχθη,
 μέγας ἀπαύρατος τῆς δαμο-
 νικῆς πανουργίας. πολὺ αἰς γὰρ
 ἐρεσσηθείς ὡρῶς τοῦ ὁσίου, ποίοις
 ἄρα λογισμοῖς ἐνοχλεῖται, ἀπε-
 κείθη· ὅπ' οὐκ ἔχω λογισμὸν τί
 ποτε, μόνον δὲ νυστάζω πολλὰ, ἢ
 ὅρα τοῦτο θλίβομαι. τότε ποιεῖ
 αὐτῷ ὁ πατὴρ σκαμνίον ἐχὼν πό-
 διον ἓν, καὶ λέγει αὐτῷ· ὅπ' οὐ
 μέν ἔχεις πόδας δύο, καὶ τὸ σκα-
 μνίον ἓν· ἰδοὺ ἔτι πόδες· καὶ
 οὐτε καθήμενος, τῆς μελέτης μὴ
 ἀμελήσεις. ὁ δὲ τὴν ὡρῶς γε-
 λῖαν δεξιὰ μένος, οὐδαμοῦ ἐκά-
 θητο ἐκτεταμένῃ ἐν τῷ σκαμνίῳ
 ἐκείνῳ καὶ ἐν τῇ μελίτῃ, καὶ ἐν τῇ

51
 uicia & increpationes ad eru-
 diendū? experiamur & hoc in-
 stitutionis genus, ne frater in-
 correctus maneat. Tunc capit
 austerē cum ipso loqui, & per
 contumelias acrimoniam ver-
 bis addere; nō raro etiā manu
 percutiebat. Nam cum docere
 illum vellet consuetas oratio-
 nes & psalterium, necesse ha-
 bebat & colaphos illi impin-
 gere. Ille verò nihil molestè,
 sed libens ferre omnia, non
 asperrimo viuendi genere, nō
 vigiliarum assiduitate perter-
 ritus, æque ac pater sustinens
 omnia, & probrā non deuitās
 & insultationes, quibus eū pa-
 ter impetebat, ex quo factum,
 vt Deo seruante nullas passus
 fuerit per diaboli calliditatem
 tentationes. Nam sæpè roga-
 tus à B. Patre, quibus nam co-
 gitationibus vexaretur; respō-
 debat; se nullas habere cogi-
 tationes, sed nimia tantum
 somni oppressione torqueri.
 tunc fecit illi Pater scamnum
 vno pede constans; & ait: Tu
 quidem duos pedes habes, &
 scamno est vnus: ecce tres pe-
 des: ita sedēs meditationi ope-
 rà dabis. Ille accepto hoc mā-
 dato, nulla deinceps alia fede

ecclesia, siue sumeret cibum; Sed somno plerumque victus cadensq. in terrā, modo brachium, modo sibi faciem perfringe-
bat. Rursus dum iret ad elixandum legumen, vasque ultra modum imple-
ret, repente illud vi dirumpebatur. Qua-
dam ergo die fragmenta om-
nia collecta Patri ostendebat,
erratum suū confitens. Et Pa-
ter ad illum: Quid verò pro-
dest mihi vni confiteri? Perge
ad monasteria, & ostende illa,
vt cognoscant quales solitarij
simus, ollarum fractores. Ac-
ceptis ergo ille fragmētis per-
rexit ad beatissimum Fanti-
num, remq. illi enarrauit. Ille
verò diuina sapientis, & vna-
nimiter sapientis viri mentem
secutus, fragmēta omnia col-
lecta, funeq. colligata ad col-
lum eius appendit, & stare
iussit habentem illa in coena-
culo, dum fratres pranderent:
Postea ad sanctum virum in
speluncam remisit, correctum
in posterum.

Cum olim per agros iret
B. Stephanus, inuenit aspara-
gos; legit, coxit, appositq.
hora prandij. Vbi Pater de-

gu-
πα καὶ ἐψήσας παρέθηκεν ἐν τῇ ἀλφά τῃ γούστασαι. μεταλαβὼν δὲ
εἰς

ἐκκλησίᾳ, Ἐν τῇ γούστασαι.
νικώμενος δὲ πολλάκις ὑπὸ τοῦ
νυσταγμοῦ, καὶ πίπτων ἐπὶ τὴν
γῆν, ποτὲ μὲν τὸν βραχίονα, πο-
τὲ δὲ τὸ πρῶτον σκεῦος.
πάλιν ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ ἐψῆσαι τὸ
ὄπρῳον, καὶ πθεῖς πλέον ἢ τὸ σκεῦος
χωρῆσαι ἠδυνάτο, ὑπὸ τῆς βίας
ἀθρόον ἐρήνητο. ἐν μιᾷ τοῦ
πατρὸς ἡμερῶν συναγαγὼν ἅπαντα
τὰ κλάσματα, ὑπεδείκνυε τῷ
πατρὶ τὸ σφάλμα ἑξομολογού-
μενος. ὁ δὲ λέγει πρὸς αὐτόν· καὶ
τὸ ὄφελος, ὅτι ἑξομολογῇ μο-
νῶ μοί, ὅτι γὰρ εἰς τὰ μοναστήρια,
καὶ διακόνων αὐτῶν, ἵνα γνωρίσῃσι ὅ-
ποια ἀσκηταὶ ἡμῶς ἐσμὲν χυρ-
κλάσαι. τότε λαβὼν τὰ κλά-
σματα ἀπέρχεται πρὸς Φαντῖνον
τὸν ὁσιώτατον, καὶ τὸ πρῶτον αὐ-
τῷ ἐξηγήσατο. αὐτὸς δὲ τῷ σκο-
πῶ ἐπομένῳ τῷ θεόφρονος καὶ ὁμό-
φρονος, συναγαγὼν πάντα τὰ κλά-
σματα, καὶ κοινῶν συνήσας, καὶ
τῷ βασιλεὶ αὐτοῦ κρεμάσας, πα-
ποίηκεν αὐτὸν ἐπὶ τῷ πρῶτον θύρῳ
ἐν τῇ ἀρίστειᾳ ὅτι ἀδελφῶν
γενομένων. τοῦτον δὲ γενομένης
ἀπέσφλεν αὐτὸν πάλιν πρὸς τὸν
ὅσον ἐν τῇ ἀπὸ τῆς λαοῦ
διερευνήσας.

Περί ἐρχόμενος δὲ ποτὲ ὁ μα-
κάριος Στέφανος εὑρετὰ λεγόμε-
να σφάλματα καὶ συναγαγὼν αὐ-

εἰς αὐτὸν ὁ πατήρ, καὶ ὡς ὡρᾷ
 συνήθην μικρᾷ ἡδονῇ ἀδύ-
 μενος, ἐπύθετο τὴν ἐταῖραν, εἴ γε καὶ
 αὐτὸς τῆς αὐτῆς γλυκύτητος ἠέθε-
 το. τοῦ δὲ συμφωνήσαντος, ῥί-
 ψαι αὐτὰ ἐξω ὡρᾷ τὴν πατρὸς
 ἐκχέουτο. ταῦτα γὰρ φησι πι-
 κρὰ φύσιν τυγχάνοντα ὁ δολέβο-
 λος ἤρπυσσε, καὶ γλυκεῖα πεποίη-
 κεν. ἕως τοσούτου ἐγκρατέοντο
 οἱ μακάριοι, καὶ βίαν τὴν φύ-
 σιν διανεκᾷς κατεδάμαζον. μὴ
 δὲ ταῦτα ἔκρινεν ὁ ὅσιος Νεῖλος
 φρονήσας καὶ πρὸς τὸ ἀδύνατον
 μέγας τὴν μακαρίαν Στεφάνην· καὶ
 ὁποσείλη αὐτὸν μὴ χεῖρ μάταιον
 πρὸς τὴν ὄντως Θεοδωρᾶν τὴν
 μακαριωτάτην παρθένον, ἀσκη-
 μήν τινά τότε καὶ ἐν τῇ λε-
 γομένῳ Αἰωνάρῳ, καὶ κατηγεμέ-
 νῳ ὀλίγων παρθένων, γραῦν ἀ-
 γίας καὶ λίαν σμετρωτάτην καὶ σο-
 φωτάτην, ἐκ νεαρᾷ ἡλικίας τὴν
 μοναδικὴν ἀσκητήν σκληρο-
 τωρίαν· οὐκ οἶδα, εἰ ποιαὶ τὴν
 ἄλλην τὸ Ρουσιανόν ἐξήνεγκεν·
 ἥτοι ὡς υἱὸν γνήσιον ἀγαπῶσα ἦν
 τὸν ὅριον πατέρα ἐκ νεότητος ἡλι-
 κίας αὐτῆς· πρὸς δὲ διδάσκειν αὐτὴν
 τὴν ἱερωμένην καὶ ἀδελφὴν τῆς ὁσίας
 Στεφάνης ἐν τῇ μεταστροφῇ. ἐν
 ᾧ καὶ γνήσιος δέλεός ταις πρὸς
 Κυρίαν καὶ μεγάλως διαπεσούτα-
 σαι, ἐπὶ πλείονος ἐν ἀρετῇ. ταῦ-
 ταις μὲν τοῖς ὡρᾷ τῆς ζωῆς αὐ-
 τῶν

gustasset, & modicum capisset
 voluptatis præter consuetudi-
 nem, quæ fuit ex socio, num-
 & ille similem voluptatem
 sentiret. affirmante illo, iussit
 ipse ut foras proijceret; nam-
 cibū, inquit, natura amarum
 condidit diabolus, & suavem
 reddidit. Adeo cōtinētes erāt
 beati viri, & vi assiduo adhi-
 bita edomabāt naturam. Post
 hæc B. Nilus cogitandum
 censuit de impotente quoque
 B. Stephani parte. mittit ergo
 ipsum additis litteris ad verē
 Theodoram (hoc est diuinis
 auctā muneribus de nomine)
 virginem beatissimā, id tem-
 poris vitam degentem mona-
 sticā eo in loco, qui Arenari-
 um dicitur; paucis præfectā
 virginibus; anum sanctā, pru-
 dentissimā & sapientissimā;
 quæ à tenera ætate in mona-
 sticæ vitæ asperitate se exer-
 cuerat: nescio verò an alterā
 illi similem tulerit Rofsanum:
 & sanctū Patrē à prima ætate
 materno amplectebatur amo-
 re. Hæc igitur & matrem B.
 Stephani & sororem in suum
 recepit monasterium: in quo
 illæ sincerum Deo cum exhi-
 buissent famulatū, & magnis
 virtutibus floruisse, in pace
 quie-

quieverunt. Ceterum quoad vixerunt, singulis annis æstivo tempore Beatus Stephanus adibat illud monasterium; & peracta messe, rursus ad monasteria redibat, & fratribus ad omne opus collaborabat, duplici certamine lucrans, continentiae, laborisq. quotidiani.

Cū vero suis excursionibus totam peragrassent Calabriā impij Agareni per annum, devastassentq. omnia; & futurum iam esset, ut partes etiam impeterent mercuriacas (neque enim parcere monasterijs cogitabāt, aut in monachos aliquam impendere pietatem) præcurrit fama, & omnes ad obuia Castella confugiebant. Tunc etiam B. Stephanus cū esset in cœnobio magni Fantini, ascendit cum fratribus in vicinum Castellum. increbescente quippe rumore non potuit in speluncam reuerti. Sanctus verò Pater cum ex editiori loco speluncæ excitatum pulverem conspexisset, & ingruentes Sarracenorū copias, cogitavit subducere se se illorum perfidiæ, ne fortè etiam videretur tentare Dei potentiam. Asportato igitur figlino aquæ

τῶν ἐπὶ ἅπαντα, καὶ ἑαυτὸν, τῇ ὥρᾳ τοῦ θέρους ἀπήγαγε ὁ μακάριος Στέφανος ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκφύγει, καὶ τῇ ἑστῇ τὸν ἐκείσε ἀμνητὸν, πάλιν ὑπέσχετο εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ συνεκοπία ἐν παντὶ ἐργῷ τοῖς ἀδελφοῖς, διπλοῦν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος, τὸν ἑ τῆς ἐγκρατείας, καὶ τὸν πανημέριον κόπον.

Τὰν τὸν καιρὸν ἀδελφῶν ἀγαθῶν ὡς ἀδραμόντων πᾶσαν τὴν Καλαβερίαν χάραν ἕνα χρόνον, καὶ πάντα ληίστα μένων, μετ' ὁντων δὲ ἐπιβαίνον καὶ ἐν τοῖς μερικευακοῖς μέρεσι, μήτε μοναστήριον καταλιπὼν ἀχέροντον λογισάμενος, μήτε μοναχὸν ἐλέγε καὶ φιλοῦς ἀξιῶσαι, περιέλαβεν ἡ φήμη αὐτῶν, καὶ πάντες κατέφθονον ἐπὶ τὰ τύχοντα κατέλλια. τότε δὲ καὶ ὁ μακάριος Στέφανος ἀρεθεὶς ἐν τῷ κοινοβίῳ τῷ μεγάλῳ Φαντίνῳ, ἀνῆλθε οὐκ αὐτοῖς ἐν τῷ ζητιάζοντι Κασελλίῳ, μὴ διωχθεὶς ὑποσέφαι ἐν τῷ σπηλαίῳ ὅτε τὸ κατεπεῖγον τῆς φήμης. ὁ δὲ πατὴρ ἀνῶθεν ὅπου τῷ σπηλαίῳ θεασάμενος ἑ κοινορετὸν, καὶ τὸ πλῆθος ἐπερχόμενον τῷ Σαρρακενῶν, ἐλογίσσατο ὅπου κρυβῆναι ὅπου τῆς δολιότητος αὐτῶν, μή ποτε καὶ ὡς περιέζων τὴν δυνάμιν τῷ Θεῷ ἀρεθῇ. λαβὼν οὐκ ἑαυτὸν τὸ κρεῖα

κεράμιον τοῦ ὕδατος, ἐπορεύθη
ἐν ὑποκρύφῳ πνὶ τόπω, ἔνθα ἀ-
φόβως διήγεν. τῇ δὲ νυκτὶ ἐκεί-
νῃ περὶ τῶν ποταμῶν περὶ τὸ ὄρος ἐκεί-
νον, καὶ τὸν Δαβὶδ καὶ τὰ πνεύ-
ματα αὐτοῦ παρεθέρον, μετὰ λαὸν
δὲ τὸν Δαβὶδ βασιλέα, ἡκα-
στος κτύπον ὡσεὶ ποδῶν ἵππων πα-
ρερχόμενον καὶ κυκλῶντα αὐ-
τὸν, καὶ μὴ δυναμένον προσέ-
λθαι αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν περὶ
τῶν αἰθεράων εἶδον νομίσας πνῆ,
ἡ δὲ ἐλάλησε, πληροῦσαι βε-
λόμενος τὸ ψαλμὸν. ὡς δ' αἶδεν
αὐτὸν μὴτε ὑπάρχοντα, μὴτε προσ-
εγγίζοντα, λέγει πρὸς αὐτόν·
Τίς εἰ σὺ; καὶ ἀματὶς λόγῳ ἀ-
κούσας, ὅτι συνέβη τὸ κεράμιον
τοῦ ὕδατος, καὶ ἄφαντος γέγο-
νεν. Τότε γινώσκων ὁ κακῆς τὸν
ἐργάτην ἐκ τῶν οἰκείων ἐργῶν, ἡρ-
ξατο πάλιν τοῦ ψάλλειν καὶ λέ-
γει· Κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν
με οἱ ἐχθροί μου, καὶ τὰ ὀνόματι
Κυρίου ἡμυνάμενοι αὐτούς. ἐ-
μέμφοτο δὲ πάλιν ἑαυτὸν, καὶ
ἔλεγε τὰς λογισμὰς· ἅρπ τοῦ
ἐλθεῖν τοῦτον ἐνταῦθα, ὁ ἡμέ-
τερος ῥεμβασμὸς γέγονεν αἰπὸς
αὐτῷ· διότι τὰ μὲν εὐαγγελίζοντο
λογισμοί, τὰ δὲ οἱ ἀλογισμοί.
Καὶ ἔλεγε αὐτῷ, ὅτι αὐτὸς ἄλλα
διεγέρθη τοῖς δαίμονας κατὰ τοῦ
μοναχεῖ, ὡς ὁ ῥεμβασμὸς ἐν τῇ
προσδοχῇ, καὶ τὰ μὴ προσέχον τοῖς ἐξερχομένοις λόγοις ἐκ τοῦ στό-

aquæ vase, secessum subiit, in
quo fine timore versabatur.
Nocte verò illa per montē il-
lū ambulans, & suo more Da-
uidē in ore habens, immò verò
Dauidis Regem, audiuit stre-
pitum tanquam equi circum-
euntis & circumdantis ip-
sum, nec valentis accedere
propius. Et primo quidē
esse hominem ratus, nihil di-
xit, vt psalmum absolueret.
Vt verò vidit neque abeun-
tem, neque propinquantē,
dicit ei: Quis tu es? simul-
que audit vas aquæ ab illo
perfractum: quo factō euannit.
Agnosicens igitur Beatus Pa-
ter auctorem ex operibus, cæ-
pit rursus psallere, ac dicere:
Circumdātes circumdederūt
me inimici mei, & in nomine
Domini vltus sum in eos. Rur-
sum verò seipsum culpabat,
dicebatquē secum: Vt iste ad
nos veniret, nostræ mentis fe-
cit euagatio: Siquidem in ore
Deum habemus, in animo nō
habemus. familiare porrò eius
dictum erat; Nihil ita excita-
re dæmones aduersus mona-
chum, vt mentis vagationem
dum orat, nec attendit quæ
ore

Psalm. 117

μῆτος

ore profert. Tunc igitur Beatus Pater Nilus, vbi illuxit in speluncam reuersus cognouit illuc vsque peruenisse Sarracenos, & abripuisse cilicinum faccum, quo ipse utebatur alternum, pyris agrestibus implentes, quæ ibidem repererant. Descendit quoque in monasterium; & cum vastata omnia vidisset, & desolata, captum existimauit à Sarracenis B. Stephanum, siue in spelunca, siue in monasterio. Caput ergo vehementer tristari, & secum dicere: Heus miserande Nile, Frater Stephanus proculdubio captiuus est. Certè enim te expectans siue hic, siue in spelunca, captus est. Iustum planè est, vt eamus, & seruiamus cū illo. Flebatq. dum hæc diceret, proteruiam quidem & impuritatem paganorum horrens, coactus tamen animam pro amico ponere propter Christi præceptum. Hæc animo cogitās abit, & in media via sedet, transitum Sarracenorum expectans. Non multo post ecce tibi equites ferè decem veniebant habitu, armatura, fascioli capiti circumpositis, & reliquo cultu Sarracenco. Quos

vbi

μαῖος αὐτοῦ. Τότε τοίνυν ὁ ὁσος πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος ἡμέρας καὶ λαβάνης ἀπελθὼν ἐν τῇ σπηλαίῳ, εὗρεν ὅτι ἀνῆλθον ἔως ἐκεῖ οἱ Σαρράκηνοί, καὶ ἀφείλυντο τὸ τζίκνον τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς, χαίσαντες αὐτὸ ἀπιδίων ἀγρίων καὶ μένων ἐκεῖσε. κατελθὼν δὲ καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ ἰδὼν ἅπαντα κατεσραμμένα καὶ κατηρημωμένα, ἐλογίστατο ὑπὸ τῶν Σαρράκηνων κρατηθῆναι τὸ ὅσον Στέφανον εἴτε ἐν τῇ σπηλαίῳ, εἴτε ἐν τῇ μοναστείῳ. ἤρξατο τοῦ σφόδρα λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν ἐν ἑαυτῷ· ὅντως ταπὴν Νεῖλε, ὁ ἀδελφὸς Στέφανος δοῦλος ὑπάγῃ πάντως ὃν περιμένων ἡμεῖς εἴτε ὧδε, εἴτε ἐν τῇ σπηλαίῳ, ἐκρατήθη. ὅντως δίκαιόν ἐστιν, ἵνα ὑπάγωμεν, καὶ δακρύσωμεν μετ' αὐτοῦ. καὶ ταῦτα λέγων ἐδάκρυε, φοβέμενος μὲν τὸ ἀναιδὲς καὶ ἀκαθάρτον τῶν ταγμάτων, ἀναγκάζομενος δὲ πάλιν θῆναι τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτοῦ διὰ τὴν ἐν πολλῇ τῇ χρείᾳ. Ταῦτα τοίνυν ἐνθυμούμενος, ἀπέρχεται καὶ κατέβη ἀνὰ μέσον τῆς δημοσίας ὁδοῦ, ἐκδεχόμενος τὴν δόξασιν τῶν Σαρράκηνων. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ἰδοὺ ἤρχοντο ὥσπερ δέκα καβαλλάριοι, ἐν δόματα καὶ ὅπλα καὶ φακιόλια, καὶ ὅλον τὸ χῆμα ἔχοντες τῶν Σαρράκηνων.

κη' αὐτῶν· οὗτος ἰδὼν ὁ μακάριος πα-
 τὴρ δ' ὁθὺς ἀνέστη, καὶ κατασφρα-
 γισάμενος ἑαυτὸν τῷ σημεῖῳ τῆς
 πίστεως· αὐτοὶ δὲ μακρόθεν ἐπι-
 θρόνους αὐτῶν ἀπέβησαν τῶν ἱπ-
 πων, καὶ περὶ ἡλθον, καὶ προσ-
 κύνησαν τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὡς ἐ-
 λόμενοι δὲ τὰ φακίολια ὑπὸ τῶν
 προσώπων αὐτῶν, ἐγνωρίσθησαν
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτι τὰς καρτελίαν
 εἶναι αὐτοῖς, καὶ χάριν τοῦ ὑποστα-
 πάσαι τὸν πότον ποιῆσαι ταῦτα
 αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτῶν, ὁ-
 πσοσμοὶ εἰσι πάντες οἱ ἀδελ-
 φοί, καὶ διήκω ὁ ἀββᾶς Στέφα-
 νος, ὑπερέψεν ἐν τῷ σπηλαίῳ
 ὡς χειρῶν τοῦ Θεοῦ. ἀναχωρη-
 σάντων δὲ τῶν Σαρρακηνῶν, ἡλ-
 θε καὶ ὁ μακάριος Στέφανος, καὶ
 πάλιν ἔρχοτο πρὸς τοὺς ἀδελφούς.
 οἷτος δὲ αὐτῶν ἐν τῷ μοναστείῳ
 τὸ πρῶτον ὅτε τὸν διεισμεν, ἔκτισ-
 τεν ἐκεῖ ποιῶν τὰ ἀντιείδη·
 καὶ μετὰ ταῦτα αὐτῶν πλεονεξία
 σφραγίσαν, ἐποίησε ἐν μαλακίᾳ, καὶ
 ὡς ἐκινεῖς τὸ σπήλαιον, νομί-
 ζων ὅτι χαρὴν τοῦ Θεοῦ αὐτῶν· ὁ πα-
 τὴρ. ὁ δὲ λέγει πρὸς αὐτοὺς· ἀδελ-
 φοί· ἀδελφὸς Στέφανος παρρησιασάμενος
 καὶ ἡμῶς μίαν ἐπέταλεν· ἐπεὶ δὲ
 ἀνδρὶ ὡς ἀδελφῶν καὶ βελῆς ἐ-
 ποίησας αὐτοῦ, βαλόμενος καὶ καύ-
 σόμενος αὐτόν· οὕτως καὶ λέγει ὁ μέ-
 γας Βασίλειος. καὶ οὕτως τὸ λόγιον ἀναστὰς ἀνῆψεν πύρρον, καὶ ἔβα-

ubi conspexit B. Pater, statim
 crexit se; & iterato Crucis pre-
 ciosæ signo se muniens, sta-
 bat expectando illos. Illi cum
 eminus ipsum agnouissent, de-
 filientes ab equis ad eum pe-
 destres accesserunt, & pedes
 eius venerati sūt: quos etiā de-
 tractis de facie fasciis agno-
 uit Pater, castelli Ciues, ut lo-
 cum tutaretur ita compositos.
 Compertoque ex ijs, saluos
 esse fratres omnes, & una cum
 illis B. Stephanum, redijt in
 spelūcam Deo gratias agens.
 Vbi Sarraceni abscessere, ad-
 uenit & B. Stephanus, & pri-
 stinum vitæ institutum profe-
 quebantur. Verum ante hæc,
 cum ipse olim esset in mona-
 sterio messis causa, didicit à se-
 ne quodam, qui texebat spor-
 tulas, texere & ipse restim. fe-
 cit ergo fiscellam, detulitq. in
 speluncam, putans se ita per-
 gratum Patri facturum. Ille
 cum vidisset; Age inquit, fra-
 ter Stephane, nos etiā implea-
 mus præceptum vnum. Quan-
 doquidē iniussus & absq. con-
 filio fecisti illā, tradamus igni
 ad comburēdū; ita enim iubet
 magnus Basilus. statimq. sur-

gens

Respō. 125.
 compendios.
 definit.

H

λε

gens accendit rogam, & fiscel.
Iam iniecit. cum verò vidisset
agrè illum feire, & nequaquā
cum gratiarum actione, sed re-
fragāte animo, permisit fiscel-
lā penitus cōburi, & nimio eū
rei affectu liberavit. Quadam
ergo die accessit senex ille, qui
Stephanum texendi artē do-
cuerat, petens à Patre, vt vna
eum ire permetteret ad legen-
dam herbam. Abijt ille iussus.
Cum ergo senex suum haberet
psalterium, alicubi repositum
oblitus amisit. Venit itaque ad
sanctū Patrem, deq. suo psal-
terio contristari cepit. Videns
Pater illū in summo mœrore,
misericordia permotus est, coe-
pitq. obiurgare B. Stephanū,
ac dicere: Plane insulsus tu &
insipiens. Cur psalterium nō
requisisti: tu es in culpa. æquū
ergo est, vt senex tuum sibi
tollat psalterium: tollensq. il-
lud seni dedit; & ille exultās
abijt. Alio tempore misit eū
Pater Rossanum ad emendas
membranas. Profectus ergo
redijt, comitem habens quē-
dam aliū senem ex primarijs
Castri, virum nobilem, Geor-
gium nomine. Qui interroga-

rus
αὐτόματ. ὁς ἐρεπιθὰς ὡρὰ τοῦ ἀγίου πατρὸς, τὸ π' ἂν θέλῃ,

λε τὸ μαλᾶκιον. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν,
ὅπ' βαρέως ἤνεγκε τὸ πορφυρεῖον,
καὶ ἐμὲτ' ἀρχαίσις, ἀλλὰ μὴ
λογισμοῦ, εἶασε τὸ μαλᾶκιον
κατακαυθῆναι παντελῶς. καὶ οὕ-
τως ἀπῆλαξεν αὐτὸν τῆς πορ-
φυρείας αὐτοῦ. Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
τῇ ἡμερᾷ ἐρχεται ὁ γέρον ὁ δι-
δάσας αὐτὸν τὰ συρεῖδια, ζητῶν
αὐτὸν ὡρὰ τῆς πατρὸς, ἵνα πο-
ρεύθῃ μετ' αὐτῆς πρὸς τὴν τ' χόρ-
του συλλογὴν. ὁ δὲ καλῶς αἰσ-
θῆναι. ἔχων οὐκ ἐμὲ αὐτῆς ὁ
γέρον τὸ ψαλτήριον αὐτῆς, ὁ ποῦ δὲ
ποτε τέθεικεν αὐτὸ, καὶ λησται-
στὴν ἀπώλετο. ἔλθαν οὐκ ὁ γέ-
ρον πρὸς τὸν ὅσον ἤρξατο θλί-
βεσθαι ὡρὰ τῆς ψαλτικῆς αὐτοῦ.
ὁ δὲ πατὴρ ἰδὼν αὐτὸν σφόδρα
λυπούμενον ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐ-
τῷ, καὶ ἤρξατο ὁππότε μὲν τῶ
καίρι Σπυριδῶν, καὶ λέγειν. ὅν-
τως σὺ ἀναίειν καὶ ἀνόητε, ὅρα-
τί οὐκ ἀνεζήτησας τὸ ψαλτήριον;
σὸν τὸ πᾶσις μὲν ὅτι. δὲ καὶ οὐκ
ἔστι, ἵνα ὁ γέρον ἵπταται τὸ σὸν ψαλ-
τήριον. καὶ ἵπταται δίδωκεν τῷ γέ-
ρον, καὶ ἀπῆλθεν ἀγαλλιώμενος.
Ἄλλοτε πάλιν ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ
πατὴρ εἰς τὸ Ρουσιάνον ἀγορεύσαι
μεμβράνας. καὶ διηγεῖται
ὑπὲρ τῆς μετὰ καὶ ἄλλης πινὸς
γέροντος τῇ μεγάλῃ τῆς καίρου
καὶ ὁ γέρον ἀνδρόπικον, Γεωργί-
ον

ἀπερείστη· ὅτι οὐδὲν, καὶ ἀπείρητον
 μοι μὲν τῶν ἡμετέρων ἐν τῇ αἰσθη-
 με, καὶ ὁμιλοῦντος ἐν τῇ τοῦ
 βίου καταπόνητα, καὶ τὰς ἀμαρτίας
 μου, ἐπὶ λήθῃ καὶ ὁ φόβος τοῦ
 θανάτου, καὶ ἡ ἀπολογία τῆς κρεί-
 στως. Ταῦτα γοῦν ὁμιλοῦντος
 μένος, μικρὸν ἀπείρητον· καὶ ὁρῶ
 ἔμειναι τὸν εἰσερχόμενον διὰ τῆς μα-
 γάλῃς πόλης τῆς πόλεως, ἐν ᾗ
 τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ διδρυται
 οἰκηπίον. ἔνθα ἔα ἀκούσας ἐν-
 δίκην πινὸς μέλους ἀπήχημα, οἷον
 ἡ δὲ ποτὶ ἤκουσα, ὡρμητὰ ἐκ
 τῆς ἰδίας τῆς οἰκίας ἡ ἀλλοτρίως, καὶ λοι-
 πὸν διωρῶν ἀπαντὸν βῆμα μέσον
 διὰ τῶν δυνούχων καὶ λαχρμόνων
 οἶα ἀγγέλων, καὶ σὺν αὐτοῖς ἰσά-
 μων σὲ τὸν νῦν μοι ὁρῶμενον·
 ἐν δὲ τῇ τῇ ἐπιπόπου θρένω
 καὶ ὁμιλοῦντος πᾶσι εὐμορφον, πᾶ-
 πρὸν τὸ καὶ ἰσάλαμ πρὸν, ἔστω
 κάλλος ἀμήχανον διηγήσατο. ἐν
 τῇ γοῦν ἀσκήσαν με ἐν τῇ νῦν,
 καὶ διωρῶν τα παρθεύμενα κάλ-
 λα ἐκπῆτα, καὶ ἀκούει τῇ νῦν
 μελωδίας, ὁρῶ δὲ τῶν λαχο-
 φόρων ἐλθόντας πρὸς με, ἰσά-
 σαιτος τὸ ὅτι θρένω, καὶ λέγον-
 ται μοι διῆτες, καὶ λῆσται οὗτοι
 πρὸς με, ἰσά δὲ σὺ φόβω πολλῷ πο-
 ρέθης καὶ σταθῆς ἐμὲ πρὸς αὐτὸν,
 ἡκούσα αὐτὸν λέγοντά σοι αὐτὸν ἡδὼν
 κοῦ-

lo steti, & tibi dicentem audiui: Vade, & attende hunc.

H 2 Tu

Tu verò accedens totondisti;
& monachum me fecisti. Stra-
tim igitur experrectus addu-
bitare capī, & mecum cogitā-
do dicere: Sane visum hoc ina-
ne fuit, non à Deo missum. .
Mihi enim nunquam venit in
mētem, vt monachus fierem .
Constitui tamen hoc ipse me-
cū, vt si die illo frater aliquis
veniret è Monasterijs in do-
mum meā, verè cognoscerem,
diuinæ voluntatis esse vt mo-
nachus fiam: Quod si hoc non
eueniret, somnium vt non di-
uinitus oblatum missum face-
rem. Ad euitandā ergo ocio-
sitate, egressus in vestibulū
vidi fratrem Stephanum; &
eum aduentus sui causam ab
ipso didicissem, festinanter res
meas composui, atque ad tuā
sanctitatem veni. Nunc igitur
quod Deo placet tibi, san-
cto Patri, in me facito. His
Deo plenus Pater auditis, re-
spondit: Nos plurimum hono-
rande frater, nō propter Deū,
aut virtutis ergo sedemus in
hac solitudine; sed quia ferre
non possumus obseruationis
cœnobiacæ pondus, segrega-
uimus nos ab hominibus, qua-
si leprosi quidam & immūdi.
Tu verò bene facis, animæ sa-
lutem

κοῦρῶσιν αὐτόν. σὺ δὲ προσελ-
θὼν ἐκκῶρδυσας, καὶ ἐποίησάς με
μοναχόν. εὐθείως οὐκ ἔξυπνι-
σθεὶς ἠρξάμην διατίθεν τῶν λογι-
σμῶν καὶ λέγειν, ὅτι ὄντως φάντα-
σμα ἔστι τὸ φανέν μοι, καὶ ἔθεό-
πεμπτον. ἐγὼ γὰρ ἐδέποτε ἐνε-
δυμήθην τῇ χηρείᾳ μοναχός. ὁ-
μῶς ἐσοίχηται ἐν ἐμαυτῷ τοῦτο,
ἵνα εἰ καὶ τινὲς ἡμέραν ἐκείνῳ ἔλ-
θοι ἀδελφὸς ἢ μὴ μονασθεῖων. ἐν
τῷ οἴκῳ μὲν, ἀληθεῶς βούλημα
θεοῦ ἔστι τὸ μονάσαι με· εἰ δὲ μὴ
τοῦτο γένηται, ὥς οὐ θεῖον ὄντι
τῷ φανέντι ὀνειρώδῳ προσεξήσεται
με. ἐν πολλῇ οὐκ ἀδολε-
χίας ἐξῆλθὼν εἰς τὰ χειρῶν,
διωρῶ ἱσαμύρον τὸν ἀδελφόν
Στέφανον· καὶ μαθὼν παρ' αὐ-
τοῦ τινὲς αἰτίαν τῆς ἐλπίσεως, πρὸς
δύως πάντα διδιδέκτοσα, καὶ
πρὸς τινὲς σὴν ἀγωνισαίην ἐλήλυ-
θα. νῦν οὐκ, ὥς δοκεῖ τῷ Θεῷ
καὶ σοὶ τῷ ἁγίῳ πατρὶ, ἐπ' ἐμὲ
ποίησον. Τοῦτων τῶν λό-
γων ἀκούσας ὁ θεοφόρος πατὴρ
λέγει πρὸς αὐτόν· Ἡμεῖς ὡς πρῶ-
τατε ἀδελφε, ἔχοντες τὸν θεὸν ἡ-
νέκην ἀρετῆς καὶ θήμεθα ἐν τῇ ἐρη-
μίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ ὅρα τὸ μὴ δύ-
νασθαι ὑπενεγκεῖν τῇ κοινοβια-
κοῦ κανόνος τὸ ἄχθος, καὶ χωρεῖ-
καμῶν ἑαυτοὺς ὑπὸ τῷ ἀνδρα-
πῶν, ὡς πτέρ πνες λεπτοὶ καὶ ἀκά-
θαρτοι. σὺ οὐκ ἡλατῶς ποιεῖς φρον-
τίζων

τῶν τῆς σωτηρίας τῆς σῆς ψυ-
 χῆς . πορεύετο τὸν αἶμα εἰς τὰ κοινό-
 βια , ἐντα ἀναπαύσει ψυχῇ τε καὶ
 σώματι . ὁ δὲ ὡς ἀδάμας ἀ-
 πείραστος μένει τῇ τοῦ σιδήρου
 πειρασμῷ , ἕως δὲ κείτο· ὡς
 τοῖς ἐν πειρασμῷ λόγοις τὰ πατρὸς .
 τῆς δὲ κυριακῆς ἡμέρας κατα-
 λαβούσης , ἐν ἣ τὰ κοινόβια μι-
 κροῦσιν οὗτοι ὡς ἀκλήσεως σωμα-
 τικῆς μεταλαγχάνουσιν , λαμβά-
 νει αὐτὸν ὁ πατὴρ εἰς τὸ τοῦ Κα-
 στελλάνου λεγόμενον μοναστήριον ,
 ἐντα ἱεροφάνης δαψιλῶς ἐμφανι-
 θήντες , καὶ μετὰ λήψεως οἶνον με-
 τὰ τῶν τυρόντων , καὶ τὸ ἀναστῆναι
 τῆς ἑσπέρης λέγει ὁ πατὴρ ὡς
 τὸν γέροντα . κύριε Γεώργιε , μέ-
 νον ὡς δὲ μένεις , ἕως ἂν ἀπελθὼν
 εἰς ὁπίσκειν ἐτέρων ἀδελφῶν
 ὑποσπείρω . τοῦτο δὲ εἶπε δέλων
 αὐτὸν ὡς τοῦ λοιποῦ καταλεί-
 ψαι . ὅπως νοήσας ὁ γέρον , ὡ-
 σείως ἀπεκρίθη . εἰ δὲ καὶ ὅτι
 ἦμιν πάτερ , ἀλλ' ὅπου ὁ δεσπό-
 τις ἀπέλθῃ , καὶ ὁ κύων ἐπα-
 κολῶσθαι . ἀγαθὸς ἐν ὁ πατὴρ
 ὅτι τῷ ὡς ἀείματι αὐτῷ , πα-
 ρέλαβεν αὐτὸν μετ' αὐτῷ , ὡς ὑπὲρ
 σπείραν ὁμοθυμαδόν . λέγει οὖν
 αὐτῷ ὁ Γεώργιος κατὰ τὴν ὁδόν·
 οἶδ' με ἦμιν πάτερ ὁπορεῖν ἐν τῷ
 οἴκῳ μετὰ τῶν καὶ παντοίας χλι-
 δῆς , καὶ δὲ ἀναστῆναι με νομίζεις
 ὡς βρέφος ὑπὸ δαψιλίας τῆς

lutem curans. Perge igitur ad
 cœnobia , in quibus animæ &
 corporis quiescere frueris . Ille
 adamātis instar, qui ferri ictu
 nō frangitur, ad Patris verba
 probantis eū immotus stabat.
 Die verò Dominico, quo so-
 lent cœnobia modica corpo-
 ris relaxatione uti, duxit eum
 Pater secum in Monasterium,
 quod Castellani vocatur; in
 quo opiparè excepti, & vino
 modicè recreati, postquam de
 mensa surrexissent, Pater ita
 senem affatus est . Domine
 Georgi expectato hic parum-
 per, donec profectus ad visen-
 dos alios fratres reuertar. Hoc
 verò dixit animo relinquen-
 di illum deinceps in monaste-
 rio . Quod senex intelligens,
 statim respondit: Non æquum
 est venerande Pater; Sed quo-
 cunque iuerit Dominus, eo se-
 quetur & canis . Admiratus
 Pater exemplum, eum sibi as-
 sumpsit socium, & vnanimiter
 reuersi sunt. Dum essent in iti-
 nere, ait senex ad Patrem: Pu-
 tas venerāde Pater domi meæ
 deesse mihi copiam deliciarū
 & voluptatum? ac veluti pue-
 rum abundantia ciborum me

ca.

ἱεροφάνης ; πέπυσσ', ὅτι εἰ θεοφάνης με
 οὔτε

captum existimas? Certò scias me non abſtinentiam, non quamvis aliam auſteritatem formidaturū. Ego enim multa nauigatione uſus, multiſq. regionibus per agratis, multa, bona & mala expertus ſum: & poteſt Deus per ſanctas tuas preces ita me corroborare, vt ſicut illa ob mundi gloriam, ita hæc perferam ob Dei amorē. Nihil ergo aliud cogita: me enim Deus ad te miſit; & fieri non poteſt, vt à te ſeparer.

Hæc magnus Pater cum audiſſet, germana eum charitate amplexus eſt; & deinceps habuit loco Patris: & ipſe vicifſim comuniēs ſe concepta in Patrem fiducia, ſperansq. ſe per eum cæleſtis Regni compotem fore, amauit eum quaſi ipſum Deū. Verba porro quæ audiebat ex ore eius, ſiue ſuas ille institutiones traderet, ſiue ſcripturas explanaret; ita ſuſcipiebat, & iucundabatur in illis, vt ſentiret affectum dicentis; Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo. Idcirco aſperā illam ſupra modum perferebat vitæ rationē, mutatus repēte ex aſuetudine domeſtica in hanc; quam experti complures cum

οὐτε ὑπὸ ἰγκρατίας, οὐτε ὑπὸ ἄλλης οἵας δὴ ποτε κακῆς χάς. ἐγὼ γὰρ πολλὰ πλάτας, καὶ πολλὰς χάρας γυμνάσαι, πολλῶν καλῶν καὶ κακῶν ἐπιδραβῶ. καὶ διώαται ὁ Θεὸς διὰ τῆς ἀγίων σου δόξης ἐν δυναμώσῃ με τῇ ὑποσημαίῳ ὡς περ ἐκείνα διὰ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου, ἔτω καὶ ταῦτα διὰ τὴν αὐτῆς ἀγάπην. μὴ οὐκ ἄλλο τι ποτε ὑπολάβης· ὁ γὰρ Θεὸς περὶ σέ με ἀπέſφλεν, καὶ ἀδιώατον ἐστὶ χειροθετῆναι με ἀπὸ σοῦ.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ μέγας ἐκύρυσεν εἰς αὐτὴν ἀγάπην, καὶ τοῦ λόγου ἔχεν αὐτὴν ὡς πατέρα· αὐτὸς δὲ πάλιν κατοχυρώσας αὐτὴν τῇ περὶ τὸ ὅποιον πίſει, καὶ ἐλπίας δι' αὐτοῦ τυχεῖν τῆς οὐρανῶν βασιλείας, ἠγάπησεν αὐτὴν ὡς αὐτὴν τὸν Θεόν. τοῖς δὲ λόγοις, οἷς ἠέκειν ἐκ τῆς σῶματος αὐτοῦ νεκροῦτος ἀφ' αὐτοῦ, ἡ καὶ ἐρμηνεύοντος τὰς γραφὰς, οὐτως ὑπεδίδρατο, καὶ ἠδυνάτο ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ἐν δὲ διὰ τῆς γίνεσθαι τῆς εἰπόντος ὡς γλυκέα τὰς λέξεις ῥήμου τὰς λέξεις, ὑπὸ μὲν τῶν σῶματι μου. διὸ καὶ ὑπέφερε τὴν ἀφάτον ἀσκησὶν ἐκείνῳ, μεταβληθεὶς ἀθρόον ἀπὸ τῆς ἐξω σινηθείας εἰς ταῦτα· εἰς ἡδὺ πολλὰ δοκιμάσαντες εἰσελθεῖν καὶ

καρ-
animo persistendi in proposito,
cito

Psal. 118

καρτεροῦσαι, ταχέως ἀπεπήδη-
σαν, καὶ ἀπείρασαν. τὸ δὲ θαυ-
μαστόν, ὅτι μηδέποτε ψάλλοντα
μεθάν, ἔτι καὶ ἑταλλέτω ὑμνω-
δῶν ἔτι ψαλλοῖς καὶ κανόσιν, ὥστε
θαυμάζον καὶ ἐκπλήττεσθαι πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας αὐτοῦ, καὶ αὐ-
τὸν δὲ ὅσον πατέρα ἀναπαύεσθαι
ἐπὶ τῇ εὐρύθμῳ καὶ ὁκατανύκτω
ψαλλοῦσιν αὐτῷ. ὡς δὲ τὰς ἀρ-
χὰς μὴ οὐκ ὡς δὲ σιωπῆσας,
ἡνίκα μικρὸν ὑπὸ κάρῳ, ἐξηγεῖτο
πρὸς τὸ τυχεῖν, ἀεὶ καὶ ἡ κα-
σιν ἐν τῷ κόσμῳ. Εἶπε ὡς πα-
ρὰ τὸ πατρὸς ἐνεκόπτετο, λέ-
γοντος πρὸς αὐτὸν. εἰ καὶ κῦρι,
ποῖος συγγραφεὺς, ὁ Λεκάς ἐχθρὸς,
ἢ ὁ Ματθαῖος; ὁ δὲ ὡς κερύων εἰς
τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀνίστατο, καὶ ἀ-
περχόμενος κατὰ μόνας, τοσούτον
ἐαυτῷ τὰς παρὰ εἰς ἐμάσσειν, ὑβρί-
ζων καὶ ἐπιπρωῶν ἐαυτὸν, ἕως οὗ
ἀρκούντως ἐδάκρυε.

Γέροντες δὲ καὶ τοιοῦτόν τι ἐν τῷ
κώσῳ πρὸς καλεσμένῳ Βισυνιανῷ
πρώτῳ πρὸς τῷ σφόδρα ἀκατα-
στάτων ὑπὸ ἡγεσίαν ἐβραῖον ὑποσρέ-
φοντα δὲ πρὸς ἀκαταστάτας, καὶ δι-
λειανδρὸς ἐπὶ τοῖς ὑπὸ αὐτοῦ δπο-
φισμένοις, μαχαίρᾳ τῶν συγ-
κατακόφας ἀπέκτενε, καὶ ἀρας
τὴν ὄνον αὐτοῦ σὺν τῷ γόμῳ,
συνή ἑχρήσατο. κρατηθεὶς οὐκ
ὁ τούτου κηδεστὴς ὑπὸ τῷ τότε
πρωτοπρεσβυτέρῳ ὡς ἀδίδεται τοῖς ἱε-

δαίοις

cito resilierunt, & aufugerunt.
Et quod mirum erat, cum nū-
quā didicisset litteras, ita psal-
lebat & cantabat psalmos &
hymnos, ut mirarentur & ob-
stupescerent omnes, qui au-
diebant; & ipse sanctus Pater
oblectaretur suavi eius me-
lodia, Spiritus compunctio-
nem ingenerante. Et primo
quidem tempore si quando il-
li parum vacasset, narrabat ut
sui moris antiqui erat, cuius
quæ vidisset, & audisset in
saeculo. Interrumpente au-
tem Patre sermonem, ac di-
cente; Vah, Qualis tu Dom-
ne scriptor; Lucas, an Mat-
thaeus euasisti? statim ille
os suum percutiens surgebat;
secedensq. tam diū sibi genas
cadebat, sese obiurgans, pro-
brisq. onerans, quoad satis la-
crymarum excuteret.

Contigit etiam tale quid-
piam in oppido, quod Bisinia-
num appellatur. Iuuenis qui-
dam valde procax obuiū forte
habuit Hebraum à negotia-
tione redeuntem; & captus
aviditate merciū gladio con-
cisum iugulauit; tollensq. asinā
cum sarcina fugam arripuit.
Captus ergo est socer eius à
loci moderatoribus, & Iudæis
tra-

traditus ad crucifigendum ob
iugulatum Hebræum. Vbi id
resciuit sapientissimus Nilus à
propinquis damnati, scribit ad
iniquos iudices in hunc modū.

Oportebat quidē vos legis
conscios iuxta legem quoque
ferre sententias, quæ plecten-
dum iubet Christianum vnum
pro septem Iudæis. Aut ergo
sex alios tradant Hebræi de
suis occidēdos pro eo, qui cru-
cifigendus est: aut si vobis om-
nino constitutum est peruer-
tere optimas leges, detur Iu-
dæis ad crucifigendū ille, quē
ad vos mitto cum litteris, vir
nobilis ex primarijs Rossiani,
& liberetur miser ille; vt simul
ipsi & vxori & liberis miseri-
cordia impendatur.

Vocauit ergo B. Pater Ab-
batem Georgiū; & nihil ape-
riens eorum quæ scripserat,
epistolam dat, & Bisinianum
mittit. Acceptis lætisq. litte-
ris, ad senem Iudices; O mona-
che, inquiunt, scripsit Pater,
vt Iudæis te tradamus ad cru-
cifigendum. placet ne tibi? &
ille: Paratus sum ad implen-
dū quicquid scripsit dominus
meus. & si forte non est qui

cruc-

είδος με πληθεῖσαι. εἰδὲ καὶ τὸ

δαίσις τοῦ σταυροθῆναι αὐτὸ τοῦ
σφαγέντος ἐβραῖος. καὶ τὸ το
μα-
θὼν ὁ σφαγῆταις Νῆλος ὡς τὸ
ἰδὼν τὸ κατακεκρυμένον, γραφὴ
πρὸς τοὺς ἀδίκους κεῖται ταῦτα.

Εἰδὲ μὲν ὑμᾶς τὸν νόμον ἐπι-
σταμένους, κατὰ τὸ νόμον ἀποφαί-
νεσθαι καὶ τὰς κρίσεις, τὸ κηρύσσοντα
ἀπολλυδαν ἕνα χριστιανὸν ἵνα
ἐπὶ ἄβραάων. ἢ τοίνυν δότωσαν
ἐξ αὐτῶν οἱ ἐβραῖοι ἑτέρους ἐξ
τοῦ ἀποκτανθῆναι ἵνα τὸ μέλ-
λοντος σταυροθῆναι. ἢ εἴ γε ὅλως
ἔδοξεν ὑμῖν ὡς κεῖναι τὰ κα-
λῶς νενομοθετημένα, ὅνπερ αὐ-
τότε μετὰ τῶν γραμμῶν ἀπο-
στέλλω, ἀγγέλλει δὲ ἐστὶ τῶν πρῶ-
των τοῦ Εὐσπαίου, δοθῆναι τοῖς
ἰσδαίοις τοῦ σταυροθῆναι, καὶ ὁ
πρωτὸς ἐλθὺν σταυροθῆτω, ἵνα σὺ
αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα ἐλεη-
θῶσιν.

Καλέσας οὖν τὸν ἀββαῖον Γεώρ-
γιον ὁ ὁστος, καὶ μηδὲν αὐτῷ εἰρη-
κῶς ὥνπερ ἔγραφε, δίδωσιν αὐ-
τῷ τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἀποστέλλει
εἰς τὸ Βυβινιανόν. Δεξαμένοι δὲ
οἱ κεῖται, καὶ ἀναγνόντες τὰ γε-
γραμμένα, λέγουσι πρὸς τὸν γε-
ροντα. ὦ δὲ καλόγηρε ὁ πατήρ
ἔγραψεν, ἵνα σὺ δώμην τοῖς ἰσ-
δαίοις τὸ σταυροθῆναι. ἀρέσκει
σοι; λέγει αὐτοῖς ἐκεῖνος. ἔτοι-
μός εἰμι εἰς πάντῃ ἔγραψεν ὁ κύ-
ριος σταυρὸν οὐκ ἔστι πῦρ ὁ κατασπιδά-
ζων,

ζων, ἐγὼ οἶδα καλῶς αὐτὸν πα-
 λεῖναι. οἱ δὲ αἰδέσθοντες τὸν
 τοῦ γέροντος παρρησίαν, καὶ τὴν
 ὑποσηλότητα τὴν μεγαλειότητα,
 ἔτι πῶς οὐκ ἠλάσθησαν, καὶ τὴν
 γέροντα μὴ πῆλιν μεγίστης ἀπέ-
 λυσαν. ἐπὶ δὲ καὶ ἐπὶ κτὶ καρὸν
 ἐπερχομένων τῶν ἀδελφῶν Σαρρά.
 κλυῶν πῆλιν πῶς ἐκείνους, καὶ μὴ
 δυναμίδων κατέστησαν ἐν τῇ σπη-
 λαῖ. τῶν οὐκ ὁπῶν πατέρων, ἐκεί-
 θεσι γὰρ ὡς ἡ δόδος τῶν φωνῶν,
 ἰδοῦσι τὴν μεγάλην καταλιπὼν
 τὰ ἐκείνη. καὶ κατέλαβον τὰ
 περὶ χεῖρας τῆς πατρίδος, ἐμψυ-
 χον τὸν οἰκόν, ἐν ᾧ μικροὶ δι-
 κτήριον ἱερὸν τῆς ἁγίας Ἀδριανῆς
 νομίσας μηδέποτε ἐκείνη εἰσέλ-
 σαις ἱερός οὐκ ἔστιν ὁ δὲ πατήρ καὶ πα-
 τέρων τῶν πόνων. Τοῦτοι δὲ
 ἡγουμένους ἤρξαντο πῆλιν πῶ-
 χων τὴν πίστιν, καὶ καὶ εἰς τὸ
 οἰκόν δῶπον ἐκάλει ὁ Κύριος,
 παρέρχεσθαι τὴν πατρίδα, καὶ τὴν σωσί-
 κησιν διδοῦναι. ὁ δὲ ἀπαρχιζό-
 μνος ἐπὶ αὐτοῖς, ἐδέχετο τοῦτοις,
 καὶ ψυχῶν καὶ σωματικῶν αὐτῶν τὴν
 σπουδαίαν ἰατρομαρτύριον. καὶ
 μικροὶ δὲ πατέρων τοῦ γέροντος
 συνήχθησαν μέχρι τῶν δεκάδων,
 καὶ πλείους, καὶ μοναστήριον τοῦ
 συνερχομένου ὁ τόπος ἐγίνετο.
 πλείων μὲν δὲ διδρασκόντων τὸ
 δρακόντων τὴν κανόνος, καὶ τὸ σκλη-
 ρὸν τῆς διαίτης, ὅσοι τὴν πλα-
 τῆαν

Crucē conficiat, ego satis peri-
 tus sum eius fabricandæ. Illi
 promptum senis animum re-
 ueriti, ac mittentis generosi-
 tatem, & miserum illum absol-
 uerunt, & senem summo cum
 honore dimiserunt. Impiis por-
 ro Sarracenis loca illa inuadē-
 tibus statis vicibus, sancti Pa-
 tres in spelunca confidere nō
 poterant; illac enim iter pate-
 bat exercitui. Visum ergo est
 magno patri locum deferere.
 Quare profectus in adiacentes
 patriæ sedes mansit in sui iuris
 loco, in quo posita erat sancti
 Adriani ædícula; ratus eo nun-
 quā peruasuros infideles pro-
 pter difficultatem ac distantiam
 loci. Quod ubi factum, cœpe-
 runt quidam spiritu pauperes
 ex eorum numero, quos Do-
 minus ad coenā vocabat, con-
 uenire ad Patrem, & rogare ut
 reciperentur in cōtubernium.
 Ille verò misericordia permo-
 tus suscipiebat, & salutem corpo-
 rī animarūq. cōsulebat. & fa-
 ctū est decursu tēporis, ut fra-
 tres iā essent ad duodecim, vel
 etiā plures; & locus Deo iuuā-
 te euaserit monasteriū. Enim-
 uerò fugiebāt plurimi opero-
 sam regulam, & spinosam vite
 rationem, quotquot spatiosam
 I viam

Luc. 14.

viam præferebāt angustæ, tolerantibus eā Dei amantibus viris, & perferentibus omnia, propter regnū cælorum. Erant porro duo quidā germani fratres vicinum incolentes locū, qui tum spiritus maligni stimulis agitati, tum inuidiæ facibus, coeperunt obloqui sancto viro, & quavis occasione detrahere, seductorem vocantes & magum, hypocritam, & mendacē, & quicquid aliud suggerebat improbitas. Hæc beatus vir cum audisset, conabatur omni studio liuorē extinguere, & cordibus eorum mederi: quod etiam non multo post assecutus est.

Cū enim illi calumnijs impeterent, & maledictis vehementer lacerarent, ipse contra laudibus cumulare, & commendare multum apud omnes, ut sanctos viros. Cū verò illi rursus arrepta occasione modica, vel iumento transiliente fines claustrī, vel stipulam vento inferente, contra sanctum egredierentur sexcenta effundentes conuicia, & impudenter contumelijs pugnarent, tunc Pater præcipiebat fratribus, ne quisquam illis quippiā responderet; & Dauidem in ore

τῶν ὁδῶν τῆς σελήνης περιπλάνων· ἦν δὲ γὰρ φιλοθέων ἐγκρατερώτατος, καὶ πάντα ὑποφείρανταν διὰ τὴν τῆς οὐρανῶν βασιλείαν. ἦσαν οὖν δύο ἀδελφοὶ ἐμαίμονες πλησίον ἐκείνων καὶ ἀδελφοὶ, εἰπνές ὑπὸ τῆς πονηροῦ πειρασμοῦ, καὶ τῶν φθόνου βαλλομένων, ἤρξαντο καταλαλεῖν τῷ δικαίῳ, καὶ ἐν παντὶ αὐτὸν διεσέβην, πλάνον εἶναι λέγοντες καὶ μάγην, ὑποκριτὴν καὶ ψεύστην, καὶ ἐπὶ ἅλλο ἑπιτίσαν ἢ κακία. ταῦτα δὲ ὁ μακάριος ἀκούσας, ἠγωνίζετο παντοῦ ὁρώπων τὸ φθόνον αὐτῶν κατασβεῖσαι, καὶ ὑποδραπέυσαι αὐτῶν τὰς καρδίας, ὁ καὶ πεποίηκε μετ' ὀλίγον·

Εκείνων γὰρ διεβαλλόντων καὶ σφόδρα κακολογούντων, ἔτος τὸ ἐναγών οὐκ ἐπαύετο ὁ φημι, καὶ ἐπὶ αἰῶνι πολλοὺς ἀπὸ αὐτῶν ἀναγγέλλων εἰς πάντας ὡς ἐπὶ ἀγίων. ἦν ἡμεῖς δὲ πάλιν ἐκεῖνοι μικρῶς πινος ἀφορμῆς ἐπὶ γαμβροῦντο, ἢ κτήνους διεβαίτες τὸ κλῆσμα, ἢ φευγαῖς ὡδάρρυντος ὑπὸ ἀνέμου, ὅτε ἐρχόμενοι αἰπὴς τοῦ δικαίου μελείας λαιδορίας ἐλάλουν, αἰαγμύτως μαχόμενοι καὶ ὑβρίζοντες. ὁ δὲ πατὴρ ὡδαραγγέλας τοῖς ἀδελφοῖς μηδένα μηδὲν αὐτοῖς ἀνταποκρίσθαι, ἄρσεν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν τὸ Δαβὶδ ὑπαχώρα·

χερσὶν . καὶ κείνοι αὐτὸν θεωροῦ-
 ντες , κραυγάζοντες ἔλεγον · βλέ-
 πεις τὴν ὑποκριτὴν ; εἰ αὐτὸν ποιεῖ
 ἄγιον , καὶ ἡμεῖς δαίμονας . οὐ
 καλῶς ἐλέγχομαι , ὅτι ὁ δὲ βολός
 σε ἐνταῦθα ἤγαγον , ἵνα καὶ
 ἡμεῖς μαχόμεθα ; ὁ δὲ ἀκούων
 ἐκ ἀπεκρίνετο · ἀλλὰ τῆς ἐσπέ-
 ρας καταλαβούσης , εἴτε τῇ ἐπ-
 αύριον ἡμέρᾳ , ἢ νύκτα ἐπὶ τῇ ὅτι
 εἰσῆλθον τῇ γόστῳ , ἀπαρχό-
 μινος πρὸς αὐτοὺς ἐποίησεν αὐτοῖς
 μετανοίας αἰτούμενος τὴν συγ-
 χώρησιν . Εἴτα συνεωλόμενος αὐ-
 τοῖς καὶ συναγαλλόμενος , τῇ
 καλῇ συνήσει αὐτῷ ἐδιδόκει
 τὰς καρδίας αὐτῶν , καὶ ὑπέσχετο
 καὶ χάρας εἰς τὸ κελλίον αὐτῶν .

Μετὰ δὲ χρόνον ἱκανὸν τῇ
 ὅτι μὴ ζώοντες ἀδελφοί , ἐν
 ταῖς χερσὶν αὐτοῦ πατρὸς κατέ-
 λιπον ἅπαντες ἐκείνην καὶ τὴν ἀ-
 δελφὸν αὐτοῦ , καὶ αὐτὸς αὐτὰ ὡ-
 κονόμησε κατὰ τὸ βούλημα τοῦ
 Θεοῦ . Μὲν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐλή-
 λυθεν ὁ υἱὸς τῆς ἀββᾶ Γεωργίου
 ἐν τῇ μοναστείᾳ , φέρων μὲν ἐ-
 αὐτοῦ βόας τρεῖς δὲ δῆας πάνυ
 μεγάλα καὶ μεγάλας . καλέσας δὲ
 ὁ μέγας τὴν γέροντα λέγει αὐτῷ ·
 τί λυγρὰς ὦ δὲ τοὺς βόας τὰς τοὺς ;
 ὁ δὲ δῆσας τὰς χεῖρας ὡς ἐπὶ ἀρ-
 χόντων , ἀπεκρίνατο μετὰ φόβου
 τιμώμενος πᾶτες , ἐπεὶ δὲ καταβ-
 σιν αἱ ἀδελφοί , ἵνα ἐργάζονται

τῶν

67
 ore habens abibat . At illi vi-
 dentes magno clamore dice-
 re : Vides hypocritam? se ip-
 sum sanctum , & nos æstimat
 dæmones . Nonne bene di-
 cebamus , à diabolo te huc
 adductum , vt pugnam quo-
 tidie conferamus? Ille verò au-
 diens nil respondebat , sed ve-
 speri , aut etiā postridie , post-
 quā eos ad prandium vidisset
 ingressos , accedebat , procum-
 bensq. petebat veniam . Tum
 verò conuescens , communiq.
 lætitia perfruens , egregia sua
 prudentia corda eorum deli-
 niebat , & cum gaudio suam in
 cellam reuertebatur .

Post aliquātū tēporis natu-
 maior frater moriens , omnia
 quæ possidebat , sancto Patri le-
 gavit , & fratrē cōmendatū re-
 liquit : & ipse secundū Dei vo-
 luntatē disposuit omnia .

Quadam porro die venit in
 monasteriū fili⁹ Abbatis Geor-
 gij tres secū afferēs vaccas val-
 dè pulchras & magnas . Ac-
 cersit ergo magnus Pater se-
 nē , & ait . Cur hæc vaccas huc
 attulisti? Ille verò colligās sibi
 manus , vt corā Principibus fie-
 ri solet , cū timore respondit :
 Plurimum venerande Pater ,
 quoniam fratres laborant ad

I 2 com-

comparandum panem quotidianū, commodum erit, si per te licebit, eas habere ad labores modice subleuandos. & magnus Pater; Non his, inquit indigent fratres; imò conducit eis, ut laborent. Vade igitur, macla, & dilargire pauperibus. Statim ut senex audiuit, nulla interposita mora, sublati manicis brachia nudauit, & arrepto gladio ad cædendas ibat vaccas: & impleffet præceptum, nisi pater velocius acclamando manum detinuisse. Cognita ergo Pater in eius animo Abrahamica virtute; Ne occidas, inquit; quia parū utilitatis erit. Sed duas quidē demus egentioribus & numerosioribus monasterijs, tertiā vero cū vicinis iungentes necessitatem nostrā subleuemus. Nam quod supra indigentia est, ad auaritiam pertinet. Cū ergo factum esset, ut pater iufferat, magnam frumenti copiam anno illo collegerūt: & omnes Deo gloriam dabant.

Cum aliquando tres fratres in molendinum issent cum tribus iumentis onustis, rediretque postero è mola, iamque prope monasterium essent, viso accēso in via rogo, dixerunt: In-

mo-

τὸν ὀπίσθιον ἄρτον, καλὸν ἔστιν εἰ καλῶς, ἵνα ἔχωσι ταῦτα βραχύ πωδῶν ἡμῶν. λέγει οὐδὲ πρὸς αὐτὸν ὁ πατήρ. ἐχρεῖαν ἔχεις τέτων οἱ ἀδελφοί. μάλλον δὲ συμφέρει αὐτοῖς, ἵνα κοπιῶσι. ἀλλ' ἀπελθὼν σφάξον, καὶ δάξας αὐτοῖς τοῖς πτωχοῖς. ὁ δὲ ὤς δὲ ὁ γέρον ἀκούσας, καὶ μὴ δὲ πρὸς ὥραν μαλλήτως, αἰετομυώσαστο τὰς χεῖρας, καὶ τῆς μαχαίρας δραξάμενος ὥρμησε τὴν πλέσσαν τὸ κηρύσσαν. καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὸν ὁ δέσας, εἰ μὴ ταχέως φωνήσας ὁ ὅσος τὴν χεῖρα ἐκάλυπτεν. Τότε γνοὺς ὁ πατήρ τὸ ἀβραμαῖον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. μὴ φόβου αὐτὰ ἔφη, ἐπεὶ δὴ ὀλίγον ὄφθιος γίνεται. ἀλλὰ τὰ μὲν δύο δώσωμεν ὅτι τὰ ἐνδεῆ μοναστήρια καὶ πληθύνοντα, τὸ δὲ ἕτερον μίξαντες μετὰ τῶν γειτόνων ἡμῶν, τὴν χρεῖαν ἡμῶν ἐργασώμεθα. ὅτι πάντ' ὅτι τὴν χρεῖαν πλεονεξία ὄσιν. ποιήσαντες οὐδὲ ὡς ὁ πατήρ διετάξατο, ἐπέπινσαν τὸν ἐαυτὸν ἐκείνον σίτον πολὺν, καὶ πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεόν.

Ποτὲ δὲ τριῶν ἀδελφῶν ἐκ τῶν μοναστηρίων ἐν τῷ μύλωνι ἀπὸ τῶν μύλων μὲν τριῶν ζώων πεφορτωμένων, καὶ τὸ ἀλέσαι τῇ ἐπαύρειον ὑποστροφόντων, καὶ ἤδη τῇ μὲν ἐλμζόντων, ὁρῶν ἐν τῇ ὁδῷ πυρραῖ καί.

κακομύθῳ καὶ λέγειν· ἄρτι ἐν τῇ
 μοναστείῳ νηστεύειν ποιήσωμεν
 ὧδε ἄρτον καὶ φάγωμεν, μήπο-
 τε νήστευε ἀποψύδοντες καὶ ἡμεῖς
 μετ' αὐτῶν νηστεύσωμεν. καὶ ἔτι
 ἐποίησαν, καὶ οὕτως ἐβεβλῶσαντο.
 Γνοὺς δὲ ὁ πατήρ τῶν πονόμοι τὰ
 πρὸς αὐτῶν, ἐκέλευσεν ἐτοιμάσαι
 τῷ κελλαρείῳ, ἵνα φησὶ τῷ ἀ-
 δελφῶν φθασάντων ὑπὸ τοῦ μύ-
 θου γαστήρῳ αὐτοῦ. ὁ δὲ οὕτως
 οὐδὲ ἐκείνων ὑψόντων, καὶ πάλιν
 μετ' ἐκείνου καὶ τῷ ἀδελφῶν γασ-
 τήρῳ, μετὰ τὸ τῆς ξαπέζης
 ἐξαναστῆναι, καλεῖ αὐτοὺς ὁ πα-
 τὴρ καὶ μόνος, καὶ λέγει αὐτοῖς·
 ὅτι ὑποκούσατε τῷ διαβόλῳ
 συμβεβλῶσαντι ὑμῖν ποιῆσαι καὶ
 τὴν ὁδὸν ἄρτους καὶ φαγῶν, μὴ μα-
 κρὰν τῆς μονῆς ἐτυχαίνετε; ἢ δὲ
 λοι μὲν ὑπαρχετε, ἵνα ὅτι ἐμὸν
 φόβον λάθρα ἐδίδιντε; ὑμεῖς ἀ-
 δελφοί μου ἐστέ, καὶ ὁ ἄρτος ὑμῶν ἐστι
 κόπος ὅτιν, καὶ ἐδέεσθε ὅτιν ὁ βιά-
 ζων ὑμᾶς ὧδε τὴν φεραίρεσιν
 ὑμῶν. τοῦτο τοίνυν γνώσκοντες
 μήδέποτε πῶς κανόνα ποιή-
 σιτε. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔβαλον
 ματαίους, καὶ ἐπήγαγαν τὸν
 λοιπὸν διαβεβαιώσαντες.

Ἄλλοτε πάλιν τοῦ μεγάλου
 πατρὸς ἐν τῇ μονῇ μὴ ὑπαρχον-
 τος ἐκλήλυθε πρὸς παρθένο συ-
 ντυχῶν αὐτῇ βελομύθῳ, μὴ εἰδῶ
 ὅτι φεραίρεται μάλα ἀσπίδι,
 ἢ γυναι-

monasterio nunc ieiunatur.
 Conficiamus hic panē, & co-
 medamus; ne si ieiuni illuc
 peruenerimus, & nos cum illis
 ieiunemus. feceruntq. vti deli-
 berauerāt. Cognouit hoc spi-
 ritu Pater, & præcepit cellæ
 præfecto, vt mensam appone-
 ret, quò fratribus, inquit, ve-
 niētibus pane vescamur. è ve-
 stigio venerunt illi, iterumque
 cum Patre & fratribus cibum
 sumpserunt. Ergo è mensa sur-
 gentes vocat seorsum Pater,
 & ait: Quare præbuisistis aurē
 diabolo cōsiliū danti, vt per
 viam conficeretis panem, &
 vesceremini? Numquid à mo-
 nasterio longè eratis? aut serui
 mei estis, vt quia me timetis
 clam comedatis? Vos fratres
 mei estis, & panis vester est la-
 bor, nec est qui præter volun-
 tatem vos adigat. Hoc igitur
 scientes, nihil vnquam com-
 mittatis, per quod regula frā-
 gatur. Quod illi audiētes pro-
 strauerunt se, promiseruntq.
 in posterum vitam se emen-
 daturus.

Alio tēpore cum Pater ab-
 esset, virgo quædam venit in
 monastērium, vt eum alloque-
 retur: nec sciebat, malle illum
 aspidis commercium, quam
 mu-

mulieris sermonem. & cum fratres omnes quietè in cellis morarentur, & neminem illa vidisset in ecclesia, ingressa est, & orauit. Vt ergo fratres egressam viderunt, conquesti de illa sunt, quod præter consuetudinem fecisset. Et illa, ubi rescivit Patrem abesse, confestim abiit. Reuersus magnus Pater post dies quatuor, coepit fratres qui ad consalutandum conuenerant, increpare ac dicere: Tales vos estis monachi, quos vna mulier adueniens eluserit, & vestram ecclesiam foetore oppleuerit? Profecto digni estis, qui graui poena mulctemini. Illi vero stupentes miraculum, procubuerunt, & veniam petierunt. At verò beatus reuera Georgius egregijs iuxta Dei legem editis operibus, & probatus illi propter abstinentiam & asperum vitæ institutum, necnon obedientiam nihil dijudicantem, & summā humilitatem, & suæ voluntatis abnegationem, quod est & vocatur martyriū; migravit ad Dominum, præmia recepturus, propter quæ sustinuit omnia. Super hoc magnus Pater egit Deo gratias, pro certo habens, se primicias

ἢ γυναικὶ ὁμιλήσαι. ἣ δὲ ἀδελφῶν εἰς τὰ κελλία ἡσυχάζοντων, ἰδοῦσα αὐτὴ τὴν ἐκκλησίαν μαμονωμένην, εἰσῆλθε καὶ ἡύξατο. ἰδὼν τε δὲ αὐτὴν οἱ ἀδελφοὶ ἐξηγηλυθῆσαν, ἐρόγυσαν καὶ αὐτῆς ὡς ὡρᾷ συνήθως ποιήσεως. ἡ δὲ μαθοῦσα ὅτι ὁ πατὴρ ἐκ ἔσιν ἐκείσε, ἀπῆλθεν ὡς θείως καταλαβὼν οὐδὲ ὁ μέγας μετὰ τετάρτῳ ἡμέραν, καὶ τῷ ἀδελφῶν εἰς ποροκυλίσιν αὐτῆς συνήθοντων, ἤρξατο αὐτοῖς ἐπιτιμῆσαι, καὶ λέγειν· τοῖς τοῖς μοναχοῖς ἐστὶ ὑμεῖς, ὅτι μία γυνὴ ἡγήθησα κατηπάτησεν ὑμᾶς, καὶ συνώζησε τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν; ὁντως μεγάλη ἐπιτιμία ἐστὶ ἄξιον. οἱ δὲ καταπλαγῆτες ὅτι τὰ θαύματα, ἔβαλον μετανοίαν, καὶ συγχώρησιν ἐξητήσαντο. Ὁ τοίνυν μακάριος ἀληθῶς Γεώργιος μεγάλως κατὰ Θεὸν πολιτεύσας, καὶ ὁμολογῶν αὐτῷ ἔντι εἰς κατὰ, καὶ κακουχίαν, καὶ ὑπακοὴν ἀδιακρίτως, καὶ ταπεινότητι μεγίστη, καὶ τῇ κοπῇ τῆς οἰκείου θρησκείας, ὅπερ μέρτυριον ὅτι καὶ λέγεται, πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν, ἀποληφόμενος τὰ διὰ πάντα ὑπέμνησα. ὅτι τούτῳ μεγάλως ὁ Θεὸς ἡσυχάζεισθε πληροδορηθεὶς, ὅτι ἀληθῶς δοκιμον γεύρημα καὶ ἀναφάρμακον ὡς σθένος καρπὸν αὐτῆς τῆς Χει.

Χειρὰν προσήγαγετο . αὐτὸς δὲ
 ἀνέξά λ' ἔπα ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ
 τὰ τοῦ ἀγίου ἀγγελίου ἐντάλ-
 ματα . καὶ τὸ, ὑμεῖς δὲ μὴ κλη-
 θήτε ῥαββί, μηδὲ κληθῆτε κα-
 θ' ἑαυτοὺς . οὐδέποτε κατεδέξατο
 αἰκοῦσαι οἷον δὴποτε ὄνομα δοῦναι
 ὑπολήψιν ἔχον . ἀλλ' αἰτὸ φρό-
 νημα πάντων κατώτερον ἔχων,
 ὡς ἐνα τῶν ἐχάτων ἀδελφῶν ἐ-
 αὐτὸν ὑπογίγεται . διὸ καὶ τῷ τέ-
 κνῳ τῆς ἐρήμης πληθυσσομένων,
 καὶ κατ' ἡμέραν ὑπ' αὐτῷ πνέου-
 μασι καὶ ἡμετέροις, καὶ ἀγγελ-
 λικῶς ποιμανομένων, ἑτέρω τὸ
 τῆς ἡγεμονίας ὄνομα πάσας τὰς
 ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐνεχείρι-
 ζεν . ὧν εἰς ὑπὲρξεν καὶ πρῶτος ὁ
 παμμακάριστος καὶ τρισόστος Πρέ-
 σβυτης, ἀνὴρ τῆς ἐγκυκλίου πα-
 δάσεως σφόδρα πεπλεγμένος,
 βιβλίων τ' ἑξῶς καὶ τῶν
 ἡμετέρων, ἐδιδάσκων τε καὶ τῷ
 ὑστερον ἐκτεθέντων κισβόπων τῶν
 οἰκείων καρδίαν ἀποτελέσας . ὅς
 τις ἐλέγετο πρὸ τοῦ μονάσαι ἐπ'
 νέος ὢν, ἐν τῷ καὶ τῷ τυχερίῳ,
 τοιαύτῳ ἐχικέναι τῶν ἐργασίαν·
 καὶ ἐκείνῳ νηδύων ἕως ἐσπέ-
 ρας, καὶ τῇ ἀναγκάσθ' ἡκολάζων,
 ἀπεχόμενος τ' ἑξῶς ἐκκαμόντων καὶ
 ἡδυνόντων βρομμάτων τε καὶ πο-
 μάτων, πεινέοντος ἀφ' ἐσπέρας
 ἕως

ris voluptatisque fomes esset : à vespera ad matutinum tem-

mitias suas obtulisse Christo ,
 egregium suæ agricolationis
 fructum , & oblationem acce-
 ptissimam . Ipse vero indelebili-
 lia gerens animo Sancti Euan-
 gelij præcepta : & illud : Vos *Matt. 23.*
 autē nolite vocari Rabbi, nec 3.
 vocemini magistri: numquam
 passus est vocari quouis nomi-
 ne, quod opinionē gloriæ præ-
 ferret : Sed infra omnes hu-
 millimè de se sentiens , vnum
 se de minimis fratribus habe-
 bat . Quapropter crescente
 numero filiorum eremi , & na-
 scentibus quotidie spiritualiter
 ex ipso qui evangelica viue-
 rent regula, tilulum Hegume-
 ni toto vitæ suæ tēpore alteri
 tribuebat: quorum vnus & pri-
 mus extitit beatissimus & san-
 ctissimus Proclus , vir huma-
 nioribus litteris apprimè eru-
 ditus, & qui suum cor fecerat
 sacrorum & profanorū libro-
 rum arcam; & tam eorum quæ
 nunquam diuulgata, quā quæ
 postea in lucē edita sunt . Nar-
 rabant autem , illum antequā
 monachus esset, in eo se iuue-
 nem exercuisse, vt quotidie
 ad vesperam vsque ieiunaret,
 & in lectione totus esset, & ab-
 stineret cibo & potu, qui ardo-
 rus

pus cunctas peragraret Ciuitatis ecclesias totum recitando psalterium; & ad ianuam cuiusque ecclesie tot profundis incuruationibus se inflecteret, quot ipse sibi præstituisse se sciebat: nam occulta eius opera nulli patebant.

Hic monasticum ingressus stadium, sigilloque instituti ad virtutem ferentis à sancto Patre nostro Nilo insignitus, tanta abstinentia, tantaque vitæ asperitate usus est, vt membra sua, quæ sunt super terram mortificauerit, & molestissimis morbis afflictus fuerit vsque ad vltimum vitæ spiritum. Verum res ab eo gestas, quæ integræ historiæ vtilitatis plenæ posset esse materies, relinquamus illi, quæ nihil latet, & pro labore suo quemque remunerat, & ad magni Patris narrationem redeamus.

Per id tēpus Rossano post vehemētissimos multorū dierum ac noctiū imbres magno terræ motu quassato, & superiori eius parte, hoc est edibus & templis, collapsa in inferiorem, ita vt domos & ecclesias obruerit, excepta episcopali ecclesia ob reuerentiam sanctæ Irenes; admirandum erat & hor-

ἔως ὀρθρου πάτας τὰς ἐκκλησίας τὰς καὶ πλεον τὸ ψαλτήριον, καὶ καθ' ἑκάστην θύραν αὐτὴν ποιεῖ μετανοίας, ὅσας ἑαυτῷ ἐκείνος τυπώσας ἐγίνωσκεν. εὐδεις γὰρ τὴν ἐν κρυπτῇ ἐργασίαν αὐτοῦ ἤπισατο.

Οὗτος τοίνυν εἰσελθὼν εἰς τὸ μοναδικὸν σάδιον, καὶ ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμεῶν Νέλου τῆς ἐναρέτης πολιτείας τὴν σφραγίδα ἐνσημαθεὶς, τοσαύτη ἐγκρατεία τε καὶ ἀσκήσις ἑαυτὸν κατεπύεβαλεν, ὥστε νεκρῶσαι αὐτὴν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀσθενείας πικρὰς περὶ παλαιῶν μέλει καὶ αὐτῆς τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνη ἵκανὰ ὄντα ἴδων συγγραφὴν ὠφελείας μετὰ ἐκτελείᾳ, τὰ πάντα ἐπὶ τῇ ἐκτελείᾳ καὶ πᾶσιν ὑποδιδούῃ κατὰ τὸ ἴδιον κόπον Θεοῦ ἀναθήσωμεν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὴν τοῦ μεγάλου πατρὸς διήγησιν ἀνακρίνωμεν.

Ἐν τῇ κατὰ ἐκείνην σφισμοῦ μεγάλου καταλαβόντος τὸ ῥυσάνιον μετὰ πολλῶν νυχθημέρων ὀμβροκυσίας, καὶ τοῦ ἀνώτερου μέρους ἐπανασάντος σὺν οἰκοῖς καὶ δεικνείοις, καὶ ἐπελδοῖς τοῦ κατωτέρου, καλύψαι τὸς οἰκοὺς καὶ ἐκκλησίας, καὶ μὴ ἀδιδέντος εἰ μὴ μόνῳ τῷ καθεστικῷ ἐκκλησίαν, καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Εἰρήνης, θαυμαστὴν αὐτῇ καὶ

φοβερόν τοῖς ὁρώσι τὸ γερονός,
 ἀλλὰ ἐξ ἄλλων φαινόμενα τὰ
 πάντα, καὶ ἕτερα αὐτ' ἑτέραν. τὸ
 δὲ ὡδ' ἔδοξεν, ὅτι ἐν τοιαύτῃ κα-
 τεκλυσμένῃ φοβερῇ ἡδὲ μία ψυ-
 χὴ αὐτ' ὁρώπῃ ἢ κτήνοισι ἀπώλε-
 ῖτο. ταῦτα πίνυν πολλὰν εἴη-
 γημένον τῷ μακαρίτῃ, καὶ ὅτι
 τοῦτοισι ἐκπληττομένη ἔδοξε αὐ-
 τῷ μετὰ ταῦτα εἰσελθεῖν καὶ ἰσο-
 ρῆσαι τὰ γερονότα. ὁ δὲ ἔσπορε
 τ' ἡδ' ὁσέως αὐτῆς ἦν τοιόςδε· δι-
 εῖν γὰρ καὶ τ' ὁδὸν δέμα αλώ-
 πεκος ἐρριμμένον, καὶ τοῦτο τῇ κε-
 φαλῇ αὐτοῦ περιδῆσας, τὸ δὲ
 περιβόλαιον ἐν τῇ ῥάβδῳ ὡδ' αὖ
 τ' ὤμον κρεμάσας, ἔπειτα διήλθεν
 ἄπαρ τὸ κἄσσον ὑπὸ ἑδνός γενο-
 ειζόμενος. οἱ δὲ παῖδες ἰδόντες
 αὐτὸν ἐν τοιαύτῳ χήματι διερχό-
 μενον, ἡκολούθησαν αὐτῷ λιθά-
 ζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες· ὦ σὺ
 βούλγαρε καλόγηρε· καὶ ἔπειτα
 φερόμενον αὐτὸν ἀπεκάλειν, καὶ
 ἄλλοι ἀρμένειν. αὐτὸς δὲ σιω-
 πῶν, περιβλεψάμενος πάντα,
 ὥσπερ ἡδὲ οὕτως ἀπέρχεται ἐν τῇ
 μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ῥίψαι δαπὶ
 πρὸς κεφαλῆς τὸ δέμα, θὰς τ' τὸ
 εἰτελὲς περιβόλαιον ὅτι τ' ὤμων,
 ἡστέρεται μὲν πόδι καὶ ἡστανύ-
 ξως περισκελισμῷ τῷ ὑπέρτα-
 τῳ θεοτάκῳ, τῷ αὐτῷ παρθε-
 νωγῶν καὶ περιεσπῶν. ἰδὼν δὲ αὐ-
 τὸν ὁ πρεσβύτερος, ὅς ἤγαστο

Ka-

73
 & horrible vidētibz specta-
 culum; cum mutata esset vbi-
 que revū facies, & alia se oculis
 pro alijs offerrent. & quod
 stuporē mouebat, in tam hor-
 rendo diluvio nullus homo,
 nullum iumentum perierat.

Cum hæc multos narrātes
 B. Pater audiret & obstupe-
 sceret, visum illi est postmodū
 ingredi, & contueri quod con-
 tingerat. ingressus autem est ad
 hunc modum. Proiectam in-
 via pellem vulpinam inuenit,
 capitique circumligauit; palliū
 vero baculo iniectum gerebat
 humero. ita totum pertransijt
 oppidū omnibus incognitus.
 Videntes autem pueri hoc ha-
 bitu euntē, sequebantur lapil-
 lis petentes, dicētesque: Heus
 Bulgare Calogere; alij Fran-
 cum; alij vocabant Armeniū.
 Ille verò tacitus cum omnia
 perspexisset, ad vesperam
 contulit se in maiorem eccle-
 siam; & abiecta pelle de ca-
 pite, vilique pallio humeris
 imposito, subit magno cum
 deuotionis & compunctionis
 affectu, vt adoraret Virginem
 omni puritate sublimiorem;
 cuius ille ductu & patrocinio
 vivebat. Cum vero Præfectus
 custodiæ templi vidisset eum,

K

Ca-

Canifcas nomine, quo is olim
præceptore vsus fuerat, & qui-
dam alij sacerdotes, & magnū
Patrem agnouissent, accesser-
unt & ad pedes eius prouo-
luti sunt, admirantes de inso-
lito eius aduentu. ille verò sa-
lutaria cunctis monita dedit,
magnaq. vtilitate impertita
dimisit, mansitq. in ecclesia
cum suo præceptore; & consi-
lium dabat vt vale diceret se-
culo, & salutem animæ quæ-
reret. Vixerat enim is in-
perpetuo cælibatu, non gulæ,
aut ventri, aut molliæ dedi-
tus; sed auaritiæ morbo adeo
implicatus, vt videretur mu-
scæ similis araneorum telis ir-
retitæ. Vnde etiam Pater hac
est in eum vsus parabola. Qui
vētris, inquit, necessitate pre-
muntur, est cur se ministerijs
& laboribus exerceāt: tu verò
cum hac necessitate liber sis,
qd frustra sedes, & colligis ti-
bi quæ in sterco abeūt, & eo-
rū replevis graueolentia? Re-
spondit ille: Multi sanè sumus,
Reuerēde Pater, qui vitæ tuæ
institutū beatū predicamus; &
sæpe consiliū inijmus exeūdi
ad pietatē tuam; sed quia non
fert nobis animus abstinere
vino, deterriti ab hoc sumus.

Et

Κανίσκας, διδασκάλος αὐτῷ χη-
μύπσας ποτὲ, καὶ ἄλλοι τῶν ἱε-
ρέων πνῆς, καὶ ἐπιγρόντες ὅτι ὁ μέ-
γας πατὴρ ἦσιν, ἦλθον καὶ προ-
σέπεσον τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ξενι-
ζόμενοι ἐπὶ τῇ ὡδαδόξῳ παρ-
σίᾳ αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ πᾶσι τὰ συμ-
φέροντα προσέπων, καὶ μεγάλως
ὠφύησας καὶ ἀπολύσας αὐτοὺς,
παρέμεινεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ
τῷ αὐτοῦ διδασκάλῳ, συμβου-
λεύων αὐτῶν ἐκβῆναι ἀπὸ τῆς κό-
σμου, καὶ δεῦνται τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ. ὡς γὰρ μὴδέποτε γυναι-
κὶ συνδεθείς, μὴδὲ γαστριμαργίᾳ
ἢ βλακείᾳ καταδεδουλωμένος,
τῇ δὲ φιλαργυρίᾳ τοσοῦτον ὑπὲρ-
χεσθε συμπεπλεγμένος, ὅσον καὶ μὴ αὐ-
τῇ ἀράχῃ περιπαρεῖσθαι. διὸ καὶ
ὁ πατὴρ τὴν ὡδαβολὴν ταύτην
πρὸς αὐτὸν εἰρηκεν· ὅτι οἱ μὲν τῇ
τῷ γαστρὸς αἰαγχαζόμενοι χρεῖα,
διόλως τῇ ὑπηρεσίᾳ προσκαρ-
τεροῦσι· σὺ δὲ ταύτης ἐκπὲς τυ-
χάνων, πῶς καὶ μάτῳ ὡδακαθη-
σαι τοῖς ἐκκοσμημένοις, καὶ τῶν
ἐκείνων δυσωδίας μεταλαμβάν-
εις; ἐπιτούτοις ἀπεκείθη ἐκεί-
νος· ὄντας ἡμῶς πατέρες, πολλοὶ
ἴσμεν οἱ μακαρίζοντες σὺ τὴν
πολιτείαν· καὶ πολλάκις ἐβεβλῆ-
σάμεθα τὸ ἐξῆθῃ πρὸς τὴν
σὴν ἀγνοσίμην, ἀλλὰ δεῦν τὸ μὴ
διείσθαι ἡμᾶς αἰὲς οἶνε βιῶ-
σαι, ἰλιγίστα μὲν τοῦτο προσῆλ-
λέχθαι.

λέγει

λέγει αὐτῷ ὁ μέγας · δεῦτε καὶ
 ποιήσατε ὑμῖν αὐτοῖς καὶνοὺς λάκ-
 κας συγκεκλῆσμένους, καὶ γεμί-
 σατες αὐτοὺς οἴνου ἀντλήσατε
 ἀέντως καὶ πίετε. τοῦ δὲ πάλιν
 παροφασίζομένου παροφάσας ἐν ἀ-
 μέρπαις, καὶ τῆς παροφάνεσως μὴ
 ἀνεχόμενος, ἐννυχον λίαν ἀναστὰς
 ὁ μέγας ἐξῆλθε, καὶ ὑπεχώρησε
 τῶν παρῶν, εἰπὼν πρὸς τὸν φι-
 λάργυρον ἐκείνον ἐν ῥήματι· ὅτι οἱ
 μοὶ διδάσκαλε, τότε μετάνοησας,
 ὅταν οὐκ ὠφελήσῃ. ὀλίγῃ τῶν
 κατὰ διηγήσεως, καὶ τῶν ὁσίων πα-
 τέρων ἐν τῷ μοναστείῳ τοῖς ὁρθο-
 τοῖς ὕμνοις ἐπιτηδεύωντος, πόνος
 κατὰ χρόνον αὐτὸν ἐξέφυγεν ἀφόρη-
 τος, ὥστε μὴ δύνηντα αὐτὸν
 τῶν λητουργιῶν ἀποτρέψαι, ἐξῆ-
 λθεν, καὶ ῥηφαιζαὶ πρὸς τὸν σκιμ-
 ποδίῳ, καὶ ἔπειτα ὑποτρέφει τὰς ἀλ-
 γηδόνας. Ἐπὶ ταῖς ἰδεῖς ὁ ἀνέ-
 φικος ἐκείνος τῇ κακομαδίᾳ ἐσπλῆ-
 σθεμένος, φέρον ἐπιστολὴν ἐξ αὐ-
 τοῦ πρὸς τὸν πατέρα τοιαύτην·
 Δεῦρε πάτερ ἅγιε, ὡδὲ λαβεῖς τῇ
 πολὺ πλεόντων, ὃν ἀκαμέως σιμῆ-
 ξα πρὸς ἀπάλας τῆς ψυχῆς
 μου, μή πως ὁ δόλοσ τοῦτον
 καθαρὰ παῖδας ἀμείων με ποιήσῃ
 κέρδους τοῦ ἐξ αὐτοῦ. ἰδεὺ γὰρ
 λόγον ἀποδίδωσκω, καὶ με τὸ
 ἐκείθεν ἐσθίεται δικαστήριον.

Ταῦτα ἀνὰ χρόνον ὁ πατήρ, ἡ
 βούλησις ἀπελθεῖν πρὸς αὐτὸν,
 τοῖς

75
 Et magnus Pater; Venite, in-
 quit, facite vobis novas fossas
 benè obstructas, & implete
 eas vino; haurite iugiter, & bi-
 bite. Rursus illo excusante
 se excusationibus in peccatis,
 & adhortationi non auscul-
 tante, surgens multa de
 nocte magnus Pater egressus
 est, & recessit inde; hoc tan-
 tum auaro dicens: Hei mihi
 præceptor, tunc pænitebit te,
 cum nihil proderit. Non
 multo post matutinos hym-
 nos canentem in monasterio
 Sanctum Patrem intoleran-
 dus repente morbus inuasit,
 ut cum absolucere diuinum
 officium non posset, egres-
 sus in stratum corrueret, quod
 ferre dolores posset. Interim
 ecce fratris Caniscæ illius fi-
 lius propere ingressus episto-
 lam eius ad Patrē attulit hu-
 iusmodi. Veni Pater sancte,
 sume tibi multā pecuniæ vim,
 quam ineptè collegi in perni-
 ciem animæ meæ; ne forte illā
 diabolus rapiat, & lucrum ex
 ea mihi eripiat. Ecce enim iam
 morior, & vocat me alterius
 vitæ tribunal.

Cum hæc legisset, volebat
 quidem Pater ad eum ire, vin-
 cente suorum viscerum chari-

K 2 rate;

ate; verum doloribus grauiter
oppressus, à proposito retrahe-
batur. Ait ergo latori episto-
la; Nō opus habet Christus pa-
trui tui pecunia. Ipse enim di-
xit; Reddite quæ sunt Cæsaris
Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.
Tu verò abi, propera; viuum
quippe ipsum forte amplius
nō videbis. Ille cursim reuer-
sus, mortuum reperit, & facul-
tates eius à Fisco raptas. At
verò B. Pater, vbi tabellarius
discessit, & dolores abiere,
admiratione & stupore corre-
ptus est, ineffabilem Dei pro-
uidentiam obstupescens; quod
volentem se agere quidpiam
præter eius voluntatem, & no-
lentem prohibuit.

Fratribus porro laborem in
monte sustinentibus in deuol-
uendis ambustis arboribus, vt
agrum apertum redderent &
cultui aptum, vbi cædua sylua
erat; dixit Spiritus sanctus fa-
mulo suo: Egredere ad ope-
rantes in monte; Nam aduer-
sarius vester diabolus circuit
quærens quem deuoret. Ille
confestim surgens abiit; & per
totum illum diem circumiens
non destitit à commonendis
& excitandis fratribus, vt iu-
giter orarent, & Iesu Christi

no.

τοῖς οἰκείοις ἀλλήλοις νικώμενος
τοῖς δὲ πόντοις διηκῶς σιωχόμενος
τῷ βαλόμενῳ ὑπακούοντο. λέ-
γει δὲ τῷ ἀποκριστῇ ἢ ἡ γράμ-
μα των· οὐ χρειαν ἔχει ὁ Χριστός
ἢ τῷ σου θεῷ χρημάτων· αὐ-
τὸς γὰρ ἐποίησεν· ἀπόδοτε τὰ Καί-
σαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ
Θεῷ. σὺ δὲ ἄγε, πορεύε· ἵσως
γὰρ ζῶντα αὐτὸν οὐκέτι διαύση.
ὁ δὲ ὑποτρέψας δρομῶς εὐ-
ρεν αὐτὸν ἰεθνηκότα, καὶ πάντα τὰ
αὐτοῦ ὑπὸ τῷ δημοσίῳ διαπρα-
χτότα. ὁ δὲ ὅπως διέβλεπε τῇ τῷ
ἀποκριστῇ ἀναχωρήσει, ὑπο-
χωρήσαντος καὶ τῷ κατέχοντος
πόνου, ἐν ἐκπλήξει καὶ θαύματι κα-
τέστη, ἐξιστάμενος ἐπὶ τῇ τῷ Θεοῦ
ἀφάτῳ φρονήσει· ὅτι βαλὼν αὐτὸν
αὐτὸν παρὰ τὸ αὐτοῦ
θέλημα, καὶ ἀκόντα διεκώλυσε.

Τῶν δὲ ἀδελφῶν ἐν τῷ ὄρει
ἐργαζομένων, καὶ κυλιόντων τὰ
κακωμένα δένδρα πρὸς τὸ ἀνοί-
ξαι καὶ ποιῆσαι χώραν σποφῶρον
ἀντὶ τοῦ ξυλοφόρου, ἔπειτα τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον τῷ οἰκίῳ θεράποντι·
ἔρχετο ἐν τῷ ὄρει πρὸς τοὺς κο-
πάντας, ἐπεὶ δὴ ὁ ἐχθρὸς ὑμῶν
ὁ διάβολος διεκίχεται ζητῶν, τι-
να κἀσπῇ. ὡς ἀχρηῖμα δὲ ἀ-
νασταί ἐπεσύνθη, καὶ πᾶσαι τῶν
ἡμερῶν ἐκείνων οὐκ ἐπαύσατο
διερχόμενος τοὺς ἀδελφοὺς πάν-
τας, ἐπιφωνοῦντός τε καὶ ἀπα-
να-

εργ-

Matr. 22.

2. Pet. 5.

παρ' ἑλκων προσέχευε, καὶ τὰ
 ὀνόματι ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀποδιώκει
 τὸ ἀντικείμενον· ἰδὼν οὖν ὁ δὲ
 βολος τὴν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ αὐτὸν
 καὶ τὴν τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ φέρει
 αὐτὸν ἀρὰν δεκά τὴν πέντε μέ-
 τρον δένδρον, καὶ ἕνα κύβον φανέ-
 τας ἀπὸ τῆς κατασκευῆς. Τι-
 νὰν δὲ ἀδελφῶν φέρει τὸ κύβον
 θλιβομένων· ἴσθι ὁ μέγας· Κα-
 λῶς δὲ ἀδελφοὶ προσέταξεν ἡ
 θεία γραφή, αἱ προσεύχονται
 ἡμᾶς, μὴ εἰσελθῶν εἰς πειρα-
 σμοίς· βεληθεὶς ὅς ὁ δὲ βολος
 ἀδελφῶν ἐπαγαγὼν τὸ θυμὸν αὐ-
 τῶν, ὅτι εἰς τὴν κύβον ἀπὸ τῆς
 ἐκκλησίας τῆς θείας ἀγγέλων, κα-
 θὰς λέγει ὁ ψαλμός· Παρεμβα-
 λῆ ἀγγέλων Κυρίου κύβων τῶν
 φοβεμένων αὐτὸν, καὶ ῥύσεται αὐ-
 τοίς· τοῦτοις τοῖς λόγοις καὶ ῥύποις
 ἐδιδάσκον αὐτοὺς ἐν παιπὶ καὶ
 καὶ πῶς προσέχευε, καὶ ἔπειτα
 ἐπιβόλας τῆς δαιμόνων ἐκτρέ-
 χει· ἵνα δὲ καὶ τῆς τῆς γῆς προσ-
 σπαθείας αὐτοὺς ἀπαλλάξῃ, καὶ
 παιδείᾳ αὐτοὺς ἐκτρέψῃ τὴν
 ὑπακοὴν καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, ἀλ-
 λοτε ποίηκε καὶ αὐτὸ μνημὸς ἀ-
 ξίων· Ἐδοξέτω τῷ μακαρίῳ δὲ
 ἀρετῆς κτηθεὶς ἡ καὶ φύσει, τὸ
 ἐν παιπὶ προσέχευε αὐτοὺς ὅτι
 μίμνηται· ὅθεν πολλάκις ἐν
 αὐτοῖς λογίζομενος τὴν τῆς ἡου-
 χίας γλυκύτητα, καὶ τὸ δὲ ἀκτι-

μῦ-

nomine depellerent aduersa-
 rium. Videns igitur diabolus
 præfulis vigilantiam, & subdi-
 tos benè vallatos, circiter ho-
 ram decimam prostravit arbo-
 rem maximam, & canem vnū
 occidit; atque ita confusus
 abiit. Quibusdam verò fratri-
 bus mortē canis mœrentibus,
 dixit magnus Pater: Iure, ὁ frā-
 tres, diuina scriptura præcepit
 vt semper orētur, ne intremis
 in tentationem. Volebat sanè
 diabolus in fratrem vibscare
 suam iram, quam ostendit in
 canem; sed ab Angelo Dei de-
 tentus est, sicut in psalmo ha-
 betur: Immittet Angelus Do-
 mini in circuitu timentium eū,
 & eripiet eos. Huiusmodi ser-
 monibus ac monitis docebat
 eos orare quouis loco & tem-
 pore, atque ita dæmonum in-
 fidias declinare. Vt verò etiā
 rerum terrenarum affectu eos
 purgaret, discerentque ab eo
 vel ipsi vitæ obedientiam præ-
 ponere; aliud quiddam egit
 memoria dignum. Moris erat
 B. Viri non à natura profecti,
 sed virtute acquisiti, se se qua-
 libet in re reprehendere. Qua-
 re secū ipse solitaria vitæ sua-
 uitatem sæpè cogitans, & quā
 sit omni sollicitudine vacuum
 nihil

Mar. 6. 6.

Psal. 33.

nihil possidere; quodque spiritalium certaminū pugil, si cū fratribus sedeat, nullos faciat in virtute progressus; imò vix contingere possit, quin euadat deterior: hæc inquam omnia secum cogitans, nimis ægrè ferebat esse sibi multos habitationis socios: & vel ipsa cū eis collocutio molesta erat; quod impedimento esset meditationi mentis, & intus latētis actionis; quam experti soli sunt Deo pleni Patres, Antonius, Arsenius, & Ioannes Calybita. è contrario se offerebat dictum illud Apostoli: Nemo quod suum est, quærat, sed quod multorum, vt salui fiant. Visum ergo est ipsi periculum eorum facere, siquid eis absurdi præciperet: vt si nullo adhibito examine, nulla curiositate mandatū acciperet, esset sibi cum ijs vna viuendū; quod ea ratione possent & illi consequi salutem, & ipse à suo instituto non recedere: si vero contra eueniret, præferenda esset solitudo. Hanc igitur ob causā die quadā peracto maturino officio, & præsentibus omnibus hunc magnus Pater habuit sermonē. Vineta, Patres, multa plantauimus, idque nobis auaritiæ tribuitur, eo quod sint ultra modum nostræ indi-

|| Κολοβον

|| Colobus

1. Cor. 10.

24.

μοσινης ἀμεινον, κὶ ὅτι ὁ κατὰ
 μένος κτ' ἀδύφαν ἀγωνιστὴς εἰς ἀ-
 ρετὴν ἐπεσκέπη. βία μὲν τοι γέ-
 τοι κὶ ὑπερήση· ταῦτα παῖτα ἐν θυ-
 μού μενος ἐδύχεραν ἐσφόδρα τῇ τ'
 πολλῶν σπουδικήσῃ, καὶ ἤχθετο μέ-
 γρι κὶ τ' αὐτῶν σπειτῆρας, ὥς ἐμ-
 ποδιζούσης αὐτὸν τ' κτ' νοῦν θεω-
 είας, κὶ τ' ἐνδοθὲν κρυπτήσιν ἐργα-
 σίας· ἧς μόνον πεπαισγασται αἱ παῖ-
 Ἀντώνιον, κὶ Ἀρσένιον, κὶ Ἰωάννην
 τ' Καλυβίτην, τὴς θοφύρας πα-
 τήρας. τοῖς τοῖς λογισμοῖς ἀπι-
 σήγαστο τὸ τὸ ὁποσόλου· Μηδεὶς τὸ
 ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τῷ πολ-
 λῶν, ἵνα πωθῶσιν· ἐδοξε τοίνυν αὐ-
 τοῖς παρῆσθαι αὐτοῖς ἐν πνι ὡρα-
 λόγῳ ἐκπατῆς παρῆσθαι· κὶ ἐ-
 μένῳ ἀδελφεῖ πατρὶς κὶ ὁπολυπερὶ μὲ-
 νως συγκαταθήσονται ἀγέσασθαι τ'
 συνείκησιν, ὥς κὶ αὐτῷ ἦσαν δυνα-
 μέρων σταθῆναι, καὶ κείνῳ τ' ἰδίαν
 τάξιν φυλάξαι· ἐπὶ δὲ πρὸς ἡμῶν τῇ
 καί πῶν, τ' αἱ ἀχρήστην προσημῆσαι.
 Διὰ ταῦτα οὐδ' ἂν αἰτίας τ' ἐωθ-
 νῆς ὑμῶν εἰς μίαν τῆς ἐκείνης,
 κὶ πατέρων σπουδαστῶν, λέγει
 αὐτοῖς ὁ μέγας· Πολλὰς ἀμπελῶ-
 νας πεφυττώκαμεν αἱ πατέρες, καὶ
 τοῦτο λογίζεται ἡμῖν ὡς πλεονε-
 χία, διότι πλέον τῆς χρείας ἡμεῖς
 ἐκποσάμεθα. διὸ το καὶ φάμεν
 εἰς

gen-

ὅτε αὐτῶν, καὶ μὴ ἐξ ἑαυτῶν, καὶ μὴ
 μόνον τὸ αὐτάρκες. ταῦτα εἰπόν,
 καὶ ἰδὼν ὅτι συγκατατίθενται, ἀφ' αὐ-
 τῶν πέλεκυν ὅππ' τῶν ὤμων αὐ-
 τοῦ ἄρμυρος ὅππ' τὸ κάλλιον καὶ
 εὐφροτέρων μέρος τοῦ ἀμπλαῦ-
 νος· ὁμοίως δὲ καὶ αὐτοὶ ἀπαυ-
 ῖον καὶ ἡκολούθησαν ὀπίσσω αὐτοῦ, ἐν ῥῆ-
 ματι καὶ μόνον μὴ ῥιζαντες· καὶ ἐκ-
 εἶπον, ὅτι ὁ αἰθερὸς ἐμαῖν, ἐκ
 οὐδὲ τί ποτε· τοῦτο ποτε οὐτε ἐ-
 φάνηκεν ἡκούσθην· ἀλλὰ ὡς ἡ
 ψευδὴς ἡγοῦντο κόπην ἀπὸ
 πατρὸς ἕως ἕως αἰῶνος. τότε γοῶν
 ὁ πατὴρ τῶν τῶν τικίων ὑπακούων
 ἀμιλληθεῖσαν τοῖς πάλαι ἰσο-
 ρυκτοῖς, δέδωκε τὸ θεῶν δεξιὰς
 μηδὲν αὐτῶν περιμῆσαι μετὰ
 ἐξ αὐτῶν αἰσχροῦς. Τοῦτο οὐκ
 ἐστὶν ἐν τῇ αἰσχροῦς γυμνασίᾳ καὶ
 ἕως αὐτοῦ τῇ ἀγίᾳ ὁδοῦ, καὶ ἕως
 τῆς Σικελίας, ὅθεν ἡ δυνάμητι κα-
 ταλαβέσθαι τοῦ πατρὸς τῶν
 ὑποδισσιν· ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἤτε-
 ρον, ὅτι οἱ μοναχοὶ ἐμεθυόμενοι·
 ἄλλοι δὲ, ὅτι ὁ πατὴρ ἐθυμάθη,
 καὶ ὅτι τοῦτο ἐποίησε τοῦτο· καὶ
 ἄλλοι, ὅτι πολλὰ οὐκ ἔχουσιν ἐκ
 ἰσχύος. καὶ τοῦτο ἐθαυμάζοντες, ὅ-
 τι οὐδὲ αὐτοὶ οἱ συγκολλησάμενοι
 ἡδίσταντο ὅτι ἐκοίταν, εἰ μὴ οἷς ἡ-
 βαλήθη ὁ μέγας πατὴρ ἀποκα-
 λύψαι.

Ποτὲ τῆς ἀγίας πέμπτης τοῦ
 πάχα κατὰ λαβούρας, ἡμεῖς

ης

gentiæ. Agite dum cædamus
 partem eorum; nec relinqua-
 mus nisi quod sufficit. His di-
 ctis, cū vidisset illos nō abnue-
 re, securim humeris tollēs per-
 rexit ad pulchriorem & vbe-
 riorem vineæ partem, cunctis
 post eum insequētibz, ne ver-
 bo quidem vno prolato. Nec
 enim dixerunt; insanit homo
 iste; nescit quid agat; hoc nū-
 quā visum, nunquā auditū est.
 Sed facta pri^o oratione cæperūt
 mane cædere vsque ad horā ter-
 tiā. Tunc Pater agnita filiorū
 obedientia, quæ antiquas hi-
 storias exæquaret, pollicitus
 est Deo, se vsque ad vltimum
 spiritū nihil illis præpositurū.
 Cū igitur divulgatū hoc esset,
 & vsque ad montem Athon &
 Siciliam fama celebratū esset,
 nemo rei causam assequi po-
 tuit: Sed quidam aiebant,
 monachos ebrios fuisse. Alij
 Patris iram causabantur. Alij
 vero, quod multas haberent
 possessiones; nec sufficerent ad
 colendas omnes. Nec mirum
 hoc est, quādoquidē nec illi ip-
 si, qui cæciderant, causā norāt
 cur cæcidissēt, nisi quibus ipse
 magnus Pater detexit arcanū.

Obtulerunt quidam sancta
 feria quinta paschæ monaste-
 rio.

rio corbem egregiorū & mag-
norum piscium plenam, vt
modico afficerentur refrigerio
fratres diuturno ac nimio ie-
iunio confecti. & cum vidis-
set illos Pater conspectis pi-
scibus leuiter exhilaratos, per-
misit quidem desquamari pi-
sces, lauare, & ad coquendum
parari; sed omnes mendi-
co cuidam tunc se se offerenti
donauit, ne vno quidem reli-
cto. Ita illos docuit ex animo
canere; Domine ante te
omne desiderium meum: &
Portio mea Domine, & portio
desiderabilis.

Psal. 37.

Psal. 118.

Hier. 12.

Est oratorium in summa,
Rossani parte speciosissimū,
sanctæ Anastasiæ dicatum, ab
Eupraxio imperiali quondam
indice Italiæ & Calabriæ exa-
dificatum; quod postea sacrū
extitit etiam domicilium vir-
ginum. Huius sacri loci curam
demandauerat idem Eupra-
xius, dum esset Constantino-
poli, cuidam monacho, Anto-
nio nomine. Qui cum esset pe-
cuniosus, & morti vicinus,
timens rapacitatem Princi-
pum cuncta absorbentium,
ad tutissimam turrim, B. Patre
confugit; quem suarum om-
nium rerum curatorem instituens, liber tum demum omni so-
lici-

πτε ἰχθύας ἐν τῇ μονῇ καλοῦς καὶ
μεγάλους, ἐν κοφίνιον πλήρεις,
ἵνα μικρὰν ὠδὴν κλησιν λάβω-
σιν οἱ ἀδελφοὶ ἐκ τῆς πολλῆς καὶ
μακρᾶς νηστείας. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς
ὁ πατήρ, ὅτι μικρὸν ἠγαλλιά-
σθησαν ἰδόντες τοὺς ἰχθύας, εἶπε
μὲν αὐτοῖς ἔξωσαι, καὶ πλῦναι, καὶ
ἐτοιμάσαι πρὸς τὸ ἐσθῆσαι. πνὸς
δὲ προσάγει κατὰ λαβόντος, δέ-
δοκναι αὐτῷ ἀπαύτας, μὴ εἶσας
εἰς αὐτὰν εἶδεναι. οὕτως ἐπαί-
δωσεν αὐτοὺς ἐκ δεξιῶν ἑαυτοῦ ψά-
λιν τὸ. Κύριε ἐναντίον σου πᾶ-
σαι ἡ ὀπιθυμία μου. καὶ τὸ. Με-
εἰς μου εἰ Κύριε, καὶ κληρὸς ἐπι-
πόθητος.

Ἐκτίθειον ἔστιν ἐν τῇ ἀκρῇ
Ρυσιάνης περὶ νότατον ἐπὶ ὀνόματι
τῆς ἁγίας Αναστασίας, καὶ ἐν μὲν
ὑπὸ Εὐπραξίῳ τῷ βασιλικῷ, κει-
τὲ γεγονότος Ἰταλίας καὶ Καλα-
βρίας, φερὺν τῆς ἐκ τῆς χημαπί-
σαι παρθένων. τότε τῇ προστάσει
ἐπιστάθῃ ὡδὴ τῇ αὐτῇ Εὐπραξίῳ
ὁ τοῦ ἐν Κωνσταντινὸς πόλεως μοναχὸς
πρὸς Ἀντώνιον τῷ ὀνόματι, ὁ χη-
μάτων ὑπάρχων πρὸς ἐχθρὸς, καὶ
ὑπὸ τῷ θανάτῳ κατεπερὶ γόμφος,
ὑποφύμενος τὸ τῷ ἀρχόντῳ ἐναρ-
πάζειν καὶ ἀνέσθισιν, ἐπὶ τὸν ἀσ-
λον πύργον κατὰ φάλαγγα πατέρα τῷ
ὄσιον. καὶ τοῦτον πατρὶν τῷ αὐ-
τῷ

τῇ καταστάσει ἐπίτροπον, οὕτω
λοιπὸν ἀφρονήτως τετήρηκεν.
ὅπερ ἀκούσας ὁ τῷ Θεῷ οἰκονόμος,
καὶ ἀπαγχυσθεὶς οὐ τοσούτον ἐπὶ
τῷ ἀπελθόντι, ὅσον ἐπὶ τῇ τῆς
μονῆς καταστάσει. ὡς γὰρ λοιπὸν
ἐξ ἐκείνης ἀφανισθῆναι καὶ σχε-
σκορπισθῆναι. εἰσέρχεται ἐν τῷ
ἁγίῳ, καὶ τὰ μὲν ἐγκαταλείμματά
τοῦ ὑποπροσκόπου διέμερισε τοῖς
πρώτοις, καὶ ἐκκλησίαις, καὶ τῷ
μοναστήριῳ. πάντες δὲ σπουδῶς
κατεβάλετο τῷ τῷ μονῶ κα-
ταστήσαντα, καὶ παρδίνες ἐν αὐ-
τῇ ἐμφυτεύσαι ἀξίας τῇ ἐπαγ-
γέλματι. ὅπερ καὶ Θεῷ συνε-
ροῦντος τετέλεκεν, πάσας τὰς
διοσκοπισμίας συνάξας, καὶ
ἡγεμνῶν ἐπ' αὐταῖς ἐπιστάσας,
οἷμα ἀπὸ τοῦ λόγου. ὡς καὶ ἐ-
σας τοῖς οἰκῆτορας παύσας τῇ κα-
ρῇ φρονήσει αὐτῶν, ὡς ἀδινε-
στέρου μέρους, καὶ ὡς μέγα ὄφελος
εἰ αὐτῶν καρπουμίας. λέγων αὐ-
τοῖς καὶ τοῦτο. ὅτι ἐάν τις ἐξ ὑμῶν
την ἐπίσημ, καὶ βελήθῃ ἢ γυνὴ αὐ-
τοῦ τῷ λοιπῷ ἐν ἀγνείᾳ βιάσθαι,
μὴ ἔχουσα δὲ τοῦ καταφυγῆναι,
ἐπεὶ γὰρ ὡς προσομιλήσῃ, ὑμέ-
τερον ἐστὶ πᾶσιμα, ἢ μὴ σπε-
δαίνανται ἵνα τοιαύτη πόλις ἐν
μοναστήριον ἔχῃ. Ἐπὶ δὲ αὐτῷ ἐν
τῷ καρῷ προσκαρτεροῦντος, καὶ
μικρὸν ὑπὸ νόσῳ καταληφθέν-
τος, ἐσθλῶς καὶ ὁ μετ' ὁπολίτης

Κα-

licitudine defunctus est. Quod
vbi cognovit Dei œconomus,
misertus non tā defuncti, quā
status monasterij: iam enim
defecerat, dispersumq. erat
ex eo tempore: ingressus est in
oppidum; & mortui quidem
res quæ supererant, in paupe-
res & ecclesias & monasteriū
erogavit; omne vero studium
posuit in restituendo monaste-
rio, & collocandis illic virgini-
bus professione dignis. Quod
etiam Deo adiuuante perfecit,
& quæ dispersæ erāt, eas vnū
in locū redegit, præfecitq. illis
eiusmodi fœminam, qualem
oportebat; rogans omnes ci-
uitatem incolentes, vt curam
illarum susciperent, tanquam
infirmioris sexus, vnde etiam
essent magnā percepturi utili-
tatem. illud insuper addens;
Quod si quis vestrū decedat,
& vxor eius velit in posterum
cælibem vitam agere, si non
sit quo illa confugiat, & proin-
de ad secundas nuptias tran-
seat, vos in culpa eritis, qui
studium non adhibueritis, vt
tam nobilis Ciuitas vnum ha-
beat monasterium. Cæterum
cum adhuc moraretur in oppi-
do, & in morbum non grauem
incidisset, venit & metropoli-

L

ta

ta Calabriae Theophylactus, & una cū ipso Leo Domesticus, litteratissimi & eruditissimi viri. At verò sanctus Pater Nilus populi turbam fugiens, & amicam quietem seper exoptans, parum ab oppido digressus perijt templum cultoris eremi Ioannis Baptistæ, cuius etiam vitæ institutū imitabatur; ibiq. cū Deo fermocinabatur totus in meditatione defixus. Prodiit ergo ad eum Metropoli- & Domesticus, & magistratus, multiq. Sacerdotes, & populi non minima pars. Porro inter viam iniere consilium, quis quid illi proponeret è Scripturæ arcanis, non tam addiscendi studio, quàm periculum faciēdi. sedebat è regione vir sanctus, & cum vidisset illos ad se venientes, secum dicebat: Ecce venient hi, & sermonum nobis inanium anfas dabunt. At tu Domine Iesu Christe libera nos è laqueis aduersarij; & largire nobis, vt cogitemus & loquamur quæ oportet, & agamus quæ tibi placita sunt. Cū ita orasset, aperit librum, quē prae manibus habebat, & incidit forte in narrationem de ijs, quæ reuelata fuerant Beato Simeoni, cognomento Montis-

Καλαβρίας Θεοφύλακτος, συνά-
μα δὲ αὐτῶν καὶ ὁ δομέστικος Λέων,
ἀνδρες γραμματικῶτατοι καὶ σο-
φώτατοι. ὁ δὲ ὅποιος πατὴρ ἡμῶν
Νεῖλος φεύγων τὴν λαῶν ὄχλη-
σιν, καὶ τὴν φίλῳ ἡσυχίαν ἀπὸ
ἀσπαζόμενος, ἐξῆλθε μικρὸν
ὑπὸ τοῦ ἄστεος ἐν τῷ ναὶ τοῦ φι-
λαρήμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὅ
καὶ τὴν βίον ἐζηλοῦ, καὶ καὶ παρ-
οικίᾳ τῶν Θεῶν, καὶ τῇ μελέτῃ
παρασχέται. ἐξῆλθεν οὐδὲ πρὸς
αὐτὸν ὁ μητροπολίτης καὶ ὁ δομέ-
στικος, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ τῶν ἱε-
ρέων πολλοί, καὶ λαοὺ μέγας οὐ
βραχύτατον. ἐβελόσσαντο δὲ
καὶ τὴν ὁδὸν, τίς τί αὐτῶν ἐπα-
τήσῃ τῶν τῆς γραφῆς ἀπορρήτων.
οὐ ποσοῦν μαθεῖν, ὅσον παρῶ-
σαι βελόμενοι. καὶ ὁ μέγας δὲ ἐξ
ἐκείνης ὁ ὅποιος, καὶ διασάμηνος
αὐτοῖς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένων, λέ-
γει ἐν ἑαυτῷ. ἰδοὺ καὶ οὗτοι ὑ-
πόντες εἰς ἀρχολογίας ἡμᾶς ἐμ-
βαλοῦσιν. ἀλλὰ κύριε Ἰησοῦ Χρι-
στὲ λύσωσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν παγί-
δων τῶν ἀλλοτρίων, καὶ δώρησαι
ἡμῖν ἐννοεῖν καὶ λαλεῖν ἃ δεῖ, καὶ
πράττειν τὰ σοὶ ἀρέσκα. καὶ ταῦ-
τα ὁ ἑξάμηνος, ἀνοίξας τὴν ἐν τῇ
χερὶ αὐτοῦ βίβλον, καὶ καὶ συγ-
κρίναν διείσχετο τὴν ὑπομνήσαν
ἀποκαλύψαν πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις

Συμεῶ-

admi-

Συμεὼνα τῆς τοῦ θαυμαστοῦ θεοῦ.
 ἐκείνων οὐδὲ ἐργαζάντων, καὶ μὴ τὴν
 προσηκούσιν καὶ διακόντων, ἐπιδί-
 δωσιν ὁ μέγας τὴν βίβλον τῶν
 Δομέσιων τοῦ ἀναγνώσκειν, ἐνθα
 τὸ σημεῖον ὑπῆρχε. ὁ δὲ ἀνοί-
 ξας τὸ σῶμα, ἤρξατο πάνυ εὖ
 φυῶς καὶ νοουεχῶς ἀναγνώσκειν.
 ἐλθόντος δὲ αἰς τὸν τόπον, ὅπου λέ-
 γη, ὅτι μυνείων μόλις εὐείσκει-
 ας μίαν ψυχὴν ἐν τοῖς ἐνεσῶσι
 χρόνοις τὴν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀγίων
 ἀγγέλων παρερχομένην. ἤρξαν-
 το πάντες ὡς εἰς ἐνὸς σώματος λέ-
 γειν· μὴ γένοιτο· οὐκ ἔστιν ἀλη-
 θές. ἀρεπκός ὅστις ὁ λαλίστας.
 λοιπὸν ἡμῶς δωρεὰν ἐβαπτίσθη-
 μεν, καὶ τὴν σταυρὸν προσηκούμεν,
 καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ χριστιανοὶ λε-
 γόμεθα; ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια τού-
 τοις πάντων ἀντιλεγόντων, ἰδὼν
 ὁ μακάριος, ὅτι ὁ μητροπολίτης
 ὁ Δομέσιος οὐδὲν αὐτοῖς λέ-
 γουσιν, ἀπεκρίθη παρὰ τὸ καὶ εἶ-
 πεν· εἰ μὴ ὑμῖν δοκῇ, καὶ τὸν
 μέγα Βασίλειον, καὶ Χρυσόστομον,
 καὶ Εφραίμ τὸν πανόσιον, καὶ Θεό-
 δωρον τὸν σοφὸν τὸν καὶ αὐτὸν τὸ
 δόξαζον, καὶ τὸ ἅγιον διαγγέλλον
 τὸ αὐτὸν σκοποῦν καὶ θεογονοῦν καὶ
 λέγοντας, πᾶσι ταῦτα ὑμῶς οὐ ἀ-
 σκώτως τὰ σώματα δεικνύοντες,
 ὅτι τὸ ἀγίον πνεῦμα ἐν ὑμῖν ἔστιν·
 τὰς,

refragamini, & tremendis Patrum sententijs hæreseos notam

admirabilis. Cū ergo illi propè
 accessissent, & peracta saluta-
 tione confedissent, librum
 porrexit Domestico magnus
 Pater, ut legeret ubi notatum
 erat. Ille os suū aperiens cœ-
 pit legere multa cum venusta-
 te & intelligentia. Cum autē
 peruenisset in locum illum, ubi
 dicitur: De mille vix vnam
 reperiri animam his tempori-
 bus, quæ in manus sanctorum
 Angelorum de corpore exeat:
 cœpere quasi vno ore omnes
 dicere; Absit; non est verum;
 hæreticus est, qui hoc dixit.
 Frustra ergo nos baptizati su-
 mus, & Crucem adoramus, &
 Christi corpus sumimus, &
 Christiani vocamur? His &
 similibus verbis cum omnes
 contradicerent, videretq. san-
 ctus nihil ad hoc à Metropoli-
 ta, & Domestico responderi,
 respondēs ipse placidè dixit:
 Quod si vobis ostēdero & Ba-
 silium magnum, & Chrysosto-
 mum, & beatissimū Ephraim,
 & Theodorum Studitam, &
 Apostolum ipsum ac Evan-
 gelium sentientes idem atque
 affirmantes, quid pœnarum
 feretis vos, qui inconsideratè
 os aperitis, & Spiritui sancto

inuritis ob vitæ vestræ nequitiam? Dico aurem vobis fratres propter ea omnia quæ recensuistis, nullam à Deo vobis haberi gratiam. Quæ idola, quam hæresim deseruistis, & ad Christum accessistis? Audet quisquam vestrum dicere, hæreticus sum, & in suam ingredi ciuitatem? nonne ab omnibus obruetur lapidibus, & occidetur? Pro certo habetote, nisi virtutem colueritis, & toto animo colueritis, neminē vos à damnatione erepturum. Cum hæc audissent omnes, vehementer conterriti suspirare cæperunt & dicere, Væ nobis peccatoribus & miseris. Ait ipsi Nicolaus Protospatharius: Cur dicit Euangelium Pater: Quicumque potum dederit vni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ, non perdet mercedem suam? Respondit Pater. Hoc dictum ad eos est, qui nihil habent; ne quisquam excusationes obtendat, quod ligna non habeo, vt calidam parem. Sed vos quid facturi estis, qui & frigidam ipsam pauperi eripitis? Cum is tacuisset, surrexit alius; & Vellelem, inquit, scire sancte Pater,

An

Matt. 10.
42.

τες, καὶ τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων
φεικόμεναι λόγοις ἀρεπκοῖς ὑπο-
βάλλοντες, ὅτι τὸ ὑμῶν τοῦ εἶναι
φαιλόγηται; λέγω δὲ ὑμῖν ἀδελ-
φοί, ὅτι ἐκ πάντων ὧν ἐψηφίσθη-
τε οὐδεμία ὑμῖν χάρις ὡς ἐ-
στὶν τοῦ Θεοῦ. ποῖα εἰδὼς, ἢ ποῖαν
ἀρεσὴν καταλάβαντες τοῦ Χει-
ρος τοῦ πορσεδράμετε; τολμᾷ τις
ὑμῶν εἰπεῖν, ὅτι ἀρετικὸς εἰμι,
καὶ ἐπελθεῖν εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ;
οὐχὶ λιθοβοληθεὶς ἐκ πάντων
ἀποκτανθήσεται; πληροφρόνηθη-
τε, ὅτι εἰ μὴ ἐν ἀρετοῖς γῶνται
καὶ σφόδρα ἐν ἀρετοῖς, οὐδεὶς ὑ-
μᾶς ἐξαμείψεται τῆς κολάσεως.
τούτων ἀκούσαντες ἅπαντες, καὶ
σφόδρα καταπλαγέντες, ἤρξαν-
το στενάζειν ἅπαντες καὶ λέγειν.
Οὐαὶ ἡμῖν τοῖς ἀμάρτωλοῖς καὶ ἀ-
θλοῖς. λέγει αὐτῷ Νικόλαος ὁ
περὶ τοῦ πατρὸς· ὅτι πᾶτες
λέγει πρὸς ἀγγέλιον· ὅς ἐάν πο-
τήσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων πο-
τήριον ψυχροῦ ὕδατος, οὐ μὴ
ἀπολέσῃ τὸ μισθὸν αὐτοῦ; ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ πατήρ· Τὸ ποτήριον
τοῦ μηδὲν ἔχοντος εἴρηται, ἵνα
μηδὲς περὶ τοῦ σίτου, ὅτι ἐξύλα
οὐκ ἔχω, ἵνα ποιήσω θερμὸν. Τὸ
δὲ ποιήσετε ὑμεῖς, οἱ καὶ αὐτὸ τὸ
ποτήριον τὸ ψυχρὸν ἀφαιρούμε-
νοι τοῦ πτωχοῦ; τούτοις δὲ σω-
πήσαντος, ἀνίσταται ἕτερος καὶ
φησὶν· ἦ θελὼν γῶναι ἄγε πάτερ,
εἴ γε

εἰ γὰρ σέσωσται ὁ πανθαύματος
 Σολομών, ἢ ἀπόλετο. Γνοίς δὲ
 αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς προνοίας
 πάντως κατεχόμενος, ἔφη πρὸς
 αὐτόν· ἦ θελον γνώσκει καὶ γὰρ πε-
 ρεῖσθαι, εἴ γε σέζη, ἢ ἀπόλλυ-
 σαι. τί γὰρ ὄφελος ἐμοὶ τε καὶ
 σοὶ ἀπὸ τῆς σωθῆναι τὸ Σολομῶ-
 να ἢ κατακείσθαι; ἔγχαρ' ἐκεί-
 νῳ, ἀλλ' ἡμῖν ἐντέταλται τὸ·
 Πᾶς ὁ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς
 τὸ ὀνηθῆναι αὐτῆς, ἥδη ἐμοί-
 χησεν αὐτῷ. καὶ τὸ· εἴ τις πὺν
 ναὸν τῆς Θεοῦ φθείρῃ, φθέρῃ τοῦ-
 τον ὁ Θεός. καὶ δὲ τοῦ Σολομῶ-
 νος μηδαμῶς ἐν εὐερισμῶν ἐν
 τῇ θείᾳ γραφῇ μετανοήσαντος μὴ
 τὴν ἀμάρτιαν, καὶ ὡς δέσσεται
 ὁ Μανασσῆς, τίς δυνάται εἰπεῖν
 ὅτι ἐσώθη; Μετὰ τοῦτον ἀνίσταται
 πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ φησὶν· πατέρες
 ἄγιοι, τί λέγει τὸ ξύλον, ὅπερ ἔφαθον
 ὁ Ἀδάμ ἐν τῇ παραδείσῳ καὶ
 κατακείσθαι; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο·
 ἄγχιον μὴ λον. καὶ ὁ ἀσάντων δὲ
 πάντων, λέγει αὐτοῖς ὁ μέγας· μὴ
 γράψετε ὅτι τούτω, πρὸς γὰρ
 τὴν ἐρώτησιν ἢ ἀπὸ κείνης. Τὸ
 ξύλον ἐκείνο Μωυσῆς ἐκ ὠνόμα-
 σεν· εἰ διδάσκαλοι πάντες τὴν
 μὴ ἐνέργειαν εἶπον, τὸ δὲ εἶδος ἐκ
 εἶδον. ὁ δὲ ἡ γραφὴ ἀπέκρυψεν,
 πῶς ἡμεῖς ἀποκαλύψωμεν; σὺ

μὲν
 suppressit, quomodo nos expromamus? Tu verò omittens
 quæ-

An eximius Salomō saluus sit,
 nec ne. At sanctus Pater, cum
 spiritu eum cognouisset luxu-
 riæ deditum, ait: Ego quoque
 scire de te vellem, num saluus
 futurus sis, an periturus. Quid
 enim prodest mihi ac tibi, siue
 sit saluus Salomon, siue perie-
 rit? Neque enim illi, sed nobis

Mat. 3. 28

1. Cor. 3.
17.

Paral. 2.
33.

quarere, quomodo creatus, & in paradiso fueris positus sicut Adā; & quod nam fuerit præceptum, imò verò præcepta, quæ tibi data non seruasti; quamobrè è paradiso es eiectus, vel potius è regno; & quæ ratione possis pristinam gloriā & honorem recuperare; nomē ligni discere voluisti, quod vnum erat ex omnibus. Quod ubi etiam didicisses, rursus perquirereres, quæ illi folia, quæ radix erat, aut cortex; & num procera esset arbor, an parua. & quis exponere possit, quod oculis nunquam vidit? Respondens Domesticus ait; Ego quoque Pater interrogabo. Quid sibi vult dictū illud

Ορατιον πο-
νῆς Domestic-
nicæ.

1. Cor. 7.

Gregorij Theologi; Quomodo enim facile saluti erit aliena ei, quæ perdidit propria? & Pater ad illum: Hoc à Doctore tibi dictum est, ne confidas fore, vt per mulierem possis consequi salutē. Quod etiā Apostolus castigato sermone vsus affirmauit dicens: Vnde enim scis mulier, si virū saluum facies? propterea certe, quia solet perdere virum. Si igitur quæ egressa est de carne Adæ, & propria eius fuit, soror, vt ita dicam, aut

μὲν οὐκ εἰσας τὸ πῶς ἐπλάσθη, πῶς ἐτέθη ἐν τῇ παρὰδείσῃ, καὶ οὐκ οἶδ' ἡμεῖς ὁ Ἀδὰμ, καὶ τίς ἡ ἐντολή, μᾶλλον δὲ αἱ ἐντολαὶ αὐτῆς παρέλαβες καὶ ἐκ ἐφύλαξαι, διὸ καὶ ἀπερρίψαι τὰ παρὰδείσα, μᾶλλον δὲ τῆς βασιλείας. καὶ πῶς ἄρα ἐχούσης ἐπανακαίμηναι ὅτι τὴν ἀρχαίαν σου δόξαν τε καὶ τιμὴν, ἠρώπιας ὀνομαζέμενου μεθεῖν, ἐνδὲς τῆς ἀλλων ἀπάντων. ὁ καὶ μὴ τὸ μεθεῖν, ἀπορήσας, τίς πότ' ἄρα ἡ εἰζα, τί τὰ φύλλα καὶ ὄφλοιός; καὶ εἰ μέγα, ἢ μικρόν; καὶ τίς διύεται ἐρμηνεύσας, ὅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς εὐδαιμονίᾳ πρὸς εἶδεν; ἀπεκρίθη ὁ Δομέστικος, καὶ εἶπεν. Ἐρωτήσω καὶ γὰρ πᾶτερ. Τί ὅστιν ὁ λέγων ὁ Θεολόγος Γρηγόριος. πῶς γὰρ σώσῃ ῥαδίως ἢ ἀλλοτρίᾳ, ὃν ἀπώλεσεν ἡ ἰδία; ὁ δὲ πατήρ πρὸς αὐτόν. τῆτο σοι εἴρηκεν ὁ διδάσκαλος, ἵνα μὴ διαρρήσῃς, ὡς δὲ γυναικὸς ἐχούσης σωθῆναι. ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος κεκολασμένως εἴρηκεν εἰπὼν. τί γὰρ οἶδας γυνάμ, εἰ τὸν ἀνδρα σώσῃς; πάντως ὡς συνήθην ἐχούσης τὴν αὐτὸν ἀπολλύειν. εἰ γοῦν ἐκείνη ἢ ἐκ τῆς σαρκῶν τὴν αἰδὰμ εἴχουσα, καὶ ἰδία αὐτῆς οὖσα, ὡς εἶπεν ἀδελφὴ ἢ θυγάτηρ, ἢ μᾶλλον

filia, quinimo arctius illi coniun-

λον ἑαυτοῦ ταῦτα, ἀφ' ὧν βλάβη τὸν
 αὐτὸν ἐπέβαλε καὶ ἀπώλεσε,
 πῶς εἰς ἀρετὴν ἐλάσῃς καὶ σάσις ἡ
 σοῦ ἀλλοτρία καὶ γνώμη καὶ θέσις
 καὶ ἔξις καὶ ὁμοπλάσις; περὶ τε-
 λεπνῶν καὶ οὐ σεαυτοῦ, καὶ ὅπου
 ὁ συγκοίτης σε πεφύλαξο. ταῦ-
 τα εἰπὼν αὐτῷ καὶ ἕτερα πολλὰ,
 ἔφη ὁ ὁδοβολὰς ἡγήσας αὐτὸν εἰς
 τὴν μοναδικὴν πολιτείαν· πάν-
 τ' ἡγάπα αὐτὸν ἔφη τὴν συνε-
 τιλὴν κατὰ σάσιν αὐτῷ. ὁ δὲ ὁπο-
 κρίνεται καὶ φησὶν· Οὐκ ἔστι πάτερ
 ἄγε πάντα ὡς ἤμα καὶ συμβε-
 λέντες καὶ νηστεύειν. ἀλλὰ λέγει
 τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον· ὅπου οὖτος ὁ
 Θεὸς συνῆλθε, ἀνθρώπος μὴ
 χωρίζετω. λέγει αὐτῷ ὁ μέγας·
 εἰ μὴν ἀνθρώπος χωρίζεται ἀπὸ
 ἑαυτοῦ, μὴ χωρίζεται. εἰδὲ ὁ λό-
 γος τὸ εἰπόντος ὅτιν ὁ χωρίζων·
 ὅς ἐκ ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελ-
 φούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ γυναικας, ἢ
 τέκνα, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ ἔστι μὲν
 ἅγιος· τίς ὅτιν ὁ τὸ διαρέσειν τοῦ-
 το κωλύσων; τίς δὲ καὶ οἶδεν, εἰ
 ὁ Θεὸς ὅτιν ὁ συζύγας, καὶ οὐχ
 ἕως σαρκικός, καὶ ἡδονῇ σαρ-
 κός, καὶ τὰς ὁ δὲ πῶς τοῦτος λέγει·
 ὅπου ὁ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν
 ἑαυτοῦ γυναικα ἐχέτω; ταῦτα καὶ
 πλείονα τούτων ἀκούσαντες, καὶ
 μετὰ λῶς ὠφελήθεντες, ἀνέχον-
 ται

habeat? Hæc & plura cum audissent, non modica utilitate

per-

iuncta, transgressorem fecit
 virum, & perditioni tradidit;
 quomodo te ad virtutem per-
 mouebit, quæ aliena est à te &
 voluntate, & positu, & habi-
 tu, & formatione? Caue igitur
 & ipse tibi, & suspectam
 habeto vxorem. Hæc & multa
 alia cum illi dixisset, sermoni-
 bus eum quasi alio spectanti-
 bus ad monasticam inuitabat
 vitam: nam valdè illum ama-
 bat ob relucens in eo pru-
 dentiam. At ille respondit:
 Sanè quicquid ex te consilij,
 quicquid admonitionis est sā-
 cte Pater, vtilitatis plenum
 est: verum in sacro Euangelio
 legimus; Quod Deus coniun-

Mat. 19. 6.
 ἢ χωρισμὸν
 συμβουλεύει
 ὁ ἄγιος, δι-
 λαδὴν τὴν
 ἀπὸ τῆς κοί-
 τῃς ἀναχέ-
 ρησιν ἐκ συμ-
 φάνου τῆς
 συνοικίας.

Mat. 10. 37.
 Luc. 14. 27.
 Suadet sepa-
 rationē, hoc
 est discessio-
 nem à seculo
 de vxoris cō-
 sensu.

1. Cor. 7.

percepta recesserunt, admirantes virtutem & sapientiam beati viri: vt Metropolitā ipse diceret; Deo teste fateor magnum esse hunc Calogerum. Postero die vir sanctus de loco illo descendit, & cum ingressus esset in ciuitatem, accessit ad eum Iudæus quidā, Domnulus nomine, qui notus illi erat à prima ætate, quod esset admodum studiosus, & in medendi arte non vulgariter doctus. Cœpit ergo ad Patrē ita dicere. Audiui de aspera viuendi ratione, qua te exeres, magna que abstinētia; & mirabar sciens corporis tui habitudinem, quod non esses lapsus in epilepsiam. Ergo si lubet, dabo tibi pharmacum temperamento congruens, vt post hac toto vitæ tuæ tempore nullum pertimescas morbum. Et magn⁹ Pater: Vnus, inquit ex vestris Hæbreus dixit nobis: Bonum est confidere Domino, quam confidere in homine. Nos igitur confidentes nostro medico Deo & Domino nostro Iesu Christo, non indigemus pharmacis à te cōfectis. Tu verò non aliter poteris illudere simplicioribus Christianis, quam si te iactes,

σαν θαυμάζοντες τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν τοῦ μακαρίου. ὡς ὁ αὐτὸν τὸν μητροπολίτην εἶπεν· ὅτι ὁ Θεὸς οἶδεν, μέγας ἐστὶν ὁ Καλόγηρος ἔτις. τῇ ἐπαύριον κατήλθοντος τοῦ ὁσίου ἐκεῖθεν, καὶ ἐν τῷ κήτρῳ ἐσεληλυθότος, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ἰσδαῖος τις ὀνόματι Δόμνιλος, ὃς ἰὼν αὐτὸν γινώσκων ἐκ νεότητος αὐτὸν, ὅρα τὸ ἐξ αὐτοῦ σφόδρα φιλομαθῆ καὶ ἱκανὸν πρὸς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην. ἤρξατο οὖν λέγειν πρὸς τὸν μακαρίον οὕτως· ἤκουσα πρὸς τὸ ἀσκήσεώς σου καὶ πολλῆς ἐγκρατείας, καὶ γινώσκων τὴν κρεῖσιν τοῦ σώματός σου ἐθαύμαζον πῶς οὐ πειπέπωκας ἐπιλήλῃ. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ νυκτὸς ἐκλείδεις, ἐγὼ σοι δώσω φάρμακον πρὸς τὴν σὴν κρεῖσιν, ἵνα ἔχῃς αὐτὸ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ μηδεμίαν ἀδύνατον φοβηθῇς. ἔφη αὐτῷ ὁ μέγας· Εἶπε πρὸς ἡμᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν εἰς ἑβραῖος· ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ Κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἀνθρώπον. πεποιθότες οὐκ ἡμεῖς ἐπὶ τὸν ἰατρὸν ἡμῶν Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐ χρείαν ἔχομεν τῆς ὑποσῆς γυμνίων φαρμάκων. Σὺ δὲ οὐκ ἄλλως δουλήσῃ ἐμπάξαι τοῖς τῆς Χριστιανῶν ἀνεραίοις, εἰ μὴ ἐν τῷ καυχᾷ-

dica-

Psal. 117.

καὶ χαῖται σε τῷ σάν φαρμακῶν
μεταδουῶν τῷ Νείλῳ. Ἐύπεν
οὐδ' ὁ ἱατρὸς ἐπακούσας, ἔδεν
πρὸς τὴν ἀγίαν ἀπεκρίνατο. λέ-
γει ὁ Ἰσίδωρος μετ' αὐτοῦ ἄλλος, καὶ λέ-
γει αὐτῷ· εἰπὲ ἡμῖν περὶ Θεοῦ
τί ποτε· ἐπιθυμοῦμεν γὰρ σου ἀ-
κοῦσαι τῷ λόγων. ὁ δὲ πατὴρ
πρὸς αὐτὸν· ἔοικεν ὁ λόγος σου
ὅτι ἰσθῆναι αὐτὸν πρὸς τὰς ἀν-
τιβέβηται τῇ χρεὶ κρατῆσαι τῆ
ἐκείνου δένδρεος, καὶ πρὸς τὴν γλῶ-
σσάν σου ἐποκλῆσαι. ὁμοῦς εἰ βούλη-
ται μὲν πρὸς Θεοῦ ἀκοῦσαι, λα-
βεῖν σατιὰς πρὸς φήτας καὶ τοῦ νό-
μου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν ἐρημίαν, ὅπως
καὶ γὰρ ἡσυχάζω· ἔνθα χολάσας
τῇ αἰαγρῶσι δάσας ἡμέρας ὁ Μωυ-
σῆς ἐν τῷ ὄρει, καὶ ταῦτα διήρω-
τησον, καὶ γὰρ σοὶ ἀποκρινοῦμαι.
χολάσας γὰρ φησι καὶ γινώσκω,
ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός. ὡς ἐάν νῦν
σοὶ περὶ Θεοῦ π λαλήσω, καὶ ὁ Ἰ-
σίδωρος γερῶν, καὶ ὅτι δαλασται
ἀνέρον· ἀπεκρίθησαν οὐδ' ἄμα,
καὶ εἶπον· οὐ δυναμέμεθα τοῦτο
ποιῆσαι, ἐπεὶ ἀποσυμῶν γωροὶ γινό-
μεθα, καὶ ὑποτῷ ἰδίῳ λιθοβο-
λεύμεθα· Οὐκ ὀφείλῃ ὁ πατὴρ, καὶ
εἰ πατέρες ὑμῶν ἀπὸ θάλασσαν ἐκ ἀ-
πείρου, καὶ δὲ φησι ὁ δαδελιστής·
ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ
στασεῖς εἰς τὴν Ἰνδοῦ, ἀλλὰ δε-
κτικὸς ἰσθῆναι οὐχ ὡμολόγησαν,
ἵνα μὴ ἀποσυμῶν γωροὶ γινώσκται.

ἡγά-

dicamentis : medicus his au-
ditis nihil respondit. Venerat
porro cum illo quidam alius,
qui dixit; Dic nobis aliquid
de Deo; cupimus enim audi-
re tuos sermones. Cui Pater :
videris Iudæe perinde loqui,
ac si quis infantē iuberet ma-
nu prehendere proceram ar-
borem, & inflectere usque ad
terram. si tamen cupis modi-
cum quid de Deo audire, ac-
cipe Prophetas cum lege, &
veni in eremum, ubi & ipse re-
motus dego; & postquam
ibi lectioni vacaueris per tot
dies, quot Moyses in monte;
tunc interrogato, & ego tibi
respondebo: Vacate enim, in-
quit, & videte, quoniam ego
sum Deus. Nam si quid tibi
nunc dixero de Deo, in aqua
scribo, & semen in mare iacio.
Responderunt illi simul: Hoc
facere nō possumus, ei jciemur
quippe ē Synagoga, & nostri
lapidibus nos obruet. Et san-
ctus Pater; Vestri quoque
Patres similiter in infidelitate
mortui sunt, ut Evangelista
inquit: Quod multi ex princi-
pibus crediderunt in eum; sed
propter Iudæos non confite-
bantur, ut ē synagoga non
ei jcerentur. Dilexerunt enim

Psal. 45.

104. 12. 42.

M glo-

gloriam hominum magis quā gloriam Dei. Hæc illis cum dixisset, & ab eis recessisset, egressus in monasterium, se contulit in cellam, vacans cōtemplationi & meditationi diuinarum scripturarum. & clapsio non multo tempore profecti sunt illuc ad eum Nicolaus Protospathari⁹, & Leo Domesticus, desiderio flagrantes audiendi doctrinam & admonitiones eius. Itaque post longū congressum & adhortationem sanctus quidē se recepit in cellā, Deo rursus vacare studens: illi verò foris, vbi collibitum fuit, in herbam se prosternentes, cum fratris cuiusdam cucullulam reperissent, alter alterius capiti imponebat per risum & ludibriū Domesticus & Protospatharius. Quod vir sanctus cum per fenestram cōspexisset, & lusum eorū vehementer improbasset, seuerè illos increpauit dicens: Hoc, quod vobis ludibrio nunc est, erit cū auidè quæretis, vt vestrum contegat caput, nec habere poteritis. Simul atque prælagiente animo dicta hæc sunt, horror dolorq. capitis Domesticum inuasit. Qui domum è vestigio rediens, & in lectum

ἡγάπηται ὅτι τὴν δόξαν τῆς ἀνθρώπων μάλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. ταῦτα εἰπὼν, καὶ ἀπαλλαγείς αὐτῶν ἐξῆλθε πρὸς τὸ μοναστήριον εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ, χοροῶν τῇ θυρωρίᾳ, καὶ τῇ μελέτῃ τῆς θείων γραφῶν. Ὁ μετ' ὀλίγον χρόνον ἐξέρχονται πρὸς αὐτὸν ὁ κείσε Νικόλαος ὁ πρεσβυτεράριος, καὶ ὁ δομέστικος Λέων, ἐπιθυμία ἐπιθυμουῦντες τοῦ ἀκοῦσαι τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. καὶ δὴ χυμώδης ἰκαίης σιωπῆς καὶ ὡραίνεσθαι, ὁ μὲν αἶψα εἰσῆλθεν εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ, τῇ Θεῷ πάλιν πρεσβυτέρῳ συμβάλλον· οἱ κείνοι δὲ ἔξω πρὸς ἀνακλιθέντες ἐπὶ τῇ χορῷ, καὶ μικρὸν κεκλιμένον πρὸς ἀδύφῳ εὐρόντες, ἐπιστομὴν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀλλήλων ὅτε δομέστικος καὶ ὁ πρεσβυτεράριος γαλοιάζοντες ἄμα καὶ παύζοντες. ὅπερ θεασάμενος ὁ τοῦ θυρίδος ὁ ὄπισθεν, καὶ σφόδρα κατὰ γὰρ τῆς ἐξέπληξαις αὐτῶν, ἐπέπληξεν αὐτοὺς ἀνυπερόχως, καὶ φησὶν· ὅτι τοῦτο ὅπερ ὑμεῖς γαλοιάζετε καὶ ἰδοὺ ὑφίσταται ὡρα, ἐν ᾗ ζητήσετε ἐπιθυμητικὰς τοῦ πειβεσθαι αὐτὸν, καὶ αὐτὸ οὐ καταξιώθησθε. καὶ ἅμα τῇ πρεσβυτερικῇ τούτου λόγῳ φείκετε καὶ κεφαλὰς ἡ Δομέστικον πείθεσθαι· ὅστις καὶ ὡραῖον χεῖμα ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἰδίαν ἐξέκον,

κον, καὶ ῥίψας ἑαυτὸν ἐν τῇ κλί-
 νῃ, ἐκζητοῦν κληθῆναι ἀπὸ πιν-
 ᾱς ὁ λαβὼν ἱερέων. ὁς ἤθελον,
 καὶ τῇ κλίνῃ ἐγγίστας πρὸς τὸ μα-
 θῆναι πρὸς κλήσεως τὴν αἰτίαν, εὖ-
 ρεν αὐτὸν ἤδη ἀποθανόντα. τού-
 τῳ δὲ χυομένῳ φόβος ἐπέπεσε
 τοῖς ἀπὸ συνοδούσασιν ἀπὸ τῆς
 μοναστηρίας, καὶ πάντες ἐθαύμαζον
 τὴν ἀπερρήσιν τῆς αἰτίας. Τινὲς
 αὖτὸ κακὸν ἔειχον ὅτι καὶ κόλακας
 ἀνθρώποις αἰσχρονομίαις ἐκ Κωνσταν-
 τινεπόλεως ἡγορήσαντες τὸν μακά-
 ριον αἰσχρονομίαν τῆς βασιλικῆς Ευ-
 πραξίας, ὡς λεηλατήσαντα τὸ αὐ-
 τῷ μοναστήριον, καὶ τὰ τῷ Ἀντο-
 νίου ἀγαθὰ καὶ νοσηρὰ μνημόνια.
 ὁ δὲ τοῖς πεινῶνταις συκοφαντίας
 ἀχρηστίαις, γράψας πρὸς τὸν ἐπιτό-
 πον αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀγίων καὶ
 λίγων ὅτι ἀξιώσῃ με ὁ Θεὸς
 ὑγιαίνειν καὶ τηρεῖν, καὶ γνωρί-
 σαι πρὸς ὅτι ὁ καλὸς Νήλος,
 καὶ πρὸς ὁ βασιλικὸς Ευπραξίας.
 κατηύθυντο δὲ αὐτὸν μὴ πολλῶς
 ἐπιστάσεως καὶ φαιδρίας, ἀλλὰ τὸ
 καταστῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῷ βα-
 σιλεῖον καὶ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ Κα-
 λαβρίας, ἀπαντες μὲν αἱ ἡγου-
 μέναι τῆς χώρας προσήρχοντο αὐ-
 τῷ μετὰ δώρων καὶ κολακείας,
 τὴν αὐτὴν αἰτίαν φημι καὶ βοη-
 θῆσαι ἔχον ὡς καλοῦντες. ὁ

δὲ
 pantes. At vero eximius Pater Nilus, ne vel minas homi-

lectum se prosternēs iussit vo-
 cari sibi reuerendum aliquem
 sacerdotem. is cum venisset, &
 propius ad lectum accessisset,
 ut cur vocatus esset causam
 cognosceret; inuenit eum iam
 vita functum. Ex quo timor
 inuasit eos, qui redeuntem
 illum ē monasterio comitati
 erant; & mirabantur omnes
 quod sāctus prädixerat. Qui-
 dam ergo improbi & adulato-
 res Constantinopolim profe-
 cti accusarunt beatum virum
 apud aures Eupraxij iudicis
 imperialis, quasi monasteriū
 eius esset depopulatus, & sur-
 ripuisset quæ erat Antonij. Ille
 verò huiusmodi calumnijs ir-
 ritatus scripsit cuidam ex suis
 procuratoribus minas in fan-
 ctum iactans ac dicens: Cum
 diuinus fauor bene valentem
 eo me perduxerit, videbo quis
 ille sit monachus Nilus; &
 quis nā imperialis Eupraxius.
 Cum ergo peruenisset ille cum
 multo fastu & pompa; Consti-
 tutus enim erat ab Imperato-
 ribus Italiae & Calabriae iu-
 dex; omnes Prouinciæ Abba-
 tes ad illum cum muneribus
 & assentatione ibant, fauorē
 eius & præsidium sibi aucu-

221.145.

Prov. 30.
19.

num pauere videretur, vel cō-
fidere in principibus, quos im-
properātis sensu filios homi-
num vocat Propheta, in qui-
bus non est salus: nec adula-
torum more accessit, nec mu-
neribus deliniuit superbientis
animi minas, sed quietè in suo
sedens monasterio preces ad
Deum fundebat pro vniuerso-
rum & Principis salute, ex quo
factum, vt cor illius insolentis
fureret iracundia, quod ho-
noraretur & obseruaretur ab
omnibus, à beato viro mani-
festè negligeretur. Quare &
scrutando defecit aduersus vi-
rum iustum ansam iniquita-
tis. Nam fieri non potest, vt
cognoscatur via colubri super
petram, sicut neque Principis
nequitia in homine coronato.
In his illum malignè & perfid-
iose agentem repente perni-
ciosus morbus adoritur, & in-
nocentia venerandi Patris an-
teuertit. Morbus enim quidā,
cui Gangræna nomen est, pu-
dendorum eius summam par-
tem, hoc est glandem coepit
depasce; & medicorum quidē
solicitudinem frustra esse
ostendebat, poenas autem
exigebat ab instrumento lu-
xuriæ, per quod ille natura le-
gibus

δι δὲ πάλαι πατήρ ἐστι Νεῖλος,
ἵνα μὴ δόξῃ ἢ ἀπὸ φλας αἰθεροπύ-
ρας θεοῦ εἶναι, ἢ πεποιθέναι ἐπὶ
ἀρχόντας, τοὺς ὄντες δικαίους υἱοὺς αὐ-
θεοῦ κληθέντας, ὡς δὲ τὸ θεο-
φιτάναντος, οἷς ἐκ ἐστὶ σωτηρία.
οὔτε θεωρεῖται διὰ πῶς περικῶς, ἢ
κολακδικῶς, οὔτε μὲν δόξης
ἐξ ἐμὴ λίξα τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ φλας τὸ αὐ-
τὸ αὐθαδέας τε καὶ θεοστυχίας.
ἡσυχάζων δὲ μόνον εἰς τὸ κτλῆον
αὐτοῦ ἐν τῇ ἰδίᾳ μοναστείᾳ, τὸν
θεὸν ἐδυσκόπη ὡς τε τὸ τοῦ κό-
σμου παντός καὶ τὸ τοῦ ἀρχόντος.
ψυχικῆς σωτηρίας. ὅπερ εἰς πλείο-
να θυμὸν καὶ μαίαν ἀνῆψε τὴν
καρδίαν τοῦ ὑψηλοφρονοῦτος, ὡς
ὡς δὲ πάντων πτωχῶν καὶ δι-
εσπασμένων, ὑπὸ δὲ τοῦ ὁσίου
σφαῖρας περιφρονεῖται. διὸ καὶ
ἐξέλιπεν ἐξ ἐρδύνων ἀρόφασιν
ἀνομίας καὶ τοῦ δικαίου. ἡ γὰρ
δυνατὸν γνωθῆναι ἴσως ὁρίως
ἐπὶ πέρας, ὡς περ οὐδὲ οὐδὲ πο-
νηρίαν ἀρχόντος ἐν αὐτοῦ καὶ
παραμύθῳ. ἐν τούτῳ γνωσθε-
σθαι τοῦ καὶ πονηροῦ, ἐπεὶ
στὴν ὁλθεὶς αἰφνίδιος, καὶ ἡ δὲ χεὶρ
τοῦ πρὸς πατρὸς αὐτὸν θεωρεῖται
λαβείναι, πᾶσι γὰρ τὸ λεγόν-
τιον γὰρ γράφει περὶ τὴν βλάβη-
νον τοῦ παιδαγόνος μορῆς αὐτοῦ
ἐκφυέν, τῶν μὲν ἰατρῶν ἀποκα-
κῶν διήλγετο τὴν ἀποδείξαι,
δικαίως δὲ εἰσετάσσεται τὸ τὸ ἀσφα-
τίας

τῆς ἀρετῆς, οἱ δὲ ἀνθρώποις τῆς
 φύσεως νόμον ἐξέβρισαν. ἡ
 δὲ οὐκ εἰς συνάδην αὐτῶν, καὶ
 μεμψόμενος τὴν κατὰ τοῦ ἁγίου
 θεοσύνην αὐτοῦ. ὡς γὰρ ἐχέ-
 φερν ἰκανῶς ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ ταύ-
 φωτο τῇ τῆς ἐξουσίας ὑπερβολῇ.
 ἡ δὲ καὶ δίδασκατος ὁ παρὼν ἐμ-
 βριμώμενος τῇ ἀπείλῃ, εἰπὼς δὲ
 δίδας ἐπιτύχη καὶ μόνον, ὁ λο-
 γίας τε καὶ συγχωρήσεως δὲ παρ'
 ἐκείνου ἀξιώσθη. ὁ δὲ πατὴρ
 πρὸς μὲν τὴν παρὲν ἀνεβάλλετο
 τὴν κατὰ πρῶτον ὁμιλίαν,
 μήτε ἐκείνην κατὰδεχόμενος ἐρ-
 χόμενον ἐν τῇ μοναστείᾳ, μή-
 τε αὐτὸς βελομένης ἀπὸ τῆς καὶ
 τὴν δίδωκεν αὐτῷ ἐκλήσασθαι, τὰ
 ποιεῖται τοῦ ἑωυτοῦ τὴν σωτη-
 ρίαν αὐτοῦ παρακαταθήκεν.
 ἡ δὲ γὰρ ἐν ἐνδέκῃ καὶ τῇ
 τῶν δίδωκεν καὶ τῇ ἀναισθησίᾳ
 ἡ δὲ τῆς. ὡς τοῦ ἐπὶ τῇ
 ἡ δὲ τῆς ἡ δὲ τῆς ἐκείνη ἡ δὲ
 κατὰ σμικρὰ ἀναισθησία τῇ
 κρυπτόμενα μόρια, παραστήσαν-
 τος τὴν κατὰ τῇ τῇ με-
 λῶν, καὶ θάνατον ἡπαλὶ τῇ τῇ
 τα δὲ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
 εὐπὶν ὁ ἡ δὲ τῇ τῇ τῇ τῇ
 δίδας τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
 λαῖς. ἰδὼν τοῦτον τὸν ὁ βα-
 ρυκότος, καὶ πρὸς λαβὼν τῇ τῇ
 πόδας αὐτοῦ, τοῦτον τὸν πᾶν δὲ
 αὐτοῦ ἐξέλεγε κατὰφιλῶν αὐτοῦ,
 ὡς τε

gibus intemperanter abusus
 erat. suum igitur agnoscens
 errorem; sibi que crimini dans
 quod in sanctum virum proca-
 cior fuisset (erat quippe satis
 prudens, quamquā fastu elat-
 tus ob excellentiam potesta-
 tis) supplex efficitur qui pri-
 dem comminationibus infre-
 mebat, si quo modo illum pos-
 set vel contueri tantum; ven-
 niamq. ab eo cū benedictio-
 ne impetraret. At Pater tunc
 quidē differebat congressum,
 nec se coram praebebat viden-
 dum, aut permittens ut ille
 ad monasteriū accederet, aut
 ipse ad illum ire cogitans, ut
 roganti satisfaceret; nimirum
 hac ratione saluti eius consu-
 lens. Sciebat enim in tempo-
 re fastu etiam decenter con-
 tra insipientes uti. Ergo post-
 quam triennio morbus ille à
 Deo immisus paulatim verē-
 da absumpserat, perueneratq.
 ad praecipuam corporis partē,
 & mortem ea corrupta mina-
 batur, tunc spitalis medicus
 pfectus est, permotus luctuo-
 sissimis eius epistolis. Vbi Pro-
 rex sanctum virum conspexit,
 venerandos amplexatus pe-
 des, tantam eos deosculando
 profudit lachrymarum vim, ut
 sanctus.

sanctus ipse Pater, & astantes omnes simul lugerent, & vehementes ederent fletus. Nihil enim aliud videre apud eos erat, quam peccatricis imaginem contrito animo tenētis Saluatoris pedes, & petentis erratorum veniam. Vbi iam exsaturatū fletu vidit Pater, instar infantis qui lac ex vberibus abunde suxerit, extendit manum, & apprehendens erexit. Ille verò iussis egredi omnibus, denudare cepit cum morbis animi & corporis mala; & lachrymando aiebat: En venerande Pater, diu noctuq. per triennium grauissimo hoc malo afflictatus sum, acerrimis oppressus doloribus, & inenarrabili foetore; quem neque vnguentorum adhibitorū copia, neque mutatione crebra vestium, qua septies vtor per dies singulos, effugere potui. Erat porrò morbus, vt B. Pater narrabat, sub pectine, quasi circino circumactō descriptus, vt pendentium membrorum nihil superesset. Rursus igitur Prorex sancti viri manus tenens, & rigans lachrymis aiebat: Miserere mei per Dominum, Christi Domini imitator:

ὡς πὶ καὶ αὐτὸν πὶν ἄγων πατὴρ καὶ πάντας τοὺς συμπάρεση-
κότας συνθρῆναι αὐτῷ, καὶ
κλαίειν σφοδρῶς. εὐδὲν γὰρ ἄλ-
λο εἶκασα ἢ καὶ ἰδεῖν παρ' αὐ-
τοῖς, ἢ τὴν πόρην ἐν κρατανύ-
ξῃ κατέχουσιν τοὺς σωτῆρος πό-
δας, καὶ ἄφισιν αὐτοῦσαι τῇ
πλημμυλημάτων. ἰδὼν οὖν αὐ-
τὸν ὁ πατὴρ χερταδύντα τοῦ
κλαυθμοῦ, καὶ δάκρυ βρέφος τοῦ
οἰκῆματός, ἐκτείνας τὴν χεῖ-
ρα ἐπέλαβετο καὶ ἀνέστησεν αὐ-
τὸν. ὁ δὲ πᾶσι κρυάσας ἐξε-
λθεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ἤρξατο διπορῶν
αὐτῷ τοῖς ψυχικοῖς πάθεσι καὶ
τῇ σωματικῇ, καὶ δακρύων ἔλε-
γεν· ἰδοὺ πρῶτατε πατὴρ ξενί-
αν, ἡμέραν καὶ νύκτα βεβαστά-
νισμαι ὑπὸ τοῦ δειντάτε παθὸς,
πόντοις δριμυτάτοις καὶ ἀφάτω δι-
σπασθῆναι πυκνῶν. ἢ ἔτε πλη-
θος περὶ βόμβρος μύρον, οὔτε
μὴ τῇ πυκνότητι τῇ ἰματίων
παλαίων· ἐπὶ αἰς γὰρ τῆς ἡμέ-
ρας ἀλλόσσω· ἐκφυγεῖν ἠδυνή-
θην. ἢ δὲ τὸ πάθος, ὡς ὁ μα-
κάριος ἔλεγεν, ὑπὸ τὸ ἦτον αὐ-
τῷ ὡς περ' ἀπὸ δεξιῶν δέχθην, καὶ
ἔχον ἐπὶ τῇ καχεϊσμῶν μορείων
εἶδεν. πάλιν ἐν ταῖς χεῖρας τῷ δι-
καίῃ κρατῶν ὁ βασιλικός, καὶ πλύ-
ων αὐτὰς τοῖς δακρύσιν ἔλεγεν·
ἐλέησόν με διὰ τὸν Κύριον μι-
μητὰ τοῦ διωκτοῦ Χριστοῦ, &
κα-

καταξιώσιν ταῖς χερσὶν σου ταύ-
ταις χερσὶν ὑποκείραι με πὶν πα-
τάσωνται· ἐπεὶ δὴ ὁμολόγηται
ταῖς Θείαις τῇ ἡμετέρῃ μοναχῶς, λέ-
γῃ σου πρὸς αὐτὸν ὁ πατήρ· ἃ
ἔχει σοὶ ἀποδοῦναι σκεπτόμενος ὅτι,
καὶ σφίδρα πεπαιδευμένη ταύτην
κοινὰν αἰθεράπων λόγια φρονεῖν
τε καὶ λέγειν· ἅπαντες γὰρ οἱ τοῦ
θείου βαπτίσματος καταξιώθεν-
τες, καὶ ἀμείλικτον ὑπὸ πάσης
ἀνθρώπου μὴ φυλάττειν ταῦτα,
χωρὶς πάσης ὁμολογίας χρεώσυν·
οὐ πάλιν τὸ μακρότερον τοῦτο βά-
πτισμα· ὅπερ δὲ πολλὰ δέ-
σπυλαι καὶ ἀγαθήματα τοῖς ἀν-
θρώποις ὁ θεὸς ἐδώρησά το, πλε-
σίους καὶ πένονσι, βασιλεύσι καὶ ἀρ-
χουσιν, ἱερεῖσι τε καὶ ἀρχιερεῖσι, καὶ
πάσῃ ψυχῇ τῇ βελομένη ἐν μιᾷ
καρπῷ ῥοπῇ αἰσχυνηθῆναι ὡς
αὐτοῦ ἡ ἐκείνης, καὶ πάντων ἀπαλ-
λατθῆναι τῇ ἀποκατεργασίᾳ.
καὶ οὐκ ἐστὶν ὅτι τὸ με ὑπο-
καταβῆσαι σε, ἀλλὰ τὸ καλοῦμαι·
ἵνα ἐμὲ ἴδῃς, καὶ δὴ κακῶς
καὶ βαδίζον ἡρακλῆος· ἀλλὰ μη-
τροπολίτης ὄν· καὶ γὰρ τότε
ἐκείνῃ ὁ τῆς ἀγίας Σεβαστῆς μη-
τροπολίτης· ἀλλὰ ἐπίσκοπος καὶ ἀρ-
χιεπίσκοπος εἶναι· αὐτὸ τὸ ἐπί-
σκοπος σου πληροῦται· καὶ ἴδῃ
τίς εἰμι, ἵνα μετὰ ζώῃς· ὁ δὲ
πάλιν τὰς χεῖρας καταφίλων ταῦ
θείου πατρὸς περιελάλῃ ὁμοῦ κα-

ὁρ-

tor: nec me dedigneris hisce
venerandis manibus omni lu-
xuria plenū monachi tonsura
insignire; promisi enim Deo
monasticum subire institutū.
Ad quem Pater: Non licet
tibi viro prudenti, & per-
quam docto sapere aut loqui
more multorum: omnes enim,
qui sacrum baptismum suscepe-
re, nec purum illud ab omni
peccato seruauere, sine quouis
voto tenentur ad sacrum hoc
recipiendum baptismum, quod
pro multa sua clementia & bo-
nitate Deus hominibus dona-
uit diuitibus & egenis, Regi-
bus & Principibus, Sacerdoti-
bus & Pontificibus, & cuius
animæ volenti vno temporis
momento renasci, sicut Aquilæ
iuuentus, & præteritorum,
impetrare veniam delictorum.
Quod verò aiebas, vt te ton-
derem; ego sane monachorū
minimus sum, nullo sacerdotij
gradu ornatus. Hic metropo-
lita est (erat enim ibi per id
tempus sanctæ Seuerinæ me-
tropolita) præsto sunt Episco-
pi & Archimandritæ: ipsi vo-
ta tua expleant: quis ego sum,
vt me immisceam? ille rursus
sancti Patris manus deosculās
precari simul & obtestari, ne
opus

opus hoc alij pēmitteret, sed habitu sancto & Apostolico ipse illum indueret, fieretque sibi sequester ad Deum & patronus. Flexere Patrē lachrymæ cum precibus, & suis illū totondit manibus; viliq. amictu, quem veneranda humilitas gloriosum reddit, illum contexit, qui nuper molli ac difffluente vestimento sectabatur delicias; præsente metropolitano Stephano cū Episcopo vrbis, hegumenis non paucis, & alijs sacerdotibus. aderat quoque Iudæus Domnulus, nempe vt medicus, cuius etiā antea memini; spectator eorū, quæ agebantur. qui egressus, & admiratus quæ facta erant, ita astantes affatus est: Hodie mirabilia vidi, quæ facta olim audiuius. Nūc vidi Danielē prophetam cicurātem leones. Quis enim vnquā potuit leoni huic admouere manus? At nōus hic Daniel & comam derafit, & monasticum imposuit pileolum. Et hæc quidem Hebræus. At vero Prorex peractis sibi Angelici habitus omnibus cæremonijs, cohortatus omnes vt praderēt, ipse ministrū se præbuit; astabatq. instar famuli ad præstanda obsequia

συνερίζων τοῦ μὴ ἄλλω πρὶ τὸ τοῦτον ἔργον ὡς χωρῆσαι, ἀλλὰ δι' αὐτὸ πᾶσι τὸν ἀγιον καὶ ἀποστολικὸν χῆμα ἀμφιαδῆναι, & πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶς μεσίτην καὶ προστάτην γινέσθαι. Καμφθεὶς οὖν ὁ πατὴρ τοῖς δάκρυσι καὶ τῇ ἰκασίᾳ αὐτοῦ, τῇ οἰκίᾳ χειρὶν αὐτὸν ἀπεκείρατο, καὶ τὰ τῇ σεμνῇ ταπεινώσει δεδοσμένα ῥάκη περιεβάλετο, τὸν ἀπαλὴν καὶ ὡρεῖσθαι ἐδόκει πρὸς ὡρὴν μαλακισθῆναι, παρόντος τοῦ μητροπολίτου Στεφάνου συντάς ἐπισκόπων τῶν Κρήτης, ἡγεμένων τῶν ἐκ ὀλίγοις, καὶ ἄλλοις ἱερεῦσι. παρῆσαν δὲ & ὁ ἱεραρχὸς Δόμνολος ὡς ἱερεὺς, οὗ & πρὸς ἐμνήσθη, θεωρῶν ἅπαντα τὰ τῆς ἐργασίας. οὗ & ἐξῆλθον ἐξω, καὶ τὰ γυμνάσια θαυμάσας, ἔφη πρὸς τοὺς παρόντας. Σήμερον ἐδιδασκάλω θάυμασια, ἀπερὶ πάσαις χυθείας ἀκηκόαμεν. νυνὶ εἶδον τὸν θεωρητὴν Δανιὴλ ἡμερῶν ταῖς λέοντας. τίς γὰρ ἠδυνήθη ποτὲ χεῖρα ἐπιβαλέειν τούτῳ πρὸς λέοντι; ὁ δὲ νέος ἔτος Δανιὴλ καὶ τὴν κόμην ἀπέτεμε, καὶ κεκλιὸν ὅππότε δέξμεν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἱεραρχὸς. Οὗ δὲ βασιλικὸς μὲν τὸ πᾶσαν τὴν ἀγγελικὴν ἀκολουθίαν τελεσθῆναι ἐπ' αὐτῶν, θεωρεῖσθαι ἅπαντας ἐπὶ τὸ γόσσαθαι, καὶ συντάξας δὲ αὐτῶν, αὐτὸς παρίστατο καὶ δαί

καὶ ἀπὸ αἰκίτης, προσδυμένον
 ἵκοντο ἡμερῶν τὴν κλίνης μὴ δυναμένου
 αἰσθάναι, ῥαδιῶς τῇ δουρίᾳ τῇ
 πινυμένῳ, καὶ ταῖς τε ὅσιν χει-
 ρίν. ὡς καὶ λαβὼν δὲ καὶ δευ-
 ναι ἔβρισκε αὐτὸν, ἡγήσατο πάλιν
 τοῦ διατάξασθαι ὅτι τὸ ξαπνίσ-
 λισιν λαβῶν. καὶ τέτις γυρομή-
 ταις τῇ ἐξέταστο ὅτι τῇ διαρ-
 σῇ καὶ προσδυμένα τοῦ αἰσθάναι, καὶ
 ἰδοῦν αὐτὸν τὸν Θεόν. καὶ δευ-
 τα, πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ
 τῇ ἰδίᾳ χειρὶ δοῦναι πᾶσι, καὶ ἐκ-
 κλησίαις, καὶ πᾶσι τοῖς δομῆ-
 λησιν αὐτοῦ πᾶσι τὰς οὐκα-
 τίσαν αὐτὸν, καὶ ἡσυχίας καὶ τα-
 ξιώσας, τῇ ξίτην ἡμέρᾳ πρὸς Κό-
 ρειον ἀπεδήμησε μετὰ πάσης κα-
 τανύξεως καὶ ὁ χαρείας, πίστεως
 τε καὶ ὑπὸς βεβαίας ἀπὸ τῶν
 πρὸς τὸν αἰσθάναι τῇ τῇ πρὸς
 τοῦ· οὐδέλω τὸ θάνατον τὸ αἰσθ-
 ἄναι, ὡς τὸ ὁπότε καὶ ἡσυχίας
 αὐτὸν ζῶντα τὸν αἰσθάναι.

Μετὰ δὲ τὸ κατὰ τὸν αἰσθάναι τὸ σω-
 μα αὐτὸ ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῇ ἀ-
 γίας Αναστασίας τῇ παρθενῇ, προσ-
 σέχεται τῇ διαταγῇ πατρὶ ὁ ῥη-
 τῆς μητροπολίτης ὑποδείκνυται
 αὐτῷ τὸ βασιλικὸν διατάκτω.
 ἐν ᾗ τῇ τε πόσιν καὶ ἀκινή-
 τῳ αὐτοῦ ὑποδείκνυται ὁπότε καὶ
 διατάκτω τὸν ὅσον διατάκτω.
 καὶ πρὸς διατάκτω ὁ μακάριος,

καὶ

sequia paratissimus, qui per
 multum antea tempus ē lecto
 surgere non poterat, virtute
 Spiritus, & beati viri manu sa-
 natus. iussus autem sedere
 prope ipsum, rursus facultatē
 petijt ministrandi ad mensam:
 Quod ubi factum, stupere
 omnes ob restitutam viro bo-
 nam valetudinem, eiusq. mi-
 nistrandi studium; Deo que
 gratias agere. Post hac om-
 nes suas facultates manu sua
 dilargitus pauperibus, & ec-
 clesijs, & cunctis egentibus; di-
 stributisq. pro vniuersa fami-
 lia legatis, donataq. libertate,
 tertio die migravit ad Domi-
 num, summa compunctione
 animi, & cum gratiarum
 actione, fide ac spe certa pro-
 fectus ad eum, qui per Pro-
 phetam dixit: Nolo mortem Ezra. 33. 11
 peccatoris, quam vt conuer-
 tatur, & vitam viuat eternam.

Postquā corpus eius depo-
 sitū fuit in monasterio sanctæ
 virginis Anastasiæ, accessit ad
 venerandum Patrem metro-
 polita, quem diximus, Prore-
 gis testamentum ostendens;
 in quo omnium ille bonorum
 suorum mobiliū immobilium-
 que curatorem & dominum
 scripserat sanctū virum. Quod

N ipse

ipse videns, & negociorum
huiusmodi occupationē, dia-
boli laqueum & ludibrium ef-
se intelligens, eidem metro-
politæ tractanda omnia iuste
permisit, tanquam rationem
reddituro de illis inspicienti
omnia Deo: ipse vero in suum
se contulit monasterium, sibi
attendens, Deo que vacans,
& sanctis Angelis audiēs hor-
tantibus ac dicentibus; Trans-
migre in montes sicut passer:
quoniam ecce qui de nobis
sunt peccatores intenderunt
arcum, rerum scilicet huma-
narum procuracionem & so-
licitudinem; & parauerunt
sagittas in pharetra, praua,
videlicet consilia & cogita-
tiones, quas in mentem im-
mittunt, quibusque in obscuro
rectos corde sagittare nefarij
studēt. Cum itaque admirā-
dus vir totus esset cum fratri-
bus in oratione sermonisq. pio
ministerio, Dux quidam exer-
citus venit ad eū, Polyeuctus
nomine, è regione Mesubiani
Calabriæ, secum ducens filiū
suum nequissimo damone op-
pressum. Procidens igitur ad
pedes B. Patris rogabat, vt
misericordia flecteretur, suoq.
filio opem ferret, depulso ma-
ligno

καὶ τὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς παρὰ γ-
μασιν ἀχολίαν παγίδα ἐστὶ καὶ
χλιδὴν τῆς διαβολῆς κατανοήσας,
πάντα ἐπιτρέψας τῷ αὐτῷ μη-
τροπολίτῃ δικαίως οἰκονομῆσαι,
ὥς τῷ τῷ πατρί ἐφορῶντι Θεῷ
ἀποδώσονται τὴν οὐκ ἐκ τούτων ἀπο-
λογία, αὐτὸς τὸ οἰκῆον κατήγαγε
μοναστήριον, ἐαυτῷ προσέχων, καὶ
τῷ Θεῷ προσανέχων, καὶ πεθόμι-
νος τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις αὐτῷ πα-
ραίνεσι καὶ λέγουσιν μετὰ νουθεσίας
ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς σραδίον, ὅτι ἰδοὺ
οἱ ἐξ ἡμῶν ἀμάρτωλοι ἐνέτφισαν
τόξον, τὴν τῇ ἀνθρώπωνων παρὰ-
μάτων ἐπιμέλξαν καὶ φροντίδα,
καὶ ἠτοίμασαν βέλη εἰς φάρετραν,
τὰ τῇ διαβολῇ αὐτῶν ἐναποτιθέ-
μενα πονηρὰ βελέματα καὶ δια-
νοήματα, ἀφ' ὧν κατὰ ποζεύσονται ἐν
σκοτομῇ βελεύονται οἱ ἀλά-
στορες τοὺς δὲ Θεοὺς τῇ καρδίᾳ. Τῷ
ποίνῳ θαυμαστὸς πατὴρ τῇ προ-
σδοχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τῆς λόγου
καὶ τῇ ἀδελφῶν φιλοδίᾳ προσ-
καρπευόντος, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν
στρατηλάτης, Πολύδουκτος
τοῦ ὀνόματος, ἀπὸ τῆς παροικίας Με-
σουβιανῶν τῆς Καλαβρίας, φέρων
μετ' αὐτῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κατηρό-
μενον ὑπὸ σφοδρωτάτῃ δαίμο-
νος. προσπεσὼν αὐτῷ πρὸς τοὺς
πόδας τῷ μακαρίῳ πατρί πα-
ρεκάλει αὐτὸν ἀλαγχιδῆναι ἐπὶ
αὐτῷ, καὶ ἐλεῆσαι τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ,

τοῦ ἀπαλλάξαι τὸ αὐτὸν τῷ δὲ
 νου πνεύματος. ὁ δὲ ὄντας υἱὸς
 τὸ χριστομῆτες ταπεινοφροσύνης
 ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτόν· πίστευ-
 σον ἀνδρῶτα, ὅτι ἐδέχοντο πα-
 ρελάσαι τὸν Θεὸν τὸ δωρήσασθαι
 τῇ ταπεινώσει με χάριν ἰαμά-
 των, ἢ πονηρῶν πνευμάτων ὁπο-
 σοβῶ. ἔδοξε τῷ πολλῶν με ἀ-
 μνηστῶν διευαγγέλιον συγγνώ-
 μῃ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀ-
 παλλαγῇ τῇ ἀπὸ παρενοχλω-
 των με πονηρῶν λογισμῶν. Δευ-
 ρε τοίνυν αὐτὸς ὡς παρακάλεισεν τὸν
 Θεὸν μᾶλλον ὑπὲρ ἐμῆς ἀδελφῆς, ἡ-
 πώας αὐτοῦ ῥυθίλῃ τὸ ἀνικητοῦ-
 πόν με δαιμονίων πολλῶν. ὁ γὰρ
 σὸς υἱὸς ἐν δαιμόνιον ἔχει, καὶ αὐτὸ
 ἀκουσίως, ἵστας δὲ καὶ πρὸς σωτη-
 ρίαν τῆς ἰδίας ψυχῆς, ἔτε πρὸς
 παρωχικότων ἀμνηστῶν ἐκ-
 λύθωσιν, ἔτε καὶ πρὸς μελλόν-
 των ἀνακοπήν. ἐγὼ δὲ τῇ ἐμῇ
 ῥαθυμίᾳ καὶ ἀμνηστῇ κατ' ἐκείνῳ
 δουλεύω χυλίσσει τε καὶ μυεῖται
 δαιμόνων. πρὸς ἀπόλψαν τὸ ψυ-
 χῆς μου. ταῦτα εἶπὼν, καὶ ὑπα-
 ναχωρήσας μικρὸν, ἀπέκρυψεν
 ἐκ τῶν ἡμερῶν πινυ, διδοίκατος μή
 πως ἰαδύντος τοῦ δαιμονιοζομένου
 ἐξ ἡδύς ἢ φήμῃ κατ' ὅλης τῆς χεί-
 ρας, καὶ ἡ ἐκείνου αὐτὸν ἡρεμή-
 σαι ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. ὁ δὲ Πο-
 λύευκτος κατωχυνώσας αὐτοῦ τὸ
 καρδίαν τῇ πίστι καὶ τῇ ὑποτάξει, δι-
 καρ-

ligno spiritu. Ille germanus
 plane humilitatis Christum
 imitantis filius respondit: Nū-
 quam, mihi crede, rogaui
 Dominum, ut me tenuitati
 donaret curationum gratiam,
 aut spirituum malignorum
 depulsionem. Utinam impe-
 trare à Deo possem multorum
 meorum veniam peccatorum;
 & liberari à pravis cogitatio-
 nibus, quæ mihi assiduo mole-
 stæ sunt. Ipse tu magis pro
 me ad Deum preces effundi-
 to frater, si forte liberari
 queam à multis circumobsti-
 dentibus me daemonibus.
 Nam tuus filius vnum habet
 daemonium, idque non sua
 sponte; fortasse verò ad sa-
 lutem animæ, siue ob præte-
 ritorum expiationem crimi-
 nū, siue ob futura ad cautelā.
 Ego vero in segnitie & socor-
 dia mea quotidie subijcior in-
 numeris daemonum copijs in
 perditionem animæ meæ. His
 dictis paulum se subduxit, &
 per dies aliquos latuit; veritus
 ne si liberaretur oppressus à
 damone, fama per totā ema-
 naret regionem, & sibi nō per-
 mitteretur in loco illo quiete
 viuere. At Polyeuctus fide
 & spe cor suum muniens non
 N 2 abi.

abibat è monasterio, sed ieiunio se affligebat, & cum lacrymis dicebat: Non recedā hinc, donēc filius meus curetur. Perspecta Beatus vir præclara eius fide & patientia, misertus est ipsius, & filij; reuersusq. in monasterium secū ipse rem grauitè ferens aiebat; quid huic homini faciā ignoro: nam & sanato, & non sanato eius filio, vtrinquē nobis vexatio imminet. Ceterum nullo modo passus vel intueri oppressum à dæmone, vocatum sacerdotali ordine fungentem iubet ire in oratorium, & fusis super ægrotum precibus vngere illum, de oleo lampadis, ac dimittere. Quod vbi factum, statim iuuenis sanitati restitutus est, egresso instar fumi de naribus eius dæmone. Quod pater eius cum vidisset, gaudio atque admiratione simul affectus filium præhendit, vnaquē cum illo ad Patris gēua procidit, gratias Deo agens & ipsi, qui solo iussu malignum spiritum è filio depulisset. At beatus Pater vehementi sermone vsus præcepit illi, ne cui rem diceret: Deus enim, inquit, tibi non ego, curauit filiū:
& be-

καρτέρη ἐν τῷ μοναστηρίῳ νηστῶν καὶ κακουχούμενος, λέγων μὴ δακρύων· ἐκ ἀναχωρήσω τ' ὧδε, ἕως ἃς ὁ υἱός μου ἰάσῃ. ἰδὼν οὖν ὁ μακάριος τὴν ἐνδεον αὐτὴν πένει καὶ ὑπομένει, ἀπλαγχισθεὶς ἐπ' αὐτῇ καὶ ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐλθὼν, ἐδυσφόρη ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ; ἔκ οἶδα· ἢ γὰρ ἀμφοτέρωθεν πειρασμὸς ἡμῖν προσήσται, ἢτε ἰαθῇ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἢτε καὶ μή. ὁμῶς οὖν μηδὲν καταδεξάμενος καὶ διάσας τὸν πενόμενον, καλέσας τὸν δ' ἰερατῆα τὴν τάξιν ἐνδεδυμένον, καὶ δὲ αὐτὸν ἀπῆλθεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ ἐπέμψας τὰ νοσοῦντα, ἀλάφαιτε αὐτὸν ἐλαίῳ τῷ καινῷ καὶ ὀλίγῳ καὶ ἀπολύσα. τοῦτε δὲ χρομένη, ὡδὲ χῆμα ὁ νέος ἰάσῃς ἡξιώθη, τὸ δ' αἴμονος ἀπὸ τῶν ἀσθητικῶν αὐτῆς ὡσεὶ καπνὸς ἐξελθόντος. ὅπερ ἰδὼν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ χαρὰς πληθεὶς, ὡδὲ λαμβάνει αὐτὸν καὶ προσπίπτει μετ' αὐτῶ τοῖς τοῦ πατρὸς γόασιν, ἀρχαῖσιν τῷ Θεῷ, καὶ αὐτῷ τῷ δὲ μόνῳ προσάξας τὸ πονεῖν πνεύματος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπελάσαντι. ἐμβειμησάμενος δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος, παρήγγηλε μηδενὶ τοῦτο εἰπεῖν· ὁ Θεὸς γὰρ φησὶν ἰάσατο τὸν υἱὸν ἐκ ἐγώ καὶ

καὶ ἐλογήσας αὐτοὺς ἀπέλυσεν
αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τῶν δοξάζοντας τὸ Θεόν. τούτῳ
δὲ τῷ ἔργῳ πολλοὶς ἀπὸ δαιμό-
νων ὁ δαυμώσιος ἐθεράπευσε μο-
ναχῆς καὶ λαϊκοὺς τοὺς μὲν ἐλάττω
δὲ τῶν ἱερέων ἀλάφρων, αὐτὸς
μηδέποτε κατὰ δέξά μιν μέγχι
καὶ τὸ δὲ χρεὸς σφεαγίδος ἐπ' αὐ-
πὶς· τοὺς δὲ ἀποστόλων παρὰ
ταῖς τῶν μακαρίων ἀποστόλων τε
καὶ μάρτυρων θήκας ταῖς ἐν τῇ Ρώ-
μῃ, εἰπὼν καὶ τὴν ὁδὸν ἐκκαθα-
ρίζοντα, τῶν μακαρίων πατρὸς ὁ-
φθαλμοφανῶς αὐτοῖς ἐπιφανομένῃ,
καὶ τοὺς δαίμονας εἰς αὐτῶν ἀ-
πέλαίνοντος. τούτο δὲ ἐγένετο, ἵνα
μὴ κενὴ ἡ πίστις ἡ παρὰ τὸν ὅσιον
αὐτῶν ἀναδεδείχθῃ, καὶ ὁ κόπος ἀ-
νόητος τὸ καταφυγῆς. Εἰ γὰρ καὶ
λόγῳ ταπεινοφροσύνης φανερώ-
σθαι ἐπέδραστο αὐτοῖς, ἀποφύγων
τὴν τῶν ἀνιδερότων ἔπαυτον, ἀλ-
λά τῇ φιλαθεσπία νικαμένους,
ἀπὸ τῆς κρυπτοῦς καὶ κέλλης αὐτῶν
ταῖς πυρίναις ἐντέλλεσι κατέφλε-
γε τὰ δαιμόνια, καὶ τὰς νόσους ἀ-
πήλαυσε. ἀπερ' ἅπαντα εἰ κατὰ
μέγας βελιθέειν γραφὴν ὡδα-
δουῶμαι, ἐκ ἐπαρκείᾳ μοι ὁ χρεὸς
τῇ δρομῇ ὡδαξέων· ἀρκεῖ
δὲ τοῖς δόξα βέσι καὶ ἐκ μέγας τὸ
ὅλον καταλαβέσθαι, ὡς εἰς ὀνύ-
χων τὸν λέοντα. δέδωκε δὲ αὐτῷ
χαρὶν ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἐκ μόνον
τοῖς

& benedicēs dimisit illos do-
mum in pace, gratias Deo
agētes. Multos porro in hunc
modum admirandus vir dæ-
monibus obsessos liberavit tū
monachos, tum laicos, siue
oleo per sacerdotes inungens;
eo quod ipse numquam vel so-
la manu benedictionem illis
impertire voluerit: siue Romā
mittens ad beatorum Aposto-
lorum & martyrum tumbas.
Quibus tamen, dum irent,
liberari contingebat, apparē-
te illis manifeste beato Patre,
ac dæmones depellēte. Quod
fane fiebat, ne fiducia, qua B.
Patrem laturum opem illi spe-
rabant, vana ostenderetur, &
inanis confugientiū ad ipsum
labor. Nā etsi humilitas ani-
mi efficiebat, ne palam super
illos preces effunderet, ut hu-
manas laudes vitaret; pietate
tamen victus, dum lateret in
cella, dæmonia suis igneis sup-
plicationibus vrebatur, & mor-
bos fugabat. Quæ si vellem
omnia, vel minutissima nar-
rando, scriptis mandare, tem-
pus me plane præterlabens
deficeret. Satis erit pijs homi-
nibus ex parte totum capere,
tanquam ex vnguibus leonē.
Dederat vero illi omnipotens
Deus

Deus non solum vt singulos quosque ad se venientes pie subleuaret afflictos, & varijs malis oppressos, ac mederetur; sed Ciuitates quoque totas vt eriperet periculis, & calamitatibus liberaret. Quod planum fiet exemplo, quod referam.

Regebat olim vtrāque provinciam, Italiam inquam & Calabriam nostrā, Nicephorus dignitate Magistri præditus, primus & vnus vt hoc magistratu fungeretur missus à pijs Imperatoribus in eas provincias. Hic igitur animi magnitudine, & magistratus amplitudine inflatus consilium habuit humana opinione non improbandum, sed vtilitatem præferens, Dei tamen voluntati obnitens, & nullo modo admittendum, vt rei finis ostendit. Cogitauit enim singulis Calabriæ ciuitatibus naues illas ædificare, quæ vocantur Chelandia: quibus nō solum ipsæ Vrbes tutæ essent ab incurfibz hostium, sed vicina etiam & hostilis Sicilia, debellaretur. Quod ægre ferentes Rossanēses, vt qui Chelandiorū huiusmodi ministerio assueti non essent; cum facta iam, & in mare deducenda

τοὺς καθ' ἑκάστην πορτοχρμένους αὐτοὺς, ὁ λιβορμῆους καὶ παντοίας ἀνάγκης συνεχομένοις ἦσαν καὶ ἰᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ πόλεων ὀλοκλήρον ἐν κινδύνῳ ἀπλάμβάνεσθαι, καὶ λυτεροῦσθαι τῷ πλείστῳ. δηλαδὲ δὲ τοῦτο τὸ νῦν ρηθισμένον.

Εκράτη ποτὲ ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν, Ἰταλίας ἔ καὶ τῆς κατ' ἡμᾶς Καλαβρίας Νικηφόρος ὁ μέγιστος, θεῶτος καὶ μόνος πρὸ μεγίστῳ ἀξιώματι τούτῳ ᾧ καὶ τῷ ὁσέβαν βασιλέων ἐπὶ ταῖς ρηθείαις χώραις ὑποσταίς. ὡς τε ὁ μέγιστος τῇ μεγαλοφυίᾳ καὶ τῇ ἀξίᾳ νικῶντος, βελῶν ἐβελύσατο ταῖς καὶ ἀνθεσπίας ἐννοίαις ὑπόδεκτον, καὶ δοκοῦσαν ὠφέλιμον, πρὸ θεῖκα δὲ βελήματι ἀντισταμένην, καὶ μηδὲως διωρόσπον, ὡς τὸ τέλος ἀπέδιδεν. ἐλογίσατο γὰρ ἐφ' ἑκάστη τῇ τῆς Καλαβρίας πόλεων κατασκευάσαι τὰ λεγόμενα χελάνδια, καὶ δι' αὐτὰν ἐ μόνον ἑαυτὰς φυλάττειν ἀσφαλεστάτας καὶ ἀνεπιβελύτοις, ἀλλὰ καὶ τῶν γείτονα καὶ ἐχθρὰν Σικελίαν ἀφανισμῶ ᾧ δουῶναι. τοῦτο δὲ μὴ ἐνεγκόντες οἱ πάτριοι Ρωπάνες, ὡς ἀσυνήθεις ὄντες τῇ χελανδοῖς δελύειν, μετὰ τὸ ἤδη ταῦτα κα-

τα-
essent;

τασι δ' αὖτε, καὶ μέλλεν τοῖς τῆς
 θαλάσσης νῆτοις ἐπιβιβάζειν,
 ζήλευ δ' ἐμὸς πῆλ' ἀφ' ὧν τῶν
 περ' αἰνικῶντα, ὡς πάντας Κα-
 λαβριώτας· παμπληθεὶ ὁρμή-
 σαιτες, καὶ πυρὸς καὶ μεγίστου δ' ἐν-
 βεῖν τὰ τε πλοῖα κατέκαυσαν, καὶ
 τοὺς πορθοκαρῶν ἐκεφαλαίω-
 σαν. τοῦτο δ' εἰς μεγίστην ὁργὴν
 καὶ ἀγανάκτησιν καὶ τῶν Ῥωσσι-
 νῶν τὴν μέγιστον ἤγαγεν, ὥς δι'
 αὐτῶν καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὸ βύ-
 λμα αἰσθῆναι. ὅπερ νοή-
 σαντες οἱ τὸ Ῥωσσινοὶ πάτριον, καὶ
 καταγόντες τὸ ἐαυτῶν ἀβελίας
 καὶ ἀταξίας, τῶν δύο τὸ ἐν ἐβου-
 λῶσαντο· ἢ παντὶν ἡ πόλεμον,
 καὶ φανερὰν αὐτοποταξίαν ἐργάσα-
 σθαι, καὶ κατὰ τὸ κακὸν ἴασθαι·
 ἢ τῇ τῶν χρημάτων ἐκδοσὶ καὶ
 τῶν πλῆθ' ἡ δόξαν τὰ πάντα
 ὀξυμενέσθαι. ἀμφοτέρωθεν
 δὲ αὐτοῖς δίδον καὶ ἐπαχθεὶς τυ-
 γχάνον τὸ ἐπιχέριμα, βυλῶν βε-
 λῶνται ἀγαθῶν καὶ σφόδρα ὠ-
 φέλμων. ἐπὶ τὴν ἀσπίδα πύργον,
 πατέρα τὸ ὅσον καταφύγουσι,
 μεσότην γῆρας αὐτὴν τὴν πορ-
 ρατοῦ ἰλιούμφοι, καὶ τῇ δυσ-
 πησί τὸ αὐτοῦ ἀρίστου τὴν θυμὸν
 καὶ τὸν βίον τὸ ἀρχόντος. τότε δὲ
 ὁ Θεωπίσιος μηδὲν ἑαυτοῦ ἀνα-
 βαλλόμενος, ἀλλὰ τὸ τοῦ Χρι-
 στοῦ ὄνομα προσβαλλόμενος, τὸ
 αὐτὸ κατ' ἑαυτὸν, καὶ τοῖς οἰκίτοισι τὰ

essent; feruore animi concitati
 (quo illi semper inardescunt
 præ Calabris omnibus) irruunt
 confertim cum flamma & tur-
 bulento impetu, nauesq. con-
 cremant, & nauium præfectos
 capite plectunt. Excanduit ad
 hoc Magister contra Rossanē-
 ses, & implacabili ira exarsit;
 quod exemplo illorum & re-
 liquæ Ciuitates consiliū eius
 fregissent. at Rossanenſes re-
 cognita, suæque temeritatis &
 amentia poenitentia ducti, al-
 terum sibi è duobus agendum
 deliberarunt; vel palam defi-
 cere, & imperij iugum pror-
 sus excutere, maloque malū
 curare; vel certè pecunia &
 munerum copia bilem irati se-
 dare. Sed cum angustijs vtrin-
 que premerentur, consilium
 cepere bonum & perquā vti-
 le: Ad inconcussam turrim
 confugiunt, sanctum videlicet
 Patrem, rogantes vt seque-
 strem se præberet, & suæ virtu-
 tis reuerentia Principis iram
 restingueret. Ergo nulla in-
 terposita mora eximius Pater
 inuocato Christi nomine per-
 rexit ad Urbem, & ciuibus op-
 portuna consilia dabat; Cuius

etiam

τὰ ὑπόλοιπα συμβούλευεν. οὗ
 περ

etiam auctoritate freti portas
aperuere, depositoque metu
Magistrum exceperere, ira in-
flammatum, & furore intume-
fcentem. Omnibus igitur ad
eius conspectum pauentibus,
nobilibus, & sacerdotibus ac
ceteris, solus Dei seruus an-
testabat, proque omnibus
defensionem suscipiebat: cuius
virtutem Princeps veneratio-
ne prosequens, & diuinā libere
loquendi fiduciam cum efful-
gente in eius ore gratia San-
cti Spiritus obstupescens, te-
meritatis ac damni totius iu-
diciū ipsi permisit. Ad quē
vir sanctus leni planaue ad-
modum voce respondit. Fatē-
dum est, admissum esse crimē
nimis graue & enorme. Sed
si pauci id egissent, aut primo-
res Ciuitatis, accusandi certe
essent, tuoq. sapientissimo iu-
dicio condemnandi. At quia
totius populi crimen est, & cō-
mune est omnium, quod in-
considerate est gestum, licet
ne tibi tantam multitudinem
ferro trucidare, urbemq. adeo
munitam Deo & Imperatori
nudare incolis? & ille; Nequa-
quā gladio perimemus Pater,
neque occidemus quemquā,
sed facultates eorum Fisco ad-
dice.

περὶ τῇ πεποιθήσει τὰς πόλεις ἀ-
νοίξαντες, παρρηϊαῖτες τὸ μέγ-
ιστον ὑπεδέξαίτο, τῇ δὲ τῇ περὶ
σμένον, καὶ τὰς θυμῶν καταιδά-
νουντα. πάντων τοίνυν ἀπὸ πρε-
σβυτέρων αὐτοῦ προσηθέντων, ἀρχόν-
των τῶν καὶ ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν,
μόνος ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος προσέτα-
το, καὶ ὑπὸ πάντων ἀπολαλόμε-
το. εὐπνοὸς τινὲς ἀρετῆς ὁ ἀρχὼν
αἰδοῦμενος, καὶ τινὲς ἐνθεον παρρη-
σίαν συνὲ τῇ ἐπιλαμπρούση ἱπ-
ποκράτωρ αὐτοῦ χεῖρι τῶν ἁγίων
πνεύματος ἐκπληττόμενος, αὐ-
τῶν τινὲς κείσιν τῆς τοιαύτης ἀτα-
ξίας τῇ καὶ ζημίας ἐπέβρεπεν. πρὸς
δὲ ὅστις προέειπε τὸ μέγα καὶ σα-
φὲς ἀπεκρίνατο. Ομολογητέον,
ὅτι σφόδρα κακὸν καὶ ἄτακτον
πράγμα γέγονται. ἀλλ' εἰ μὲν
ὑπὸ ἀριθμητῶν ἀνδρῶν, καὶ
αὐτῶν τῶν ὑπορχόντων τὸ ἔργον
προεκαχωρήκη, κατὰ γνώσιν αὐ-
τῶν ἤρχον καὶ ὑποδίκου τῇ σοφω-
ταίᾳ σε κείσῃ. ἐπεὶ δὲ δὲ τοῦ
πλήθους παντός ἐστὶ τὸ ἐχέρι-
μα, καὶ πᾶσι κοινὸν τὸ τῆς κα-
κοπραγίας ἀβούλημα, ἐξέειπεν
μακάρεα ὡδαδούαι πλήθος
τοσούτων, καὶ ἔρημον καταστήσαι
τὸ τοιοῦτον φερούριον Θεοῦ καὶ
τοῦ βασιλέως; καὶ ὁ μέγιστος ἔφη·
οὐ μακάρεα ὡδαδούαι πάν-
τες, οὐδ' ἀποκτενοῦμεν πινά, ἀλ-
λά τὰ αὐτῶν ἀποθησαυρίσμεν
τοῖς

τοῖς βασιλικαῖς βαλάντιοις· ἵνα
 ἐν τοῦτοις σωφρονιζέμενοι, μικρὰ
 ἐλπίσιν μὴ ἐξέλθωσι. Καὶ ὁ
 φίλος τῇ σῇ ἐκδοχῇ, ἦν ὁ
 ἄγγελος, εἰ τὰ βαλάντια τὰ
 βασιλικά καταφορῶν, τὴν τὴν
 ψυχὴν ἀπολέσῃ; πῶς δὲ καὶ ἀ-
 φιδέσεται σοὶ ἐμὸν τὰ τὰ ἐ-
 παρτίῳ βασιλεῖ ὀφλήματα, ἀλ-
 λά καὶ τὰ ἐπὶ τῇ, μὴ ἀφίεντι
 τοῖς ἀφελῶς καὶ ἀσυνέτως τὰ
 κέρτῃ σου πᾶσι, σήμερον ὄντι,
 καὶ αὖτις ἐχὺ ἀρχόντι; Εἰ δὲ
 καὶ ὡς εὐλογον πᾶσι τὸ φάσιν,
 τὴν τὴν βασιλείῳ ἀποφασιν ἡμῶν
 περὶ βαλάντιον ἐβούλητο φά-
 σαι τὸ ἐγκλημα, ἔασον τὴν
 ἐμὴν ἐκδοχὴν χαράξαι πρὸς
 τὴν ἐκδοχὴν· καὶ εἰπὶ δὲ
 αὐτὸν κελύσῃ τὸ ὄσσεβες αὐτὸν κέρ-
 τος, μὴ πάσης περὶ τῆς πελ-
 σομεν. ταῦτα ἀκούσας ὁ Μάγ-
 στρος ἀπακρίνατο· ἡμεῖς μὲν ὁσιώ-
 τατε τὴν περὶ σὲ τοῦ ἁγίου Βα-
 σιλέως ἐννοίας ἐπιστάμενοι, δωρε-
 μῶς σοὶ τὴν ποταμὴν τῇ νομι-
 σμῶν ἐκποιν, πλέον ἢ δύο χι-
 λιάδων ἀριθμὸν περὶ εἶχουσαν. τὸ
 δὲ τῇ ἀρχόντων κεφαλὰς κλάσιον,
 καὶ τὸ ἄπλεον σὺν ξίματι παρὶ σὺν
 ἐκ εὐλογον οὐδὲ δίκην. τότε ὁ
 παμμεγάλους φάσιν περὶ καὶ
 συμβολαῖς λόγοις πέπλε καὶ
 αὐτοῖς μεγαλοφύχως χαίρειται
 αὐτὰ, καὶ τὴν αὐτὴν διεκδίκησιν,
 μὴ

dicemus, ut hoc modo cau-
 tiores effecti, maiora in poste-
 rum non audeant. Cui sanctus
 Pater: Quid vero proderit tuæ
 excellentiæ, si Imperatorias
 crumenas lucro oneraveris,
 animam vero tuam perdide-
 ris? Quomodo verò tibi remit-
 tentur quæ debes non solum
 cælesti Regi, sed etiam terreno,
 si non ipse delinquentibus stul-
 te & insipienter in excellen-
 tia tuam remiseris, qui es ho-
 die, & cras non eris? Si verò
 nobis ut iustum prætextum
 obtendens, Imperatoris man-
 datum, delicto veniam ne-
 gas; permitte tenuitati meæ
 scribere ad eius maiestatem;
 & quicquid iusserit pium eius
 imperium, toto animi studio
 exequemur. his auditis respō-
 dit Magister: Nos quidem Pa-
 ter sanctissime, sacri Impera-
 toris studium in te scientes,
 tantam pecuniæ solutionem
 tibi largimur, quæ duo millia
 nummum excedit: Verū Præ-
 fectorum necem, & inhonorā
 confractionem impunita re-
 linquere, nec rationabile, nec
 iustum est. Tunc vir beatissi-
 mus hortationis & cōsiliij ver-
 bis usus persuasit, ut ea quo-
 que animi magnitudine con-
 dona-

donaret, & poenæ irrogationē
sibi remitteret, quæ ad quin-
genta numismata non pertin-
gebat. Cum hæc Beati Patris
opera feliciter transacta esset,
conuersa est indignatio in id
temporis exactorem; Grego-
rius hic erat cognomēto Ma-
leinus: & cum lateret, multo
labore, & plurimum impensis
precibus impetrare potuit B.
Pater, vt ad Magistri conspe-
ctum perduceretur. Vt verò il-
lum vidit Magister; quod ali-
ter non valeret cor ebulliens
erumpere ob sancti Patris re-
uerentiam; surgens cum ira
maledixit illi, & omnibus do-
mesticis eius, & omnibus quæ
possidebat, ab equo & boue
vsque ad gallinam & canem,
& reliqua omnia. Ille timore
corruptus nihil omnino respō-
debat; sed quia Protospatha-
rius erat, permiffum illi fuit, vt
federet; tumq̃. Magister ad il-
lum: Vade miser cū malignis
tui similibus, pingite vobis B.
Nili imaginem; nec definite
illā colere, & gratias illi age-
re. Nam per sacri Imperatoris
caput, vos illi amplius hono-
rem non deferretis. Omnibus
igitur prudēter sedatis, riteq̃.
compositis, Pater beatitudine

paci-

μή μὲν τῶν παντακτοῦν νομι-
σμάτων ἐκπληρῆσθην. τοῦτων
πολύ τῇ τῷ ὅσις παρὸς αἰπλή-
ψα καλὰς ἀποπεραιωθέντων, με-
τεξάπη ἡ ἀγαθὰ κτισίς ἐπὶ τῶν
καὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας περὶ τὸν-
τα, Γρηγόριος δ' ἔτος ἐπὶ ὁ καλὸς
μῦθος Μαλείνος· ὃν περ σὺ πολ-
λὰ ἀγῶνι καὶ σφοδρᾷ πρὸς καλή-
σθ' ἐξίχυσεν ὁ μακάριος κατα-
ξιώσας τὸ Μαγίστρου ἐπόψεως κε-
κρυμμένον τυγχάνοντα. ὃν ὁ Μά-
γιστρος διασάμνος, καὶ μὴ ἔχων
πᾶς ἀποκενώσῃ τὸ ἐκβεασματὶ
καρδίας αὐτῆς, τὸν ὅσιον εὐλαβε-
μῦθος, ἀνάσας μετ' ὀργῆς κατη-
εάσατο αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς ἐν
τῷ οἴκῳ αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτῆς ἀπὸ ἵππων καὶ βοῶν
μέχρι καὶ ὄρνιθες καὶ κυνὸς καὶ
παίων τῶν λοιπῶν. αὐτοῦ δὲ τῷ
φόβῳ συνεχομένη καὶ μηδὲν ὅλως
ἀποκειναμδρόν, ἐπεξάπη κατῆ-
σεν ὅτι τὸ περὶ τοσούτου αὐτὸν
τὸν εἶπεν. καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ
Μάγιστρος· ὕπαγε ταπνέ σὺ τοῖς
ὁμοίοις σου κακόφροσι, ποιήσατε
εἰκόνα Νείλῃς τῷ ὅσις, καὶ μὴ παύ-
σῃς περὶ σκυνοῦντες καὶ ὄχα-
εισίας αὐτῆς ἀναφέροντες· ἐπεὶ
μὰ τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγίας βασι-
λέως, πλέον ὑμεῖς δόξαν οὐκ ἐδ-
δοτε. Ἀπαντᾷ δὲ συνεπὶς λοι-
πὸν ἡμερώσας καὶ εὐμαρίσας ὁ
τῷ εὐεχέσθαι τοῦ μακαρίου
ὄν-

ὅπως ἀξίος, ἀνελθὼν εἰς τὸ
 μοναστήριον, τῷ Θεῷ τὰς εὐχα-
 αὐτοῦ ἀποδίδου, καὶ τῇ χερί
 αὐτοῦ τὸ πᾶν λογίζομενος· σφό-
 δρα μὲν δυσχεραίνων καὶ ἀγρό-
 μορος ἐν τῷ σωματικῷ μὲν τῷ
 ἐργαζομένων τ' ἀνομίαν, καὶ βλέ-
 πῃ τῷ τοῦ κόσμου ματαγότῃ
 ὁ τὸν κενὸν δόρυβον, ὁ τῷ ἑρα-
 νίων ἐπὶ πῃ καὶ τῇ ἡσυχίᾳ ὡς
 γνήσιος· συγκαταβαίνων δὲ καὶ
 ὁχλοῖς, καὶ ἀρχαῖς συναγελαζό-
 μορος, διὰ τὰ πολλὰ πάχων καὶ
 κινδυνῶν δὲ τῷ τῷ ἀδικου-
 μένων, ἢ καὶ δικαίως πολλάκις
 παχόντων ἀντίληψιν καὶ διεμύ-
 ωρεσιάν. ποσάκις γὰρ ἱερὰ ἐκ-
 δικήσεως καταπονέμενος ἰσχυρῶς
 ὑπὸ τῷ μὴ φοβούμενων τὸν Κύ-
 ριον, πεζοπορίαν ἐσείλατο, καὶ
 κακοπάθειαν ὑπερῆξάτο; χερμα-
 νος μὲν καὶ κεφαλῆς τ' ὀμβρὸν δι-
 χόμορος, καὶ τῇ πικρότητι τ' ἀέρον
 χεῖρας τε καὶ πόδας ἀπονάρκμα-
 νος, καὶ ἀπαιτῶν τὸ σῶμα τῷ ψυχῇ κα-
 ταπονέμενος, δὲ τὸ ἐνὶ καὶ σμικρῷ
 χιτῶνι περιεσάλλεσθαι; δέρις δὲ
 δάλωφ καυσούμενος, καὶ κόπῳ καὶ
 πένῃ καὶ διψῇ συνεχόμορος; ἀπὸ
 ἀπαντὰ θνητῶς ὑπερφύει δὲ τ'
 ἐντολῶν τῶν λέγουται· Ρῦται
 ἀπαγομένους εἰς θάνατον, καὶ ἐκ-
 περιού κτεινομένους μὴ φείσῃ.

Ποτὸ

trahuntur ad interitum, liberare ne cesses.

pacificorum verè dignus, se-
 cessit in monasterium, sua vo-
 ta Deo reddens, & totū quod
 fiebat eius gratiæ tribuens. &
 agerrimè quidem ferebat, do-
 lebatq. commercium cum
 operantibus iniquitatem, eo
 quod videret mundi vanitatē,
 & inanem turbam, rerum ille
 caelestium inspector, & germa-
 nus sacrae quietis filius; demit-
 tebat tamen sese etiam ad po-
 pulorum tumultus, & cum
 principibus agebat, multa su-
 stinens incommoda & peri-
 cula, ut ferret opem & prae-
 sens auxilium siue inique, si-
 ue etiam iuste mali quippiam
 sufferentibus. Quoties, ut pa-
 trocinium susciperet oppressae
 à non timentibus Dominum
 animae pedester confecit iter,
 & mala perpeffus est? hyber-
 no quidem tempore imbres
 capite sustinens, & aeris aspe-
 ritate manuum pedumq. stuporē
 ferēs, totoq. corpore rigēs,
 propterea quod una, eaque
 parua tunica utebatur: aestate
 vero caloribus ardens, labore,
 fame & siti male habitus? Quae
 omnia fortiter perferebat ob
 praeceptū illud; Erue eos, qui

Pro. 24. 18

O 2 Nam

Nam cum aliquando ter beatus Pater pergeret ad ferendum fratri cuidam subsidium patienti ab iniquis iniuriam, coactus fuit à patribus pedes sibi contegere vilissimis pellibus ad vim summi frigoris arcendam. Cum vero lignum maximum iaceret in via, qua transeundum erat B. Patri, statim atque pedem super illud posuit, hostili demonis opera factum est, ut lubrico pedum abreptus laberetur, & ligno crus offendente vulnus inflingeretur intolerabile; & beatus Pater deliquiū passus præ dolore & frigore & sanguinis defluxu putaret se deficere animam, & finem expectaret. Itaque phylacterium, quod semper gestabat, è sinu trahens (erat autē libellus, noui testamēti thesaurus) oculis, & labijs, & pectori illud admouit; dictoq. In manus tuas Domine commendo spiritum meum; paululum obdormiuit, vel potius defectum animi passus est. Apparuit verò illi Angelus confortans eum, ponensq. in ore eius quippiam instar mellis dulce. Statim ergo sese erigens, latioꝝ effectus, alacrius iter

quam

Ποτέ γὰρ πορεύομενος ὁ Ἐισόσιος εἰς ἐκδίκησιν πινός ἀδελφοῦ τῷ αὐτῷ ἀδίκων ἀδικουμένου, λυαγκάσθη ὑπὸ τῶν πατέρων περικταίναι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ὀτελή δέρματα, διὰ τὸ πάχος καὶ τὸ ψυχρὸς εἶναι σφοδρότατον. καὶ δὲ τὴν ὁδὸν κειμένην ξύλου μεγίστου, δι' ἣν περὶ τὴν πάροδον ἐμελλε ποιεῖσθαι ὁ ὁστος, ἐν τῇ τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ ξύλου πεθεῖναι, τῇ τοῦ ἐχθροῦ συνειργία ὀλιγὸς μὲν τῇ τῶν δερμάτων γλιχρότητι πᾶσι γινέσθαι, ἐπ' ἣν δὲ τῶν σκηνῶν τὸ ξύλον πληγῶν ἀφόρητον κατεργάζεσθαι. ὥστε λαβὸν διμήσαντα ἱμᾶκάριον ὑπὸ τοῦ πόνου καὶ τοῦ κρύους καὶ τῆς τοῦ αἵματος καταρρέουσας ὑπολέγεσθαι τὴν ψυχὴν, καὶ τὸ τέλος ἐκδέχεσθαι. ἐκβαλὼν δὲ ὑπὸ τῆς κόλπου αὐτοῦ ὅπερ αἰεὶ ἐβάσταζε φυλακτήριον· τοῦτο δὲ ἦν πυκνὸν, τῆς νέας δ' ἐκδήκης τυγχάνον θησαυρίσμα· καὶ τοῦτο τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς χείλεσι καὶ τῇ στήθι περιβαλὼν, καὶ εἰπὼν· Κύριε εἰς χεῖρας σου παρατίθημι τὸ πνεῦμα μου· μικρὸν ἀπενύσταξεν, καὶ μᾶλλον εἰπεῖν ὀλιγοθύμησεν. ὥσθι δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἐνιχνύων αὐτόν, καὶ πηδῆς ἐν τῇ σόματι αὐτοῦ ὥσπερ ἐν μέλι γλυκάζον. παραινῶν καὶ τοῦ αἵματος, καὶ χυμῶνος ἐν ἀδυσμῆ, ὅπως πᾶσι τῶν

ἁγίων

ὁδὸν ἢ ὡς ἔτινον ἐπαρξέτο, τῇ
τῇ ὁφθέντος ἀντλήσει καὶ τῇ ἀ-
ματος σαθέντος, & τοῦ πόνου λω-
φίσαντος. ἔλεγε δὲ ὁ θεαπέσιος,
ὅτι πολλὰς μὲν ἡδόμενος ἐν
πολλοῖς ὡς ἄγασιν Θεοῦ ἀν-
τλήσει, ὡς δὲ τότε, ἐδέποτε
ἔπειτα χείρας καὶ μεγίστης καὶ πλῆ-
ρους ὡς ἀκλήσεως. ἐνταῦθα γὰρ
δὲ ὡς ἀρξάναι τὸ ὅτι πῶς, οὐ
κατὰ ῥαχίδος, ταχέως ἀν-
ταρξάναι. ὡς Κυεῖς τὰ δαβή-
ματα ἀνθρώπου κατὰ θυμόν-
τος, καὶ τὴν ὁδὸν αὐτῶν δέλοντος.
Ταῦτ' οὐκ ἐπὶ τῷ ὡς τοῦ μα-
καρίου βοήθειαν τοῖς ἀνθρώποις
χρησιμεύειν ψυχικῶς τε καὶ σω-
ματικῶς ὅσον ὁ ἦν δικαίων ἐ-
χθρὸς, καὶ πᾶσι βασιλείων τοῖς ἀ-
γαθοῖς, ἑαυτὸν εἰς διωγμὸν ἑ-
αυτῶν, πᾶσαν τὴν δόξαν καὶ τὴν
πλοῦτον τῆς κόσμου συναγαγεῖν
ὡς ἦν ὁφθαλμὸν αὐτῶν, καὶ ἀμ-
βλυωπῆσαι αὐτὸν μὲν, ὅτι ἦν
ἀρετῶν θεωρίας, σεῖσται δὲ τὸν
κόσμον τῆς παρ' αὐτῶν ὠφελείας.
πολλοὶ γοῦν τὴν κατεργασίαν ἀρ-
χόντων πλῆθι χρημάτων ὡς ὅ-
φροντες αὐτῶν, τὴν οἰκονομίαν
ἦν μετ' αὐτῶν ἀδελφῶν, καὶ τὴν
ὡς εὐσείαν τῶν πτωχῶν ὡς ἐβάλ-
λοντο. ὁ δὲ ὡς περὶ σκύβαλα ὡς ὅ-
σπερ ὁμῶς ταῦτα, ἔλεγε τοῖς ἀρ-
χευσιν. ὅτι οἱ μὲν ἀδελφοὶ ὡς
τῇ Δαβὶδ μακαρίζον, ἔπειτα
τοῖς

quam antea faciebat; cū eius,
qui sibi apparuerat, ope &
fluxus sanguinis sterisset, do-
lorq. abisset. Aiebat autem
vir eximius, experrum sæpe
se fuisse Dei subsidium multis
in rebus, numquam tamen
ita præsentaneum & magnū
& plenum tanto cum refrige-
rio. Huc enim spectat illud;
Cum ceciderit, nō collidetur; *Ps. 36. 25.*
citò resurget, Domino dirigē-
te gressus hominis, & viam
eius volente. Videns porro
piorum hostis, & in bonos
invidia æstuans, quantum
auxilij ferret beatus Pater
tum animabus, tum corpo-
ribus hominum, studebat si
quo modo posset totam
mundi gloriam & opes subij-
cere ipsius oculis, ut hebetio-
rem redderet eorum aciem
ad spectandam virtutem; pri-
uaret vero mundum utilita-
te, quæ per illum fiebat. Mul-
ti profecto Principum, qui ad-
ueniebant, magnam pecunie
vim illi offerebant prætextu
necessitatis fratrum, qui cum
eo degebant, & alimonie pau-
perum. Ille vero hæc ut ster-
cora ne respiciens quidē, aie-
bat offerentibus: Fratres à Da-
vide beatos dici, si labores *Ps. 127. 2.*
ma-

1. Tim. 5.

manuum suarum comedant, & peccatis alienis non communient. pauperes vero de vobis quidem, ait, cōquerentur, detinentibus quæ sunt illorum; me verò laudabūt, vt nihil habentē & omnia possidentem.

Eunuchus Cubicularius cū Rofsanhū esset olim ingressus, nec vidisset ad se accurrisse Patrem; norat vero illum solo famæ rumore; miratus dicebat ad eos, qui præsentes aderāt: Vbi moratur Nilus monachus? & qua ratione nō venit ad me cum omnibus hegumenis audito meo aduentu? ita enim nec ipse Patriarcha me cū agere ausus esset, vt iactāter aduentū meū contempsisse videretur. Ad hæc illi: Monachus iste, de quo tua loquitur excellētia, nec Patriarcha est, nec Patriarchā timet, sed nec ipsū cūctis formidabilē Imperatorem. Sedet autem vna cum paucis monachis in monte, nullius ope indigens. Nam neque amplis finibus continetur, nec iumentorum copia deuinctus est: vnde nec vllam cum vllō homine controuersiam habet. Unicornis hic est, animal liberè sibi viuens: &

si illum volueris cum potestate

τοῖς πόνοις τῶν χερῶν αὐτῶν φάγων, καὶ ἀλλοτρίαις ἀμύρῃαις μὴ κοινωνήσωσιν. οἱ δὲ πτωχοὶ καὶ ὑμῶν μὴ κακῶς ἔχοντες, ὥς τὰ τέτων κατεχόντων. ἐμὲ δὲ θυμῶσιν, ὥς μηδὲν ἔχοντα, καὶ τὰ πάντα κατέχοντα.

Εὐνούχος ὁ Κοιτωνίτης ἐπελθὼν ποτε ἐν τῇ Ρυσιάνῳ, καὶ ἰδὼν τὸ μακάριον μηδαμῶς αὐτὰς προσδραμόντα. ἦν ἵστατο γὰρ αὐτὸν ἐκ μόνης τῆς φήμης. ἔλεγε θαυμάζων πρὸς τοὺς παρόντας. ποῦ ἡγάσθη Νεῖλος ὁ καλόγηρος; καὶ πῶς ἐπεσπῆλθε μοι μετὰ πάντων τῶν ἡγεμόνων, ἀκούσας τὴν ἐμὴν ἀφιξιν; τοῦτο γὰρ μηδ' αὐτὸς ὁ πατριάρχης ἐτόλμησεν ἀνέμοι καυχῆσθαι, καὶ καταφρονῆσαι τῆς ἐμῆς ἐλεύσεως. οἱ δὲ παρῆσαντες αὐτὰς ἀπεκρίναντο. ἕτος ὃν ἔφη ἡ σὴ ἐνδοξότης, ὁ καλόγηρος οὔτε πατριάρχης ἔστιν, οὔτε πατριάρχης φοβᾶται, ἀλλ' ἐδ' αὐτὸν τὸν πᾶσι φοβερόν βασιλέα. κέσθεται δὲ ἅμα ὀλίγοις μοναχοῖς ἐν τῇ ὄρεϊ, μὴ δειόμηνος πινὸς ἀντιλήψεως. οὔτε γὰρ πλάτφ' ὀρείων σιμῆς, οὔτε πλήτφ' βοσκημάτων σιωδῆς. διὸ ἐδ' ἀμφιβολίαν κέκτηται πρὸς τινα. μονόκερος ἔστιν οὗτος, ζῶν αὐτόνομον· καὶ εἰ θελήσῃς αὐτὸν μετ' ἐξουσίας ἀγαγεῖν,

adducere, numquam poteris faciem

γὰρ, οὐδ' ἄποτε διωθήσῃ τὸ πρὸς-
σωπον αὐτὴ καθύπαι. ταῦτα ἀ-
κούσας ὁ Κοιτωνίτης, καὶ ἐπὶ πλεον
τὸν ἄνδρα θυμώσας, γράφει αὐ-
τῷ ἐπιστολὴν δυσωπητικὴν, συμ-
πλίζας αὐτῇ καὶ ὄρκους φεικτικούς,
ἵνα εἴτε πρὸς αὐτὸν ἐξερχομένην
μὴ ἀποκρύψῃ ἑαυτὸν ἀπ' αὐτῆς,
εἴτε καταξίωσιν ἐν τῷ κάστρῳ ἀ-
σθενῆσαι καὶ ἐλθῇ αὐτὸν, καὶ
πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ. ὁ δὲ ὅστις
πατὴρ ἡμῶν Νίλος τὸ μὲν ἔχει τῆς
γερμανικῆς ἑρκείας, τὸ δὲ ἵνα
πάλιν ὁ ἀρχὴν αὐτῶν ὑπακούσῃ
ἐν τῇ πόλει τῇ πτωχῶν ὠδρακλή-
σῃ, καὶ λαμβάνει τὸ κάστρον, καὶ
πρὸς τὸ Κοιτωνίτικον εἰσῆλθεν. ὁ
δὲ διασπείδους χῆμα καὶ πρὸς-
σωπον προσεφίηκεν, μάλλον δὲ
ἀσφαλτικόν, προσεκίνησεν ἐπὶ
τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ κρατήσας
αὐτὸν τῇ χερὶ, εἰσῆλθεν ἄμφω
ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῷ. καλῶσας
δὲ ἵνα τῷ πσοπάτῳ αὐτῷ τὸ
εὐαγγέλιον ἐνεγκῇ, λίξη τῷ
μακαρίτῃ. Ἐπεὶ δὲ ἄρτι πατὴρ
τῇ τῷ ψάδους ὑπολήψῃ τὸ ἀ-
πιστον πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων,
θέλω σοι ὁμῶσαι πρὸς πληροφω-
ρίαν τῷ παρ' ἐμοῦ ἐπαγγελόμε-
νων σοι. ὁ δὲ πατὴρ πρὸς αὐτόν·
τὸ ἄρτι ἀσφαλτικὸν ἀποφαντικῶς
ἐντελλομένη καὶ λέγοντος· ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμῶσαι ὅλως·
ἦτω δὲ ὑμῶν ὁ λόγος, ναὶ ναὶ, καὶ
τὸ

III

faciem illius videre. Cum hæc
audisset Cubicularius, multo
magis admiratus est beatum
virum; epistolamq. supplicem
ad eum dedit, adiurans etiam
horrendis verbis, ut vel sibi
ad eum profecto se non sub-
traheret; vel certè non dedi-
gnaretur venire in oppidum,
& benedictionem sibi suisq.
omnibus impertiretur. At S.
Pater Nilus, tùm quia adiura-
tus erat, tùm ut & ipse Princi-
pem sibi ad auscultandum pa-
rationem redderet pro paupe-
ribus roganti, venit in oppidū,
& accelsit ad Cubicularium.
Ille habitum & faciem intui-
tus prophetica, imo verò an-
gelica, procidit ad pedes eius;
& manu eius prehensa simul
ingressi sunt cubiculum. tunc
præcepit cuidam ex fidelissi-
mis sibi, ut afferret librum
Euangelij, aitq. ad sanctum.
Quoniam beate Pater, suspi-
cio mendacij facit, ut homo
homini fidem non præstet; iu-
ramento tibi firmabo; quæ
promissurus sum. & sanctus
Pater ad ipsum: Cum sacrum
Euangelium certa sententia
pronuntiet; Ego autem dico Mat. 5. 34.
vobis non iurare omnino: Sit
autem sermo vester, est, est;
non,

non, non. Quod autē his abundanti-
 us est, a malo est: cur fide minus dignam excellentiā
 tuā ostendere studes, & exordium colloquij nostri ponere
 iniquitatem? Omnis enim, qui facilis est ad emittenda
 vera iuramenta, velox etiam est ad mentiendum: & cōtra.
 Ad quem Cubicularius: Iustū est beatissime vir, nec vobis
 Dei seruis quemquam mentiri; nec vos fidem non habere
 ijs, qui fideliter dicunt quod sibi videtur. Rogo igitur, ut
 audiens fidē meis verbis tribuas. Nullus mihi est consanguineus
 in hac vita, nisi mater inualida, quæ me materno affectu
 prosequitur. Diuitijs porro multis & possessione abundo plurima:
 mancipiorū est mihi copia, & iumentorum innumerabilis multitudo.
 Hęc igitur omnia Deo dicare cogitavi, ut sacram domum Monachis
 construam, si Deus cōsacritatis tuæ tetigerit, & mecum
 Constantinopolim veneris; ut per sacras tuas manus ego & mater mea
 induamur angelico habitu. Facerem vero, ut sicut modo mecum,
 ita cum sacris consideres Imperatoribus. Verba hæc mellis & picis plena cum audisset il-

τὸ εὖ οὖ· τὸ δὲ θεωρῶν ταύ-
 των ἐκ τῆς ποικιλίας ἔστι· ὅθεν αὖ-
 πείρας ὑπὸ τῆς αὐτῆς· θεωρῶν-
 ναι τῇ σῇ ἐνδοξότητι, καὶ ὑπὸ πα-
 ραινομίας τῶν συντυχῶν ἀπαρ-
 ξαδά; πᾶς γὰρ ὁ ἑτοιμος εἰς δοξ-
 κίαν, ταχὺς εἰς ψευδολογίαν, ὡς
 περ καὶ τὸ ἀνάπαλιν. ἀπεκρί-
 νατο ὁ Κοιτωνίτης· διχαρόν ἔστιν
 ὁσιώτατος μήτε ὑμῖν τοῖς τῆς Θεοῦ
 δούλοις πρὸς ψῆφον, μήτε ἡμῖν
 ἀπὸ τῶν τοῖς μὴ πίστεως τὰ δοξα-
 τὰ λέγουσιν. λοιπὸν οὐδ' ἀκούων
 ὡρακαλῶ τοῖς λόγοις μου πί-
 σθαι. οὐκ ἔστι μοι πῶς περὶ τῆς
 ἐν τῇ βίῳ τούτῳ ἀφ' αἵματος, εἰ
 μὴ μόνον μήτηρ ἀδελφάτος, τὸ εἰς
 ἐμὲ φίλτρον ἐκέρχουσα· ὑπάρχει
 δέ μοι πλοῦτος πολὺς καὶ κτήσις
 ἀπείρα, ἀνδραπόδων πληθὺς, καὶ
 βοσκημάτων ἑσμός αἰαεὶ θμῆ-
 τος. ἐλογισάμην οὐδ' ταῦτα πάν-
 τα τῇ Θεῷ προσηλῶσαι, μονα-
 χῶν φροντισέειν συσπράττωμα,
 εἴπερ κατένυχον ὁ Θεὸς τῶν ἀγνω-
 σιῶν σου, καὶ ἐν τῇ Κωνσταντι-
 πόλει συνήρχου μοι, ὅπως ὅτι τῶν
 ἁγίων σου χρεῶν ἐγὼ τε καὶ ἡ τε-
 κοῦσα τὸ ἀγγελικὸν ἡμέα ἐνε-
 λυσάμεθα. Ἐποίησα δέ σε ὡς νυνὶ
 μετ' ἐμοῦ, οὕτω τοῖς ἁγίοις βα-
 σιλεῦσι συγκαθεσθῆναι. Ταῦτα τὰ
 μέλιτος καὶ πίστεως ἀνάπλεα ῥή-
 ματα

la di-

κατὰ ὃ τις διακρίσεως λόγος
ἐκείνος ἀκούσας οὐ συνηπάχη
τοῖς ὑψηλοῖς ἐπαγγέλμασι τῶ-
ν τοῖς, ἀλλ' ἡσυχῇ τὴν χάριν βα-
λὼν ἐν τῷ στήθει, ὅπερ αὐτὸς αἰ-
εὶ ἔσθ' ὑπῆρχε, καὶ τὸ σημεῖον τοῦ
σαυροῦ ποισάμενος, τῷ Κοιτα-
νίτῃ ἀπεκρίνατο· Ο μὲν σιωπῶν
τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας ἔκ' ἡ συ-
νέσεως δίκλης, καὶ θεῷ διαπό-
δικης. πρὸς τοῦτον γὰρ ἐνάγων
ἡμᾶς ὁ σὸς πατήρ, ὡς βασιλεὺς ἐφη-
σεν· ὅτι ὁμοῖα ὅσιν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἐστὶν αὐτῶν καὶ οὐκ
ἐν ἀρχαῖς, ὅν' ἔργον αὐτῶν πα-
τέρες ἐκρυψε, καὶ ὑπὸ τῇ χάριτι ἐπα-
ργὰ καὶ πολλῇ παύσει ὅσα ἔχ'· καὶ
ἀπορᾶζ' τὴν ἀγρόν ἐκείνον· ἐμοὶ
δὲ ἀσύμφορον ὅτι καταλείψαντα
τὴν ἐρημίαν καὶ τοὺς συγκατοπα-
στούτας μοι πτωχεῖς, ἀνὰ τὰς
πόλεις ἀλᾶσται, καὶ αἰτὰ διχρᾶδι
φρονήσας παραίμαται. μὴ γὰρ ὅλ-
γισται δὲ Κοιναστανπολίως μο-
ναχὸς καὶ ἡγούμενος, ἵνα δὲ ἐμοῦ κε-
ρεθῶσιν οἱ ἐκείσε ὑποτασσόμε-
νοι, αἱ δὲ καὶ ὅλως παρρησίας τῇ ἐμῇ
ἐθιμότητι, κατὰ λαβὴν τῇ χάριτι
ἐν τῇ καθεζόμεθα, καὶ μὴ ἡμῶν τὴν
πεθλημῶν ὁδὸν ὁρᾶν. οὐδὲ πο-
τε γὰρ διανοήσῃ πτωχεῖ ἡμεῖς τῷ
πιδέματι, πρὶν παντελῶς πτω-
χίσθης τῷ σώματι· ὅπερ γινώσκων
κατὰρθωσεν ὁ ἐν ἀγίοις Ἀρσένιος.
ταῖς δὲ σὺ πάντα κατέλιπε τῇ ὁδοῖ.

σὺ

la discretionis lucerna, non
fuit illectus tam amplis pro-
missis, sed manum quietè ad
finem admouens, ut semper illi
moris erat; & signo Crucis se
se consignans, respondit Cu-
biculario. Tuæ quidem pieta-
tis prudentiæq. intentio præ-
clara, Deoq. pergrata est: ad
hanc enim nos inuitans Sal-
uator, aiebat per parabolam:
Simile est regnum cælorum, Matth. 13.
thesauro abscondito in agro, 44.
quæ qui inuenit homo abscon-
dit, & præ gaudio vadit, &
vendit vniuersa quæ habet, &
emit agrum illum. Sed mihi
non est utile relinquere soli-
tudinem, & pauperes qui me-
cum asperam degunt vitam,
& vagari per vrbes, & curas
negociorum suscipere. An-
forte Constantinopoli desunt
Monachi & Hegumeni, ut à
me tōdeantur, qui ibi mundo
renunciant? Quod si omnino
tenuitatem meā præfers, con-
fer te in secessum, in quo sedes
nostra est, & arcem cōfice nobi-
scum viā. nō enim poteris fieri
pauper spiritu, ni prius omni-
no fias pauper corpore. Quod
sciens Angelorū nūc cōtuber-
nalis Arsenius egregiè præsti-
tit. Tua vero omnia relinque

P

pote.

Agg. 2. 9. potestati eius, qui dixit: Meū
est argentum, & meum est au-
rum. &, Siquis non renunciat
Luc. 14. 33 omnibus quæ possidet, nō po-
test meus esse discipulus. Ad
hac non acquiescente Cubi-
culario, sed fieri quod ipse vo-
lebat adnitente, reliquit eum
B. Pater, & abiit. Eunti igitur
cum Davide propheta, & ad
suum reuertenti Monasteriū,
dum versiculum illum recita-
ret: In via hac qua ambulabā,
absconderunt laqueum mihi;
obuiam fit ei puella quædam
sola in media via; quæ præcur-
rens ante ipsum proiecit se
transuersam, cum deflectere
alio non liceret B. Patri. Tunc
beatus vir spiritalem assumēs
fortitudinē, & Satanae dolum
agnoscens, percutit quidem
ipsam baculo, quem in manu
habebat, acriter minatus; resi-
stijt verò velociter nulla inter-
posita mora, iuxta Prouerbiū,
& abiit. Et ex eo tempore
statutum habuit, vt nec sibi,
nec fratrum cuiquam solis ire
permitteret. Melius enim est,
inquit, duos esse quàm vnum:
Eccl. 4. 9. &, Væ soli, quia cum ceciderit,
non habet subleuantem se.
In his omnibus contra aduer-
sarium B. Pater noster Nilus cum se victorem per Deum, qui

σία τῶ φήσαντος· ἐμὸν ὅτι τὸ χρυ-
σίον καὶ τὸ ἀργύριον· καὶ, ὅς τις ἐκ
ἀποτάσσει ἅσιν τοῖς ἑαυτοῦ, ἐδύ-
ναται μου εἶναι μαθητής. Πρὸς ταύ-
τα τοῦ κοιτανίτη ἐνισταμένης, καὶ
τὸ ἴδιον δέλημα χυέσθαι φιλονει-
κούτος, καταλιπὼν αὐτὸν ὁ μα-
κάριος ἐξῆλθεν. Καὶ δὴ πορεύ-
ομεν σὺ Δαβὶδ τῷ προσφύ-
τῃ, καὶ πρὸς τὸ οἰκῆον ὑποσρέ-
φοντι μοναστήριον, ἐν τῷ λέγειν
αὐτὸν· ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἡ ἐπορεύο-
μεν, ἐκρυψαν παγίδα μοι· ὑπαν-
τῶ αὐτῷ κατὰ μίσλιν τὴν ὁδὸν
μία κόρη μοναχὴ ἥτις προσδρα-
μοῦσα ἐμφοροῦν αὐτῇ, ἐρρίψεν
ἑαυτὴν ἐν σενῇ διαβάσει, ἐν ἣ
ἐκ τοῦ ἄλλοθεν διέρχεται τὴν
μακάριον. τότε ὁ θεὸς αὐτῇ
πνέουσα πνεῦμα ἀνδρῶν ἀναλαβὼν,
καὶ τὴν δόλον τῆς σατανᾶς ἐπιγνοὺς,
τύπῃ μὲν αὐτῇ τῇ βακτηρίᾳ
τῆς χεὶρς αὐτοῦ ἐμβριμυσάμε-
νος, ἀπεπήδησε δὲ ταχέως μὴ
ἐλθοῖσας καὶ τὴν παροιμίαν, καὶ
ᾠχέτο. ἔκτοτε τοίνυν συνῆδον,
μηδὲ ἑαυτῶν, μηδὲ οἰκιστῶν τῶν
ἀδελφῶν κατὰ μόνας ἐπιξέπειν
πορεύεσθαι· ἀγαθὸν γὰρ φησιν οἱ
δυοὶ ὑπὲρ τὸν ἑνα· καὶ, εἰ καὶ τῶ ἐνὶ,
ὅτι εἰς πέση, οὐκ ἔστιν ὁ ἐγείρων
αὐτὸν. Ἐν τοῦτοις πᾶσιν ὑπονο-
μήσας ὁ ὁσος πατὴρ ἡμεῶν Νήλος
τὸν
dile-

πὺν αὐτὸν κληῖν δὲ τὴν ἀγαπῆ-
σαντος αὐτὸν Θεοῦ, καὶ δοκιμο-
παλαιστὴς ἀνὰ δόξαις ἐν τῇ τῆς
πάνης ὑπομονῇ, καὶ τῇ τῆς ἐκ λεί-
δων ἀρτοποιήσεως πειρασμῷ.
πρὸς τοῖς τῇ τῇ πάντος κόσ-
μου δόξῃ, καὶ τῇ τῆς χερματῶν
δοξοφορῇ, διὸν πῶς πῶς τῶν
πειρασμῶν πειρασμῶν. καὶ ταῦτα
οὐχ ἅπαρ, ἀλλὰ πολλάκις. καὶ
ἐν ἑτέροις πλείοσι πειρασμοῖς καὶ
νικήσας πολυμερῶς τε καὶ πολυ-
τρόπως. ἔδωκε δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῇ
περυγίᾳ τῆς ἱερῆς ἀκολουθίας
δοκιμασθῆναι, ὡς καὶ ἀνὰ δόξῃ
δὲ πούτε καταβληθῆναι. ὅρα
πῶς μιμητὴς αὐτὸς ἔχῃ καὶ πού-
τῃ τῇ διασώτῃ καὶ διδασκάλῳ.

Ἐν ἐκείναις γὰρ τῇ ἡμέρᾳς τε-
λευτήσαντος τῇ ἀρχιεπισκόπου
ἐν τῇ Ρυσίανῳ, ἑτέρῳ δὲ ζήτι-
σμός τοῦ δυναμένου τὸν τόπον
ἀναπληρῶσαι, μακρῇ γνώμῃς γε-
νοῖσιν αἰετὶς μικρῇ τε καὶ μα-
γάλῃ, τοῦ ἀπερσοδοκῆτος πε-
ρικρατῆς Χρυσόστομου τοῦ διακόνου
πατρὸς, καὶ βίᾳ τοῦτον τῇ θείᾳ
ἐκκλησίᾳ ἐγκαθιδρῶσαι, ὡς
αἰετὶ εἶναι ἔχοντα ὑπὸ λόγον, καὶ τῇ
λόγον ἐφάμιλλον κακῶς τῶν τῇ
βίᾳ. τοῦτο τοῖνυν βεβαιωσάμε-
νον, καὶ ὁρμησάντων ἀρχόντων τῇ
καὶ τῇ ἐξόχῃ τοῦ κλήρου πρὸς
τὸ πληρῶσαι τὸ δόξαν, πει-
ραμαζομένης, καὶ τῇ πατρὶ ἀνα-
γέλλῃ

dilexit illum : & probatum
pugilem praeuisset, & in fe-
renda fame, & in tentatione
mutandorum lapidum in pa-
nes, necnon spernenda totius
mundi gloria & pecunia ; per
quæ qui labitur, tentatorem
adorat : victorq. non semel ex-
titisset, sed sæpè, & in alijs
plurimis tentationibus, quas
multifariam multisq. modis
passus est ; oportebat sanè il-
lum in pinnaculo quoque tē-
pli postremo probari, si in eo
se vellet deorsum mittere. In
quo vide, quàm benè Domi-
num ac magistru sit imitatus.

Per illud tempus defuncto
Rossani Præsule, quærebatur
qui ad succedendum idoneus
esset. Ergo omnes à paruo vs-
que ad magnum vno consen-
su cōspirarunt, vt beatum Pa-
trem nihil tale opinantem te-
nerent, & per vim ecclesiasti-
ca in sede collocarent; quippe
qui vitam ageret, quam ser-
mo exprimere non valeat, &
sermonē haberet vitæ respon-
dentem. Cum hoc cepissent
consilij, primoresq. populi &
clerici digniores tenderent, vt
executioni mandarent quod
statuerant; præcurrit quidam,
remq. Patri denuntiat : puta-

P 2 bat

bat enim se illi gratum fore
& acceptissimum, si tantæ rei
existeret nuntius. Nec certè
illum fefellit opinio: gratijs
enim illi magnus Pater actis
& tunc & postea, dimisit in
pace; iussitq. illi dari quoddā
munusculum. Ipse vero in-
mentem reuocans, quod in fa-
cto legitur Euangelio: Cum
cognouisset Iesus, quia ventu-
ri essent, vt raperent eum, &
facerent Regem, fugit solus in
montem: secedit pariter in
interiorem montem cum vno
tantum fratre, subtrahens se
tantisper, dum laberetur illud
consilium. At Sacerdotes, &
viri nobiles profecti in mona-
sterium, studiose perquirebāt;
& irritum videntes cōsilium,
valde gemebant. Vt verò diu-
tius expectātes nihil agebāt:
facilius enim erat vnicornem,
quàm illū præhendere: reuer-
si sunt domum, & alium sibi
præsulem elegerunt. At san-
ctus Pater exultans in Domi-
no, cū propheta canebat: Te-
nuisti manum dexteram meā,
& in voluntate tua deduxisti
me, & cū gloria suscepisti me.
Quid enim mihi est in caelo, &
præ-

περιλάβε με. ἢ γὰρ μοι ὑπαίχξ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ πάλιν σου
τί ἡ δέ-

γάλλξ τὸ πρῶτον, προσδοκῶν
ἐν τούτῳ αὐτῷ προσπαρέσκειν, καὶ
τὰ μέγιστα χαρίσεσθαι, ὡς τοιού-
τε αὐτῷ πρῶτον ἀγγέλου
γεννημένου. καὶ μέντοι γὰρ τοῦ
σκοποῦ οὐ διήμωρτεν. ἐπευχρε-
σίσας γὰρ αὐτῷ ὁ μέγας καὶ τό-
τε καὶ ὑπερβῶν, ἀπέλυσεν ἐν εἰρή-
νῃ, καλεῖσας αὐτῷ δοθῆναι καὶ
πναι δόξα. αὐτὸς δὲ μελετή-
σας τὸ ἐμφορέμιον ἐν τῷ ἀγίῳ
διδάσκαλῳ τῷ Γνωστῇ ὁ Ἰησοῦς,
ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἀρπά-
ξῃ αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσι βασι-
λέα, αἰσχυρήσῃ μόνος εἰς τὸ ὄρος.
αἰσχυρήσῃ γὰρ καὶ ἔτις ὅτι τὸ ἐν-
δέσμευον ὄρος καὶ ἐνὸς ἀδελφοῦ καὶ
μόνον, ἀποκρυβόμενος μικρὸν ὅ-
σον ὄσον, ἕως αὐτοῦ παρῆλθῃ ἡ βου-
λή ἐκείνη. Καταλαβόντες δὲ τὸ
μοναστήριον οἱ ἱερεῖς σὺν τοῖς ἀρ-
χεσιν, καὶ πολλὰ γυμνάσαντες καὶ
ζητήσαντες, τὰ μέγιστα ἔσενον ἀπο-
κρίσαντες τοῦ βυλόμεματος. ὡς
δὲ ὅτι πλείον καρτερήσαντες οὐ-
δὲν ἥνιον. ἀκοπάπερον γὰρ μο-
νοκέρως ἢ ἐκείνῃ πειρῶντες.
ὑπέσπεσαν εἰς τὰ ἴδια, ἐτέρω τῷ
προσπασιῶν ἐγγλεσιάνοι. ὁ δὲ
ὅσος ἀγαλλόμενος ὅτι πρὸς Κυρίῳ
σὺν τῷ πρῶτον ἀνέμιλπεν.
ἐκράτισας, λέγων, Κύριε τῆς χά-
ρις τῆς δεξιᾶς μου, καὶ ἐν τῇ βυλῇ
σε ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης
τί ἡ δέ-

ἢ ἡδύλεια ὅτι τῆς γῆς; ἐναι-
 ποῖ σε γὰρ πάντα ἡ ἐπιθυμία μου
 Κύριε· καὶ σὺ ὅπως αὐτὴν ἡμῖν
 αἰδεῖσαι ἐκ ἐπιθυμίας. τὸ
 τοῦτον γὰρ φρονίμως ὁ μακρ-
 εῖος παρῆλθε τὸ μικρὸν τὰ βίου
 τούτου δοξάσιον, καὶ τὴν αἰθε-
 ρίνην τιμῶν ἐβδελύξατο· νυνὶ δὲ
 κατέστησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐπάνω
 δέκα πόλεων, ὡς ἀνέβδωκε ἐπι-
 γράσει. εὐδὲ γὰρ διότι τὴν ἱερο-
 σολίμην οὐ κατέδρατο, τὸ ταύλαντον
 οὐκ ἐπολυπλασίασεν· πλήν γὰρ
 εἰσιν αἱ σποδίντες εἰς τὴν διδασκα-
 λίας τῆς σοφίας αὐτῆς ἐν τῇ τοῦ κοι-
 νοβίου, καὶ ἐν τῇ μοναδικῇ, ἡ οὐκ ἐπε-
 κείνη πᾶν συγκατέεικέναι.

Ερχόμενος ποτὲ ὁ μακροπολί-
 τισ Βλαττῶν ἀπὸ ἀφεικῆς μετὰ
 πολλῶν ἀρχιερέων, εἰς τὸ
 περσικὸν αὐτῶν ἕως κατέβη τὴν
 Σαρρακενῶν βασιλίαν, ἐν πορ-
 φάσιν τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς εἶς τὴν
 γαμετὴν ἐκείνην, ὅπως ἐκ τῆς
 παρὲς βαλὲ τὴν ἀρχιερέα Ρυσάνην,
 καὶ δυσωπητικῶς τὸν μακρ-
 εῖον μετεπήμφατο, ἐπιθυμῶν ἀκούσαι
 παρ' αὐτῆς τὰ δόγματα, καὶ τὰς δι-
 χαίαι αὐτοῦ κατὰ σαδὲς. μετὰ δὲ
 τὸ διαρρήσαι αὐτῇ τὸ ἀρχιεπισκο-
 πικὸν ἄνωγει τὰ αὐτῇ ἐγκάθεσθαι
 καὶ εὐβουλία, λέγει αὐτῇ ὁ μα-
 κρ-
 εῖος· ἀκούσον με διανοοῦ τῆς
 συμβουλίας, καὶ μηκέτι ὑποστρέ-
 φῃς πρὸς τὰ τῶν ἐχθρῶν ἡγορή-
 ματα.

preter te quid volui super ter-
 ram? nam ante te est omne
 desiderium meū Domine. &
 Tu scis, quia diem hominis *Hier. 17.*
 non desideravi. Hoc sensu vir *16.*
 beatus contempsit parvā hu-
 ius vitæ gloriolam, & honorē
 humanū abominatus est; nunc
 autem cōstituit eum Deus su- *Luc. 19. 17.*
 per decē ciuitates, vt veraci-
 ter p̄misit. Neque enim quia
 nō suscepit sacerdotiū, nō mul-
 tiplicauit talentū: nam plures
 sūt, qui per doctrinā oris eius
 in cœnobio & solitaria vita fa-
 lutē consecuti sunt, quā ci-
 ues, quos oppidū illud habet.

Vlatto Metropolita olim
 ex Africa veniens cum multis
 captiuis, eo quod amicus illi
 esset quodam tempore Sarra-
 cenorū Rex, quod Regis vxor
 esset Metropolitæ soror, licet
 re vera non esset; appulit ad
 litus Rossani, & precibus e-
 git, vt vocatus ad eum beatus
 Pater accederet: cupiebat e-
 nim audire ab eo quæ opus
 erant, & orationum eius fru-
 ctum percipere. Vbi ergo Ar-
 chiepiscopus aperuisset ei cū-
 cta sui cordis consilia, dixit ad
 eum Pater: Audi Reuerendis-
 sime cōsiliū meum, nec an-
 plius reuertere ad viperarum
 geni-

genimina. nā post multas blāditias & honores tuū ebibent sanguinem, gladio te perimenteres. De pace autem Calabriae labores, nec preces effundas; hoc enim vniuersorum Domino nō placet. Tunc fratris Metropolitae filius; Vides, inquit, sancte Pater, quot animas Reuerendissimus liberarit? Respondit sanctus; Non animas, sed corpora liberauit. Prodest autē pluribus & corporum afflictio, quibus libertas multorum malorū fit ansa; quemadmodū furentibus prodest, quod medici illos occludant, & fame crucient. Quod si haec quae molesta videntur, ad multorū salutem nihil conferrent, certē à Deo non permitterentur. Oportet tamen à potentibus auxilium eis impendi quoad eius fieri possit. Metropoli cum haec audisset, & consilio Patris non paruisset, vaticinium in se adimpleuit. At sanctus Pater noster Nilus tum nimio austerioris vitae labore, tum ingrauescente iam ætate; nam ferē sexagesimum agebat annum; deficientibus viribus non valebat amplius lōgis itineribus pedester se cōmittere sine periculo;

μετα. μή γάρ τὸ λίαν κολακεῦσαι σε, τὸ ἄμαρτυ πίνται μαχαίρα σε θανατάσαντες. καὶ πάλιν εἰρήνης τῆς Καλαβρίας μὴ κοπιᾷ, μηδὲ ἀξίως, οὐ γὰρ ἔδρακται ὁ τῆς ὅλων δεσπότης ἐν τούτῳ. λέγει δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἀνέψιός τε μητροπολίτου. ὁρᾷς πατέρες ἀγίους, πόσας ὁ δεσπότης ψυχὰς ἠλθὲν δέχασεν; ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ ὅσιος· εἰ ψυχὰς ἠλθὲν δέχασεν, ἀλλὰ σώματα. λυσιτῆρι δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἡ τῆς σωμάτων κακώσεως, ὅσις τὸ ἕλθον διεκρίβει πολλὰ κακὰ ἄποιν γίνεται. ὥσπερ αἱ πάλιν τῆς ἰατρῆς τοῖς μαινομένοις συκλήσεις τε καὶ λιμαρχονίαι. εἰ δὲ μὴ ταῦτα δοκοῦντα λυπηρὰ τῇ τῆς πολλῶν σωτηρίᾳ συνέβαλεν, ἔκ αὖ πρὸς τῷ Θεοῦ συνεχωρήθησαν γίνεσθαι. δεικνύει δὲ ὅμως τοῖς δυναμένοις βοηθεῖν τοῖς τοῖς τοῖς, ὅσον ἐνδέχεται. Ταῦτα ὁ μητροπολίτης ἀκούσας, καὶ τῇ τῇ πατρὶς συμβουλίᾳ μὴ ὑπακούσας, τὸ πρὸς τὸ αὐτὸν ἐπὶ αὐτὸν ἐτῆσθαι. ὁ δὲ ὅσιος πατήρ ἡμῶν Νεῖλος τὸ μὲν ἐκ τῶν πολλοῦ τῆς ἀσκήσεως πόνος, τὸ δὲ ἐκ τῆς τῆς χρόνων ἰκανῆς πρὸς τοῦ πάλιν τῶν ἐξήκοντα ἐτη ὑπὸ τῆς αἰσθητικῆς λοιπόν, καὶ μηκέτι ἰσχύων τὰ μακρὰς ὁδοὺς ἀκινδύνως πεζοπορεῖν, ἐκέρχεται ἰππῶν πρὸς διεκρίβειν τῆς πολλῆς αὐτοῦ.

ἀπορίας· ἐν γὰρ τῷ πλείονι τῆς
ὁδοῦ μίση, λόγω τῆς ὀρεκτικῆς
ἐκρεατίας ὁπισθεῖν αὐτὸν ἐπο-
ρεύετο. τοῦτον τὸν ἵππον ἐν τῷ
τὸν ὅσον τυγχάνει μετὰ τοῦ ἀρ-
χιεπισκόπου, ὑποβληθείς πρὸς τὸ
τῷ διαβόλου, κλέψας ἀνέχρη-
σεν. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν χιμῶνος
αὐτὸς ἐπαυθέντος, ἔπεισας τὸν ἵπ-
που ἵστατο ὑπὲρ ἐν τῷ δένδρῳ ἐκ-
διχόμενος παρῃ δὲ τὴν τὴν σφοδρῶ-
τητα τοῦ ἀέρος. βροτὴ δὲ οὐρα-
νόθεν ἐλθούσα ἐπάταξε τὸν τε-
λαίπωρον, καὶ τὸ ἄδην παρέπεμ-
ψε, μὴ ὑφαισίου τὰ λεγόντι·
ζημιουῖ ἀνδρὰ δίκαιον, οὐ κα-
λόν. καὶ ὁ κλέπτης μικρὴν κλε-
πτικῆν, ἀλλὰ κοπιᾷτο ἐργαζόμε-
νος τὰς ἰδίας χερεῖς, ἵνα ἔχη
μεταδοῦναι τῷ χρείαν ἔχοντι.
καὶ ὁ μὲν ἄθλιος ἐκείνος ἡμαρ-
τεν ἀνομήσας διακτικῆς· πινὲς δὲ
τῇ ἐπαύρειον τὴν ὁδὸν διερχόμε-
νοι, καὶ τὸν ἵππον γνωρίσαντες ὅτι
τὸ τόπου νεμόμενον, πρὸς τὸ με-
νασθεῖον διασώσαντο, καὶ ἀπέδον-
το τῷ δικαίῳ τὸ ἴδιον.

Ἄλλοτε πάλιν τῷ στρατιωτῶν
πρὸς ὁμήσας πρὸς τὸ τὸν ἵππον
ὑπὸ τοῦ μοναστηρίου συλησθῆναι, καὶ
αὐτὸν δυσμας ἡλίου ἤθελον τὴν μαρ-
τὴν ἐναντίας, ὥστε καὶ ὀφθαλμο-

φα-

mo furandi equum ē monasterio, cum sol fere iam occide-
ret, & ille ē regione monasterij staret, illudque oculis pro-
spice-

riculo; itaque utēbatur equo
ad subsidium magnæ imbecil-
litis: nam maiorem itineris
partem studio seruandæ con-
tinentiæ, qua virtutes conti-
nentur, equum trahens ipse
ibat. Quem, dum sanctus Pa-
ter cum Archiepiscopo sermo-
nem conferret, suggerente
diabolo furatus est quidam, &
abiit. Cum verò eunte illo
coortus esset turbo, ex equo
descendens sub quadam arbo-
re stabat, expectans serenita-
tem aeris: & fulgur è cælo la-
psum percussit miserū, & orco
transmisit, quod non audiue-
rit dicentem; Damnum infer-
re iusto non est bonū. Et, qui
furabatur, iam non furerur;
magis autem labore operan-
do manibus suis, ut habeat,
vnde tribuat necessitatem pa-
tientī. Et ille quidem infelix
peccauit, frustra operatus ini-
quitatem: postridie vero qui-
dam illac transeuntes agno-
uerunt equum, qui ibi pasce-
batur, & in monasterium de-
duxerunt, viroq. iusto quod
suum erat reddiderunt.

Prov. 17.

26,

Ephes. 4. 28

Alio quoque tempore mi-

les quidam profectus est ani-

spiceret, noctem expectans, ut nocturno tempore tenebrarum opus efficeret. Cum verò tota illa nocte perambulasset, numquam potuit monasterio propinquare; sed incidens in prærupta & rupes inaccessas, satis poenarum & laboris passus est: ubi vero illuxit, monasterium ante se vidit. Itaque vehementer obstupefactus miraculo, adiit poenitentiam agens, & palam enuntians sui consilij prauitatem.

Per illud tempus impiorum Agarenorum incursione deuastante Calabriam, & omnia depradante, sanctus Pater Nilus in arcem se contulit cum fratribus, ibique tuto morabatur: tres verò segregati ab illis manserunt in monasterio, captique sunt à Sarracenis, & abducti in Siciliam. Quos tamen B. Pater non negligendos existimauit, sed requirendos ut propria membra, & suo loco restituendos. Collectos igitur ex frumento, vino, & alijs frugibus nummos aureos usque ad centum dedit cuidam fratris probatissimæ fidei cum iumento, quod acceperat à Basilio Calabriae Stratego, missique Panormum cum epistola scri-

φαιδὸς αὐτὸ βλέπων, ἀπεῖλε
τὴν νύκτα, ἵνα ἐν σκοτὶ ποιήσῃ
τὸ ἔργον τοῦ σκότους. ὡς πατή-
σαι δὲ πᾶσαν τὴν νύκτα ἐκείνῳ
ἐδόλωσεν ἴχυσεν τῇ μονῇ ποσειγ-
γισαί, ἀλλὰ φάραγγι καὶ κρημνοῖς
ἐντυχὼν ἀβάτοις, ἀρνούμε-
ται ἐλθεῖν. ἡμέραι δὲ ἡλιομέ-
νης ἔμπεδον αὐτοῦ τὸ μοναστή-
ριον εἶδεν. καὶ τὰς θαύμασι σφό-
δρα καταπλαγεῖς, εἰσὶν μετα-
νοῶν, καὶ τὴν οἰκίαν ἐξομολογού-
μενος κακοβελίαν.

Εν τῇ κατὰ ἐκείνῳ ἐπιδρα-
μόντων τῶν ἀδελφῶν ἀγαρηνῶν τὰς
θέμασι τῆς Καλαβρίας, καὶ πάντα
ληΐζοντες, ὁ μὲν ὅσιος πατήρ
τὸ φρούριον καταλαβὼν σὺν τοῖς
ἀδελφοῖς διεσώζετο. ἑοῖς δὲ ἐξ
αὐτῶν ἰδιωρρύθμως ποροπατε-
ρήσαντες τῷ μοναστηρίῳ ἀπὸ τῶν
Σαρρακηνῶν ἐκρατήθησαν, καὶ
ἐν Σικελίᾳ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς
ροῦ ὁ μακάριος μὴ παρεωρα-
θῆναι τοῦτοις, ἀλλ' αἰς οἰκίαν
μέλει ζητηθῆναι, καὶ εἰς τὸ ἴδιον
τόπον ἀποκατασταθῆναι. ὅπου
νῆας τοῦ ἀπὸ τῆς σίτης καὶ οἴνου
καὶ καρποῦ ἑτέροις μέχρι τῆς ἐκα-
τὸν χευσίνων, καὶ βορδόνιον, ὁ δὲ
αὐτὰς δίδωκας Βασίλειος ὁ στρα-
τηγὸς Καλαβρίας, καὶ δοὺς αὐτὰ
πινὶ τῷ ἀδελφῶν λίαν δοκιμω-
τάτῳ, ἀπέστειλε αὐτὸν ἐν Πα-
νὸρμῳ, χεῖρας ἐπιστολῶν πρὸς
τοῦ

τὸν νοτάριον τοῦ ἐκείσε φυλαρ-
 χου χριστιανικώτατον καὶ φιλόσε-
 βῃ τυγχάνοντα. ὅς τις νοτάριος,
 ὑποδείξας τὰ λεγομένη Ἀμνηστία
 καὶ ὡς τὸ ὅσις γαλένται, ἐρ-
 μιεύσας δὲ αὐτῷ καὶ τῷ θαυ-
 μασίᾳ ἐκείνῃ ἐπιστολῇ, κατε-
 πλάγη ἐπὶ τῇ σοφίᾳ καὶ συνε-
 σὶ τοῦ μακαριωτάτου, ἐπιγνοὺς
 αὐτὸν φίλον τοῦ Θεοῦ ὄντα, καὶ
 ἀνάπλειον πίστεως ἀγαθωσύνης.
 Ἐπεὶ δὴ τοίνυν εἶδεν ἀρετὴν ἀδελ-
 φά καὶ ὡς πολέμοις, ἀγα-
 θῶν τοῖς μοναχοῖς καὶ φιλοφρονη-
 σάμενος παρεπόντως, κατασχών
 τε δὲ ὑπόμνησιν καὶ καύχημα
 τὸ βορσόνιον, ἀπέλυσεν αὐτοῦς
 σὺν τοῖς τυρίοις. παρεδίδας καὶ
 ἱκανὰ δέματα ἐλάφων, καὶ μη-
 νύσας τὰ παρὰ τοιάδε. Σὺν τῷ
 πᾶσισμα ὅτιν ὑπὸ τῇ κολασθῆ-
 ναι τοῖς σοῖς μοναχοῖς, ἐπεὶ δὴ ἐκ
 ἐγνώρισάς μοι ἐν παρόσις σαυ-
 τόν. εἰ γὰρ τοῦτο ἐγίνετο, ἀπέ-
 σελλον αὐτῷ τοῖς σημεῖον τὸ ἐ-
 μόν, ὅπερ εἰ ἐκρέμας ἔχω ἐν τῇ
 πλατείᾳ, οὐκ εἶχες ἀνάγκην οὐ-
 δεμίαν τῇ σιλοθῆναι. διὰ τῆς
 μονῆς σου, οὐδὲ ποτὶς ταλαιβή-
 ναι. Εἰ δὲ καὶ ἤξιας παρὰ με πα-
 ραχρῆσαι, εἶχες αὐτὸ εἶσθαι ἐν
 πάσῃ μου τῇ ἀειχώρῳ κατασκη-
 νῶσαι, καὶ πολλῆς ἀπήλαυσε τῆς
 παρ' ἡμῶν τιμῆς τε καὶ δόξα-
 βίας.

Ταῦ-

121
 scripta ad notarium Dynastæ
 ibi morantis Christianissimū
 & maximè pium. Is verò legit
 epistolam Dynastæ quem vo-
 cant Amirā: & cū interpreta-
 tionē quoque addidisset admi-
 rabilis epistolæ, obstupuit ille
 sapientiā viri beatissimi & pru-
 dentiam est admiratus; agno-
 uit enim illū Dei amicū, & om-
 nis probitatis plenū. Quoniā
 igitur virtus etiam apud ipsos
 hostes venerationi est; produ-
 xit monachos, & honorifice
 tractauit: iumentum tamen re-
 tinuit ad rei memoriam, de
 qua posset gloriari; dimisitq̃
 eos cum pecunia, in super lar-
 gitus multas ceruinas pelles,
 addensque epistolā eiusmodi
 ad Patrē. Quod monachi tui
 malè habiti fuerint, erratum
 est tuum, cum tu mihi. ab ini-
 tio non innotueris: quod si fe-
 cisses, ego tibi meam tesseram
 misissem; quam si foris appē-
 disses in platea, nulla tibi fuisset
 necessitas recedendi è tuo
 monasterio, aut quamuis mi-
 nimam pati turbationē. Quod
 si etiam non dedignareris ad
 me venire, posses liberè in pro-
 uincia mihi subiecta habitare,
 multoque apud nos honore
 & veneratione frueris.

Q

His

His auditis B. Nilus Dei
Judic. 14. providentiā de se admiratus;
 problema Sampsonis commem-
 moravit; Re vera nunc de
 comedente exiuit cibus, & ab
 inhūmano humanitas. Addi-
 dit etiā ad Sarraceni promissa
Matth. 4. illud; Hæc omniā tibi dabo, si
 cadēs adoraueris me. At verò
 prudentissimus, menteq. acer-
 rima præditus Basilus Stratē-
 gus, tanta fide & amore affe-
 ctus erga Patrem, quātā Cen-
 turio pro sequebatur Saluato-
 rē; obtulit illi vsque ad quin-
 gētos nummos aureos, iurans
 dicensq. Hæc ego iniuste non
 possideo, sed meo sum adeptus
 gladio. Nam quando obtinui-
 mus Cretam cum beatissimæ
 memoriæ Nicephoro, tunc tē-
 poris nondum ad imperium
 euecto, apud quendā presby-
 terum inuenimus ipsum verū
 Præcursoris operimētū, ē pilis
 cameli confectum, & circa cer-
 uicem cruentatum. Quod ille
 beatæ mem. sibi sumens, totū
 aurū mihi concessit. Inde igi-
 tur cum hæc mihi sint, accipe
 propter Dominum, & pro me
 ora. Ceterum terrenorum
 reuera contēptor S. Pater no-
 ster Nilus ne respicere quidē
 illa dignum arbitratus, respon-
 dit,

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Θεωσίσιμος
 Νῆλός, καὶ θαυμάσας τὴν ἐπ'
 αὐτῷ τοῦ Θεοῦ εἰκονομίαν, τὸ τῷ
 Σαμψὼν ἐφθέρξατο πρὸς βλη-
 μή. ὅτι ὄντως νῦν ὁπὸ ἐδρίοντος
 ἐξ ἡλθε βροχίς, καὶ ὁπὸ μισαν-
 θρώπου φιλαθεσπία. πρὸς τοὺς
 καὶ τὰ πρὸς τὰς τῷ Ἀμνὲν ἐ-
 παγγελίας. ὅτι ταῦτα πάντα σοι
 δώσω, εἰ ἂν πιστὸν πρὸς σκυμνήσεως
 μοι. Ὁ δὲ συνετώτατος καὶ ἐσκεμ-
 μένος τῶν νοῦ Βασίλειος ὁ στρατη-
 γός, ὁς ποταύτῳ πίσει καὶ ἀγά-
 πῳ ἐδίδξε πρὸς τὸν πατέρα, ὁ-
 σὼν ὁ ἐκατόνταρχος πρὸς τὸ Σω-
 τῆρα. πρὸς στήνεν αὐτῷ μέχρι
 τῆς πεντακοσίας χρυσίων, ὁ-
 μύων καὶ λέγων, ὅτι οὐκ εἰς μου
 ταῦτα ἐξ ἀδικίας, ἀλλ' ὁπὸ τοῦ
 ἐμοῦ πατρὸς. ἡνίκα γὰρ ἐκρεμή-
 σαμεν τῆς Κρήτης καὶ τῆς μακα-
 ριωτάτης Νικηφόρου ἀκμῶν ἐκ
 ὄντος βασιλείας, εὐρήκαμεν πρὸς
 πρὸς πρὸς βυτίον ἐπ' ἀληθείας τὸ
 ἔνδυμα τοῦ Περδρόμου, ἐκ τρι-
 χῶν καμήλου τυγχάνον, καὶ πρὸς
 τὸν ξάχην ἡμαρμένον. ὅτι πρὸς
 λαβάν ὁ μακάριος ἐκείνος, ἀ-
 πᾶν τὸ χρυσίον ἐμοὶ παρεχώρησεν.
 ἐξ αὐτῶν οὖν τυγχάνοντα ταῦτα
 δέξαί με καὶ τὸ Κύριον, καὶ εὐχαριστοῦμαι.
 ὁ δὲ ὄντως ὑπὸ τῆς τῆς ὁπταίων
 πατρὸς ἡμῶν Νῆλός μὴ καταδε-
 χόμενος πρὸς αὐτὰ ἐπιβλέψαι,
 λέγει πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐν πρὸς φά-
 σι

οὗ δὴ δὲ τοῦ φοβῆσθαι τὸν θάνατον·
 θύλας, ἵνα δὲ ταῖς συνβα-
 λα ταῦτα ἐνεδρεύσας τὴς ἀπο-
 κτείνῃ με, καὶ ἀπολέσῃς τὸν φίλον
 σου; ὁ δὲ πάλιν εἶπεν· ἄφες με
 ἀμφιάσαι τὸ θυσιαστήριον ἐνδύ-
 μοι πολυτίμοις· λέγει ἄνθρωπος ὁ
 μέγας· ἀπελθὼν βάλε αὐτὰ ἐν
 τῇ καθολικῇ τοῦ Κίεβου, ὅπου φυ-
 λατῶν, ἐπεὶ ἐκείθεν ἐκλέ-
 πται. Καὶ ἔασόν με φησὶν οἰκο-
 δομῆσαι τὸ ἐκτίθειν μέγιστον καὶ
 τερατότατον· ἐν ᾧ ἀνέχεται πη-
 λινον θεωρεῖν αὐτό· καὶ ὁ πατήρ,
 ὡς σοὶ φησὶ μηδὲ ἐμὲ ἀνέχεται
 θεωρεῖν, ὅτι ἐκ πηλοῦ τὸν ὑπό-
 στασιν ἐκκτιμαί. ὡς δὲ τοῦ ἐ-
 κτιθεῖς μηδὲν καπιάσης, ὑπὸ ᾧ
 τῶν ἀδελφῶν ἀγαθῶν ἀφανισθή-
 σε. καὶ πᾶσα δὲ ἡ Καλαβρία
 τῇ χειρὶ αὐτῶν ὡς ἀδοθήσε. Τὸ
 δὲ γινώσκεις ὁ ὅσιος πατήρ ἡμῶν
 Νεῖλος, τὸς ποταμικῶς αὐτοῦ
 ὄμματι, καὶ βεληθείς τόπον δοῦ-
 ναι τῇ ὀργῇ τῇ δεικνῇ, ἐκ οὗ δό-
 κησεν ἀπὸ θάλας πρὸς τὰ ἑσθὰ μέ-
 ρη, τὴν ὑπόληψιν ὑποφύμενος·
 ὡς αὐτὸς τῷ ἐκείνῳ· καὶ μέχρι
 γὰρ αὐτῶν τῶν φιλοχρίτων ἡμῶν
 βασιλέων ἡ ἐνάρετος αὐτὸς φήμη
 διήλθε· καὶ τὴν πᾶν τὴν παρ
 αὐτῶν ἀποφύγων· ὡς ἔχεται
 δὲ τὴν μὲν τῶν λατίνων ἀνατρο-
 φῶν, ὡς ἄγνωστος ὢν παρ' αὐτοῖς,
 καὶ μηδαμῶς παρ' αὐτῶν τιμώ-
 μενος.

dit, quasi mortē timens, in hūc
 modū. Vis ut ob hac stercora
 insidietur mihi quispiā, & in-
 terficiat, & amicum tu perdas?
 Et ille; sine me Sanctuariū or-
 nare preciosis velamentis. Et
 magnus Pater ad eū; Vade, &
 da Cathedrali ecclesiæ oppi-
 di, ubi asseruabuntur; nec erit,
 qui inde illa furetur. & ille,
 Permite, inquit, ut oratorium
 construā maximū & pulcher-
 rimū; neque enim æquo animo
 fero videns illud è luto factū.
 Et Pater; lā, inquit, nec me vi-
 dere poteris, quoniam de luto
 compactus sum. De oratorio
 vero laborem noli suscipere;
 futurum quippe est, ut illud
 impij Agareni demoliantur:
 quin & vniuersa Calabria ma-
 nibus illorum tradetur. Hoc
 videns B. Pater noster Nilus
 præsago suo oculo, volensque
 iræ Dei cedere, noluit abire
 in Orientis partes, veritus opi-
 nionem, quam apud Orienta-
 les habebat (Nam & ad ipsos
 etiā Dei amantes nostros Im-
 peratores de virtute eius fama
 peruenerat) fugienq. hono-
 rem, in quo apud illos fuisset:
 sed maluit degere inter Lati-
 nos, quippe ut illis ignotus, &
 nequaquam apud eos in ho-

nore habitus. Verum quo maiore ipse studio deuitabat honores, eo celebrior & ornatiores coelesti fauore fiebat; & ab omnibus tanquam vnus ē numero Apostolorum suscipiebatur, & reuerentia illi pariter exhibebatur. Nam cum venisset Capuā, vt retroacta omit- tam, quia permulta sunt; acceptusq. esset honorificē à Pādulfo tunc temporis Principe, & nobilibus viris; ita vt de eo in Episcopū sibi eligendo cepissent consilium; quod etiam successisset, nisi Princeps morte praeuentus esset: tunc vocato illi ad se se S. Benedicti Praeposito mōtis Cassini (Sanctissim⁹ hic erat Haligernus) iniunxerunt, vt B. viro concederet monasteriū, quodcunque ipse vellet, ē monasterio- lis S. Patris nostri Benedicti. Cum verò profectus esset sanctus Pater ad visendum incly- tum illud monasterium, pro- cessit illi obuiam vsque ad ra- dices montis tota monachorū caterua, sacerdotibus & Diaconis eorū sacro habitu indutis, vt sit diebus festis, cereos & thuribula manu ferentibus: & huiusmodi pōpa beatum virū ad monasteriū deduxerunt; nihil aliud se putantes audire & vi-

μῦθος. ὅσον δὲ αὐτὸς τὴν ἡμέ-
ραν θρόνων δόξαν ὑποδιδράσκον ἐ-
πορεύετο, τοσούτον ἡ ἐξάνις
ἐνέλεγε αὐτὸν περὶ ἐξελικτῶν πάν-
τες ὡς ἓνα ἡμέ- ὑποσώλων αὐτὸν
ὑπεδέχοντο, καὶ τὸ σέβας ὁμοίως
ἀπένεμον. ἔλθων γὰρ ἐν Κα-
πούῃ, ἵνα τὰ ὁπποῖον ἔασι τὸ
πλήθος, καὶ τιμῆς μεγίστης τυχεῖν
ᾧ δὲ τε τῷ ἀρίστῳ Πανδύλ-
φῳ καὶ ἡμέ- ἀρχόντων, ὥστε βελύ-
σαι αὐτοὺς ἐπίσημον αὐτὸν ἐ-
αυτοῖς κατεστῆται. καὶ παρεχό-
μενοι αὐτῷ, εἰ μὴ ὁ θάνατος τὸν
περίγειναι περὶ ἐκείνου. τότε δὲ
καλέσαντες τὸν τοῦ ἀγίου Βενεδί-
κτου ἡγουμένον τῷ ὄρει Κασίνῳ.
Ἀλιγέρνος ἔτος κ' ὁ ὁσιώτατος.
παρήγαγεν αὐτῷ τοῦ δουλοῦ τῆς
μακαρίτης μοναστηρίου, ὅσον αὐ-
τῷ ἐν ἡμέ- τῷ ὁσίῳ πατρὶς ἡμέ-
Βενεδίκτου μετόχων. Πορεύσεις
δὲ ὁ ὁσιος πατὴρ πρὸς τὸ δια-
σταθὺς τὸ λεχθὲν περὶ δόξου μονα-
στήριον, ὑπὸ νῆπτον αὐτῷ ἀπαν-
τὸ πλήθος ἡμέ- μοναχῶν ἕως ἡμέ-
θεμελίων τοῦ ὄρει, οἱ τε ἱερεῖς
αὐτῶν καὶ διάκονοι, τὰς ἱεραὺς σο-
λας ὡς ἐν ἑορτῇ περὶ βιβληνίνοι,
κηρύττει καὶ θυμωπία καὶ χα-
ρὰς φέρουσι, οὗτα τῷ μακαρίῳ
εἰς τὸ μοναστήριον ἀνήγαγον. ἔ-
διν ἄλλο δοκοῦντες ἀκούει καὶ
βλέ-

dere,

βλέπειν, ἢ ὅπ' ὁ μέγας Ἀντώνιος
 ὑπὸ Ἀλεξανδρείας πρὸς αὐτοὺς
 παρελθόντο, ἢ ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη ὁ
 μέγας Βενέδικτος, ὁ Θεὸς νομο-
 δότης αὐτῶν καὶ διδάσκαλος. καὶ
 γὰρ ὁρθῶς ἐλογίζοντο, καὶ τὰ σπο-
 πὰ ἐδιδόσκον. ἅπαντες γὰρ αὐτῶν
 οἱ τε σωματικοῖς, οἱ τ' ψυχικοῖς
 συμφορῶντο πάσῃ ἐπεσφύ-
 ρησαν, καὶ πάντες τὰ πρὸς σφοδ-
 ρὰ αὐτῶν ἐκομίζοντο. οἱ ἐν λόγῳ
 τῷ διδασκαλίᾳ, οἱ ἐν ἐργῳ τῷ
 ποιησίᾳ, οἱ ἐν ἀμύρῃσι τ' διόρ-
 θωσιν, οἱ ἐν ἀρεταῖς τῷ πρὸς
 κλησιν, οἱ ἐν ὑγίᾳ τῷ ἐγκρά-
 τειᾳ, οἱ ἐν ἀρεσίᾳ τῷ ἰσχύειν. καὶ
 συντόμως εἰπὼν, ὡς πρὸς ποτὶ τοῖς
 ἰσραηλῖταις τὸ μέννα ἐκείνῳ
 πρὸς τὴν κρῆσιν καὶ τὴν ὁρεξίν
 μετεβάλλετο, διὸ καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ
 φυλαῖς αὐτῶν ὁ ἀδελφῶν, ἔπει-
 καν τοῦτοισι ὁ θαυμαστὸς διεγίγνε-
 το. ὑποθεράπτεας τῶν αὐ-
 τοῖς τῇ θεοπεμπτοῦ αὐτῶν παρὰ
 καὶ πληροῦς ἐφ' ἐργασίας πνευ-
 ματικῆς, πάντοτε καὶ αὐτοὺς ἀγα-
 θαῖς ἐπὶ τῇ ἐταξίᾳ καὶ πεπα-
 ρημένῃ κατὰ τὴν αὐτῶν, καὶ
 θαυμάσας τὰ αὐτῶν ἵκανοι τὰ ἡ-
 μῶν, πρὸς ἐμπετο πάλιν ὑπὸ τῇ
 τῇ ἀββᾷ καὶ τῷ ἐν ἐξοχῇ ἀδελ-
 φῶν εἰς τὸ μοναστήριον, ὅπου ἐδίδ-
 σκετο τοῖς τέκνοις αὐτῶν καὶ θεοδύναμι·

ὁ ἀφ-

ipse commoraturus erat; sancti Michaelis id erat, nomine,

dere, quā aduenientē Alexan-
 dria magnū Antoniū, vel ex-
 citatum à mortuis magnū pa-
 trē Benedictum, sacrū legisla-
 torem & magistrū eorū. Et sa-
 nē rectē iudicabāt, nec fefellit
 eos opinio. Nā quotquot inter
 ipsos aut corporis, aut animi
 morbo laborabant, omnes cu-
 ratī sunt; & congruētia omnes
 accipiebant ab eo, studiosi do-
 ctrinā, actiuos ducarū, pecca-
 tores emendationem, virtute
 prādicti adhortationē, incolu-
 mes continentiam, aegrotātes
 medelam; atque ut vno verbo
 dicā; sicut olim manna Israeli-
 tis ad corporis cuiusque habi-
 tudinem & appetitum trans-
 mutabatur; qua propter in-
 eorum tribubus non erat infir-
 mus: ita his etiam vir admi-
 rabilis se accommodabat. Ita-
 que illis à Deo missa sua prae-
 praesentia perfectē sanatis, spi-
 ritualiq. laetitia repletis; cum
 & ipse vicissim admiratus esset
 egregiam illorum disciplinā,
 & bene ordinatā viuendi nor-
 mam, collaudassetq. instituta
 eorum plusquam nostra; dedu-
 cebatur rursus ab Abbate prae-
 cipuisque fratribus ad mona-
 sterium, in quo cum suis filijs

Val-

Vallelucium. Tum præpositus & fratres rogarunt, vt vna cū suis fratribus vniuersis ascenderet in maximū monasteriū, & græco sermone officiū caneret in ecclesia eorū; vt fiat, inquit, Deus omnia in omnibus. De quo etiam Prophetā vaticinatus erat; Leo & bos simul pascentur, & catuli eorum simul erunt. At venerabilis Nilus primo quidem abnuere præ humilitate dicens;

ps. 136. 4. Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena, qui nunc humiles sumus in vniuersa terra propter peccata nostra? Vt simul tamē consolatio susciperetur per eam, quæ communis est, fidem, & magnum Christi nomen glorificaretur, tandem assensus est; & compositis hymnis de fructu labiorum suorum in sanctum Patrem nostrum Benedictū, quibus cuncta vitæ eius admiranda opera compræhēdebantur, & conuocatis vniuersis fratribus; erant autem supra sexaginta: in monasterium Cassini ascendit, & pernoctauit egregiē modulando: habebat enim apud se fratres acris ingenij, aptē legentes & canentes, quos ad vtrumque ipse

ὁ ἀρχιεπίσκοπος δὲ τοῦτο ἰὼν τὸ κα-
λούμενον Βαλλελοῦκιον. παρ-
ήλθεσαν δὲ αὐτὸν ὁ, τε ἡγοῦμενος
καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ σιν πάση τῇ
ὑπὸ αὐτὸν ἀδελφότητι ἐλθεῖν ἐν
τῷ μεγίστῳ μοναστηρίῳ, καὶ τῇ
ἐλλάδι φωνῇ ἐν τῇ αὐτῶν ἐκκλη-
σίᾳ τὸν καλὸν πληροῦσαι, ἵνα γέ-
νηται φησὶν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πα-
σιν. ὅπερ καὶ ὁ θεολόγος θεολο-
γικῶν ἐλάλησεν. ὅτι λέων καὶ βοῦς
ἀμα βοσκηθήσονται, καὶ ἀμα τὰ
παιδία αὐτῶν ἔσονται. ὁ δὲ δεσπώ-
σις Νεῖλος τὰ μὲν προῖτα ἐκ ἐ-
πὶ τῶν παρρησιαστικῶν
λέγων. πῶς ἄσποδον τὸ ὡς δὲ
Κυεῖς ὅτι γῆς ἀλλοτρίας οἱ σῆ-
μερον ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὄξε-
ταις ἀμύρτας ἡμῶν ὑπαρχόντες;
ὅμως ὄξε τὸ συμπαροκληθῆναι
ἐν τῇ ἀλλήλων πίσει, καὶ τὸ μέ-
γα ὄνομα τοῦ Χριστοῦ δοξασθῆναι,
κατεδέξατο αὐτὸ τὸ ποιῆσαι.
καὶ τυπώσας ὑπὸ καρπῶν χηλῶν
αὐτῶν ὑμνοῦντας τοὺς ὅσους πα-
τέρας ἡμῶν Βενέδικτον, προέχου-
σαν πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν
περὶ αὐτὰ γεγραμμένα. ὡς λα-
βὼν τὸ πάντας τοὺς ἀδελφούς,
ὑπὸ τοῖς ἐξήκοντα ὄντας, ἀνῆλ-
θεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ Κασίνῳ,
καὶ τὸ ἀγρυπνίαν ἐτέλεσε πα-
ναρμονίως. εἶχε γὰρ ἀδελφὸς μὲν
ἐαυτοῦ συνετοὺς, καὶ ἱκανοὺς ἐν τῇ
ἀναγνώσει καὶ ψαλμωδίᾳ, οἷς αὐ-
τὸς

τὸς καὶ ἀμφοτέρω ἐξέπαυδέν. καὶ δὲ τὸ συμπλήρουν τὸ καλὸν οἱ
 μοναχοὶ καὶ ὡς ἀδελφῶς τὸ ἀββα
 αὐτῶν· καὶ γὰρ μέχρι τούτου τὸ ἀτα-
 ξίαν φυλάττει· καὶ θαυμάζοντες
 ἐπὶ τῇ αἰγλῇ τῇ πνύματος τῇ ἐκ-
 πεμπομένη· ἀπὸ τῆς ἰδέας αὐτοῦ,
 ἐγλίχοντο καὶ ἀπὸ τῆς ῥημάτων
 τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐνωπίζοντο. διὸ
 καὶ περιβλήματα συνεχῆ περι-
 στήζον αὐτὰ λέγοντες· Εἰπέ ἡμῖν
 ἄγε πατέρ, τί ὅτι τὸ ἔργον τοῦ
 μοναχοῦ, καὶ πῶς ἐνερμεν ἔλεος;
 ὁ δὲ μακάριος ἀνοίξας τὸ σῶμα
 αὐτοῦ τῇ ῥωμαικῇ γλώσσῃ ἔφη·
 Μοναχὸς ὅστις ἀγγελος· τὸ δὲ ἔρ-
 γον αὐτοῦ ὅστις ἔλεος, εἰρήνη, θυ-
 σία ἀνέσεως. ὥς περὶ γὰρ οἱ ἄγιοι
 ἄγγελοι τὰ μὲν Θεῷ ἀδελφεί-
 πῳς θυσίαν ἀνέσεως περιφέρου-
 σιν, ἐν ἀλλήλοις δὲ εἰρήνην ἀγα-
 πητικῶς κέντλυνον, ἐλεῖσι δὲ καὶ
 ἀντιλαμβάνουσιν τῶν ἀνθρώπων
 ὡς μικροτέρων ἀδελφῶν, οὕτως
 δὲ καὶ τὸν ἀληθινὸν μοναχὸν ἔλεος
 μὲν ἐπὶ δόκνουντες πρὸς τοὺς ἐλα-
 χροτέρους καὶ ἐξένοισιν τῶν ἀδελφῶν,
 ἀγαπᾶν δὲ ἐν εἰρήνῃ τοὺς ἰσοπί-
 μους, τοὺς δὲ περὶ κόπῃσιν μὴ φθο-
 νῆν· πίσιν δὲ ἀδελφὸν καὶ ἐλπίδα
 ἔχον πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὸ ἐν
 πνύματι πατέρα. ὁ κεκτημένος
 τὰ τρία ταῦτα ἀγγελικὸν βίον ἐπὶ
 γῆς ὀρέγεται· ὁ δὲ τ' ἀναιμία, του-

τέον

ipse satis instruxerat. Peracto
 officio conuenerunt ad ipsum
 omnes monachi Abbate suo
 permittente: nā ad hoc usque
 disciplinam seruant: & admi-
 rantes fulgorem spiritus de
 vultu eius emicantem, cupie-
 bant verba quoque audire de
 ore eius. Exinde illi quæsitæ
 huiusmodi continuata serie
 proponebāt. Dico nobis Pa-
 ter sancte, quod est opus mo-
 nachi; & quomodo misericor-
 diam consequemur? Aperiens
 autem beatus Pater os suum,
 latine dixit. Monachus est
 Angelus; opus autem eius est
 misericordia, pax, sacrificium
 laudis. Nam quemadmodum
 sancti Angeli Deo quidē per-
 petuum offerunt sacrificium
 laudis, inter se vero mutua
 charitatis pace coniuncti sunt,
 & miserantur homines, opem-
 que illis ferunt quasi minori-
 bus fratribus; ita & verus mo-
 nachus debet in minores &
 aduenas fratres esse miseri-
 cors, amare æquales in pace,
 proficientibus non inuidere;
 fidemq. minime fictam & spem
 habere in Deum & in spirita-
 lem Patrem. Hæc tria qui pos-
 sidet, vitam agit in terris an-
 gelicam: contraria qui habet,
 hoc

hoc est incredulitatē, odium,
& inhumanitatem, omnium
malorum fit habitaculum, &
planē in dāmonem trāfit. Nā
vbi quis monachi habitum in-
duerit, non amplius in eo est
vt fit homo; sed duorum alte-
rum, aut angelus, aut dāmon
videbitur. De vobis autem
Heb. 6.9. fratres confido meliora, & vi-
ciniora saluti.

Hæc & alia, quæ scriptis
mandare nimium esset, cum
vir sanctus differuisset, com-
puncti sunt corde. Respondēs
autem quidam ex ijs: Cur in-
quit, dictum à Dauide est: Cū
Psalm. 17. sancto sanctus eris, & cū ele-
cto electus eris, & cum peruer-
fo peruerteris? Et magnus Pa-
ter: Hoc dixit Propheta cum
Deo loquens, non cum homi-
ne: nam quod sequitur, Deo
conuenit, non homini: Quo-
niam tu populū humilem sal-
uum facies, & oculos superbo-
rū humiliabis. audiuerat enim
Leuit. 26. David dicentem Deum: Viuo
ego Dominus; si rectē mecum
ambulaueris, & ego rectē am-
bulabo tecū. & rursus scriptū
est ad obliquos: perinde enim
est ac dicere peruersos: obli-
quas vias mittet Dominus, &

Matt. 5.44
Rom. 12.17

non homo. Ceterum hominibus præceptum est, vt inimicos
dili.

τέστιν ἀπιστίαν, καὶ μίσος, καὶ ἀ-
σπλαγχνίαν, παντὸς κακοῦ κατὰ-
νώμον γίνεσθαι, καὶ δαίμων φε-
φανῶς ἀναδείκνυσθαι. ἀφ' οὗ γάρ
πισμονάσθαι, ἐκείνῳ δαίμονι τὸ εἶ-
ναι ἀνθρώπος, ἀλλ' ὅτι τῷ δυνάμει, ἢ
ἀγγέλῳ, ἢ δαίμονι φανήσθαι.
πέπυσμαι δὲ περὶ ὑμῶν ἀδελφοί
τὰ κρείττονα καὶ ἐχρόνιστα σωτη-
ρίας.

Ταῦτα καὶ ἑτέρα ἰσχυρῶς συ-
γγραφῶν διακρινόμενος τῷ ἀγγέ-
λω κατενόησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶ-
πε· ὁμοῦ λέγει ὁ Δαβὶδ· μετὰ
ὅστις ὅστις ἐστὶν, καὶ μετὰ ἐκλε-
κτοῦ ἐκλεκτός, καὶ μετὰ σβεβλοῦ
διασπείρεται; λέγει αὐτῶν ὁ μέγας·
τοῦτο πρὸς τὸν Θεὸν ἐλάλησεν ὁ
προφήτης, οὐ πρὸς ἄνθρωπον,
καὶ γὰρ Θεὸς ᾤρετο τὸ ἀκούου-
σιν, ἐκ ἀνθρώπων, τό· ὅτι συ-
λαὸν ταπεινὸν σώσει; καὶ ὀφθαλ-
μοῖς ἰσχυρῶν ταπεινώσει. ἡ-
κουσε γὰρ ὁ Δαβὶδ τοῦ Θεοῦ λέ-
γοντος· ὅτι, ἔγωγε Κύριος, ἐὰν
ὁρῶ πρὸς πρόσωπον μετ' ἐμῶν, ὁρῶ πρὸς
πρόσωπον καὶ γὰρ μετὰ σοῦ. καὶ
πάλιν γέγραπται πρὸς τοὺς σκο-
λοῖς, ταυτὸν δὲ ἔστι καὶ ὁ σβε-
βλός· Σκολιαὶς ὁδοῖς ἀποσελῆς
Κύριος, καὶ ἐκ ἀνθρώπων. ἀνθρώ-
ποις δὲ νενομισμένη τὸ ἀγαπᾶν
τοὺς

τοῖς ἐχθροῖς, τὸ καλῶς ποιεῖν τοῖς
 μισοῦσι, καὶ κακὸν αἰτῆ κακοῦ πινὶ
 μὴ ἀποδοῦναι. Πάλιν ἡρώτησε
 ἔπειτα· τί ἦστιν ὁ λόγος Ἀββακὺν
 ὁ θεωρήτης· ἀγαπᾷσμαι ἐν ἡ-
 μέρῃ θλίψεως μου, τῇ ἀναβή-
 ναι με εἰς λαὸν παροικίας μου; ὁ
 δὲ ὁσπος ἀπεκρίθη· Τὸ ἀποσώλου
 λόγοντος, ὅτι ταῦτα πάντα τυπι-
 κῶς συνέβαινον ὁκείνοις, ἐγχα-
 ρη δὲ πρὸς τὴν ἡμετέραν νουθεσίαν·
 ἐγὼ πᾶσαν τὴν γραφὴν εἰς ἐμαυ-
 τὸν ἐρμηνεύω· πιν γὰρ Ἀδὰμ
 ἀκούων, καὶ πιν Κάιν, καὶ ἡ Λά-
 μεχ, καὶ πάντα τοὺς υἱοὺς Θεοῦ ἐ-
 πηκύντας, ἐνθυμούμαι, ὅτι κα-
 ρὼ εἰμι ὁ ποιῶν, καὶ οὐχ ἄλλος.
 Ἐν τούτῳ τῷ ῥήματι τοῦ θεωρή-
 τας ἀνδράπων ἀρέσκει συνεπεί, κα-
 τημένην κατέπε εἰς τὴν ὑλὴν τοῦ
 κόσμου, λογιζομένη τε καθ' ἐαυ-
 τὴν καὶ λέγοντι· ἕως ποῦτε πρὸς ὁ-
 χύμαι, καὶ ἂν λέγω ἐνοῶ; τίτε ἐ-
 πάγος λέγων· ἐφυλαξάμεν, τε-
 τέστιν ἐσκόπηται καὶ ἐσκεψάμεν τὴν
 πρὸς ὁχύμην τῇ ἡμετέραν· εὐ-
 χόμεθα δὲ, ὅτι εἰ ἀνταπεδώκα τοῖς
 ἀνταποδιδούσι μοι κακὰ, πείσο-
 μαί τὸ δε καὶ πῶς. καὶ, κερῖνον με
 Κύριε καὶ τὴν δικαιοσύνην μου,
 καὶ, καὶ τὴν ἀκακίαν μου ὁ Θεός.
 καὶ ὅτι ἐμφανῶς ὁ Θεὸς ἤξει, καὶ
 ἐν ᾧ ἡ δικαιοσύνη· πῦρ ἐνώπιον
 αὐ-

tiam meā Deus. &, Deus manifestè veniet & non filebit; ignis
 R in

129
 diligant : benefaciant ijs, qui
 oderūt eos; & malum pro ma-
 lo nō reddant. Deinde inter-
 rogauit alius ; quid sibi velint
 illa Habacuc prophetæ verba:
 Requiescam in die tribulatio-
 nis meæ, vt ascendam ad po-
 pulum peregrinationis meæ.
 Respondit vir sanctus. Cum
 Apostolus dicat; Hæc autem
 omnia in figura contingebant
 illis; scripta sunt autē ad corre-
 ptionē nostrā: ego totam Scri-
 pturam in me ipsum interpre-
 tor. Audiens quippe Adam,
 & Cain, & Lamech, & omnes
 qui peccando Deum offende-
 runt, existimo illum me esse,
 & non alium. Hoc igitur Pro-
 phetæ dictū viro cordato con-
 gruit, sedenti in his inferiori-
 bus, in seculi face, secumq.
 cogitanti, ac dicenti: Quou-
 que Deum oro; nec intelligo,
 quæ loquor? tumq. infert:
 Obseruaui, & conturbatum est
 cor meum; hoc est, confide-
 rauī, & meditatus sum oratio-
 nem labiorum meorum. oro
 autem hoc pacto: Si reddidi
 retribuentibus mihi mala, hæc
 & hæc patiar: &, Iudica me
 Domine secundum iustitiam
 meam, & secundum innocen-

Orat. Hab.
 16.

1. Cor. x. 31.

Ps. 7. 5. 9.

Ps. 49. 3.

Ps. 96. 3.

in conspectu eius exardescet,
& inflammabit in circuitu ini-
micos eius. Hac & similia
dum proferri per os meum
confidero, & à me fieri cōtra-
ria video, timuit cor meum, &
cōtremuerunt ossa mea, & ro-
bur genuum meorū subter cō-
turbatum est, ita vt stare non
queam. In hac igitur afflictio-
nis meæ die video, non alia
ratione me posse quiescere,
tremoreq. ac timore liberari,
nisi ascendendo illuc, vbi est
populus peregrinationis meæ,
vbi sunt omnes aduenæ & pe-
regrini, quorum cōuersatio in
cælis est; qui proprii nihil ha-
bent, & omnia possident. nam
ficus mea, & olea mea, & vi-
nea, & iumenta mea nihil mi-
hi proderunt in die afflictio-
nis, neque post mortem mihi
fructum afferent. Porro si fa-
ciam quod cogitavi, tunc in
Domino gaudebo, & exulta-
bo in Deo salutari meo. Hac
morali & tropologica expla-
natione data, sanctum virum
interrogauit alius. Si me mit-
tat venerande Pater, Abbas
ad ministerium, ex quo non
mediocri læsione afficior, iu-
bente Regula parendum esse
nihil dijudicando; nescio, utrū
mihi

αὐτῷ κενθήσῃ, καὶ φλογεῖ κύ-
κλω τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ. ταῦτα καὶ
τὰ ὅμοια τοῦτοις ἐνοήσας ἐξε-
ρχομένη με τῷ χιλιῶν, κατὰ-
νοήσας δὲ ἐμαυτὸν τὰ ἐναντὶα
παραττόντα τοῦτον, ἐφοβήθη μου
ἡ καρδία, καὶ ἐξόμαξαν τὰ ὀστέα
μου, ἡ δὲ ἰσχὺς τῷ γονάτων μου
ὑποκίετο με ἐταράχθη, ὥστε σῆ-
ναι μὴ δύνασθαι. ἐν ταύτῃ τοί-
κῳ τῇ τῆς θλίψεως με ἡμέρα
ἐκ' ἄλλως ἐγνων ἀναπαῖναι καὶ
ἀπαλλαγῆναι τῷ φόβῳ τε καὶ τοῦ
φόβου, εἰμὴ ἐν τῷ αἰαβῆναι με
ἐνθα ὁ λαὸς τῆς ἐκκλησίας μου.
ὅπως εἰσὶ πάντες ξένοι καὶ παρε-
πίδημοι, καὶ τὸ πολίτευμα ἐν ἐ-
ρανοῖς ἔχοντες. οἱ μὴ δὲ ἔχοντες
ἰδίον, καὶ πάντα κατέχοντες. διό-
τι ἡ σικκὴ με, καὶ ἡ ὕψαια με, καὶ ἡ
ἀμπελος, καὶ τὰ κτήνη με εἶδον
με ὠφελήσασιν ἐν ἡμέρᾳ θλί-
ψεως, οὐδὲ μὴ θάνατόν μοι καρ-
ποφορήσουσιν. εἰ δὲ ποιήσω δὲ ἐβε-
λυσάμενος, ἀγαλλιάσομαι τότε
ἐν τῷ Κυρίῳ, χαρήσομαι ὅτι τὸ
Θεὸς τὸ σῶστί με. Τοῦτο δὲ
ἔπος ἐρμηνεύειν κατὰ τὴν τῆς
ἡθικοῦ τροπολογίαν, λέγει περὶ
τὸν ὅσον ἄλλος. Ἰδοὺ ἡμεῖς πα-
τερ, ἀποστέλλομαι ὡς τὸ τοῦ ἀβ-
βᾶ εἰς διακονίαν, εἰς ἣν ἐμικρὰν
βλάβην ὑπομείνω. ὁ δὲ κανὼν
ὡς ἀγγέλλει ὑποκινῶ ἀδελφε-
τον ἔχον. ἡ οὐκ ἐπὶ μελήσας τῷ
ἀμφο-

ἀμφοτέρων οὐκ οἶδα . ὁ δὲ πατήρ
 ἔφη . πείθεσθε τοῖς ἡγεμόσις, ὑμῶν
 καὶ ὑπαίκετε, αὐτοῖς γὰρ ἀγρυπ-
 νοῦσιν ὑπὲρ ὑμῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς
 λόγον ἀποδώσιντες· φησὶν ὁ ἀπο-
 στολος . τίτιμι ὑμῶν πάντα τὰ ἐκ
 καρδίας ὑμῶν πρὸς ἀββᾶ ἑξομολο-
 γησάμενοι, τῶν κείνων αὐτοῦ
 τὸ πᾶν καταλάβομεν . Πάλιν
 οὐκ ἔτερος ἔστιν . ἐὰν ἅπαρ τοῦ
 ἔτους συγκαταβῇ πρὸς σῶμα τὸ
 καὶ κρεῖττον φαγῇ, μὴ ἥποτε ὅστις
 ὁ ὁστος ἀπεκείνη· καὶ εἰ πάντα τὸ
 χρόνον ὑπαίνων, ἐν μιᾷ ὥρᾳ κρη-
 μνοῦν καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς τοῦ σκέλους, πῶς
 κακὸν ὅστις· Ταῦτα καὶ πλείονα
 πύπτον ἀπὸ γραφῶν θεωρεῖσθαι
 τε, ἡρώτησαν καὶ περὶ τῆς τοῦ σαβ-
 βάτου νηστείας . ὁ δὲ συνάγων ἀ-
 πόκρισιν δίδωκας αὐτοῖς, ἀπηλ-
 λόγησάντων· Ὁ ἐδίδων πῶς μὴ ἐ-
 δίδωκε μὴ ὅτι ἐδίδωκε, καὶ ὁ μὴ
 ἐδίδων πῶς ἐδίδωντα μὴ κρινέτω,
 ὁ Θεὸς γὰρ ἀμφοτέρους θεωρεῖσθαι
 βῆτο· σὺ δὲ ὅτι κρινέτω τὸν ἀ-
 δελφόν σου; ἔτι οὐκ ἐδίδωκεν ἡ-
 μῖς, εἴτε ὑμῖς νηστεύετε, πάντα
 εἰς δόξαν Θεοῦ ποιούμενοι . Εἰ δὲ
 πῶς πλάμβάνετε ἡμῶν, διότι τὸ
 σάββατον οὐ νηστεύομεν, βλέπετε
 μὴ πῶς εὐφρανῆτε τοῖς ἁγίοις πα-
 τράσιν ἐκ καρπὸν ὑμῶν, τοῖς ὅλοις
 τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς, Ἀθανασίῳ, Βασι-
 λείῳ,

ne sanctis Patribus aduersari videamini, Ecclesiae columnis, A-

mihi praeferendum sit. Respon-
 dit Pater: Obedite, inquit A-
 postolus, Praepositis vestris, &
 subiacete eis; ipsi enim perui-
 gilant, quasi ratione pro ani-
 mabus vestris reddituri . Vos
 igitur ubi vestro Abbati ape-
 rueritis omnia cordis vestri
 arcana, iudicio eius totum
 permittatis . Post haec alius
 dixit: Si semel per totum anni
 curriculum indulsero corpori
 meo, & carne comedero, quid
 tandem hoc erit? & sanctus
 Pater: Et si per totum tempus
 bona utens valetudine, una
 hora praecipit cadas, & crus
 frangas, quid mali erit? Haec
 & plura de Scripturis cum qua-
 siuissent, interrogarunt etiam
 de ieiunio sabbati . Ille vero
 breui responsione contentus,
 hoc modo se expediuit . Qui
 manducat, non manducantem
 non spernat; & qui non man-
 ducat, manducantem non iu-
 dicet; Deus enim utrosque
 assumpsit . Tu autem quare
 iudicas fratrem tuum? Siue
 igitur comedimus nos, siue
 ieiunatis vos, omnia in Dei
 gloriam agimus . Quod si ad-
 huc reprehenditis, quod sab-
 bato non ieiunamus, caute

Heb. 13.17

thanasio, Basilio, Gregorio, & Ioanni Chrysostomo, alijsq. innumeris, & sacris Concilijs; à quibus quod non obseruatum, nec etiam lege cautum est: Quin etiā Ambrosio Doctori vestro; de quo legitur in eius vita, tota hebdomada ieiunare solitum excepisse sabbatum, ac diem Dominicum. Ego verò nec ipsum S. Siluestrum arbitror ieiunium hoc sanxisse præter cōsuetudinem sanctorum Patrum; nec enim potestis de hoc proferre rationem, aut canonem, nisi tantum eius vitæ scriptorem; cui facile nemo crediderit, quia nihil affert, vnde demonstret. At nos omissa verbositate; ieiunare enim malum non est; dicamus illud Apostolicum: Quod esca nos Deo non commendat; & quæ sequuntur. Utinam verò miseri quoque Iudæi crucifixum Dominum adorarent, & vel ipsis diebus Dominicis ieiunarent; nihil mihi curæ de hoc esset. Dixerunt illi: Et die Dominico ieiunare non est peccatum? Respondit; & si peccatum est, quomodo sanctus Benedictus diebus quoque Dominicis & festis ieiunans, ignorabat etiam, quo die Pascha esset? Vnde

λαίω, καὶ Γρηγορίω, καὶ Ἰωαννῇ τῷ Χρυσοστόμῳ, καὶ ἄλλοις μυρίοις, καὶ ταῖς ἀγίαις συνόδοις, οἵτινες οὐκ ἐποίησαν, οὐδὲ ἐκομμοδότησαν. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ Ἀμβροσίῳ τῷ ὑμῶν διδασκάλῳ, καὶ οὐ γέγραπται ἐν τῷ αὐτοῦ βίῳ, ὅτι πᾶσαν τὴν ἐβδομάδα ἐνήσθουν ἐκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς. ἐγὼ δὲ οὐδ' αὐτὸν τὸν ἄγιον Σίλβεστρον οἶμαι ἐναπομνησκόντα τοῖς ἀγίοις πατέρας ταύτης τὴν νηστείαν νομοθετήσαι. οὐδὲ γὰρ δύνασθαι ἀποδείξαι λόγον ἢ κανόνα. καὶ τοῦτε, εἰ μὴ μόνον τὸν συγγραφέα τὸν ἐκείνου βίῳ, ὃς οὐδὲ ἐκ χειρὸς περὶ τοῦ ἀναπόδεκτον. ὁμῶς ἡμεῖς εἰσάντες τὰς λογιολογίας. οὐδὲν γὰρ κακὸν ἢ νηστία. εἰπωμεν τὸ τῷ ἀποστόλῳ. ὅτι βρομα ἡμᾶς οὐ παρέστη τῷ θεῷ, καὶ τὰ ἐξ ἡς. εἶθε δὲ καὶ οἱ ταπείνοι ἰσδάμοι προσεκύνουσι τὸν ἐσαυρημένον δεσπότην. καὶ εἰ ἐνήσθουν καὶ αὐταὶ τὰς Κυριακάς, οὐδὲν μοι ἐμμελὲς καὶ τοῦτε. λέγουσιν αὐτῷ ἐκείνοι. Καὶ οὐκ ἔστιν ἀμάρτια τὸ τὴν ἀγίαν Κυριακὴν νηστεύσαι; ἀπεκρίθη. καὶ εἰ ἀμάρτια ὅτι, πῶς ὁ ἅγιος Βενέδικτος τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἑορταὶς νηστεύων οὐδ' αὐτὸ τὸ πάχα ἠπίσταντο πο-

το

pro

ταῦτα οἵτιν
ἐν ὁ ἄγιος
Γρηγορίου π
των τῇ δ
ἐν συμπερί
μενος. ἢ γὰρ
καὶ σαββά
του νηστία
καὶ Ρα
μαίοις πολ
λῶν ἢν ἀρ
χαιτέρη.
καὶ τοῦτου
ζητεῖται πε
ρὶ σαββά
του γράφει.
μεν ἀποκρι
τόμενοι Νε
αὶ τῷ Θεῷ
συλλογίης.

Loquitur ex
sententia qu
mundā. Gre
goriū. nā sab
bati ieiuniū
in Rom. Ec
clesia longē
antiquissimū
erat. lege
quæ infra
scribimus de
sabbato ad
uersus Nilum
Thessalon.

1. Cor. 8.

τε ὅτιν; ὅθεν γνωσέον, ὅτι πάν
 παρ᾿ ἡμᾶς Θεὸν γινώσκον, κα-
 λὸν καὶ οὐδὲν ὑπόβλητον, καὶ ἀν-
 τὶ τὸ φανεῖται, αἷς ὁ Φινεὺς καὶ ὁ
 Σαμεὺς ἔδειξαν. καὶ ἡμεῖς ποίνου-
 καλῶς ποιούμεν τὸ σάββατον μὴ
 κησέμεντες, ἐναντίας μὲν τοῖς βε-
 λυκοῖς Μανιχαίοις, περὶ τοῦτον ἐν
 τούτῳ, καὶ διαβάλλεσι τὴν πα-
 λαμὴν διαθήκην, αἷς ὁ Θεὸς
 μὴ δοθῆσεν. καὶ χαλᾶζομεν δὲ
 πάλιν ἀπὸ τῆς ἐργων, ἵνα μὴ ἐξα-
 μιωθώμεν τοῖς θεοκτόνοις καὶ
 ἀσεβέσιν ἰσδαίοις. καὶ ὑμεῖς ἀ-
 ναγκάως κησέμετε, περιεσφά-
 ροντες ἑαυτοὺς τῇ ἀναστασίῳ καὶ
 ἀγία ἡμέρᾳ. Ἐν τούτοις καὶ πλείο-
 σιν ἄλλοις οἱ μοναχοὶ ὠφθηθέν-
 τες καὶ ἠδυνθέντες, ἐξίσταντο
 πάντες καὶ ἐθαύμαζον ὅτι τοῖς λό-
 γοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπερρω-
 μένοις ἐκ τῆς σωματικῆς αἰσθη-
 τῆς ἐλεγον. ὅτι οὐδέποτε εἶδομεν αἰ-
 θεριον τὰς γραφὰς ἐρμηνεύοντα
 αἷς τοῦτον τὸν ὅτιν. καὶ γε ἀλη-
 θῆς ἐπελάβανον, καὶ ὁρδοτάλα
 ἐλεγον. πάντων γὰρ τῶν παθόντων
 νοῦν καθαρῶς τὸν κεντημένον, καὶ
 τὸν ἐρανίον φωτὶ λαμπρυσμέ-
 νον, ὁ λόγος αὐτῶν πάντοτε ἐν
 χάριτι ἀλατῇ ἡερτυμένος. τοῖς μὲν
 ῥαθύμοις καὶ ἀδινέσι κέντρον καὶ
 βοηθὸς χρηματίζων, τοῖς δὲ θεα-
 σέσι

audacibus verò, & temere profilientibus frantum & retina-
 culum;

pro certo habendum; omne
 quod fit propter Deum, bonū
 esse, & non improbandum;
 nec ipsam occisionē hominis,
 ut Phinees, & Samuel ostende-
 runt. Et nos igitur benè faci-
 mus sabbato non ieiunantes
 in detestationem abominabi-
 lium Manichæorum eo die iu-
 gentium, & calumniantium
 vetus testamentū, quasi à Deo
 non datum; non tamen absti-
 nemus ab operibus, ne fiamus
 similes Dei interfectorib⁹ im-
 pijs Iudæis. Et vos necessario
 ieiunatis, præpurgantes vos
 ad sanctū Resurrectionis diē.
 His & pluribus alijs Monachi
 utilitatem & voluptatem ca-
 pientes, omnes stupebant, &
 mirabantur in verbis gratiæ,
 quæ procedebant de ore eius,
 ac dicebant: Numquam vidi-
 mus hominem Scripturas per-
 inde explicantem. & profecto
 verum opinabantur, & rectissi-
 me loquebantur. Cum enim
 haberet ille mentem deuictis
 cunctis affectibus purgatissi-
 mam, & caelesti lumine illustra-
 tam, sermonem quoque fun-
 debat lepidum semper & sale
 conditum; qui segnioribus &
 infirmis calcar esset & auxiliū:

Num. 25. 7.

1. Reg. 15.

33.

culum; ijs verò, qui extrema
vtraque declinarent, apteq. &
iustè incederent, librà perfe-
cta, & accommodata viuendi
regula. Omnes qui ad ipsum
pergebant, longè prospiciens,
intelligebat, prædicebatque
causam aduentus eorum: re-
rumq. exitus ratam ostende-
bat prædictionem. Scio planè,
& exploratum habeo, si om-
nes quot sub sole sūt homines,
conuenissent ad petendum ab
ipso opportunum consilium,
futurum fuisse, vt illorum vti-
litati prospectum esset. Erat
quippe consilium eius quasi
Dei consilium, omnis prudē-
tiæ & vtilitatis plenum: quod
planè acceptū perducebat ad
finem prosperum; minus verò
executioni mandatum, animæ
periculum, & corpori damnum
creabat. Huius rei exempla
posse afferre plurima, nisi im-
mensum hoc esset, & longus
sermo fastidium pareret. Vnū
è multis hoc erit. Pandulpho
Capuæ Principe, de quo supra
diximus, vita functo, vxor eius,
nomine Abara, nō minus quā
vir ipse, totius regionis illius
potiebatur. Hæc zelotypia
principatus, vel potius liuore
fatanico ducta subijcit duo-
bus,

σέσι καὶ ὑποαλλομενῶσι χαλινὸς
καὶ φορβία. τοῖς δ' αὐφοπέρουσι
ὑποκλινομένοις, δρεῦθ' ὁμοῦ τε βα-
δίζουσι καὶ διαγίγνεται, ζυγὸς ἀγα-
θός, καὶ εὐχρηστὸς ὁδὸς ἡ γὰρ. Ἀπαν-
τας τὰς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένους
βλέπων μακρόθεν, ἐνενόησεν καὶ
προὔλεγε τὴν ἀπάντησιν τούτων
ἀφίξας. καὶ ἡ ἔμβασις τῶν πρὸς αὐ-
τὸν ἐβεβαίε τὴν πρὸς ἑρρίστησιν.
Οἶδα καὶ πέπυσμαι τοῦτο, ὅτι εἴ-
γε σιωπῶντες πάντες οἱ ζῶντες
ὑπὸ τῷ ἡλίῳ, αἰτούμενοι παρ' αὐ-
τῷ συμβεβαίαν τὴν πρὸς σφοδρὴν,
ἐκ αὐτοῦ συμφέροντος ἡμετέρη-
σαι. ὡς γὰρ ἡ βαλὴ αὐτῷ ὡς βα-
λὴ Θεοῦ, μετὰ πάσης σιωπῆς
καὶ ὁφθαλμίας. φυλαττομένη μὲν,
εἰς τέλος δὲ κλέεσθαι καταντῶσα.
ὡς ἀποκλινομένη δὲ, κίνδυνον
ψυχῆς καὶ ζημίαν σωματικὴν
πρὸς ἑαυτῇ. καὶ εἶχον πάμπαν
κεφάλαια πρὸς τούτῳ σιωπῆσαι,
εἴη μὴ εἰς ἀπώρευς τέλος ἐπεκτείν-
ετο ὁ λόγος, καὶ φορητὸς ἐγερ-
νῇ. ἐν δὲ τῇ πολλῇ ὑπαρχῇ καὶ
τοῦτο. Τοῦ πρὸς ἑρρίστητος τῆς
τήτατος Πανδύφου, ὃς καὶ ἀρ-
χὸν Καπούης, ἡ τούτῳ γαμετῇ,
καλεμένη Ἀβάρα, ἐκ ἑλαττον
ἢ μὲν τοῦ ἀφ' ὁρὸς πάσης τῆς χώ-
ρας ἐκείνης ἦρχε καὶ κατεκρατι-
σεν. αὐτὴ ζηλοτυπία τῷ ἀρχῆς,
μᾶλλον δὲ φθόνῳ σατανικῷ κρα-
τεμένη, ὑποβάλλει τοὺς κατὰ τὴν
φθόν.

φθίντας αὐτῇ δύο υἱοὺς δόλω πο-
 νεύσαι ἕνα τῶν Κομήτων ἀνελόν
 αὐτῆς ὄντα, ὡς παρὰ δοκιμω-
 ῶν καὶ κριτῶν, καὶ ὡς πάντων
 πρῶτον· ὁ καὶ πεποιήκασιν. ἡ
 γὰρ τούτων ὁμῶν μετακαλε-
 σαμένη ἐκείνους εἰς στυγίαν, καὶ
 εἰσελθόντας πρὸς αὐτῶν ὀργή-
 ρους, ὡς φαίνεται εὐλογον οἱ ταύ-
 της ἀδελφοὶ δεικνύουσιν ἐπέβη-
 σαν αὐτοῖς, καὶ μαχαίρᾳ κα-
 τέσφαξαν. τούτων ἡ μήτηρ μετά-
 νοιαν ἐπὶ πλάσσειν, ἐκ ἀληθείας
 ἀποκριμένη μεταστέλλεται διη-
 κῶς τὴν μαχαίρην πατέρα πρὸς
 αὐτὴν, ὡς παρ' αὐτῆς δεξιόμε-
 νη τὸ ἀνθρώπον τοῦ πλάσμα-
 τος ἐπὶ πῦρ. ἔξαιτος δὲ τοῦ
 ὁσίου τῇ ὡρα κλήσει, καὶ τὸ ἄ-
 νθρωπον καταλαβόντος ἔφειχον ἅπαν-
 τες καὶ τὰς λεωφόρους τοῦ δια-
 σπασαι τὴν πόλιν αὐτοῦ χάρα-
 κτῆρα, καὶ μετασχῆναι τὸ αὐτοῦ
 ὄνομα. ἐν οἷς μία δέκοντος, ἡ-
 γουμένη μοναστήριον συνῆλθεν ἐν-
 τὴν πρεσβυτέρῳ νέῳ ὄντι καὶ σφει-
 ρῇ τῇ ἡλικίᾳ· σωμαζαζούτα
 δὲ καὶ τὰς ὑπ' αὐτὴν παρδένους ἐξ-
 ἤλθεν εἰς ἀπαίτησιν τοῦ ὁσίου, ὁ
 δὲ μακάριος ὡς ἰσχυρὰ δι-
 κὰν διασάμνος τὰ κατ' αὐτὰς,
 οὐκ ἠδέσθη τῶν ἀπαίτησιν αὐ-
 τῶν, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι αὐταῖς ὡς
 ὁλοκλήρως φαίναται, ἀσπάζει τὴν φω-
 νὴν καὶ φέρει τὰ βλήματα λε-
 γων

bus, qui sibi remanserant filijs,
 ut unum è Comitibus agnatū
 ipsius per dolum occiderent,
 quasi populo magis acceptū
 ad principatum, & apud om-
 nes honoratum; quod & fece-
 runt. Nam vocatus ille à foro-
 re eorum ad colloquium, pro-
 fectus est non malo animo. at
 fratres eius pretextum nacti
 congruentem, adorti sunt illū,
 & gladio trucidarunt. Horum
 mater pœnitentem simulans,
 beatum patrem ad se supplex
 accersit, quasi ab eo susceptu-
 ra pœnæ irrogationē, quæ ad-
 missum crimen compensaret.
 Cum vir sanctus precibus an-
 nuisset, & oppidum ingressus
 esset, currebāt omnes per vias,
 ut venerandum eius vultum
 inspicerent, & fierent benedi-
 ctionis eius participes. Inter
 illos fuit diaconissa quædam
 monasterio præposita, cum suo
 presbytero iuvene, & robore
 floridæ ætatis vigēte; quæ vir-
 gines sibi subditas cōuocau-
 rat, & egressa erat obviam vi-
 ro sancto. At B. Vir prophe-
 tico intuitus oculo statum illa-
 rum, non est veritus quod ob-
 uiam illi prodijisset; sed occur-
 rit illis tanquam ignea rhom-
 phæa, voce aspera, & oris atro-
 citate

citate, dicēs: Quid vobis & iu-
 ueni huic? vt vos, quę virgines
 esse videmini, verſemini cum
 isto? an nescitis hunc esse virū?
 & nescit ipse, vos esse mulie-
 res? Si Deum non timetis, sal-
 tem homines non reueremini?
 Verē in vobis non video iusti-
 tię fructum. His illę auditis,
 cum oporteret pudore suffun-
 di, & viri iusti liberam incre-
 pationem formidare, abierūt
 dicentes: Non est hic seruus
 Dei, sed diabolus. mox postri-
 die deprehēsus fuit presbyter
 concumbens cum sorore Dia-
 conissę; & diuulgata res est
 per totam illam Ciuitatem. .
 Postquam beatus Vir perue-
 nit in palatiū Abarę, tremore
 correpta est illa ad eius aspe-
 ctum; & procidens ad pedes
 eius confitebatur, & veniam
 petebat. Ille stare illam iussit;
 dixitque: Noli hoc facere; nā
 & ego homo peccator sum; nec
 dum accipi potestatem ligan-
 di & soluendi. Sed vade ad
 episcopos, quibus hæc iudicā-
 di potestas demandata est; &
 fac quodcunque illi dixerint.
 Respondit illa. Confessa sum
 Episcopis peccatum meum; &
 iniunxerunt mihi, vt ter per
 hebdomadam psalterium re-
 ci-

γων πρὸς αὐτάς. Τί ὑμῖν καὶ
 πρὸ νέου τούτου; ὑμεῖς αἱ δοκοῦσαι
 εἶναι παρθένοι τὸ σωθῆναι μετ' αὐ-
 τοῦ; οὐ γινώσκετε ὅτι ἀνὴρ αὐ-
 τὸς ἔστιν, καὶ αὐτὸς οὐκ οἶδεν ὅτι
 γυνῆς ὑμεῖς; πῶς Θεὸν μὴ φο-
 βούμεθα, καὶ τὰ ἀνδράποισ οὐκ
 ἀρχόμεθα; ὅτι οὐχ ὁρῶ ἐν ὑ-
 μῖν καρπὸν δικαιοσύνης. Ταῦτα
 ἐκείναι ἀκούσασα, δέον ἐν ἑα-
 πῇναι ἑκαταπῇσαι τοῦ δικαί-
 ος παρρησίαν, ἀνεχώρησαν λέ-
 γουσαι. ὅτι οὗτος οὐκ ἐστὶ δοῦ-
 λος Θεοῦ, ἀλλὰ δαίμονος. καὶ
 εὐθύως τῇ ἐπαύριον ἐκράτηθη
 ὁ πρεσβύτερος κοιμώμενος με-
 τὰ τῆς δακόνος ὁμώμονος. καὶ
 ἠκούσθη ἐν ὅλῃ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
 Κατέλαβεν οὖν ὁ ὁσῖος τὸ παλά-
 τιον τῆς Αβάρης. ἡ πρὸς διασταμένη
 αὐτῇ, καὶ συντέτομος γυμνήθη πρὸς
 σέπτεσε τοῖς ποσὶν αὐτῇ ἐξομολο-
 γημένη, καὶ συγχώρησιν λαβὴν αἰ-
 τεμένη. ὁ δὲ ἀναστήσας αὐτὴν εἶ-
 πωεν. μὴ οὕτω ποιεῖς, ὅτι καὶ γὰρ
 ἀνδραποὺς εἰμι ἀμάρτωλος, οὐπω
 λαβὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ
 λύειν. πρὸς δὲ πρὸς τοὺς ἐπι-
 σκόποις, τοῖς τὰ τοιαῦτα κείνῃ
 πεποιημένοις. καὶ ὡς αἰτοῖσι εἶ-
 πωσιν, ποίησον. ἡ δὲ ἀπεκρίθη.
 τοῖς μὲν ἐπισκόποις ἐξηγόρευσα
 τὴν ἐμὴν ἀμάρτην, καὶ ἔδωκάν μοι
 ἐντολὰς τὴν πληρῆν τὸ ψαλτήριον
 εἶπον τῆς ἐβδομάδος, καὶ ποιῶν
 ἔλεος

ἔλεος· εἰς τοὺς δεομένους. ὦ δα-
καλὸν δὲ τὸν σὺν ἀγιοσύνην δα-
λακνέειν, τὸ καὶ ὦ δα σου τὸ συμ-
φίρον ἀκούσαι, καὶ τὸ αὖτις λα-
βεῖν τὸ ὑμῶν κλέος. ὁ δὲ ὅστις
ἔφη· τὸ μὲν ἡμεῖς τὸ ψαλμῶν,
καὶ δοῦναι ἐλεημοσύνην, σοὶ καὶ
τοῖς δεομένοις ἔστιν ὄφελος, τὰ δὲ
ἀδίκως σφαγῆναι σωτηρίαν ἐκ ἁ-
γῆ, οὐτε τῷ ἐκείνῳ πενθοῦντων
τὸν λύπην δεσποδεάσῃ. τί γὰρ το-
σοῦτον δίδως, ὅσον ἀφείλες; εἰ δὲ
ὅλως βούλῃ καὶ παρ' ἐμοῦ τὸ δό-
τῃς δέξασθαι βελῶν, καὶ ποιῆσαι
τὸ θέλημα τῷ Θεῷ, ἰδοὺ λέγω
σοι. ὦ δα δὲ εἶνα τῷ σὺν ἡμῶν
τοῖς ἰδίοις τὸ τῷ δόξαντες, τοῦ
ποιῆσαι ἐν αὐτῷ εἰ πᾶν δέλωσιν,
καὶ τὸ πᾶν ἀπαλλαγῇ τὸ ἀμάρτη-
ματός. Εἶπε γὰρ ὁ Θεός, ὅτι ἐκ
χέρους ἀνθρώπου ἀδελφοῦ αὐτοῦ
ἐκζητήσω τὸν ψυχλὸν αὐτοῦ δὴ
τὸ αἵματός· ὁ ἐκ χερῶν αὐτοῦ ἀν-
θρώπου, αὐτὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ
τὸ αὐτὸ ἐκζητήσεται. Καὶ πάλιν·
Πᾶς ὁ λαβὼν μάχαιραν, ἐν
μάχαιρᾳ ἀποκτενῆται. οὐ γὰρ εἰ
σὺ ἀδυνατεῖς Σαὺλ τὸ βαπ-
ταλῶς, καὶ τοῦ κείνου Ἰεφθαί, οἱ π-
νὲς δὲ οἱ κείνοι ἐπολέω τὰ ἴδια τέ-
κνα εἰς θάνατον παραδίδωκεν. ἢ
εἰ ἀπικρίθη· οὐ δύναμαι τοῦτο
ποιῆσαι· φοβῆμαι γὰρ, μή πως
αὐτὸν ἀποκτενίσω. τότε ὁ μα-
κάριος ζήλου τοῦ πληθὺς ἀπε-
κρί-

citem, & egenis dem eleemo-
synam. Sed rogo sanctitatem
tuam serue Domini, vt etiam
à te audiam, quod in rem mihi
sit, & peccati veniā impetrem.
Et vir sanctus; Recitare quidē
psalteriū, & eleemosynas dare,
tibi & pauperibus cōducit; sed
necem passo iniuste salutē nō
affert, nec deplorantium illum
tolleret moerorē. Quid enim das,
quod tantumdem valeat, quā-
tū abstulisti? Sed si omnino vis
à mea quoque tenuitate con-
siliū capere, Deiq. volun-
tatem implere, ecce dico tibi.

Trade de duobus tuis filiis al-
terum consanguineis mortui,
vt de eo faciant, quodcunque
libuerit; & eris tunc à peccato
expiata. Dixit enim Deus: De
manu hominis fratris eius re-
quiram animam ipsius homi-
nis. Quicumque effuderit hu-
manum sanguinem, fundetur
sanguis illius, & rursus: Omnis
qui acceperit gladium, gladio
peribit. Neque enim infirmior
es tu Saule, & Iephthe iudice,
qui lege, quam ipsi sibi consti-
tuerant, liberos suos morti tra-
diderunt. respondit illa: Non
possum hoc facere; timeo enim
ne illum occidant. Tunc vir
sanctus zelo Dei repletus, ait:

S Hæc

|| βελὴ πρὸς
τὸ ἀπὸ λεί-
ξαι πρὸς
αποκτενίσαι
τῆς γυναι-
κὸς τὸν με-
τάνοια.

Consilium ad
ostendendam
fictā mulie-
ris peniten-
tiam.

Gen. 9. 5.
1. Reg. 14.
Iudic. 11.
Matth. 26.
52.
1. Reg. 14.
45.
Iud. 11. 35

Hæc dicit Spiritus sanctus; Filij tui sanguis effundetur pro sanguine, quem tu iniuste effudisti; & peccatum hoc de domo tua non delebitur usque in seculum. Regnabit autem nullus de tuo semine in hac vrbe, sed expelletur, & succumbet inimicis suis: quoniam potentia tua confisa es; nec didicisti, quod Dominus pauperem facit & ditat, humiliat & subleuat. Hæc illa cū audisset, cæpit flere, ac lamētari; & oppletis auro manibus, viro iusto offerebat, putans illum sibi hoc pacto placatum reddere. Verū is omni plane affectu superior, nec foeminæ lacrymis flexus, nec auri copia illectus, nec dominantē veritus, disrupto cubiculi velo, capreæ instar exiliens aufugit; hoc, vt ipse dicebat, secum reputans. Dixit diabolus; Iste monachus est pulvis, madefaciā illum aqua foeminæ lachrymis, & efficiā lutum, vt conformetur mihi ad libitum. Ita re ipsa impleuit dictum illud; Estote prudētes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ: & Apostolicū præceptum; Ne communicaueris peccatis alienis. & tunc quidē in suum ille secessit mona-

κρίνοντο. Τὰ δὲ λέγει τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον· τὸ αἷμα τῆς ἡμέρας σου ἐκ-
χυθήσεται ἀντὶ τοῦ αἵματος, οὗ ἀ-
δίκως ἐξέχεας· καὶ ἡ ἀμάρτια αὐ-
τῆς ἐκ ἐξολογῆθήσεται ἐκ τῆς οἰκῆς
σε ἕως αἰῶνος, ἀρξὴ δ' ἐδῆς ἀπὸ
τῆς σε ἀφάρματος ἐν ταύτῃ τῇ πό-
λει· ἀλλ' ἔσται ἐκδιωκόμην καὶ νι-
κώμην ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς αἰθ' ὧν
πέποιθας ἐπὶ τῇ σῇ δυναστείᾳ·
καὶ οὐκ ἔμαθες, ὅτι Κύριος πτωχίζει
καὶ πλετίζει, ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν.
Ταῦτα ἀκούσασα ἐκείνη ἤρξατο
κλαῖν καὶ ἀποδύεσθαι· πλήτασά
τε τὰς χεῖρας χρυσίᾳ περιέφερε
πρὸ δικαίου, νομίζουσα ὅτι τοῦτον
αὐτὸν ἐξιλεώσασθαι. ὁ δὲ ὄντως
ἀπαθὴς ἐκείνος, μήτε τοῖς δά-
κρυσι τῆς γυναικὸς κατακαμφοθεῖς,
μήτε πρὸ πλήθους τοῦ χρυσίου δῖ-
αθεῖς, μήτε τῷ ἐξουσίᾳ αὐτῆς
αἰδεσθεῖς, διαρρήξας τὸ καταπύ-
λαισμα τοῦ κοιτῶνος, καὶ ὡς δορ-
κὰς ἐκπηδήσας ᾤχετο· τοῦτο λο-
γισάμενος, ὡς αὐτὸς εἶρηκεν· ὅτι
ἔπειθον ὁ δὲ βολος· Οὗτος ὁ μὲν
ναχὸς χοῖς ἔστιν· ἐπιβρέξω αὐτὸν
ὕδατι, δάκρυσι τῆς γυναικὸς, καὶ ἡδη-
ποιᾷ αὐτὸν πηλὸν τοῦ τυποῦντος ὡς
αὐτὸς ἐγὼ βούλωμαι. οὕτως ἔργω ἐ-
πλήρης τὸ, Γίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὀ-
φθαλμοὶ, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ πόδες τερά· ὁ-
μοίως δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν πρῶτον
ῥηγμα τὸ· μὴ κοινωνεῖς ἀμάρτιας
ἀλλοτρίας. Καὶ τότε μὲν ὁ ὅσιος

Cant. An-
na 7.

Matth. 10.
16

1. Tim. 5.
22

na-

ὑπὸ

ὑποχρῆσθαι εἰς τὸ μοναστήριον αὐ-
 τοῦ. οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ εἰς
 τέλος ἐξήγατο ἡ αὐτὴ θεωρητικὴ.
 ὃ γὰρ μικρότερος ὕδης τὴν λεχθείσης
 ζήλω τὴν ἀρχὴν τὸν μέγαν ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ θεωροῦν χρόνον μα-
 χαίρα κατέσφαζεν· ἐκείνος δὲ
 πάλιν ὑπο τῆς τῆς φράσεων ρη-
 γρὸς δὲ τὴν αἰτίαν αὐτῆν διδε-
 ρχόμενος ἀπήγατο. καὶ λοιπὸν ἐν τῷ
 ὀλίγῳ χρόνῳ παῖς ὁ κόμπος αὐτῶν
 ἐξέλιπεν, καὶ ἡ ἐξουσία ἀπώλε-
 το. Καὶ μή τις τῆς παύσεως ἀτόλ-
 μων ἀπὸ τῆς τοῦ πατρὸς εἰς τοὺς
 ἀμειψόμενους κατὰ γινώσκοντες.
 ζήλωτης γὰρ ὡς εἰς τὸ ἐκδικῆσαι
 τὸν νόμον Κυρίου, καὶ διὰ τὴν Ἠλίας
 ὁ θεωρητικὸς, οὐ πῶς καὶ τὸν χρεα-
 τῆρα τὴν ὁψέως ἐπιφέρειτο. καὶ τοῦ-
 το οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐξωθεν καὶ μη-
 δόλως θεωρήκεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τοῖς δοκούσιν ἰδούζην αὐτῶν κατὰ
 σάρκα, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῦ μέλεσιν.
 ἀποσπάσαντες γὰρ πρὸς τοὺς οἰ-
 κείους ἐαυτῶν τοσαύτῳ ἐκέκτη-
 το, ὅσῳ ἀποδείξῃ τὸ λεχθεσόν-
 μόνον. ἐρῶ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς ἀ-
 σφάλειαν τῆς ἐντυγχάνοντων, καὶ
 διόρθωσιν τῶν τὸν Ἠλὶ μιμου-
 μένων.

Ὅτις δὲ τὸν μακάριον ἀνα-
 δραψάσης ἀδελφῆς αὐτοῦ ὑποήρ-
 χον ἐν τῇ μονῇ, τῇ ἀδελφότητι συ-
 νασκοῦμενος, λίαν ἀφύνης, καὶ κατὰ
 ἀμφοτέρω ἐπιτηδεύσας. οὗτος ὁ δόξ-
 ων

ων

139
 nasterium. nec multò post va-
 ticipium eius finem fortieba-
 tur. Namque minor dictæ mu-
 lieris filius studio asciscendi
 sibi principatus, maiorem in
 Ecclesia orantē ferro iugula-
 uit; & ipse ob eandem causā
 à Rege Frācorum vincus du-
 cebatur. Quare intra modicū
 tempus omnis eorum fastus
 evanuit, & potentatus dispe-
 rijt. Nec verò quisquam ex ijs,
 qui audaces ad omnia sunt,
 Patrem accuset, quasi in pec-
 cantes seueriorem. Nam is ze-
 lo agebatur tuendæ legis Do-
 mini, sicut propheta Helias,
 cuius etiam similitudinem fa-
 ciei referebat: idque non solū
 in extraneos, & consanguini-
 tate non attingētes; sed in eos
 etiam qui videbantur pertine-
 re ad ipsum iure carnis, & in
 sua membra. tantum quippe
 erat in suos omni affectu liber,
 quātum exemplo, quod subij-
 ciemus planum fiet. narrabo
 enim & hoc ad legētiū cau-
 telam, & eorum emendatio-
 nem qui imitantur Heli.

Erat in monasterio de nu-
 mero fratrum, sororis & nutri-
 tiæ B. Viri filius, elegantis ad-
 modū ingenij, & in vtramvis
 partem aptus. Hic aliquando

S 2 cum

cum iter faceret cū fratribus,
& argenteum calicem ferret,
incidit in fontem limpidissi-
mum: cumque aquam haurire
ad bibendum vellent, ille sa-
crū calicem protulit; & immo-
dica nitoris metalli voluptate
omnes abrepti in eo biberunt.
Quod B. Vir cū rescuisset, ira
in illū exarsit; & post multas
increpationes ita illum auer-
satus est, vt ne alloqueretur
quidem. auersatio porro eius
perinde erat atque Dei auer-
sio; qua prudentes cautiores
reddebantur, quam baculo &
scutica. Ille vero frater mœro-
re increpationis oppressus, &
auersatione Patris confectus
in grauem morbum delapsus
est, quo etiam decessit. At B.
Vir toto ægrotationis eius tē-
pore cundo in ecclesiam, & re-
deundo, & prope cellæ eius
aditum transeundo numquam
inspexit, nunquam illum inui-
sit, vsque ad eius è vita migra-
grationem. Quamquam fra-
tres omnes obseruauerant, Si
quando frater quispiam mor-
bo laboraret, & cū crebro Pa-
ter inuiseret, ægrotum nūquā
conualuisse. Tunc igitur vnus
è senioribus cum lacrymantē
conspexisset Patrem, & mortē
fratris

ὡν ποτὲ μετὰ ἀδελφῶν, καὶ ἀρ-
γυρεῶν βασιζὼν δισκοποτήριον,
ἐνέτυχε διψιδεσάτη πηγῇ. βα-
ληδέων τοίνυν πᾶν ἐκ τῆ ὕδα-
τος, αὐτὸς ἐκβαλὼν τὸ ἅγιον
ποτήριον, καὶ λιμβιδεῖς τῇ τοῦ
μετάλλου κατὰρότητι, ἔπιον
μετ' αὐτοῦ πάντες. τοῦτο γινώ-
σκων ὁ μακάριος, καὶ σφόδρα θυμω-
θεὶς κατ' αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ὅπιτι-
μήσας αὐτὰς, ἀπεστράφη αὐτὸν
μέχρι καὶ συντυχίας αὐτῆς. ἡ δὲ
ὑποσερφή αὐτοῦ ὡς ἀπαλλο-
ξίως Θεοῦ, ὑπερβάδον καὶ μά-
στιγα σαρκενίζουσα τοῖς ἐχέφροι-
νας. ὁ δὲ ἀδελφὸς τῇ λύπῃ τῇ
ὀπιτημῆσεως συχθεὶς, καὶ τῇ ὑπε-
σερφῇ τοῦ πατρὸς καταπονηθεὶς,
ἀρρώστια δεινὴ ἀνέπεσέ τε καὶ ἐ-
τῆσθῆκεν. ὁ δὲ μακάριος ἐν πά-
σαις τῇ ἀρρώστιας αὐτοῦ ἡμέραις
ἐσερχόμενος καὶ ἐξερχόμενος ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ διόδῳ οὔσης ἐμ-
περῶεν τοῦ κελλίᾳ τοῦ ἀδελ-
φοῦ, οὐδέποτε ἐπέβλεψεν εἰς αὐ-
τὸν, ἢ τῇ αὐτοῦ ἐλπίσει. ἡξίωσε
μέχρι τῇ αὐτοῦ τῆσθῆς. κατ' οἰ-
γισσιμῶτα ὡρᾷ πᾶσι τοῖς
ἀδελφοῖς, ὅτι ἦν ἡ ἀρρώστια ὁ ἀ-
δελφὸς, καὶ ἐσίχαζε πρὸς αὐτὸν
ὁ πατήρ, οὐκ ἠγάρετο ἐκ τῆ ἀπει-
νείας ἐκείνης. Τότε τοίνυν τὸς τῇ
γερύοντων ἰδὼν τὸν πατέρα δα-
κρύοντα μετὰ θάνατον τοῦ ἀδελ-
φοῦ, καὶ θρηνοῦντα πρὸς τὴν
αὐ-

αὐτοῦ, προσχθὼν κατὰ μόναν
 διέλεγετο αὐτῷ, ὡς ψυχοπονού-
 μενος παρὰ τὴν θλίψεως τῆς ἀδελ-
 φοῦ, μὴ ἥς ἐξῆλθε τοῦ σώματος
 ὅτι τὸν ὑποστροφὴν τῆς πατρὸς. ὁ
 δὲ ἔφη· εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἀπεσπά-
 ϕην, ἐκ αὐτοῦ ὁ Θεὸς προσελάβει-
 το. πεπληροφόρημαι δὲ, ὅτι ὅτι
 ταύτης τῆς μικρᾶς θλίψεως, με-
 γίστης χαρᾶς καταξιοθήσεται ἡ
 ψυχὴ αὐτῆς. ἔπειτα ἐκ ἀδίκου ὁ
 Θεὸς, ὑπὸ φυλακῆς ἄρει, καὶ εἰς
 φυλακὴν θῆναι. Αὕτη ἡ δὲ ἀκρί-
 σις τῆς ἀδελφεικωτάτου καὶ σο-
 φωτάτου πατρὸς ἡμῶν Νείλου πα-
 ρὰ πολλοῖς τῶν ἁγίων πατέρων.
 ὡς βάλει γὰρ τοὺς ἀσκητικωτά-
 τους τῇ δὲ ἀκρίσει, καὶ τοὺς ἀκρί-
 τικωτάτους τῇ ἀσκήσει, καὶ τοὺς ἐν
 ἀπλότητι ἐν τῇ γνώσει, καὶ τοὺς
 γνώσιους ἐν τῇ ἀκακίᾳ. τοὺς ἐν
 βίῳ τῆς λόγῳ, τοὺς δὲ ἐν λόγῳ τῆς
 βίῳ, καὶ τοὺς κατ' ἀμφοτέρω ἐν τῇ
 ἐν ἀμφοῖν ἀκρότητι. ξένος τοῖς
 ἡμετέροις, ἀλλ' ὁμοῖος πατρί τῶν κό-
 σμου, ἀταπεινότερος τοῖς παῖσι, ὑ-
 ψηλότερος τοῖς νοσήσαντο, ἀκακίᾳ
 τοῖς ὑψηλοῖς, συμπαθὲς δὲ τοῖς
 ταπεινοῖς.

Ἐκλήθη τις ποτὶ τῶν λογί-
 βαρδων ἱπποῦ τῆς μονῆς, καὶ προ-
 σελθὼν πρὸς αὐτὸν τῇ ἀδελφῇ ἡγή-
 σαιτο τὸ μακάριον τὸ κατὰ δὴ-
 ξαι

accesserunt ergo ad Patrem ἐ fratribus duo, petieruntq. ut sibi
 lice.

fratris deplorantem, seorsum
 accessit, loquebaturq. tanquā
 dolens fratris tristitiā, ex qua
 obiit ob auersationem Patris.
 At ille dixit: Nisi ego auersa-
 tus illum essem, Deus non as-
 sumpsisset. Certus autem sum,
 eius animam magna lætitiā
 fruituram propter modicā
 hanc tristitiā: quandoqui-
 dem non est iniquus Deus, ut
 ē carcere tollat, & in carcerē
 conijciat. Hæc fuit discretio
 patris nostri Nili, supra multos
 sanctos Patres discretissimi &
 sapientissimi. Superavit enim
 per discretionem summi rigo-
 ris obseruatores, & summo ri-
 gore vitæ discretissimos. Super-
 ruit simplices scientia, pol-
 lentesq. sciētia superavit sim-
 plicitate. vitæ cōspicuos fermo-
 ne, sermoneq. celebres super-
 ruit vitæ splendore; & vtrisque
 præditos sūma vtriusque per-
 fectione: præditus moribus
 peregrinis, à mundo penitus
 alienus; affectibus insupera-
 bilis, animi sensibus excelsus;
 inflexibilis sublimibus, in hu-
 miles compatiētis affectum
 gerens.

Longobardus quidam sur-
 ripuit equum monasterij. ac-

liceret perfequi, & recupera-
re equum, quod esset mona-
sterio perutilis: & rem perege-
runt. nam cum labore multo
peruenissent in oppidum, in
quo fur erat, audito solum
Patris nomine, statim loci Do-
minus adductum equum, fu-
remq. ligatum illis cōtradidit.
Reuersi in monasterium, & an-
te Patrem cum lætitia procidi-
dentes aiebant: Adduximus
tuis adiuti precibus, ο Pater,
equum & furem. Ille Longo-
bardum ad se vocauit: & num
inquit, tu frater equum hunc
verè amas? & ille; si non ama-
rem, non surripuissem. Tunc
Pater illi equum dono dedit,
addiditq. ephippium, & frænū
dicens: Si amas, accipe, & abi-
abijt ille lætus & exultās. Cū-
que obmurmurare fratres cæ-
pissēnt, vocauit eos Pater, in-
struebatq. dicens: Discite hoc
fratres; Priuari quomodocum-
que rebus, esse à peccatis libe-
rari. An indigni sumus, q. vnū
caput & nos impleamus ex ijs,
quæ narrantur in vitis sancto-
rum Patrum? Si Deus nostri
misereri vult, nos illi ne obfi-
stamus. & illi: dolet nobis Pa-
ter,

τασώμιστα. οἱ δὲ εἶπον· τοῦτο θλιβόμεθα πάτερ, ὅτι μετὰ τὸ κοπιᾶ-
σαι

ἔσαι καὶ ἀνδρῶν τὸ ἵππον, ὅτι χρεῖ-
σιμος ἐστὶ πάντων ἐν τῇ μοναστείῳ,
ὃ καὶ πεποιήκασι. φθασάντων γὰρ
τῶν ἀδελφῶν κόπῳ πολλὰ εἰς τὸ
κῆπον, ἐν ᾧ ὁ κλέπτης ὑπῆρχεν,
ἠνίκη τὸ τῆ πατρὸς ὄνομα καὶ μό-
νον ὁ ἐκείσε ἀρχὼν ἀκήκεν, δι-
δέως ἀγαθὸν τὸν ἵππον καὶ τὸν κλέ-
πτῃν δεδεμένον, παρέδωκε τοῖς
ἀδελφοῖς. ὑποσφειλάντων τοίνυν
αὐτῶν ἐν τῇ μοναστείῳ, καὶ τῇ
πατρὶ μὴ χαρᾷ θεωροῦσιν ὅτι
καὶ λεγόντων, ὅτι διὰ χῶνσου
πάτερ ἡγάρομεν τὸν ἵππον καὶ τὸν
κλέπτην· καλεῖ ὁ μακάριος
τὸ Λογιστὰς, καὶ λέγει αὐτοῖς·
ὄντως σὺ ἀδελφε ἀγαπᾷς τὸν ἵπ-
πον τῆτον; καὶ λέγει ἐκείνος· εἰ μὴ
ἡγάπων, ἔκ αὐτοῦ ἐκλεψαί τοῦτον.
τότε λαβὼν ὁ πατήρ τὸν ἵππον δέ-
δωκεν αὐτοῖς, προσέειπεν αὐτοῖς μὴ
τὸ σέλλας καὶ τὸ χαλινάριον, λέ-
γων· Εἰ ἀγαπᾷς αὐτόν, λάβε καὶ
προσέειπεν· ὁ δὲ ἀπῆλθε χαίρων ὡς
ἀγαλλόμενος. ἀρξαμένων δὲ τῶν
ἀδελφῶν καταγογγύζειν τῷ μα-
καρίῳ, καλέσας αὐτοὺς ὁ πατήρ
ἐνεθέτε λέγων· μάθετε ἀδελφοί
τοῦτο, ὅτι ἡ τὴν πειρασμῶν ὁπωσ-
δήποτε σέσησις, ἀμείψιμα τῶν
ἔστιν ἀφάρσεις· Εἴτα ἐκ ἐσμὲν
ἀξιοὶ τοῦ γεροντικοῦ ποιῆσαι ἐν
κεφάλαιον; εἰ ὁ Θεὸς θέλει ἐλεῆ-
σαι ἡμᾶς, ἡμεῖς αὐτοῖς μὴ ἀντι-

σαι ἡμᾶς πάνυ πολλὰ ὠδεύατε-
 σαντας, καὶ ἔρξιν τὸ ὑπολωλός,
 τότε αὐτὸ ἐδωρήσατο πατὴρ κλέψαντι.
 καὶ ὁ πατήρ ἔφη· τοῦτο πεποίηκα ὑ-
 μῖν, ἵνα διδάξω ὑμᾶς ἀγαπᾶν ἑρ-
 γαστοὺς ἐχθροὺς, καὶ καλὰς ποιῶν-
 τοῖς ἐπηρεάζουσιν ὑμᾶς· καὶ τὸ πάν-
 τα κατέχῃν ὡς μηδὲν ἔχοντες, κα-
 δὰς τὸ βασίλειον καὶ ὁ ὑπόσολος,
 ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσιν. Ὁ μὲν γὰρ
 μακαρίτης πατήρ ἡμῶν Νῆλος
 ταῦτα ἐφρόνητε καὶ ἐδιδάσκον, ἀπὸ
 τοῦ σώματος φέρονταίς χρήσις τῇ
 μακαρίων καὶ σοφῶν διδασκάλων,
 παντοῖα τε βόπῃ ἀγωνιζόμενος
 ἔργῳ ὑποδείξαι τὸν λόγον, καὶ
 τὴν μάθῃσιν φέρειν, καὶ τὴν
 ὡσεὶ καὶ τὴν διδάξιν. ἐ μόν-
 ον δὲ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοῖς μετ'
 αὐτοῦ ἔτις ἐφωτίζοντο καὶ ἡλι-
 ζον, ἀκούων ὡσεὶ τοῦ σωτήρος,
 ὅπου μῆς ἐστὶ τὸ ἅλας τῆς γῆς, καὶ
 τὸ φῶς τοῦ κόσμου. πολλὰ καὶ
 γὰρ εἰς ποῦ ἠύρισκε χρῆσιν ἢ γνώ-
 μιν, εἴτε ἑσπέριον ἐκ τῆς κα-
 νόνων, κατ' ὁρῶσιν ἡτοῖς διδά-
 σκοντα, ὡσεὶ καλὸς τοῖς ἀ-
 δελφοῖς ὡσεὶ πνεῦμα κληρὸν δι-
 δίδου αὐτοῖς τοῦ ὑποσηδίζῃν αὐ-
 τὰ· τοῖς μὲν ἰσχύσι τὰ ὑψηλὰ,
 τοῖς δὲ ἀδυνάτοις τὰ ἐλαφρά·
 καὶ ἐκάτω πρὸς τὸ πάθος ὅ
 ἐπλεονεκτεῖτο, καὶ τὸ ἐμπλαστον
 τοῦ μαθήματος ἐπιτίθη. οἷον,
 εἰς γαστρίμυθον, τὰ πρὸς ἐγκρα-
 τίας·

ter, quod post multos itineris
 nostri labores, postquam inue-
 nimus quod perierat, tūc illud
 furi largitus es. Respōdit Pa-
 ter: Hoc vobis feci, vt discatis
 re ipsa inimicos diligere, & be-
 nefacere ijs qui infidiātur vo-
 bis; & omnia possidere, nihil
 habentes; sicut nos docent
 Euangeliū, & Apōstolus. Hic *Mat. 5. 44.*
 sensus, hæc doctrina erat. B. *2. Cor. 6. 10*
 memoriæ Nili patris nostri,
 qui beatorum & sapiētissimo-
 rum Doctorum sententias in
 ore semper habebat: & omni
 conatu adnitebatur, vt dictū
 opere præstaret; & quod addi-
 scebatur, prudentiam pareret:
 & actio similis esset institutio-
 ni. Nec se ipsum tantummodo,
 sed suos etiam pariter lumine
 implebat, & sale condiebat,
 audiens à Salvatore, Vos estis *Matth. 5.*
 sal terræ, & lux mundi. Sæpe *13. 14.*
 enim vbi in dictum, aut sentē-
 tiam incidisset, aut in modulū
 ex officijs sāctorū, quo ad cor-
 rigendos mores aliquid cōti-
 neretur, fratres aduocabat, &
 quasi hereditariā portionē di-
 stribuebat, vt memoriæ māda-
 rent; validis qdē sublimia dās,
 tenuioribus vero leuia; & vni-
 cuiq. vt affectu laborabat, ita
 emplastrū documēti appone-
 bat.

bat. exēpli gratia: Si quis esset
vētri deditus, dabat abstinentiā
præcepta; si quis salax, castita-
tis: si quis inanis gloriæ cupi-
dus, humilitatis: si qs linguax
& cōtētiōsus, Apostoli Iacobi
epistolā. Quod si quis esset he-
betioris ingenij, nec vi memo-
riæ polleret, in paruula charta
scribebat sententiā, & appēde-
bat ad eius ceruicem, siue ad
brachiū, donec eā memoriter
recitaret. Ita faciebat ter beat⁹
Pater, vt muti loquerentur, &
surdi audirēt, & cæci viderent:
Barbaros efficiebat theolo-
gos, & iumētorū pastores mu-
tabat in doctores hominum. &
multos quidē ab infestis dæ-
monib⁹ liberauit, plures verò
ab impuris animi affectibus &
cōsuetudine absona. mai⁹ por-
ro est hoc posterius priori.
Multa habeo, quæ dicam de
illo; verum tempus nō permit-
tit, quoniam ad finē propero.

Defuncto celeberrimo Ali-
gerno, qui bene sancteq. ad-
ministrauerat monasterium S.
Benedicti; successit in eo He-
gumenus, qui beatum Nilum,
qui vir esset, ignorabat; imò
verò dici potest, & Deum ip-
sum. Planum id fiet per hoc,
quod paucis narrabo. Cum beatus vir profectus esset ad ipsum
ali.

τέρας · εἰ τις λόγος τὰ πρὸς ἀ-
γνείας · εἰ τις κενόδοξος, τὰ πρὸς
πνευματοσύνης · ἢ τις γλωσσώδης
ἢ μαχητός, τὸν ἐπιστολὴν Ἰακώ-
βου τοῦ ἀποστόλου · εἰ δὲ τις ἡ
δυσμαθής, καὶ μὴ διωκόμενος
μνημονεύειν, γράφων τὸν γνώριμον
ἐν τμήματι χαρτίου, ἐκρέμνα αὐ-
τῷ ἐπὶ τὸν ἑσχατὸν, ἢ πρὸς τὸν
βραχίονα αὐτοῦ, μέχρις ὅτε αὐ-
τὴν ἀπεσπείρει. Οὕτως ἐποίησεν ὁ
ἱερομακάριστος τοῖς ἀλάλοις λα-
λεῖν, καὶ τοῖς κωφοῖς ἀκούειν, καὶ
τοῖς τυφλοῖς βλέπειν · τὰς βαρ-
βάρους, ἐργάζετο διολόγους · καὶ
τοῖς ποτὲ κτενωμένοις, ἀνθρώπων
διδασκάλους · καὶ πολλοὺς μὲν ἀ-
πὸ πηλῶν δεινῶν δαιμονίων, πλείο-
νας δὲ παθῶν ἀκαθάρτων, καὶ συ-
νηθείας ἀτόπου· μείζον δὲ τὰ πρὸς
τέρειν τὸ δέξιόν · πολλὰ ἔχω
τοῦ λέγειν πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ ἐξ
μας ὁ χρόνος, ἐπιείρομαι γὰρ πρὸς
τὸ τέλος.

Μετὰ τὸ τηλοῦσθαι τὸν ἀοί-
δημον Ἀλιγέρνον, τὸν καλῶς καὶ
ὁσίως ποιμαίνοντα τὸν μονιὸν τοῦ
ἀγίου Βενεδίκτη, ἀνέστη ἐπ' αὐτὸν
ἡγεύμενος, ὃς ἐκ ἡδὲ τὸν ὄσιον
Νεῖλον, ὃς τις ἦν · ἀληθῶς δ' ἐ-
παίνου δὲ τὸν Θεόν · ὁμῶς γνωρί-
σεν τὰ πρὸς αὐτὸν τοῦτο, ὅπερ
σωτόμως ἐρεῖ. ὡς βαλόντος
τοῦ

τοῦ μακαρίου μᾶ τῷ ἡμεῶν
 πρὸς αὐτὸν, ἐτυχεν αὐτὸν εἶρεῖν
 ἐν τῇ κατὰ μοναστείᾳ, ἐν ᾗ
 Ἰδρυῖ πατέρωνος ναὸς τῆς ἀγιω-
 ταίης Γερμανοῦ, ὑδάτων πλήρης
 καὶ καλλὶς περιετλήμενος. εὗρε
 δὲ τὸν αὐτὸν ἡγούμενον σὺν τοῖς
 πρεσβυτεροῖς τῆς μεγάλης μοναστείας
 λεγουσμένων, καὶ ἐν τῇ ἀριστείᾳ
 ἐδίδοντο. ὡς οὖν περιέμελλεν αὐ-
 τὸν ὁ ὁστος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ
 τῷ σὺν αὐτῷ ἀδελφοῖν, ἀκούσας
 ὅτι κινδυνεύει εἰσέλθε κινδυνεύ-
 ζων ἐν τῇ ἀριστείᾳ. τότε ὁ μα-
 καρίτης Νῆλος ἔφη πρὸς τοὺς συ-
 νόντας· μνήσθε τὴν ῥήματος
 ἀδελφοί, ὅτι ἐβραδύνει τοῦ ἡ-
 γουμένου τὴν ὁρμήν Κυρίου ἐπὶ τοῖς
 ἀνθρώποις τούτοις. ἐγείρεσθε, ἀ-
 γαμέων ἐντεῦθεν. καὶ τοῦτο εἰπὼν
 ἀνέχρησεν. ἔπειτα διήλθε χρόνος,
 καὶ ὁ μὲν ἡγούμενος κρατηθεὶς
 ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος δι' ἀνταρσίαν
 τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξωρύχθη, οἱ δὲ
 μοναχοὶ ἀρρώστια χαλεπὴ περι-
 πέσοντες ἐβαπτίσθησαν ἕως θά-
 νάτου, πινέες δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπέ-
 θαιον· ὁ δὲ κινδυνεύων ἐκείνος ἀ-
 πύθην εἰς τὸ κλέψαι καὶ παθεῖς,
 μετὰ πολλὰς τὰς βασάνους καὶ αὐ-
 τὸς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξωρύχθη· καὶ
 πάντες ἔπινον τὸ τοῦ Θεοῦ ὄρυγος τὸ
 ποτήριον κατὰ τὴν τοῦ γέροντος
 πειρᾶσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἕ-
 στερον. ὁ τοίνυν μακαρίτης Νῆ-
 λος

145
 aliquando, forte illum inue-
 nit in inferiori monasterio, ubi
 sanctissimo Germano situm
 est templum, aquarum circū-
 fluentium copia & amoenitate
 pulcherrimum. Inuenit autem
 eundem Hegumenum cum
 primarijs monasterij maioris
 lotum, & prandentem in coe-
 naculo. Cum igitur vir sanctus
 illum expectaret in ecclesia,
 una cum socijs fratribus, audit
 ingressum esse citharistam fidi-
 bus canentē in coenaculo. tum
 ad socios beatus Nilus: Memē-
 tote, inquit, verbi mei fratres:
 non tarda in hos homines ve-
 niet ira Domini. Surgite, abea-
 mus hinc. Et hoc dicto disces-
 sit. Nondum elapsus erat an-
 nus, & Hegumenus à Principe
 detentus ut coniurationis so-
 cius oculorum orbatione mul-
 tatus est: monachi graui mor-
 bo oppressi vsque ad mortem
 afflicti sunt; quidam etiam
 è vita cesserunt: citharista
 vero ille cum isset furandi
 caussa, captus est; & post
 multa tormenta tandem ipsi
 quoque oculi effossi sunt: &
 omnes iuxta senis vaticinium
 calicem iræ Domini biberunt.
 Verum hæc postea. Cete-
 rum Beatus Nilus commora-

T tus

tus in monasterio Vallelucij
 titulo ad quindecim annos,
 posteaquam creuisset nume-
 rus fratrum, & necessaria
 superabundarent, & monaste-
 rium esset amplū, & eius ope-
 ra celebre factum, cum antea
 tale non esset; videbat fratres
 remissius affectos erga spirita-
 le ministerium, & exactam Re-
 gulæ disciplinam, quā ab ini-
 tio susceperant, & lata via gau-
 dentes, concertantesq. quis
 eorum esset maior. ad hoc etiā
 contulit illis memorati Hegu-
 meni leuitas, quippe qui mu-
 neribus oblectabatur, & exo-
 sa illi erat pietas. Hac post-
 quam perspexit B. vir, sciens
 rerum copiam plerisque cau-
 sam esse dissolutionis, plenāq.
 in tuenda religione relaxatio-
 nis, surgens inde abcessit, per-
 uagabaturq. locum quærens
 angustum, & cum labore sup-
 peditantem necessaria corpo-
 ri; vt saltem penuria victus tā-
 quā freno ad monasticæ vitæ
 studium pertraherentur idio-
 tæ. Quare confluentibus mul-
 tis è circumiacētibus vrbibus,
 & inuitantibus, suasq. facul-
 tates beato viro offerentibus;
 quibusdā verò & exædificata
 monasteria largiētibus, pror-
 sus

λος ποιήσας ἐν τῇ μονῇ τοῦ λε-
 γομένου Βαλλελευκίου πρὸς τὰ
 πεντηκόνδεκα ἔτη, καὶ τῶν ἀδελφῶν
 πληθύνοντων, καὶ πάντων τῶν
 τῆς χρείας ὑπερβαλλόντων, καὶ
 τῆς μοναστηρίου μεγαλυνούντων,
 καὶ ὀνόματι τοῦ ἡγουμένου τῇ αὐτῇ συ-
 νερίᾳ, ἡ περὶ τὴν ὄντως ποιότητα,
 εἰς τὰς ἀδελφούς ἡ πάντας φρον-
 τίζοντας τὴν πνευματικὴν λειτουργί-
 ας, καὶ τὸ τοῦ καινότητος ἀκρι-
 βείας, ἐν ᾗ ἐτετύπωντο ἀρχῇθεν,
 ἀλλὰ τῇ πλατείᾳ ὁδοῦ ἡ δομέ-
 νοις, καὶ ἀμφιβολία πρὸς βαλλου-
 μένοις ἡς μέζων. συνέργη δὲ
 αὐτοῖς καὶ ἡ κοινότης τοῦ περὶ
 χθόντος ἡγεμένου, ὅτε θεωρή-
 πτε καὶ μισθολαβοῦς τυγχάνον-
 τος. Ταῦτα ἰδὼν ὁ μακάριος, καὶ
 γνοὺς ὡς ἡ τῶν ὑπὸν ἀφθονία ἀ-
 πία κατέστα, τὴν πολλῆς ἀταξίας
 καὶ παντελοῦς ἀνδραβείας, ἀνα-
 στας ἀπῆρεν ἐκείθεν, καὶ διήρχετο
 ζητῶν τόπον, ὅπου εὖ ἔστιν εὐνοῦν, καὶ
 κόσμῳ χρησιμεύει τὴν τοῦ σώμα-
 τος χρείαν. ἵνα καὶ τῇ ἐνδείᾳ
 τῶν ἀναγκῶν ὥστε χαλινὰ οἱ
 πολλοὶ πρὸς τὸ τὴν ἀσκήσεως εὐ-
 διον ὑκυδαίνω. ὅθεν καὶ πολλὰ
 ὑπὸ τῶν πλείων πόλεων περὶ
 χόντων καὶ περὶ σκαλεμένων, καὶ
 τὰς οἰκίας ὑποστάσεις τῶν μα-
 καρίτη περὶ φέρωντων, τινῶν δὲ
 καὶ μοναστηρίων περὶ τοιμασμένα
 χαρίζομένων, ἐδόλωσεν αὐτὸς κα-
 τελεῖ-

πείξατο· οὐ γὰρ εὐρεῖσιν ἐν αὐ-
 τοῖς θ' ἐπιζητῇ, ἐρημίαν, καὶ ἡσυ-
 χίαν, καὶ τῆς πολλῶν ἀποικίαν. ἔ-
 λεγε γὰρ, ὅπου οὐ συμφέρει τοῖς ἐν τῇ
 γῆναι ταύτῃ μοναχοῖς ἀνάσσειν καὶ
 ἀφρονητοῖς· οὐ γὰρ ἔστιν ἡ χορὴ
 αὐτῶν ἐν πρὸς οὐρανὸν καὶ θεωρίᾳ
 καὶ τῇ τῆς γραφῶν ἀναπύξιν, ἀλλ'
 ἐν ματαλογίᾳ καὶ κακῇ θυμῷ-
 σίᾳ καὶ τῇ τῶν ματῶν ἀπει-
 ρία. διότι περὶ εὐείσκον τὸν ἐν κό-
 πῳ ἀειπασσὸν ἀποξοπῶν πο-
 νηρὸν λογισμῶν καὶ πολλὰν κα-
 κίαν· ἀφρονητοῖς τε πρὸς ἐν ἰσχυ-
 ρίᾳ τοῦ ἀφροσύνης ἐκείνου τὸν ἀφ-
 ρον. οὕτω καὶ ἡ ἀποστολικὴ ἐντο-
 λὴ πληροῦσθαι, καὶ οἱ πυκνῶς
 παρέρχοντο συμμέτρως ἀναπαυ-
 ῶμενοι σεφαίῳ ἡμῖν αἵ ποιεῖ
 ἁγίως ἡγήσονται. Ταύτης τῆς συν-
 σιῆς τὸ δικαίως πρὸς τῆς ἀδελφῶν
 μηδὲ μὲν ἀφροσύνης, τοῦ ἀφ-
 ρον μὲν οὐκ ἔστιν ἀφροσύνη, ἀλλ'
 τὸ ἀφροσύνης ἀφροσύνης, ἐκείνου
 πρὸς ἀφροσύνης μὲν ἀφροσύνης,
 ἀφροσύνης τῇ τῶν τόπων ἀφ-
 ροσύνης, καὶ ἀφροσύνης τῇ ἀφ-
 ροσύνης τῇ ἀφροσύνης. οὐ μὲν τοι εὖ
 ἀναπαύσιν πάσας τὰς ἡμέρας τὸ
 ἐκείνου αὐτῶν ἀφροσύνης· οὐτε
 διέλεψεν αὐτοῖς ἀφροσύνης καὶ
 ἀφροσύνης, ἀφροσύνης τε καὶ ἀφρο-
 σύνης· τῆς δὲ καὶ παντὶ ἡμέρᾳ
 ἀφρο-

gus omnia reiecit. neque enim
 inueniebat in illis, quod ipse
 quarebat, solitudinē, & quie-
 tem, & secessionem à frequē-
 tia hominum. Aiebat enim;
 ætatis huiusce monachis non
 esse vtilem animi remissionē,
 & solitudinem; vacare enim eos
 non orationi, contemplationi,
 & scripturarum explanationi;
 sed vaniloquio, prauisq. cogi-
 tationibus, & ad res inanes
 curiositati. Qua propter labo-
 ris occupationē esse illis pra-
 uarum cogitationum, multo-
 rum que malorum deuotatio-
 nem: idcirco amplectendum
 esse illud; In sudore vultus tui
 vesceris pane. Ita vero imple-
 ri Apostolicū præceptū; & eos
 qui crebro per nos transeunt,
 modica quiete fruētes, co-
 ronari nobis auctores merito
 fieri. Hanc viri iusti pruden-
 tiam quidam fratres nō perci-
 pientes, imò late patentē viam
 angustæ præferentes, persiste-
 runt in dicto monasterio, alli-
 gati cōmodis loci, & sancti Pa-
 tris seueritatem ægre ferentes.
 Nec tamen frui quiete potue-
 runt cunctis diebus, quibus il-
 lud inhabitauerunt; nec defuit
 ibi inordinatio & confusio, an-
 gor & futilitas; donec tandem omnino eiectione extrusique sunt.

T 2 At

At beatus Pater cū fratribus, quos habuerat comites, & cū celeberrimo Stephano in Caietæ finibus cū paruulum reperisset locum, imo vt verè dicam, desertum siccitate secesum; placente angustia & ariditate eius, illum incoluit; initio quidē in magna victus inopia; sed non multo post fratribus, cunctis sane Dei amanti- bus, haud paucis conuenientibus, subsecuta est rerum omniū affluentia. Itaque assiduus erat labor, iugis psalmodia, crebræ recitationes psalmodiū, & frequens genuflexio, abstinentia spontanea, & nō coacta obedientia. & sanè iam flore- bant omnes, fructumq. ferebāt irrigatione sermonum, & perenni magisterio dei ferri patris nostri Nili. & ipse in perferendis arduis laboribus inuictus nihil de solita abstinentia remittebat, diuinisq. exercitijs; sed quo magis corpore senescebat, & imbecillior fiebat, tãto acrius spiritu reflorescebat, & vires acquirebat. Numquā sibi indulgit, vt ieiuniū solueret, aut degustaret, biberetve præter constitutum tempus, vt moris est senibus. carne semper abstinuit, & balneo. nunquam est vsus vsque ad mortem;

δησαν καὶ ἀπηλλάχσαν. ὁ δὲ μα-
κάριος μετὰ τῶν συνυδόντων αὐ-
τῷ ἀδελφῶν, καὶ τῶν ἀοιδίμων Στε-
φάνου δέον ἐν τοῖς τῷ Γαίτας μέ-
ρεσι τοπαρίον, ἀληθῶς δ' ἀπᾶν
στανίδριον, καὶ ἀρεθίς ὅτι τῇ αὐ-
τοῦ σενότητι καὶ ἐνέου τῇ κατ' ὥκη-
σιν ἐκείνῃ, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐν ἐνδείᾳ
καὶ λείψῃ τῶν σωματικῶν· μετ'
οὐ πολὺ δὲ πλεόνων ἀδελφῶν καὶ
πάντων θεοφιλῶν συνελθόντων
ἀπαντα ἐν ἐδωρίᾳ κατέστη, ἀ-
φρασίᾳ τῇ ἐργασίᾳ, καὶ
ἀδελφῶν ψαλμωδία, ψαλμο-
λογία συχναί, καὶ ροιυμολογία πυ-
κνῇ, ἐγκρατεῖα ἐκούσιος, καὶ ὑπα-
κοὴ ὀβίας· καὶ λοιπὸν ἀπαν-
τα ὑπόκειτο καὶ ἐκάρποφρον τῇ
ἀρετῇ τῇ λόγων καὶ ἀπαύσῳ δι-
δασκαλίᾳ τῇ διοφύρου πατρὸς
ἡμετέρου Νείλου. ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ὁ
ἀήττητος ἐν ἀγῶσιν ἀπέκοπτε τὴν
συνήθειαν αὐτῆς ἐγκρατείας, καὶ
τῆς ἐνδείας κατ' ὁρμημάτων· ἀλλ'
ὅσον τὰ σῶμα ἐγίγαντο καὶ ἐξή-
δύναντο, τοσοῦτον τὰ πνεύματα ἀνέ-
παλλαντο καὶ ἐδυναμύνοντο. οὐδέ πο-
τε ὑποκαταλύσας νηστειαν,
ἢ γαστρίαν, ἢ πᾶν κατὰ μὴ νό-
μιμον ἐποίησεν, ὡς ἔδοξε τῷ μηχανισμῶ-
ν. οὐδέ ποτε ἐγχεύσατο κρέα-
τος, ἢ τὸ σῶμα ἐλούσατο μέλει
τῇ τῆς αὐτοῦ· καὶ ταῦτα ἐν
βα-
ιδque

βαθεῖ γῆρας· ἐκείνους γὰρ ὅσοι
 δυνάμει πάντα δύνανται· καὶ νόσοις
 μεγάλαις καὶ ποικίλαις πυκνέων
 ἔμνον· ὅλα τὸ γῆρας, ἀλλὰ καὶ
 ὅλα τὰ πολλὰ κακοῦνται, καὶ ἄ-
 φατον σκληραγωγίαν. Εἰς τοιαύ-
 τῳ γὰρ ἔξιν ἡγωνίστατο καὶ ἡγάγε-
 ῖν αὐτὸν, ὅτι καὶ εἰ ἡ θεὰ φαγεῖν ἢ
 πίνειν ὡς τὸ ἀνακλήσασθαι αὐ-
 τὸν, οὐκ εἶα αὐτὸν ἢ στυγέειν·
 ἀλλ' οὐδὲ ὑπὸν ἡδυνάτο μετα-
 χεῖν τὸ ἀρκουῖν. πολλὰ γὰρ καὶ
 αὐτοῦ ὀξεία, καὶ ὅτι πλείον
 διέμελλεν ἄφρονος, καὶ τῷ παρόν-
 τινι μὴ ἀθανάτορος. πᾶσι δὲ καὶ
 ἐν αὐτῇ τῇ ὁκείᾳ εἶπατέ τι ἐλά-
 λησεν, ἐκ τῷ τῆς θείας λήπου-
 ρίας ὁπορείσων ἀπεφείλετο·
 οἷον τὸ, ὡς δὲ Κύριος ἢ τὸ, ἄ-
 γιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος, καὶ τὰ
 ὁμοία· ἄλλοτε δὲ καὶ τὸ ἁμωμον
 ἐχολογῶν ἠνεύσκετο. εἰδὲ τις μὲν
 ταῦτα τῷ ἀδελφῶν ἡρώτα αὐ-
 τὸν, τί σοι γέγονε πάτερ; καὶ ποῦ
 ἦς ἕως ἀρπ; ἀπεκρίνετο· ὅτι ἐγὼ
 ῥα τέκνον, καὶ ἐλθέῖσθα, καὶ
 ἐδαιμονίσθαι, καὶ τί πάχω ἐκ
 αἰδῶ. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡς ἀβέλ-
 λουσιν ἀκέραιος, καὶ ἀπασχολῶ-
 σιν αὐτὸν ἐκ τῆς νοῦν θεωρίας,
 ἐκείνους λέγειν· ὅτι ἐδαιμονίσθη ὁ
 γέρον, καὶ οὐδὲν ἔτι ἀπαντή-
 σαι.

ro quod patior. Quin & accedentibus ad illum importunè,
 & à contemplatione mentis auocantibus renunciari iube-
 bat;

idque iam decrepirus senex
 (agebat enim quintum & no-
 nagesimum annum cum mor-
 tuus est) magnifq. & varijs
 morbis afflictus, non tantum
 propter senectutē, sed etiā ob
 nimiam vitæ asperitatem, &
 quæ vix enarrari queat disci-
 plinæ austeritatem. Eo enim
 habitudinis per labores sese
 redegerat, vt si vellet etiā co-
 medere, vel bibere ad recrean-
 das vires, id sibi consuetudo
 non permetteret, & peræque
 somno se dare cōgruenti non
 posset. Non raro etiam mentis
 patiebatur abstractionē, diuq.
 vocis vfu carens astantiū quo-
 que præsentiā non sentiebat:
 quamquā & in ipsa extasi, si
 quando aliquid submurmura-
 ret, è sacrae liturgiæ respōsio-
 nibus verba proferebat: vt pu-
 ta, Concede Domine; vel San-
 ctus, Sanctus, Sāctus Dñs. & si-
 milia. quandoq. etiam psalmū,
 Beati immaculati, recitare
 audiebatur. Quòd si quis è fra-
 tribus postea quæsisset ab eo:
 Quid tibi cōtigat Pater? & vbi
 hæctenus eras? Respondebat:
 consenui fili, & deliro, & op-
 pressus dæmone sum, & igno-

bat; Dæmone agitari senem,
nec posse ad quemquā veni-
re. Sed quo magis ipse contē-
nebat & abijciebat sese, eo la-
tius divulgabatur & percrebe-
scebat fama eius; & accurre-
bant omnes, vt viderent, & lo-
quentem ipsum audirent.

Itaq. Caietæ quoque prin-
cipē rogauit vxor, vt irent sa-
lutatū Dei seruū. Ille verò, Si-
gnificemus inquit, hoc illi pri-
mum, ne forte graue videatur,
& affectus molestia fugiat è
regione nostra, & serui Dei ia-
cturam faciamus. Significarūt
igitur de hoc, multis precibus
agentes; sciebant enim illum
vehemēter auersari colloquia
foeminarum, & mulieribus nō
patere aditum in eius mona-
sterium. At contra vir sanctus
hæc ad illā perferri iussit. Igno-
sce mihi propter dominum: :
nam quando vivebam in secu-
lo, dæmone exagrabar: ideoq.
ex quo sum factus monachus,
curatus sum: nunc vero si foe-
minam videro, statim Dæmon
reuertitur, & cruciat me. Hæc
vbi audiuit, & intellexit mu-
lier, maiori exarsit desiderio
videndi ipsum; & tamdiu col-
luctata est, donec venit, & eius
salutatione dignata est. Præceperat tamen, ne vlla oppida-

σαι. ὅσον δὲ αὐτὸς ἐξεδίει καὶ
ἐξαιεῖν αὐτὸν, τοσούτον διηγε-
το καὶ ἐμμεγαλύνετο ἡ φήμη αὐτοῦ·
καὶ πάντες ἐξέρχοντο τοῦ θεάματος
αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι τῆς συτυχίας
αὐτοῦ.

Ἐν μιᾷ ῥοῦ ὡδρακαλῇ τὸν
τῆς Γαίτας ἀρχοντα ἢ σύμβιός αὐ-
τοῦ τῆς ἀπελθεῖν εἰς περσικὴν
σιν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ. καὶ λέ-
γει αὐτῇ ὁ ἀνὴρ· δηλώσω μὲν
πρὸς αὐτὴν, μή πως φαῖν αὐτῇ
βαρὺ, καὶ ἀχθεσθεὶς φύγῃ ἀπὸ τῆς
χώρας ἡμετέρας, καὶ ζημιωθῇ μὲν τὸν
δούλον τῆς Θεῆς. τότε μελεύσκειν
αὐτῇ πρὸς αὐτὴν, πολλὰ ὡδρα-
καλῶντες αὐτόν· ἐγίνωσκον γάρ,
ὅτι σφόδρα ἀποσέφετο τὴν συ-
τυχίαν τῆς γυναικὸς· καὶ ὅτι οὐ-
δέποτε εἰσέρχετο γυνὴ ἐν τῇ μο-
ναστηρίῳ αὐτοῦ. ἀντιδηλοῖ οὖν
αὐτῇ ὁ ὁσιος λέγων· συμπάθη-
σόν μοι διὰ τὸν Κύριον, ὅτι ἡνίκα
ἤμην κοσμητὸς, ἐδαιμονιζόμην·
καὶ διὰ τοῦτο ἀφ' ἐξ ἡμέρας μονα-
χὸς, ἐξιδάδην· ἰσχυρὸν δὲ ἐὰν ἴδω
γυναῖκα, πάραυτα ὁ δαίμων ὑπο-
σέφει καὶ κολεῖ ζῆμεν. ταῦτα ἡ
γυνὴ ἀκούσασα καὶ νοήσασα,
πλέον ἀνεπείρεσθαι πρὸς τὸ αὐτὸν
θεάσασθαι· καὶ τοσούτον ἐπύκνω-
σεν, ἕως ὅτου ἦλθε καὶ ἡξιώθη τῇ
αὐτοῦ περσικῇ σέως· παρήγ-

καλε-
να mu-

ζηλεῖ μὲν τοὶ μηδεὶς αὐτῆς γυναι-
κῶν τοῦ ἄσπετος ἀκολουθεῖται, ἀλ-
λὰ πάντας αἰσθάνει συμπορεύει-
ναι αὐτῇ. ὁ δὲ μακάριος ὀλίγα
πρὸς σπουδαίας, καὶ γενναίας,
καὶ φόβου Θεοῦ ἐκδεχόμενος αὐτῶν,
ἀποχρεῖται μετὰ χαρᾶς εἰς τὸ οἶκον
αὐτῆς. αὐτὸς μὲν οὐδ' ἄλλος μέ-
γα ἠγάπητο, καὶ τὸ φόβου ἀπεστέφετο
τῶν τῶν ἐκδεχόμενων τῆς γῆς συμ-
τυχάνων, ὡς ἀπὸ τοῦ κενυμένου
καὶ ψυχικῆς ζημίας. ἡ γὰρ κατὰ
δὲ τοῦτον τρόπον καταδέχεται ἢ τῇ
παρ' αὐτῶν ἀδικουμένων καὶ πλεο-
νεκτουμένων ἐνόχλησις, οἷς πολ-
λάκις διὰ γραφῆς αὐτοῦ καὶ μόνως
ἐκ τῆς φανέρων αὐτῶν ἀνέστα-
σεν. καὶ εἰς τὰς τοιαύτας
ἐπιστολάς αὐτοῦ συνελέξατο, πᾶ-
ν ὡφέλιμον καὶ χρησιμώτατον βί-
βλον. ἐξ αὐτῶν συστήσας ἡδυνά-
το. οὕτως δὲ πεποιήκει καὶ εἰς τὸν
συμπολίτην αὐτῆς Φιλάγατον τὸν
ἀρχιεπίσκοπον. ἡνίκα γὰρ ὁ ῥηθὲς
ἐπέβη πρὸς Ῥώμης ἀπλήτως θρό-
νον, μὴ ἀρκεσθεῖς τῇ τῆς κόσμου
μεγαλειότητι, καὶ Θεὸς ὡς δαδόμενος
αὐτὸν ὑπερῷ φῶσι. ἐν αὐτῷ γὰρ
τοῖς βασιλείοις δαδόμενος. ὁ μὲν
οἷα γνώπων τὸ μέλλον, ἐπέσελ-
λει αὐτὸν δι' ὅτι τῶν ὡς δαδόμε-
ται τῇ αἰθερῶν δόξῃ, αὐτῶν ταύ-
της εἰς κόσμον χρηστὰ ἔδωκεν, καὶ ἐν
ἡσυχίᾳ πρὸς τὸ μοναχικὸν κατὰ
σταθμὸν ἀνακαμψαί. ἐκείνος δὲ

αὐ

na mulier sequeretur, sed om-
nes eam sequeretur viri. Ergo
B. Vir, postquam paucis illam
docuisset de pudicitia, de elee-
mosyna, deq. timore Dei, do-
mū remisit gaudētē. Et ipse
qđ ē agerrimē ferebat, & ma-
gno studio deuitabat cōmercia
Principū terrā, vt originē ina-
nis gloriā, & perniciē animā.
Ceterū cogeatur id tolerare
ob molestiā, quam exhibebāt
iniuriā passi, & iniustē ab illis
oppressi; quorū sēpe multos ex
eorū faucibus vel per epistolā
solā extraxit. Et si quis colli-
geret huiusmodi ab eo scriptas
epistolas, librū posset cōficere
valde vtilem, & magno vlti
futurum. Quod idem fecit pro
Philagatho Archiepiscopo ci-
ue suo. Quando enim ille in-
satiabili auiditate Romanam
sedem inuasit, non contentus
mundano fastigio, ad quod il-
lum Deus prāter opinionem
euexerat: nam apud utrūque
imperii magnos honores ade-
ptus erat: sanctus Pater, quip-
pe qui prāuidebat quod futu-
rum erat, scribebat illi rogans,
vt humanā non affectaret glo-
riam, quod ea iam exsatiatus
esset; sed ad quietē status mo-
nastici remearet. Ille vero dum

se

se ad hoc parare dicit, aduenientibus Imperatore, & Præsule eiecto, intolerandam eorū expertus est irā. orbatu enim per ipsos maximè necessarijs membris, oculis inquam, lingua & naso, coniectusq. in carcerem, plenus miseriarum, & omni ope destitutus iacebat. His auditis Deo plenus Pater, moerore cordis vrgēte coactus fuit homo id ætatis, tam graui morbo affectus, & id temporis: Quadragesimale enim agebatur ieiunium: Romam proficisci, & supplicibus votis adire Imperatorem. Imperator autem cū Patriarcha audito eius aduentu prodire obuiam; & præhēsa hinc inde manu eius adduxerunt in Patriarchium, medium sedere iubentes, illi vero ad dexteram & sinistram manus eius deosculabantur. At vir sanctus licet ad hæc nimium affligeretur & gemeret, omnia tamē sufferebat, si quo pacto posset obtinere quod petebat. & ait ad illos: Ignoscite mihi omnium maximo peccatori, & semimortuo seni per Dominum; indignus enim sum tanto honore. meum potius est procumbere ad honorabiles vestros pedes, & venerari

Otho III.
Greg. V.

οὐ διέλιπεν σιωπᾶσθαι, ἕως ὅτου ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ ἐκδιωχθέντι πατριάρκῳ, καὶ τῆς αὐτῶν ἀφορήτης ὀργῆς ἔργον ἐχούτο. στερηθεὶς γὰρ παρ' αὐτῶν τῶν χερσὶν δεξιῶν καὶ ὀφθαλμῶν λέγων καὶ γλώττης καὶ ῥινός, ἔρριπτο εἰς φυλακὴν ἐλεφνός τε καὶ ἀπορρώγας. ταῦτα ἀκούσας ὁ θεοφόρος πατήρ, καὶ τὴν καρδίαν τῇ θλίψει καταπεσθεὶς, ἡναγκάσθη ἐν τοιαύτῳ γήρᾳ καὶ νόσῳ καὶ καρδίᾳ. πένθος οὖν γὰρ τὸ τῷ Ῥώμῳ καταλαβῆναι, καὶ τῷ βασιλεὶ μετὰ τῆς ἀκαλήσεως προσεγγεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς σὺν τῷ πατριάρχῳ ἀκούσαντες τὴν ἑλθούσιν αὐτοῦ, προῆλθον αὐτῶν καὶ κρατήσαντες αὐτὸν ἀμφοτέρωθεν τῶν χερσῶν, ἀνήγαγον εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καθίσαντες αὐτὸν μέσον. καὶ κῆνοι ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν κατεφίλου τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ὁ δὲ ὁσίοις, εἰ καὶ σφόδρα ἐβαρύνετο καὶ ἔσενεν ὅπῃ τοῖς οὕτοις γινόμενοις, ὁμῶς πάντα ὑπέμεινεν, εἰ πως ἐπιτύχοι τῆς αἰτήματος. καὶ φησὶ πρὸς αὐτοὺς. συγχωρήσατέ μοι ὅτι ἢ Κύριον τῷ ἀμάρτυρῳ ὡς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἡμιθνήτω γέροντι, ὅτι ἀνάξιός ἐστιν ὑπάρχειν τῷ τοιαύτης τιμῆς. μᾶλλον ἐμὸν ὅτι τὸ προσκυνοῦν τοῖς τιμίαις πόδας ὑμῶν, καὶ σέβασθαι τὰς τοιαύτας ἀξίας ὑμῶν.

ἡμῶν. πάλιν ἐλθὼν ἡμεῖς τὴν
ἐνδοξότητα ἡμῶν, οὐ δόξης ὁρε-
ζόμενος, ἢ δωρεῶν, ἢ προσόδων
μεγίστων, ἀλλὰ χάριν τῆς πολλῆς
δυσλειτουργίας ὑμῶν, καὶ κακῶς δι-
κηθέντος παρ' ἡμῶν. τὸ ὑμᾶς ἀμ-
φοτέρως ὑπὸ τοῦ βαπτίσματος
ἀναδεδεγμένους, καὶ παρ' ἡμῶν τοῖς
ὀφθαλμοῖς ὁρᾶσθαι γινώσκοντες. Δέο-
μαι τὸ φιλοσεβείας ὑμῶν διαρή-
σαι δὲ μοι αὐτὸν, ἵνα καθίστας
μετ' ἐμοῦ, καὶ αὐτῶν ἀμφοτέρω
ταῖς ἀμφοτέρω ἡμῶν. Τότε ὁ βα-
σιλεὺς ἐπεδακρύσας μικρὸν· ὃ δ'
ὡς ἀληθῶς τὸ παῦν τὸ αὐτοῦ βου-
λή· ἀπεκρίθη τῷ μακαρίῳ·
πάντα ἐσμέν ἐγὼ μοι τῆς πληρο-
σῆς τῆς δοκίμου τῆς σῆς ἀγνώ-
στη, ἀγαθὴ καὶ σὺ ἐπακούσης τὸ ἡμῶν
ὡς ἀκλήσειας, καὶ κατὰ δέξῃ τοῦ
λαβῆναι μοναστήριον ἐν ταύτῃ τῇ
πόλει, οἷον αὐτὸ βούλη, καὶ εἴ μὴ
ἡμῶν δὲ πάντος. τὸ δὲ γέροντος
ἀπαυανόμενος τὸ ἐν τῇ πόλει δια-
ξίβω, πρὸς τὸν αὐτὸν πᾶν ἀ-
γιον Ἀναστάσιον, ὡς ἐξω δούλου
ὑπάρχοντα, καὶ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων
γῆρας προσεταφέντα. Καὶ δὴ
κατεδίχατο συνεδρᾶν τοῦ ζητη-
ματός τυχεῖν δωρήματος. ὁ δὲ
ἀγχιος πάπας ἐκείνος μὴ χρετα-
στῆς ἐφ' οἷς ἐπαραξεν εἰς τὸ πρὸς
ρηθέντα Φιλάγατον· ἀγαθὸν τε
αὐ-

lis, quibus Philagathum, de quo supra memini, affecerat, pro-

V

duxit

|| δηλονότι
τῶν γραμ-
μάτων.

duxit illum, & sacerdotali habitu super ipsum discisso circumduxit per totam Urbem. Quo audito sanctus senex vehementer indoluit, nec amplius ab Imperatore Archiepiscopū petijt. Quod ubi animaduertit Imperator, misit quēdam de suis Archiepiscopis blando prępotentem eloquio, qui senis animum leniret. Ad quē vir sanctus: Vade inquit, dicito Imperatori & Papę: Hac ait delirus ille senex: Donastis mihi hūnc cæcum, non ob mei timorem, nō ob magnā meam potentiam, sed ob vnus Dei amorē. Nunc igitur quæcūque illi mala addidistis, non ipsi, sed mihi fecistis; quinimo in Deum ipsū cōtumeliosi fuistis. Estote igitur scientes fore, vt quemadmodum vos non doluistis vicem, nec miserti estis eius, quē Deus tradidit manibus vestris, ita vobis quoque Pater cælestis peccata nequaquam dimissurus sit. At verbosus ille Archiepiscopus sanctum virū sermonibus onerabat, excusando Imperatorem & Papam. Quare senex demisso ante illū capite dormire se simulabat. Et is cum vidisset sermones suos prorsus non attendi,

αὐτὸν, καὶ τὴν ἱερατικὴν στολὴν
 διαρρήξας ἐπ' αὐτοῦ, περιήγαγον
 αὐτὸν πᾶσαν τὴν πόλιν. ὅπερ
 ἀκούσας ὁ ἄγιος γέρον, καὶ πάνυ
 λυπηθεὶς, οὐδέ τι ἠτήσατο παρὰ
 τοῦ βασιλέως τὴν ἀρχιεπισκοπὴν.
 ὡς δὲ ἔγνω τὸ τοῦ βασιλεῦς, ὅπο-
 τελλεῖ ἔχει τὸ αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπου
 λίαν στωμύλον πρὸς τὸ δουλοπῆ-
 σαι τὸν γέροντα. πρὸς δὲ ἔπει-
 ὁ ὅσιος· ἄπειθε, ἐπεὶ τὰ βασι-
 λεῖ καὶ πρὸ πάπα. Τὰ δὲ λέγει ὁ
 ἱερός γέρον· ἔχαστα εἰς μοὶ τὸ
 τυφλὸν τοῦτον οὔτε διὰ τὸν ἐμὸν
 φόβον, ἔτε διὰ τὴν μεγάλην μου
 δυναστείαν, ἀλλὰ διὰ μόνον τὴν
 τῷ Θεῷ ἀγάπην. νυνὶ οὖν ὅτι
 αὐτοῦ περιεδοκίματε, εἴτε αὐτοῦ
 ἀλλ' ἐμεῖ ἐπιόσαστε, μάλλον διὰ τὸς
 αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐνυβρίσατε. ἔσε-
 τοίνυν γινώσκοντες, ὅτι καὶ τὸς ὑ-
 μῖς οὐ συνεπαθήσατε, οὔτε ἐνε-
 δόξατε ἔλεος εἰς τὸν ὑπὸ Θεοῦ
 περιεδοκίματος εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν,
 ἔπος οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς συμπάσης τὰς αἰών-
 τας ὑμῶν. Ὁ δὲ πολυλόγος ἐκεί-
 νος ἀρχιεπίσκοπος περιελαλῶν τὸ
 ὅσον οὐκ ἐπαύετο, ὅπου λογούμε-
 νος ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πά-
 πα. καὶ ὁ γέρον κλίνας τὴν κεφα-
 λὴν ἐμ' αὐτοῦ αὐτῷ, περιεποιή-
 σατο τὴν νύκτα. ὡς οὖν ἐδὲα
 αὐ-

reces-

αὐτὸν ἐκᾶνος μηδ' ὅλως περσε-
 χόντα τοῖς αὐτοῦ λόχοις, αἰάσας
 ἐπερὶ δ' ἦ. ὁ δὲ ὅσους παρὰ θύρας αὐ-
 τοῖς συμῶσιν αὐτῶν ἀδ' ὕφους ἐπι-
 βὰς τοῖς κτήρεσι, δι' ὅλης τ' ἡ-
 κτὸς ἐκείνης κατέλαβεν τὴν ἰδὴν μο-
 ναστήριον, τῇ περὶ σελήνῃ ἐ-
 παύσαντο, καὶ τὸν Θεὸν ἀ-
 παύτως ἐξελιγόμενος. μετ' οὐ
 πολλὰς οὐδ' ἡμέρας ὁ μὲν πάπας
 ὡς ἐρ' ἰς τὴν τυραννὸς βιάσας τῷ ἐν-
 δεινῷ ἀπῆλθε, ὡς πικρὸν λεγόντων
 αἰκήκοα, τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐκβέβη-
 δὲ, καὶ ἐπὶ τῷ παρ' ὧν αὐτοῖς
 περὶ τῆς ἐπαύσεως τὰς παρὰ δι-
 δότο. ὁ δὲ βασιλεὺς μετανοῶν
 ἐπαγγέλλόμενος, παύσασθαι ἀπὸ
 τῶν περὶ τὴν Γαργανὴν ἀ-
 πῶν ἀσώματον ἀρχεπάτριον· καὶ
 ἡ αὐτοῦ ὑποστροφὴ δὲ τὴν ἐξουσίαν
 τοῦ μακαρίου ἐγίνετο. Ἐλθὼν
 αὐτὸς ἐπὶ τῷ τῷ μοναστηρίῳ, καὶ
 διασάμνος τὰς καλὰς τῆς ἀ-
 δ' ὕφους περὶ τὴν ἐκείνην περὶ τῆς
 μακαρίας, ἵνα ἰδὼν αὐτὸς αὐτὸν ἰσ-
 τῆς ἐρανῶν βασιλείας· ὅτοι οὐχ
 ὡς καὶ τοιοῦτοι, ἀλλ' ὡς παρὰ δ' ἦ
 ἐκ δ' αὐτῶν μὲν ἦσαν. ὁ δὲ μακαρίας
 ἀφ' ὧν αὐτὸς ἀνέβη, ὑπὸ τῆς
 πίστεως αὐτῶν αὐτὸς πᾶσι τῇ ἀδ' ὕ-
 φουσι· καὶ μὴ πᾶσι ταπεινο-
 φροσύνης καὶ δολαφίας περσε-
 κούσας αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ὑποδὲς τὴν χάριν καὶ ὑποσφί-
 ζων

recessit. Statim ergo vir san-
 ctus cum socijs fratribus con-
 scensis equis per totam illam
 noctē confecit iter, peruenitq.
 ad suum monasterium, oratio-
 ni sibiq. vacans, Deumq. iu-
 gitur propitians. Non multos
 post dies Papa quidem ē nu-
 mero viuorū vi exturbabatur,
 quasi tyrannus, vt dicentes
 quosdam audiui; & effosis si-
 bi oculis, quos pendentes ad
 genas ferebat, ea pompa se-
 pulturne mādabatur. Imperator
 autē poenitentiae causa susce-
 ptū indicās laborē, ab Vrbe ad
 Garganum pedibus iter fecit,
 veneraturus Michaelē Archā-
 gelum. In reditu B. Viri hospi-
 tium inuisit. Cū igitur ex edi-
 tiori loco monasterium cōspe-
 xisset, & fratrum tuguria circa
 Oratoriū fixa: Ecce, inquit, ta-
 bernacula Israel in deserto:
 Ecce regni caelorum ciues. Hi
 nō vt habitatores, sed vt via-
 tores hic manent. At sanctus
 Vir iussit thuris suffitum prae-
 parari, quo obuiam illi profe-
 ctus est cū vniuersis fratribus:
 quem etiā summa cum hu-
 militate & reuerentia venera-
 bundus salutauit. & Imperator
 supposita manu, qua subnite-
 retur senex, vna cū illo Ora-

¶ Ἐλθὼν πε-
 ρὶ τῶν περὶ τῆς
 πάπας ἐκεί-
 νης φήμη.
 Falsus de
 Gregorio V.
 rumor.

torium ingressus est : & peracta oratione Imperator viro sancto : Dominus , air , noster Iesus Christus quamdiu fuit cum Apostolis, mandabat eis,

Luc. 10. 4.

Mat. 10.

20.

Luc. 22. 36

ne peram , ne virgam, neque duas tunicas possiderent . Cū vero ad passionem ibat, rursus aiebat: Sed nūc qui habet facultū, tollat & peram . Ergo tu quoque cum iam senueris , & vicina tibi sit migratio ad regnum calorum, suscipe curam tuorum filiorum ; ne forte in angustias redacti quando nō eris, ob loci difficultatem recedentes dispergantur . Nos dabimus monasterium, & prouētus vbicunque tibi collibuerit per totam ditionem nostram . Ad quæ vir sanctus: Audiui dicentem David : Saluū me fac Domine, quoniam defecit sanctus, quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominū. præterea ; Non est, qui faciat bonum, non est vsque ad vnum . Quod si fratres, qui mecū sunt, omnino monachi sunt , & mādāta Christi pro viribus curauerint, ipse cui de illis curæ fuit vsque adhuc me superstitē , multo magis & sine me cura eos sua complectetur. Cui nō

22. 146. 10

in potentia potentis , nec in tibijs viri beneplacitum est , sed in eis,

ζων τὸν γέροντα, εἰσήεσαν αὐτὸν εἰς τὸ δεικνύναι. εἶπα δὲ ἡγεμονίας, εἶπον ὁ βασιλεὺς τῷ ἀγίῳ· Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἕως συμπαρήν τοῖς ἀποστόλοις, ἐκέλευεν αὐτοῖς μὴ πῆραν, μὴ ῥάβδον, μήτε μὲν δύο χιτῶνας κεκτῆσθαι. ἐρχόμενος δὲ πρὸς τὸ πάθος, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω καὶ πῆραν. Καὶ αὐτὸς τοίνυν γηράσας, καὶ μέλλων ἀπέλθαι πρὸς τὴν ἐξουσίαν βασιλείαν, φροντισὸν τῶν σὺν γυνήματι πον, μήπως στενοχωρηθέντες, καὶ τῇ δυσκολίᾳ τῆς τέχνης, ἀναχωρήσαντες σκορπισθῶσιν. ἡμεῖς δὲ τοῖς μοναστήριον, καὶ προσόδους, ὅπως αὐτὸς καὶ σὺ ἐν ὅλῳ τῷ ἡμετέρῳ κράτει. Ὅσοις ἀπεκρίθη· τὸ Δαβὶδ ἠκούσα λέγοντος· σῶσον με Κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. καὶ πάλιν· ἐκ ἑστῶτων χρηστότητα, καὶ ἔστιν ἕως ἐνός. Εἰ δὲ καὶ ὅπως εἰπὲς μοναχοὶ οἱ μετ' ἐμοῦ ἀδελφοί, καὶ φυλάξουσιν κατὰ δυνάμιν τὰς ἐντολάς τοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς ὁ οἰκονομήσας αὐτοῖς ἕως τοῦ νῦν μετ' ἐμοῦ, πολλὰ μᾶλλον φρονήσει αὐτῶν καὶ ἀνδ' ἐμοῦ· ὅς ἐστι ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ δυνατοῦ, ἐδὲ ἐν ταῖς

ταῖς κνήμας τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκῆς,
ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐλπίσιν ἐπὶ τὸ ἔλκος
αὐτοῦ. Τούτων κ' ἐτίθει πολλῶν
λαλήδενται ἀνέστη ὁ βασιλεὺς ἀ-
ναχωρήσας. καὶ πάλιν ἐπιστραφεὶς
πρὸς τὸν γέροντα εἶπεν· ἀγασσόν
μοι ὡς τέκνον σε, εἴη αὖ βούλη,
καὶ μετὰ πάσης περιουσίας πλη-
ρώσω σοι. ὁ δὲ μακάριος ἐκεί-
νας τῶν χάρις πρὸς τὸν σῆμα τῆ
βασιλείας, εἶπεν· ἐδὲν ἄλλο δό-
μαι τῆς σῆς βασιλείας, ἀλλ' ἢ τὸ
σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. καὶ ὅ-
τι βασιλεὺς τυγχάνης, ἀλλ' ὡς εἰς
τῷ ἀνθρώπῳ τῆς δόξης ἐχθρὸς, καὶ
εἰς κρίσιν ὡς ἀδικῶναι, καὶ λο-
γὴν δοῦναι ὧν ἐπείρασας πονηρῶν
τε καὶ καλῶν ἔργων. Καὶ ὁ βασι-
λεὺς ταῦτα ἀκούων σαρόνας δα-
κρυῶν περιέχετο ὑπὸ τῷ ὀμμά-
τι. Εἶτα πρὸς τὸν γέροντα ἐκείνου ἐν-
ταῦς χρόνῳ τῆς ἀγίας, καὶ ὁ λογι-
σθῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς τοῖς μετ'
αὐτοῦ, ἐπορεύετο τῶν ὁδῶν. ἀλλ'
ὡς οὐτως ἐξέφυγε τῷ τῷ Θεοῦ
κρίματι τὸ πέρας. ὁ δὲ γὰρ
ἐλθὼν ἐν τῇ Ρώμῃ, καὶ εἰσεὶς
αὐτοῦ θυμολογίας ἀνεχώρησε φεβ-
λων, καὶ κατὰ τῶν ὁδῶν ἐτῆσθη
σεν. οἱ δὲ πατέρες διεγόγγυζον
καὶ τὸν γέροντος ὡς μὴ δεξάμενον
τῶν πρὸς τοῦ βασιλέως χάριν,
μοναστήριον αὐτοῖς δωρήσας βα-
λομένους. Οἱ δὲ πατέρες πρὸς αὐ-
τοῦς εἶρη· ἐγὼ μὲν ὥσπερ ἀφρονὲς ἐλάλησα ἅπαντες, εἶπον, ὑμεῖς δὲ

in eis, qui sperant super mise-
ricordia eius. Hæc, & mul-
ta alia cum essent collocuti, in-
viā se Imperator dedit; & con-
uersus iterū ad senē dixit: Pete
à me perinde ac filio quicquid
volueris, & præstabo cū omni
alacritate. Et vir sanctus ex-
tensa manu ad pectus Impera-
toris dixit: Nihil aliud rogo
ab Imperio tuo, nisi animæ tuæ
salutem: nam licet Imperator
sis, tamen vt mortalis homo
moriturus es, & iudicio sisten-
dus, rationemq. redditurus
eorum, quæ siue bona, siue
mala egeris. Quæ Imperator
audiens, lacrymarum guttas
fundeat ex oculis. Deinde
corona demissa in manus bea-
ti viri, & benedictione perce-
pta cum toto suo comitatu, cō-
misit se viæ. Nec tamen effu-
git iudiciorum Dei exitū. Nā
vbi primum Romā peruenit,
seditio in ipsum coorta est: quā
fugiens in itinere defunctus
est. at vero Patres de sene cō-
querebantur, quod reiecisset
munus Imperatoris, monaste-
rium illis largiri volentis. Et
Pater ad eos: Ego quidē quæ
dixi, vt insipiens locutus sum:

vos

ὑμεῖς δὲ
ματ'

vos autem non multo post intelligetis, quis vester sit Iesus. Itaque cum audissent de Imperatoris morte, admirati sunt eximij viri prudentiam.

Per illos dies incidit in mortuū B. Stephanus, ex quo nō cōualuit. Animā igitur agenti senex affidebat; conueneruntque fratres omnes, & circumstant. Tumquē magnus Pater: frater, inquit, Stephane. Ille vero sese statim erigens sedit, colligatisque manibus beatum virum attente intuebatur. Et Pater; Benedicito fratribus, quia iam deficiis. ille verō manus expandens, & bene illis precatus, quod iussus erat, exequebatur. Tumque iterū magnus Pater: Quiesce iam, inquit, quia vires te deficiunt. & ille decumbens qui euit, seruato obedientiæ studio in ipso mortis articulo. Postquā vero animam efflauit, lugebat illū senex in hæc verba. O bone mi commilito, & comes laborum Stephane, post tot annos disiungimur, & alter altero orbamur. & tu quidē ad requiē, quam tibi præparasti, migras, ego vero in poenis remanſi. tu athleta es & martyr, ego enim tortor tibi eram. Hoc autem dice-

μετ' ὀλίγον γνώσεσθαι ὁ φρονεῖτε. μετὰ ταῦτα τοῦ ἀκούσαντες τὴν πλὴν τὴν βασιλείας, ἐθαίμεσαν τὴν τὴν μεγάλου οἰκονομίαν.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡρώσησεν ὁ μακάριος Στέφανος τὸ ἐπιθανάτον ἀρρώστιον. ψυχῶν τοῦ οὐκ αὐτοῦ, καὶ τὸ γέροντος αὐτοῦ ὄρατο θνήσκον, συνήχθησαν οἱ ἀδελφοὶ πάντες κύκλῳ, καὶ λέγει ὁ μέγας: ἀδελφε Στέφανε. ὁ δὲ ὁμοῦς ἀνακλίσας ἔδωκε τὰς χεῖρας καὶ προσεῖχε τῷ μακάριῳ. αὐτὰ λέγει πρὸς αὐτόν. Εὐλόγησον τοὺς ἀδελφοίς, ὅτι ἐκλείπεις. ὁ δὲ ἀπλώσας τὰς χεῖρας, καὶ ἐπὶ ἑξάμηνος, τὸ κηρύσσειν αὐτῷ ἐπέειπε. καὶ πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ μέγας. ἀναπαύου λοιπόν, ὅτι ἐκέπη χεῖρες καὶ ἀνακλιθεὶς ἀνεπαύη. πληρώσας τὸν δὲ ὑπακοῆς ἔργον ἐν τῷ θανάτῳ. καὶ δὲ τὸ αὐτὸν ὑποπνεῦσαι, ἐθρύνει ὁ γέροντος ἐπὶ αὐτῷ λέγων. ὁ καλέ μου συναγωνιστὰ καὶ σύμπων Στέφανε, μετὰ τοσαῦτα ἔτη χωριζόμεθα, καὶ ἀλλήλων ὑποστρεφόμεθα. καὶ σὺ μὲν ἀπέρχῃ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν, ἐγὼ δὲ ἐν ἀπείμηναι εἰς τὴν κόλπον. σὺ ἀθλητὴς καὶ μάρτυς τυγχάνεις, ἐγὼ γὰρ σοὶ γέροντα δῆμιος. τοῦτο δὲ ἐλάλει ὁ γέροντος, ἐπὶ δὲ

δὴ μέχρι γήραος οὐδέλιπεν αὐ-
 τὸν κολαφίζων, ἀγωνιστὴν αὐτὸν
 ἐπιστάμενός καὶ πύκτων. καὶ δά-
 πτε γὰρ ἐυστῆρα, αὐτὸν εἶχε, ἢ
 ἀλλότῃ ἐργαλείῳ παρὰ τοῖς ἀβα-
 σταροῖς καὶ ἀνυπομονήτοις. ὁ πι-
 νίχα γοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρὸς
 τῶν ἀδελφῶν κοιμώμενος ἔρρεγ-
 χεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ μεγά-
 λου διερμηνεύοντος, ἐλεγχὸς αὐτοῦ
 ὁ μακάριος ὡς ἀγνοῶν. οὐδ' αἶς
 ἔστιν ὁ ῥέγχιον εἰ μὴ ὁ Στέφανος.
 ἐκβάλετε αὐτὸν ἐξω, μή πως δι-
 δάξῃ ἡμᾶς κακῶς συνήθειαν.
 πολλοὶ γὰρ ἐκ τῆς Τεραπέ-
 ζης αὐτὸν μετὰ ὑβρίων καὶ ὀνείδι-
 σμῶν ἐξήγαγον, ὡς ἀπαθείας
 ἐδείκνυται, διορθούμενος τοῖς αὐτοῦ
 παροτρυνταῖς. καὶ ἀπὸ τῆς ἡπύ-
 πτωσιν ἐγένετο ἐν πάσῃ τῇ ἀ-
 δελφότητι, ὁ Στέφανος ἐπεμνήσθητο
 ὡς τῇ παιδείᾳ ὑπαίτιος. καὶ ἐκ
 ἡπύπτης αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν καὶ μετὰ
 τῶν ἀδελφῶν ἐργαζόμενος γέρον
 ὡς πλεονεξία καὶ ἐβδόμηκοις
 ἔτι, καὶ πάντων κυριότητις ἐκ τῶν
 γήραος καὶ τῶν πολλῶν νοσημέ-
 των, ἐκ ἀνέμενον ἐν τῇ δόξῃ ἢ
 ἐν τῇ ἀλαστοδύσει τῶν ἡμερῶν. καὶ
 ὅπου δ' αὖτε ἐν ὑποτάξει ἐργάζοντο
 ἢ κοπιῶντες ἐν αὐτῇ. ἐκ τῆς ἀείρου.
 βλαπτομένης δὲ ἐκ οὐδὲν ἀνάπαυσιν ἢ
 ἀνέσθαι πύσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
 αὐτοῦ ἐν οἷον ὁρᾷτε παρόντων.
 ὅτε οὐκ ἀνέπαυσεν τὸ τῶν μακα-
 ρίων

dicebat senex, quia in senectu-
 te etiam colaphos illi inflige-
 bat: Sciebat quippe illum cer-
 tatorē esse & pugilem; illoque
 utebatur tanquā dolabra, aut
 simili instrumento in contu-
 maces & impatientes. Nam
 si quando in ecclesia fratrum
 quempiam complexus esset
 somnus, & sterneret dū lectio
 haberetur, & magnus Pater
 exponeret; ipse beatus quasi
 ignorās aiebat: Qui stertit, pro-
 cul dubio Stephanus est. eijci-
 te eum foras, ne nos doceat
 prauā consuetudinem. Sape
 etiam ē mensa illū pepulit cū
 probris & contumelijs tanquā
 incondite comedentem; eos
 corrigens, qui id peccabant.
 Denique quicquid delicti fie-
 bat per vniuersam fraternita-
 tem, Stephanus increpabatur,
 quasi omnium reus. Nec satis
 hoc erat, sed etiam quando cū
 fratribus ad operā laboremq.
 se conferebat senex ipse, & se-
 ptuagenario maior, & incur-
 uatus prae senio varijsq. mor-
 bis, non se erigebat in mense
 aut in area per totum diem: &
 fordidissimū quodque aut la-
 boriosissimū opus per illum
 fiebat. Sane quietem, aut re-
 laxationem toto vitæ suæ cur-
 riculo

riculo quacunque in re nō est expertus. Postquam verō beatam æternamque nactus est requiē, præcepit Pater duplex præparari sepulcrum, vt & ipse cursu consummato vna sepeliretur.

Id cum Caietæ princeps, vir admodum religiosus, magnamque de sanctitate Patris opinionē habens, rogasset, & sepulturæ causā rescivisset, ad præsetes dixit: Ergo si Pater decesserit, hic ergo illum relinquam, & non transferā in meā urbē, vt illi sit turris instar inconcussæ? Quod postea quam perlatum est ad beatum senem, vehementer tristatus est, & de mutandō domicilio cogitavit; vt eo secederet, vbi nulli cognitus esset. Malebat enim misere mori, quam apud quemquam hominum esse in opinione sanctitatis. Contra potius nitebatur videri multis iracundus, cōtumeliosus, cunctisq. animi morbis oppletus. nec defuere insipientes multi, qui passi sint scandalum. Sed nos qui indignē manducauimus & bibimus cum illo, pro certo & explorato habemus, & coram Deo & Angelis fatebimur, B. mem. Nilum esse sanctum, æque vt vnum ex dei-

ρίων ἀνὰ πύσιν, διατάξατο ὁ πατήρ τὸν τάφον διπλοῦν γινέσθαι, ἵνα καὶ αὐτὸς πελώσας τὸν δρόμον σιωταφῇ τῷ μακαρίτῃ Στεφάνῳ.

Ὁ δὲ ἄρχων Γαίτας λίαν φιλόθεος ὢν, καὶ πῖσιν πολλῶν ἔχων εἰς τὸν ὅσον πατέρα, ἐροτήσας καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν τοῦ τάφου, εἶπε πρὸς τοὺς παρόντας· λοιπὸν εἰὰ ὁ πατήρ τελευτήσῃ, ὥς αὐτὸν καταλείψω, ἀλλ' ἔκ ἀπαρχῶν ἐν τῇ πόλει με καταθήσεται, ἵνα ἔχῃ αὐτὸν κατὰ πρὸς ἀσέβων πύργον; τοῦτο ἰδὼν μαθὼν ὁ μακάριος γέρον, καὶ σφόδρα λυπηθεὶς, ἐβελύσατο πάλιν μετοικῆσαι ἐκεῖθεν, καὶ ἀποχθῆν ὅπου οὐδεὶς ὅτιν ὁ γινώσκων. παρεῖχετο γὰρ ὑποδοχῆν κακῶς, ἢ ὑπόληψιν ἔχειν ἀγίας ὡς πῶς τῷ ἀνθρώπων· τοῦναντίον μὲν οὐδ' ἠγωνίζετο παρὰ τοῖς πολλοῖς θυμῶδη, καὶ ὑβριεῖν, καὶ πάντων τῶν ἄλλων παθῶν μέτοχον ὑποδείξαι. πολλοὶ δὲ ἀνόητοι καὶ ἐσκανδαλίσθησαν· ἡμεῖς δὲ, οἵτινες συνεφάρμοδον καὶ συνεπρόμοδον αὐτῷ ἀναξίως, πεπείσμεθα καὶ πεπληροφροήμεθα, καὶ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀγγέλων ὁμολογήσομεν, ὅτι ἄγιος ὅτιν ὁ μακάριος Νεῖλος, ὡς εἰς τῷ

feris

ἡ δὲ θεοφόρος πατήρων· καὶ ὑπερ-
 βάλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ γῆτι
 ταύτῃ ἀνθρώπους ἀντὶ σημείων
 ποιήσεων, ἀντὶ μὴ· ὁ δὲ πατὴρ οὐ πολ-
 λὸν ἦν ἀσυνέτων ἐπερωτάων, τῶν
 αὐτῶν βίῃ μηδὲνα ποιοῦντων λό-
 γων· ὅπερ καὶ ἐν πολλοῖς τῶν κα-
 κοδόξων εὐρέθη. τοῦτο δὲ ἔχον,
 εἶχε τὴν αὐτὴν χάριν ἀπορρῶ-
 νταυμάτων ἐλγῆς· βλέπων γὰρ
 αἱ τὴν αὐτῆς δυνάμιν οἱ τοὶ
 ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχον-
 τες· ἀλλ' ἵνα τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀ-
 νόητον ἐρώτησιν ἀναξέψω. πάν-
 τος τοῦ ζήτουμένου οὐ βίος τυγχάνει·
 θαυμάτων δὲ πλήθος καὶ δυνάμεις
 τεργουμένη μὴν συνεκλάμπουσα,
 ὡς φερεμένη δὲ μὴ συνάδου-
 σα. ὅτι τὴν νύσταν πόινον ἐπα-
 νακμάψωμεν. βαλὼν δὲ οὐδὲ ὁ
 μετόδοξος πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος
 καταλιπὼν τὸ μοναστήριον, ὅπερ
 λέγουσιν Σέρπεις, ἐν ᾧ ἤσκησε
 πρὶν δικάσας χρόνον, μόλις
 ὅτι καδίσας δὲ τὸ γῆρας ἵππων,
 ὅτε τοῦ ἐπὶ τὴν Ῥώμην. ἔλεγε δὲ
 τοῖς ἀδελφοῖς ἐποδυομένοις τὰ
 χειρὶς αὐτῶν· μὴ λυπεῖσθαι ὅτι
 πατέρες καὶ ἀδελφοί· προσδομαί
 γὰρ ἐπιμέσαι πόπον καὶ μοναστή-
 ριον, ἵνα συναγάγω πάντας
 τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰ διασκορπι-
 σμένα τέκνα μου. οἱ αὖτε δὲ μὴ

no-

congregē. Illi verò non intelligentes quæ dicebantur, solatiū

X

ha-

habebant. Itaque Deo duce illum dirigente ad locum sepulturae suae destinatum eum in modum, quem Deo reuelate cognouerat; peruenit in quoddam oppidum, cui nomē Tusculum, duodecim millia passuum ab Vrbe distās. Prope illud situm erat monasterium paucorū fratrum nationis nostrae Græcorū, nomine S. Agathæ; in quod sanctus senex diuertit: Hæc, inquit, requies mea in seculum seculi. nec inde potuit à quoquam diuelli, licet socij fratres molesti essent, & optimates Romani accedentes rogarent, vt Romam se conferret, saltem propter principes Apostolorum. At ille respondens aiebat omnibus: Celeberrimis, & reuerenter beatissimis Apostolorum coryphæis licet hinc etiam fidem habentibus sicut granum sinapis, venerationem deferre: quamuis ego indignus sim, qui vel solo nomine eos appellēm. in hunc porrò tenuem deueni locum non alterius rei causa, quam vt diem meum obeam. Porrò autem illius oppidi dominus, Gregorius nomine, tyrannide quidem & nequitia insignis, sed

νομιῶτες ἵνα ἦν ἂν ἐλάλῃ αὐτοῖς, παρεμυθεύω. Τοῦ πόινω Θεοῦ κατεδηροῦντος. αἰπὴν δὲ τὴν θεωρησιμὸν τὴν ταφῆς αὐτοῦ τόπον, κατὰ τὸν θεωρησμένον θεῖως αὐτοῦ ἔσπον, καταλαμβάνει κώμην πνὴ καλεμένην Τερχολέκας, ἀπέχουσαν δὲ δεκά μίλια ἀπὸ Ρώμης. ὅτε ἦν ἱερὸν μοναστήριον ὀλίγων ἀδελφῶν ὁμοφύλων ἐπὶ ὀνόματι τῆς ἀγίας Ἀγῆθης. καὶ εἶσε καταλύσας ὁ ἀγῶς γέρον. καὶ τὸ, αἰπὴ ἡ κατὰ παυσίς μου, εἰρηκῶς, εἰς αἰῶνα αἰῶνος, οὐκέτι τὸ λοιπὸν ἔχουσε πρὸς αὐτὸν ἀνασπασαί ἐκείθεν. καὶ τοὶ καὶ τῶν σωόντων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἐνοχλομένων, καὶ τῶν τῆς Ρώμης μεγιστάνων πρὸς αὐτὸν ὀδυσσομένην, καὶ δυσωπούντων τὴν εἰσελθεῖν ἐν τῇ Ρώμῃ καὶν δὲ τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἀποστόλων. ἀπεκρίνετο δὲ πᾶσι καὶ ἐλεγγον. Οἱ τοῖς πανδύφημοις καὶ ὄντως ἱστομακείτοις καὶ κορυφαῖς τῶν ἀποστόλων καὶ ἐντεῦθεν δυνατὸν τοῖς πίσιν ὡς κόκκον σιναπίδος κεκτυμέναις αὐτοῖς προσκυῖσται, εἰ καὶ ἐγὼ ἀνάξιος καὶ πῶ μόνον αὐτοῖς ὁμιλέσται. ἐν μέντοι καὶ ἐν τῇ τόπῳ τούτῳ δι' ἐδὲν ἄλλο ἐλήλυθα, εἰ μὴ μόνον δὲ τὸ τηρεῖσθαι. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς κώμης ἐκείνης Γρηγόριος τῶν ὀνόματι, ὅτε ἐβλήθη, ἐν τυραν-

P. 131. 14.

catum. Quod ubi cognouit vir
 Beatissimus, nimirū aduenis-
 se illos, exultauit spiritu, signi-
 ficauitq. illis hac per nuntiū:
 Sufficit mihi Patres & fratres,
 quod ob Dei meique amorem
 laborē ceperitis, vt isthuc ve-
 niretis. Nūc igitur charitatem
 vestram rogo, vt expectetis,
 donec & ipse veniam ad vos.
 Dum igitur parat se ad soluē-
 dum promissum suis pedibus:
 aberant enim fratres tria ferē
 milia passuū: conuocatis ad se
 fratribus, qui secum erant, vna
 cū Hegumeno Paulo; cui prae-
 fecturam commiserat ante
 multos dies, viro & prudentia,
 & atate, & exercitatione vitae
 monasticae, & philosophiae stu-
 dijs antiquo; distribuit illis
 pauca pannorum frusta: nihil
 enim mundani plane illi erat,
 vel vnum aes minutum. cumq.
 dari sibi iussit sumēda viuifica
 Christi mysteria. Deinde He-
 gumeno & fratribus: Obsecro,
 inquit, vos, vt si ē vita excessu-
 ro, sine mora corpus meum
 terra contegatis, nec me in
 templo sepeliatis, nec supra
 tumulum fornicem mihi ex-
 truat, aut quoduis ornamē-
 tū adijciatis. Quod si omnino
 vultis signum aliquod ponere ad cognoscendum, ubi fuerim,

ὁ καὶ μετὰ τὴν ἐξουσίαν τὴν ἀφ' ἧς
 ἐξιν αὐτῶν, ἡ γὰρ ἀλλὰ σατο τὰ πνύ-
 ματι, καὶ διδύλωκε αὐτοῖς· ἀρ-
 κατόν μοι ὡ πατέρες καὶ ἀδελφοί,
 ὅτι ὅτι τὸ τὸ Θεὸς ἀγάπην καὶ τὸ
 ἐμὴ ἐκπύλητε ἕως αὐτῶν. καὶ οὐκ
 ὡς καλὰ τὸ ἀγάπην ὑμῶν,
 ἵνα περιμένετε μέχρις αὐτῶν καὶ αὐ-
 τὸς ἐλθῶμαι πρὸς ὑμᾶς. ἐν
 τῷ οὐκ ἐτοιμάζεσθαι αὐτὸν τὸ ἀ-
 ποπληροῦσαι αὐτομάτως ποσὶ τὸ
 οἰκίαν συντάξιν· ἦσαν γὰρ οἱ ἀ-
 δελφοί ὡς ὑπὸ μελίων ξιῶν· συγ-
 καλεσάμενος τοὺς περὶ καρτε-
 ρεύτας αὐτῶν ἀδελφούς συντὰς
 ἡγεμένῳ Παύλῳ, ὃς ὡς πρὸ πολ-
 λῶν περὶ καὶ χρημῆτος ἡμερῶν τὴν
 ἡγεμονίαν, ἀνδρὶ παλαιῷ καὶ τὸ
 φρόνησιν, καὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν ἀσκη-
 σιν, καὶ τὴν φιλοσοφίαν τέτοις δξαμε-
 είσας τὰ μικρὰ ῥάκια αὐτῶν· ἐπεὶ
 ἄλλο τίποτε ὡς αὐτῶν τὸ κόσμος
 ἕως καὶ τὸ ἐχάτε λεπτοῦ· ἐκχύσας
 μεταλαβὼν τὸ ζωοποιῶν τὸ Χριστοῦ
 μυστήριον. ἐπεὶ λέγει τὸ ἡγεμέ-
 νῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· δέομαι ὑμῶν,
 εἰάν τις θανάτῳ μὴ βραδύνῃτε τὴν κα-
 τακρύψαι τῇ γῇ τὸ σῶμα μου μή-
 τε ἐν οὐκ κυριανῶ κατὰ θηδε-
 μηδὲ θύῃσιν ποιῆσαι καμάρων
 ἐπάνω μου, ἢ ἄλλόν πνα κόσμον
 οἶον τίποτε. εἰδὲ ὅπως βούλει
 ποιῆσαι π σημεῖον ὅτι τὸ γνωρί-
 ζην,
 καὶ

ζῆν, ποῦ τεθείκατέ με, ὁμολῶν
 ἔγω ἐπαύωσιν, ἵνα οἱ ξένοι ἐν αὐτῇ
 ἐπαναπαύωντο· καὶ γὰρ καὶ γὰρ ξέ-
 νος ἐξυμῶν πᾶσας τὰς ἡμέρας
 τῆς ζωῆς μου· Καὶ μνημονεύετε
 μου ἐν ταῖς ἀγίαις ὑμῶν εὐχαῖς.
 ταῦτα εἰπὼν, καὶ ἀπορρίψας αὐ-
 τοῖς, ἐπευξάμενός τε πᾶσι τοῖς
 ἀδελφοῖς, ἐξῆρε τοὺς πόδας αὐ-
 τοῦ, καὶ ἤπλωσεν αὐτὸν ἐν τῷ κοι-
 τῶν αὐτοῦ. Εποίησεν οὖν δύο
 ἡμέρας μὴ συνιυρχάνων, μηδὲ
 ἀνίσταν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
 ἐθαύμαζον οἱ ὁρῶντες αὐτὸν, ὅτι
 οὐκ ἦν ὡς ψυχρῶν, ἀλλ' ὡς
 ἀναπαυόμενος· μόνον δὲ τὰ χεί-
 λη κινῶν, καὶ τῇ δεξιᾷ χει-
 ρι σφραγισόμενος, ἐκωλύετο
 τοῖς παροῦσιν ὡς προσευχόμενος.
 Καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν προσελθὼν
 τῷ ὀπίω πρὸς τὸ σῶμα αὐτοῦ,
 τοῦτον μόνον τὴν σιγὴν ἐνενόησε λέ-
 γοντος· τίς ἢ μὴ ἀρχαῖος, ἐν
 τῷ μετὰβλέπῃν ὅτι πᾶσας τὰς
 ἐντολάς σου, ἀκούσας δὲ καὶ ὁ ἀρ-
 χὼν Γρηγόριος τὰ πρὸ αὐτοῦ, δρο-
 μάως κατήλθεν ὑπὸ τοῦ Κασσελ-
 λίου αὐτοῦ, φέρον καὶ τὸν ἱατρὸν
 Μιχαὴλ μετ' αὐτοῦ, ὃς ἦν ἐμ-
 περὶστατος. καὶ ἐκπαισάν τὸν μα-
 κρείω, ἔκλειπε πικρῶς καὶ ἔλε-
 γον· ὦ πάτερ, πάτερ, ὅτι ἐπα-
 ταχέως με ἐγκατέλιπες; ὅτι
 ἐβδελύξω τὰς ἀμάρτίας μου, καὶ
 ἀφίξῃς με; καταφιλῶν δὲ τὰς
 χεῖρας

humatus, planū esto, ut quie-
 scere in eo peregrini possint;
 Nam & ego peregrinus fui
 cunctis diebus, quibus vixi. &
 mementote mei in sanctis ve-
 stris orationibus. Hæc dixit;
 deinde benedixit eis; & bene
 precatus est cunctis fratribus.
 attollensq. pedes extendit se
 in lectulō suo. Biduū vero ia-
 cuit nec loquens, nec aperiēs
 oculos. & qui videbant illum,
 mirabantur; non enim erat
 similis agenti animā, sed quie-
 scenti: mouebat solum labia,
 & dextera se signo Crucis cō-
 signabat; per quæ in oratione
 defixum præsentēs intellige-
 bant. Et quidā frater admota
 ad os eius aure, hunc versicu-
 lum tātummodo ab eo distin-
 cte audiuit: Tunc non confun-
 dar, cum perspexero in omni-
 bus mandatis tuis. Gregorius
 quoque loci dominus cū hæc
 audisset, suo ex oppido currēs
 descendit, secum & Michae-
 lem adducens peritissimum,
 medicum: ruenſque super bea-
 tum virum flebat vbertim, ac
 dicebat: ὦ Pater, Pater, cur
 tā cito me deseruisti? cur abo-
 minatus es peccata mea, & re-
 linquis me? Deosculando au-
 tem manus eius; En me iam

Ps. 118. 6.

X 3 non

nō prohibes, aiebat, quin tuas manus osculer, vt solebas antea dicendo: Non sum Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, sed humillimus monachus: vt quid igitur manum meam osculari vis? Hæc dicēs tantam lacrymarum vim profunde-
 bat, vt astantes omnes inuitaret ad fletum. Medicus autem attrectato pulsu asseuerabat illum nō moriturum; quod nec febris esset in eo, nec aliud mortis signum: ita enim res habebat.

Cum vero illi discessissent, & ad uesperasceret, agebatur porro etiam memoria Ioannis Apostoli & Euangelistæ: visum est fratribus deferre sanctum Patrem in Ecclesiam, recordati enim sunt, quo affectu, quo studio sanctorum memorias prosequeretur: & semper dicere solitum; Oportere monachum, citra omnem necessitatē, in Oratorio mori. Quo facto, & vespertino peracto officio, sol cognouit occasum suū, & ipse tradidit spiritum. & occidit reuera cum sole sol, defecitque die illa lumen de terra, & lucerna à facie videntium. An non præu-
 dit & ipse dēssimas huius tē-
 poris

χαῖρας αὐτοῦ ἔλεγχον· ἰδοὺ ἐκέ-
 κωλύθη με τοῦ φιλησθαι τὰς χεῖ-
 ρας σου, καθὼς ἐποίησεν τὸ πρῶτον,
 λέγων ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ἐπίσκο-
 πος, ἢ πρεσβύτερος, οὔτε διά-
 κωνος, ἀλλὰ μόνον καλοῦμαι
 μικρὸν· ἔπειτα οὖν δέλω φιλῆσαι
 τὴν χεῖρά σου; ταῦτα δὲ λέγων
 τοσοῦτον ἰδάμεν, ὥστε πάντας
 τοὺς παριστάτας διεγείρει πρὸς
 δάκρυα. κρατήσας δὲ καὶ ὁ ἰα-
 τρὸς πρὸς στυγμὸν αὐτῷ, διήχρει-
 ζετο λέγων· ὅτι εἶπες οὐκ ἔπο-
 θήσῃ· ἔγχαρ' ὅτι ἐν αὐτῷ πυ-
 ρετὸς, ἔτε μὲν ἄλλο τι σημεῖον
 θανάτου· καὶ γὰρ ἔτι εἶχεν.

Αναχρησάτων τῶν ἐκεί-
 νων, καὶ τῆς ὥρας τῆς λυχνικοῦ κα-
 τὰ λαβούσης, ἡ δὲ καὶ ἡ μνήμη
 τοῦ ὑποστόλου Ἰωάννη καὶ θεολο-
 γῆ, ἔδοξε τοῖς ἀδελφοῖς ἀπαγά-
 γαι πρὸς ὅσον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ·
 ἐμνήσθαι γὰρ τοῦ πότου καὶ τοῦ
 φίλῃ αὐτοῦ, ἔπειτα τὰς μνείας
 τῶν ἀγίων ἐδείκνυτο· καὶ ὡς αἱ
 ἔλεγον, ὅτι δι' τὸ μοναχὸν, ἐκ πρὸς
 πάσης ἀνάγκης, ἐν τῇ εὐκταίᾳ
 τηροῦνται. τούτου δὲ χρομένης,
 καὶ τοῦ ἑσπερινοῦ ὕμνου τέλος
 λαβόντος, ὁ ἥλιος ἔγνω πρὸς δύ-
 σιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς παρέδωκε
 τὸ πνεῦμα· καὶ ἔδω ἀληθῶς εἶ-
 πέν ὁ ἥλιος μετὰ τοῦ ἡλίου·
 καὶ ἐξέλιπε φῶς ἀπὸ τῆς γῆς ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ λύχνος ἀπὸ
 πρῶ-

πρὸς τὸ πῶς ὁρῶνται. ἢ ὅτι καὶ αὐ-
 τὰς ἐπὶ τῷ ὁρᾶν τὴν παροῦσαν
 σκοπόμεναι, καὶ ὑπολῆψιν τῶν
 φωτισμένων ἀγίων καὶ διδασκόν-
 των τοῖς ἄλλοις; καὶ πῶς εὖρατο
 ἄλλω παρὰ μὲν οὗτος ὁ κόσμος,
 τῶν κατ' ἡμᾶς λέγω, οἷον ἀπώ-
 λεσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ; πολ-
 λοις μὲν ὅτι ἀρρήτως ἐγκρατῆσαν
 ἀσκηῖται, οἱ μέγιστοι αὐτῆς τὴν
 ὁφείσαν διδάσκει, λόγου δὲ ἀμοι-
 ρεῦσι· πλείους δὲ πάλιν τὸν λόγον
 μὴ ἐπιμελεσμένων, ἑξου δὲ ἀμε-
 λουμένων· ὡς ἐκείνος ἀμφοτέρων
 πλὴν ἐκείνων καὶ πάντα, περὶ διζῶν
 ὄντας ὑποῖχετο ἀμφοτέρωθεν τα-
 λμοις. καὶ ταῦτα καὶ πρὸς τοὺς ἀρ-
 χαίους, ἵνα μὴ λέγω τὴν κατ' ἡμᾶς
 γῆρας, ὁλόφυλλον μέγαν ἢ περ
 μονόφυλλον οὔσαν, καὶ ἐν σκυτομή-
 νῃ δέχουσαν. ὅπερ καὶ αὐτὰς τὰς
 πρὸς βλεπτικὰς τὰς ὡς ἐν ἐκείνῃ
 ἀπεκαλύφθη· ἴδωρα ὅτι, ὡς πάν-
 τες οἱ ἀνθρώποι, καὶ πάντα τὰ
 ζῶα, καὶ πᾶν ἐρπετὸν κινούμενον
 ἐπὶ τῆς γῆς τυφλῶς τε καὶ ἀβλε-
 ψία κατ' αἰχρῶν· ζῴων δὲ βαθύ-
 τατος, καὶ γῆρας ἀμύθητος ἐπὶ
 πᾶσαν τὴν γῆν περικύχεται. Καὶ
 τοῦτο μὴ πρὸς πᾶσαν· νῦν δὲ ὅτε
 κατὰ λιπὸν τὰ ἐπὶ γῆ, πρὸ πνέ-
 ματι τοῖς οὐρανοῖς ἐμβατῶν ὁ
 αἰθήρ, πᾶσαν μὲν τὴν νύ-
 κτα ἐκείνην ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις
 ἐπιταφίους διήλθομεν· πρὸς τὰς
 δὲ

poris tenebras, defectumque
 sanctorum illuminantiū, cere-
 rosque docentium? & vbinam
 alterum reperit solatiū nostra
 ætate mundus, quale illa die
 amisit? Sane multos inuenies
 continentix deditos, sed qui
 vtilitatem hac sola terminent,
 doctrina non valeant. multos
 è contrario studia colētes, sed
 vacuos actione virtutis. Ille
 vero in vtrisque adeo excel-
 luit, vt in omnibus ambidex-
 ter esset, & vtroque oculo per-
 fectissimus: idque si cum anti-
 quis etiam conferas, vt de no-
 stræ tempestatis hominibus ta-
 ceam, penitus cæcitate labo-
 rantibus, non altero tantum
 vtriusque oculo, & versantibus
 in maximis tenebris. Quod ip-
 si quoque omnium prospiciē-
 tissimo veluti per extasin fuit
 reuelatum. Videbat enim om-
 nes homines, & cuncta anima-
 lia, & vniuersa quæ serpendo
 mouentur in terra, cæcitate
 lucisq. orbatone teneri; no-
 ctem vero profundissimam,
 & caliginem densissimam to-
 ta terra circumfusam. Sed hoc
 quidē olim: Nunc verō, quādo
 relictis hisce terrenis cælos in-
 colit spiritus, totā quidem illā
 noctem egimus in psalmis &
 hym-

hymnis funebribus . Mane vero deferentes feretrum cum cereis , & thure & psalmodia , portauimus cadauer in locum , in quo fratres beatum virum praestolabantur . Vt ventū est in conspectum eorum , & audire psalmodiam , cuncti prodire nobis obuiam senes & iuuenes , parui & magni , lacrymarū omnes perfusi , & miserrime lugentes . Ergo posito feretro , & intermisso cantu , simul omnes communem deflebamus iacturam , orbitatē , Patrisque amissionem . Nec aliud videre tunc erat , aut expressius intueri , quā quod de Iacob scriptū est , quando profecti sunt filij eius ad arcem . Atad , quae sita est trans Iordanem , & planctu magno ac vehementi celebrarūt exequias : nam paruula & nos habebat area . Regionis autē habitatores , quotquot aderant cum principe Gregorio , non modo spectatores erant , sed prosequentes etiam funus , luctum suum cum nostro miscebant ; nec prius abscessere , quam deportatū fuit à nobis cadauer , depositumq̃ . cōstituto in loco , sicut ipse sanctissimus Pater praescripserat . Permanisit autē
ad

Gen. 50. 10

δὲ θυρομένης διαβασάντες τὴν κλίνην μετὰ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων καὶ ψαλμοῦ διδόν, ἀπηγάγομεν τὸ λείψανον ἔνθα οἱ ἀδελφοὶ ἀπεκδέχοντο τὴν μακάριον . ὅτε δὲ εἶξεν ἅπαντας αὐτῶν ἐχρηΐσμεν , καὶ τῆς ψαλμοῦδίας ἀκηκόασιν , εὐχέλθον καὶ ὑπὴντησαν ἡμῖν ἅπαντες , νέοι τε καὶ γέροντες , μικροὶ τε καὶ μεγάλοι , ὅλοι συμπεφυρμένοι τοῖς δάκρυσι , καὶ πρὸς κηρὸς ὀδυρόμενοι . δέοντες τῶν κλινῶν τὸ κλινίδιον , καὶ τὸ ψάλλον ἱάσαντες , πάντες ὁμοῦ ἐθελουσίμην τὴν κοινὴν ζημίαν καὶ ὀρφανίαν , καὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἐρησίαν . οὐδὲν δὲ ἄλλο ἢ ἴδ' εἶναι καὶ εἰκόσιν , ἢ ὅπερ παρὰ τοῦ Ἰακώβ γέγραπται , ὅτε παρερχόντο οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐφ' ἄλωνα Αἰθιόπης , ἢ ἢν ὑπερέβαντο τοῦ Ἰορδάνου , καὶ ἐκόψαντο κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα . καὶ γὰρ καὶ ἡμᾶς μικρὸν ἀλόνιον ὑπερέβημεν , καὶ ὁ νέος Ἰακώβ νεκρὸς ἔκρητο ἐν τῇ συμπεδίῳ , καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεθρύνοντο . καὶ οἱ κάτοικοι τῆς χώρας , ὅσοι εὐρέθησαν σὺν τῇ ἀρχαίᾳ Γρηγορίῳ , ἐμόνον τὰ γινόμενα ἐδεώοντο , ἀλλὰ καὶ συνεπένδουν ἀκολουθούσας . καὶ οὐ παρέτερον ἀνέχοντο , ἕως ὅτε τὸ λείψανον ἀπηγάγομεν , καὶ ἐν τῇ περὶ πατρὸς σμένῳ αὐτοῦ τόπῳ κατεδέμεθα , καὶ τότε αὐτὸς ὁ ἱερόσιος διέταξε αὐτοὺς .

ξαίτο. παρέμεινε δὲ τὰς ταύταις πα-
 σταῖς ἡ ἀδελφότης σὺν τῷ ἡγου-
 μένῳ τῷ περιεχθέντι, ἐργαζο-
 μένῃ καὶ ἐν ὑπομονῇ κοπιῶσα διὰ
 τὸ ἀκατάσχετον εἶναι τὸν τόπον,
 καὶ ἐπιούσιον ἄρτον, τὸν τε τῇ
 ψυχῇ ἀρμόδιον, καὶ τῇ σαρ-
 κὶ αὐτάρκη. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
 τέκνων τοῦ ἀγίου τῷ δισκορπι-
 σμένων συνήχθησαν τῇ ἐκείνου
 περιβόλῃ, καὶ κεκοίμωται ἐν
 τῷ μνήμα αὐτοῦ, ἄνδρες ἀλη-
 θῶς εἰπεῖν ἐπιθυμιῶν τῷ τοῦ
 πνύματος, καὶ πλήρως χάριτος
 καὶ διωμέως. ὧν παύτων περι-
 σβείαις ἀξιοθέτητον καὶ ἡμεῖς,
 οἱ τε ἀναγινώσκοντες καὶ οἱ ἀ-
 κροῶντες τῷ ἐκείνου καὶ ἐνα-
 ρέτων πόνων αὐτῶν, κοινωνοὶ
 γινέσθαι αὐτῶν καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ
 τῷ ἔργῳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 κυρίῳ ἡμῶν. ᾧ ἡ δόξα σὺν τῷ
 Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι· νῦν
 καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῷ αἰ-
 ῶνι. Ἀμήν.

ad tumultum vniuersa frater-
 nitas cū memorato Hegume-
 no, suam operam ponens, & in
 patientia laborās, eo quod lo-
 cus essent minus instructus, ad
 comparandum panem quoti-
 dianū, qui & animæ congruēs,
 & corpori satis esset. Complu-
 res etiam ē filijs sancti Viri,
 qui dispersi erāt, precibus eius
 adiuuantibus conuenere; &
 circa sepulcrum eius conditi
 requiescunt; viri plane deside-
 riorum Spiritus, & gratiæ vir-
 tutisq. pleni. Quorum omniū
 precibus, & nos, & qui legunt,
 & qui audiunt diuinos & præ-
 claros eorum sudores, digni
 efficiamur eorum quoque cō-
 sortio in regno Calorum, in
 Christo Iesu Dño nostro: Cui
 gloria cū Patre & Spiritu san-
 cto nunc & semper & in secu-
 la seculorum. Amen.

Τ Ε Λ Ο Σ .

F I N I S .

REGESTVM.

✱ ✱ ✱ A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X.

Omnes sunt Duerniones, prater X, Ternionem.

R O M Æ,
Apud Hæredem Bartholomæi Zannetti.
M. D C. X X I I I.

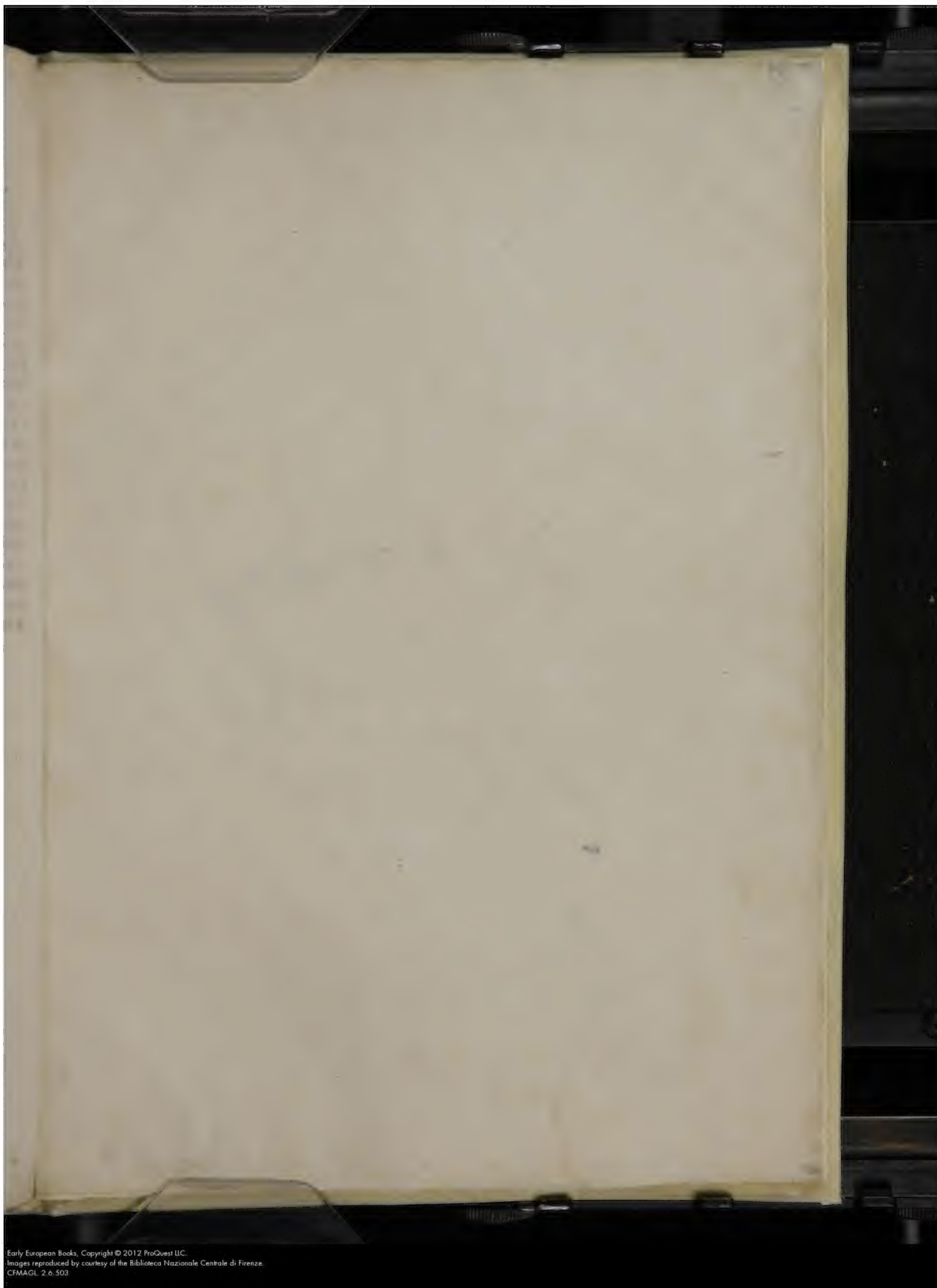
SVPERIORVM PERMISSV.

26503

ERRATA.

Pag. 6. vers. 17. legend. sibi ob oculos p.7.v.vlt. l. interfluxit temporis
p.8.v.1. l. ῥέματα p.9.v.12. l. ἡ ἐχθρὰ ibid. v. antepenult. l. ἐαυτὸν καὶ
πλῆτας p.10.v.10. l. ὁ τῶν p.13.v.22. l. ἐν πρώτῃ τῇ μηνί p.15.v.7. l. πει-
σιεκτικώτερος v.8. l. πεισιφίχων p.19.v.9. l. ἐκείδουσιν οὐ p.27.v.5. l. ἐφ-
καυχώμενον οἶδα p.32.v.3. l. hymnorumq. nocturnorum & matutinorum re-
citationi p.35.v.4. l. in sanctuarium v.9. l. inflexionum & lacrymarum co-
pia v.11. à fine, l. Hoc ille viso surgens contremuit p.42.v.14. l. doloribusq.
p.46. in annotat. l. præsagia erant p.52.v.7. l. ὄσπριον p.59.v.vlt. l. & at-
ronde hunc p.70.v.1. l. mulieris colloquium p.73.v.3. l. rerum facies p.81.
v.16. l. Θεὸς p.88.v.9. à fin. l. Bonum est confidere in Domino p.92. v.4.
l. Regius Propheta ibid. v.11. l. & Principis animæ salute ibid. v.13. l. ma-
iori fureret iracundia p.93.v.1. l. ἀσωπίας p.105.v.13. l. in excellentiam
tuam p.115.v.4. l. καὶ τῇ τῆς ἀκλίδων ibid. v.14. l. πτερυγίῳ τῷ ἱερῷ p.117.
v.22. l. prætextu quòd Regis vxor p.121.v.8. l. obstupuit ille beatissimi vi-
ri sapientiam & prudentiam; agnouit p.123.v.5. à fine, l. fugiensq. honorem
p.129.v.4. l. ἀβδακούμ p.140.v.10. l. ἐπιπλήσας p.143.v.vlt. l. τὰ θεὶ ἐφ-
κρατάας p.144.v.8. à fine, l. ἀοίδιμον p.149.v.11. l. ἡδυνάτο p.150. v.12.
l. πρῶτον p.155.v.7. l. iugiter p.164.v.17. l. περιεχρησμένος ἡμερῶν ibid.
v.14. l. millia passuum p.167.v. penult. l. incolit æternæ memoriæ viri spi-
ritus p.168.v.11. à fine, l. aréas & nouus iacob mortuus iacebat in fercetῳ,
& filij israel plangebant. Regionis autem

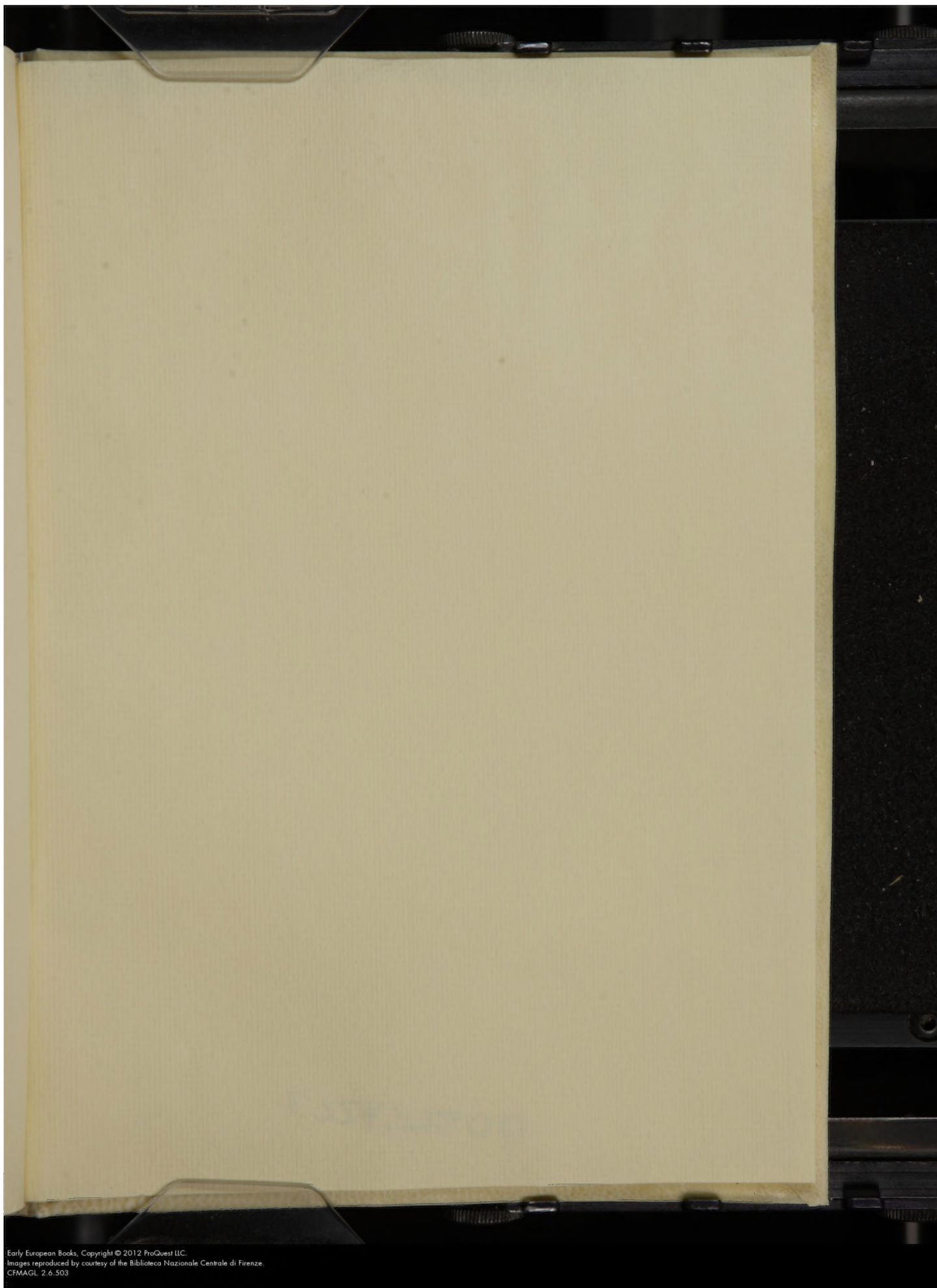
Handwritten text in a single column, likely in a historical script. The text is dense and covers the upper half of the page. It appears to be a formal document or a letter, given the structured nature of the handwriting and the use of some larger, possibly decorative, initial letters. The ink is dark, and the paper shows signs of age and wear.

28 678

00564723

